W. D. HOWELLS

Stăpînul de la Capul Leului

Editura Univers

CW

Clasicii

Literaturii Universale

Coperta colecției : *Vasile Socoliuc*

William Dean Howells
The Landlord
at
Lion's Head
The New American Library

Toate drepturile asupra acestei versiuni sînt rezervate
Editurii UNIVERS

William Dean Howells

STĂPÎNUL DE LA CAPUL LEULUI

În românește de ANCA GABRIELA SÎRBU

București, 1984

EDITURA UNIVERS

I

Privite dinspre apus, înălțimile se profilau unduitor și nesigur, asemenea tuturor culmilor de munte ; dar dacă te uitai dinspre răsărit, observai că masa de granit ce se înălța deasupra pădurii dese de la poale alcătuia conturul unui leu care doarme. Corpul și coapsele se distingeau mai greu din mijlocul formelor înconjurătoare, dar capul puternic, cu coama răvășită, sprijinit pe labele din față, se desena cu precizie pe întinderea cerului. Nici chiar dacă ar fi fost obiectul unei opere de artă, profilul acesta nu ar fi putut căpăta o asemănare atît de desăvîrșită. Și, oricît de mult te depărtai spre nord sau spre sud, imaginea capului de leu nu dispărea. Iarna îl acoperea zăpada, iar uneori se adunau nori în jurul lui și îi estompau sau îi deformau conturul. Dar de obicei, începînd cu primăvara, cînd se topea ultima zăpadă, și pînă toamna tîrziu, cînd cădea prima ninsoare, Capul Leului făcea parte din peisajul regiunii, impunător și obsedant ca Marele Chip de Piatră.

Mult timp după ce zona de dealuri din apropiere devenea accesibilă excursiilor de vară, ținutul de la Capul Leului continua să rămînă sălbatic și pustiu. O șosea pietruită străbătea muntele, urmînd cursul torentului ce se rostogolea pe fundul văii ; din ea se desprindea la un anumit punct un drum mai bolovănos ce urca pieptiș coasta opusă, îndreptîndu-se spre o fermă singuratică. Aflată în mijlocul unui platou îngust, ferma era înconjurată de o suprafață mică de teren arabil, smulsă parcă de sub stăpînirea pădurii care învește pantele înconjurătoare. De la fermă, Capul Leului putea fi văzut în toată splendoarea lui, așa încît vizitatorii urcau totdeauna pînă acolo, indiferent dacă soseau de la hotelurile învecinate pe jos, cu

trăsura sau cu diligența Companiei Concord. Aici caii erau lăsați să se odihnească și să se adape la izvorul care susura într-un buștean verde așezat lîngă grajd. Vizitatorii se împrăștiau prin curte să admire Capul Leului, să se minuneze sau chiar să rîdă de el, fiecare după firea și dispoziția sa. O femeie frumoasă și voinică vindea călătorilor lapte, dacă doreau, sau prăjiturele făcute din zahăr de arțar, dacă simțeau nevoia de ceva mai consistent. Însă nici unul nu se putea lăuda că s-a bucurat vreodată de cel mai mic semn de bunăvoință din partea gazdei. Vizitatoarele nu prea reușeau să afle mare lucru de la ea și rareori se încumetau să o întrebe dacă locul nu i se pare cam singuratic. Atunci femeia le răspundea că, într-adevăr, i se pare cam pustiu noaptea cînd se aud rîșii țipînd și primăvara cînd mormăie urșii. Dacă vreuna din doamne adăuga că, dacă ar auzi țipătul unui rîs sau mormăitul unui urs, cu siguranță că ar muri de frică, femeia răspundea că, la urma urmei, toți trebuie să murim într-o zi. Dar nimeni nu putea fi sigur că asemenea vorbe nu ascundeau o urmă de ironie, căci le rostea cu același glas cu care le spunea că prețul laptelui este de cinci cenți paharul, iar al prăjiturelelor de trei cenți bucata. Expresia ei nu se schimba cu nimic nici cînd le înștiința, dacă era întrebată, că bărbatul uscățiv care se zărea cîteodată de după colțul casei și cei trei flăcăi deșirați care îl însoțeau erau soțul și fiii ei, că fețele care se iveau la ferestrele coșcovite erau ale fetițelor ei, că puștiul sfios care se pierdea cu totul printre fustele mamei era cel mai mic dintre copiii ei, un băiețel de trei ani cu părul auriu și fața arsă de soare care îi privea pe toți cu ochii albaștri plini de ironie. Cu aceeași răceală în glas și în priviri femeia spunea — dacă o întreba cineva — că locul îngrădit de la capătul livezii era cimitirul familiei și adăuga, fără să trădeze mai multă emoție decît arătase pînă atunci, că mormintele care se zăreau acolo erau ale unor membri ai familiei soțului ei și ale copiilor pe care îi pierduse : avusese zece copii și îi muriseră patru. Manifestările de compasiune ce urmau inevitabil după întrebarea privind cauza morții lor nu păreau să o impresioneze în mod deosebit. În cele din urmă respectivele doamne plecau cu impresia că au întîlnit o persoană cu totul neobișnuită,

iar femeia rămînea cu convingerea — împărtășită laconic și soțului ei — că doamnele erau cam prea guralive.

Oaspeții de vară veneau în număr tot mai mare de la an la an, fără să se ivească vreo schimbare reală în comportarea lor sau a locuitorilor fermei. Cînd cineva i-a sugerat femeii că prăjiturelele s-ar vinde mai bine dacă ar avea un cap de leu imprimat pe ele, ea a răspuns că e sătulă de Capul Leului și că nu-i trebuie să-l mai vadă și pe prăjituri. Dar în anul următor, pe ele se putea deslușî conturat rudimentar Capul Leului, iar gazda le spunea vizitatorilor că modelul fusese cioplit în lemn de unul din băieții ei. Deși acum prețul unei prăjituri era de cinci cenți, atitudinea femeii rămăsese neschimbată. Chipul ei păstra aceiași expresie chiar și după ce vizitatorii plecau și zvonul glasurilor lor se stingea în depărtare. Atunci locul își recăpăta liniștea firească ce se așternea pretutindeni, iar cînd la fermă răsuna cîntatul cocoșilor, mugetul vacilor, nechezatul cailor sau strigătul vreunuia din băieți, temelia de granit a muntelui le trimitea înapoi ecoul. Nici un alt zgomot nu stingherea pacea acestui loc, iar femeia nici nu-și dorea mai mult. Cînd și cînd cîte o căruță trecea pe drumul bolovănos din vale și tropotul cailor răsuna pînă sus, la ferma de pe deal. În rest liniștea era atotstăpînitoare, tulburată doar de sosirea grupurilor de vizitatori. Murmurul necontenit al pîrîului se contopea cu tăcerea nesfîrșită, așa cum ferma și grajdul se contopeau cu verdele pajiștilor și al pădurii din jur — verdele întunecat al pinilor și al molizilor, verdele deschis al arțarilor și al mestecenilor ce înveșmînta culmile dealurilor domoale și se spărgea ca valurile mării îmbrățișînd Capul Leului.

Stăpînul locului robotea toată ziua purtîndu-și trupul uscățiv puțin aplecat în față, vrînd parcă să ascundă o ușoară scobitură a pieptului ; femeia însă își păstra ținuta semeață ce îi punea în lumină (pentru cei ce aveau ochi să vadă) statura masivă și trăsăturile modelate cu o regularitate aspră. La vremea cînd au început să vină vizitatorii, femeia avea vreo patruzeci de ani iar părul ei bogat, cu reflexe arămii, începuse să capete o ușoară nuanță cenușie, așa cum frunzele roșcate de stejar pălesc la apropierea toamnei. Spre deosebire de majoritatea oamenilor

blonzi, își arăta vîrsta înainte de vreme, dar pierderea copiilor îi făcuse viața mai lungă din ziua cînd se măritase la vîrsta de optsprezece ani. Încă de la naștere toți copiii purtaseră pecetea slăbiciunii tatălui lor și se ofiliseră încă din leagăn. Numai cel mic, plămădit parcă doar din ființa mamei, părea să fi moștenit în întregime sănătatea și robustețea ei. Ceilalți, de cum se înălțaseră, începuseră să tușească, întocmai ca frații și surorile tatălui lor, iar mama așteptase cu răbdare, lipsită de speranță, împlinirea sorocului fiecăruia. Cele două fetițe, ale căror chipuri le zăriseră la fereastră primele vizitatoare, muriseră departe de casă ; doi dintre frați reușiseră să supraviețuiască și își duceau viața într-un exil neîntrerupt în California și Colorado. Tatăl își tot făcea planuri de plecare, dar zece ani mai tîrziu încă își mai tîra trupul lipsit de vlagă prin preajma fermei ; cel mai mare dintre feciori era măcinat de aceeași tuse chinuitoare, așa încît, la cei douăzeci și nouă de ani ai săi, de abia dacă părea cu cîțiva ani mai tînăr decît tatăl său la șaizeci.

II

Într-o blîndă după amiază de august, stăpînul fermei veni din lanul de porumb care fusese atins de un ger timpuriu și îi spuse nevestei lui că vor trebui să renunțe la fermă ; vorbind cu glasul său slab și răgușit, cu rezonanță cavernoasă, îi arătă că nu mai avea rost să încerce să-și cîștige existența în felul acesta. Ovăzul nici nu merita să fie secerat, porumbul era pierdut, iar fînul n-o să ajungă pentru hrana animalelor pe timpul iernii ; cît despre ei, vor trebui să-și ducă zilele mîncînd numai cartofi. Se gîndise să scoată lucrurile la licitație, să vîndă tot înainte de căderea zăpezii, să lase ferma în seama statului și să ia în schimb cît or putea, ca să acopere plata taxelor și a dobînzilor la bancă pentru ipotecă.

Apoi îl cuprinse un acces de tuse, căreia îi răspunse ca un ecou o altă tuse dinspre grajd, unde fiul său dădea de mîncare cailor.

Curînd apăru de după colț un tînăr cu chipul blînd și privirea pierdută, care urcă în pridvor unde tatăl și mama sa stăteau de vorbă. În aceeași clipă, din partea cealaltă se ivi un băiat ce se apropiase urcînd poteca din fața casei. Între cei doi frați era o diferență de șaisprezece ani — singurii care mai rămăseseră dintre toți copiii născuți aici și duși de valurile vieții departe de casă. Tînărul aștepta pînă cînd băiatul se apropie și îi șopti cu glas răgușit :

— Unde ai fost ?

— Nu te privește, răspunse scurt copilul, și urcă scările trecînd prin fața fratelui său, urmat de un cîine roșcat cu urechile pleoștite. Își scoase pălăria de pai jerpelită, o aruncă pe podea și întrebă : Gata masa ?

Tatăl său nu răspunse iar mama, zărind dintr-o privire mîinile pline de noroi ale băiatului și fața murdară pînă la rădăcina părului, îi spuse :

— Du-te și te spală !

Băiatul se îndreptă spre ușă urmat de cîine, trecu pe lîngă cei adunați în pridvor și, zărind o licărire neobișnuită în privirea mamei, se întoarse și răspunse cu un gest sfidător. Fiul cel mare se așeză pe bancă lîngă tatăl său și toți trei rămaseră tăcuți, privind spre muntele ce se profila la orizont. Din spatele casei auziră deodată fluieratul și bălăceala fratelui mai mic ca și cum băiatul se spăla și fluiera în același timp ; după aceea îl auziră cîntînd și glasul lui ajungea pînă la ei cînd puternic, cînd înăbușit, de parcă ar fi cîntat cu fața în prosop ; apoi se porni să strige la cîine, iar scrîșnetul pietrișului sub picioare te putea face să crezi că băiatul dansează.

— Iar s-o fi dus după marmote, spuse ursuz tatăl.

— Probabil, răspunse mama.

Fiul cel mare rămase tăcut, tuși slab și-și plecă mai mult capul în piept.

Tatăl începu să le arate cum stau lucrurile, dar mama interveni imediat :

— N-are nici un rost s-o mai luăm de la început. Am auzit lucrurile astea de o sută de ori. E clar că a venit sfîrșitul, am ajuns la capăt. Nu faci decît să te convingi încă o dată.

Bărbatul nu răspunse imediat.

— Dac-am putea să vindem acum și să plecăm în California unde e Jim și să cumpărăm o bucată de pămînt...

Se opri, izbindu-se parcă de un obstacol de care se mai împiedicase și altă dată, dar pe care sperase să nu-l mai întîlnească în cale și de data asta. Soția lui zîmbi cu amărăciune.

— Dacă e să spunem lucrurilor pe nume, adevărul e că sîntem prea săraci ca să plecăm.

— Sîntem săraci, adeveri bărbatul în șoaptă, și apoi continuă făcînd o încercare încăpățînată : Nu cred că sîntem chiar așa de săraci. O să luăm ceva pe toate astea dacă le vindem...

— Exact cît ne trebuie ca să ajungem pînă acolo și să cădem pe capul lui Jim, replică nevastă-sa.

— Numai pînă la primăvară ! Tare n-aș vrea să mai prind încă o iarnă aici, și cred că nici Jackson.

Cu glasul gîfîit dar plin de curaj, tînărul interveni :

— Cred că sînt în stare s-o scot la capăt destul de bine.

— Jim a întinerit cu zece ani de cînd e acolo, sau cel puțin așa se laudă, adăugă tatăl.

Cu un zîmbet la fel de amar femeia răspunse :

— Oricum, tu n-ai să ajungi cu zece ani mai bogat, și de fapt asta îți dorești.

— Vreau să spun doar, rosti fără vlagă bărbatul, că trebuia să facem ceva cu ferma asta încă din primăvară. Sau s-o lăsăm în seama statului.

Din spatele lor, din prag, se auzi deodată glasul băiatului :

— Hai, mamă, nu ne dai odată ceva să mîncăm ?

Mîinile și fața îi străluceau de curățenie, avea părul încă umed și pe tot pieptul hainele îi erau stropite de apă și săpun.

Mama se ridică și porni spre el, tatăl și fiul cel mare venind în urma-ei ca niște umbre cu trupurile frînte sub aceeași povară.

— Uite, mamă, un negustor ambulant ! strigă băiatul arătînd în jos, spre șosea, unde se vedea silueta unui bărbat urcînd sprinten pe potecă spre casă, purtînd în spate o legătură de care atîrnau niște obiecte ciudate.

Nici femeia, nici cei doi bărbaţi nu se întoarseră să privească, ci intrară în casă ; trecînd pe lîngă băiat, mama îi spuse :

— N-am timp de pierdut cu negustorii ambulanţi. Spune-i că nu ne trebuie nimic.

Băiatul aşteptă ca omul ce venea pe potecă să se apropie. Era un bărbat tînăr care se opri, puse piciorul pe prima treaptă a scării ce urca spre pridvor, îşi dădu jos cu uşurinţă povara de pe spate şi rămase uitîndu-se la copil.

III

Vrînd parcă să sporească dezamăgirea noului venit, băiatul îl lăsase să ajungă pînă acolo, pentru ca apoi să-i poată spune pe un ton obraznic :

— N-avem nevoie de nimic.

— Nu mai spune ? Dar eu am, răspunse celălalt. Du-te şi spune-i mamei că vreau ceva de mîncare, iar apoi vino să-mi arăţi unde să mă spăl pe mîini.

Derutat de îndrăzneala şi siguranţa străinului, băiatul rămase pe loc nedumerit. Încă de la primele cuvinte ciinele apăruse de după colţul casei, iar acum, în timp ce copilul stătea nehotărît, se apropie de necunoscut şi începu să-l miroasă.

— Nu putem să vă dăm nimic de mîncare, vorbi băiatul.

Ciinele se zbîrli şi îşi arătă colţii cu un mîrîit. Străinul îl lovi scurt cu piciorul, iar animalul o luă la fugă scheunînd şi lătrînd şi dispăru după colţul casei, deşi băiatul strigă după el chemîndu-l înapoi.

— Ascultă, tinere, rosti noul venit, ai de gînd să faci ce ţi-am cerut ? Poţi să-i spui mamei că sînt gata să plătesc pentru ceea ce-mi dă.

Băiatul îl privi lung de jos în sus observînd cu atenţie fiecare amănunt al îmbrăcămintei sale neobişnuite : ghetele mari, ciorapii cu elastic gros, pantalonii bufanţi, scurta de stofă cu cute şi centură, eşarfa roşie legată sub gulerul larg al cămăşii. Apoi privirea i se opri asupra chipului

necunoscutului, cu ochii săi limpezi și barba rară, iar în cele din urmă asupra pălăriei moi de fetru lipsite de podoabe. Era prima oară cînd vedea pe cineva în această ținută în zona dealurilor si îl privea cu curiozitate. Cel care se înfățișa îmbrăcat astfel vorbi din nou :

— Haide, ce mai stai, fă ce ți-am spus !

Apoi se așează pe trepte cu spatele la băiat, care primi aceste cuvinte poruncitoare cu o expresie de ușoară invidie întipărită pe chip.

Soarele de amiază arunca o strălucire argintie pe culmile muntelui din față și, în cascada de lumină, Capul Leului, cu formele sale uriașe, se contura cu precizie pe cerul fără nori. Prin transparența lăptoasă, pantele bogat împădurite se înălțau învesmîntate în frunzișul nesfîrșit ce începuse să capete o ușoară nuanță cenușie. Doar ici și colo făclia roșiatică a vreunui arțar, îngălbenit de timpuriu, spărgea verdele monoton al pădurii. Înainte de a porni să ducă la îndeplinire porunca ce nu admitea împotrivire, băiatul mai șovăi o clipă, timp în care îl auzi pe călător trăgînd adînc aer în piept și oftînd prelung. Intră în casă, iar cînd se întoarse îl găsi exact așa cum îl lăsase.

— Poftiți înăuntru dacă vreți să luați masa !

Bărbatul se ridică, îl privi și îl întrebă :

— Cum te cheamă ?

— Thomas Jefferson Durgin.

— Atunci, Thomas Jefferson Durgin, arată-mi te rog, unde e pompa de apă și adu-mi un prosop.

— Vreți să vă spălați ?

— Încă nu m-am răzgîndit.

— Poftiți pe aici, spuse băiatul invitîndu-l în casă și pornind înainte.

— Stai ! Ia și asta și pune-o într-un colț să nu stea în drum !

Luă de jos legătura și o aruncă băiatului, care coborî în grabă cîteva trepte ca s-o prindă în brațe, și se îndreptă apoi spre un colț al pridvorului, pipăind cu degetele formele ciudate ale obiectelor aflate înăuntru.

Își invită din nou oaspetele să-l urmeze și porni înaintea lui de-a lungul coridorului întunecat ce străbătea locuința pînă spre ușa din spate. Ieșiră pe o fîșie îngustă pietruită, iar băiatul se repezi să umple un lighenaș de

tinichea cu apă rece de la izvorul de lîngă grajd. Noul venit se spălă pe față și pe mîini, urmărit cu atenție de băiat, care în cele din urmă îi oferi prosopoul folosit în mod obișnuit de toată familia, iar celălalt căută un colț uscat pe care să se poată șterge.

Între timp tatăl și fiul cel mare ieșiră din casă și, după o încercare nereușită de a-l saluta pe oaspete, se îndreptară împreună spre grajd. Însoțit de băiat străinul intră în sufragerie, unde fu întîmpinat de stăpîna casei, și acesteia el îi acordă mai multă atenție. Masa era pregătită doar pentru el, ceea ce îi dădu sentimentul că toți membrii familiei se retrăseseră ca să-l lase singur. Totul era foarte simplu — furculițele cu doi dinți, cuțitele cu mîner de os, cana strîmbă de tinichea, farfuriile și cănile grosolane — dar toate străluceau de curățenie, iar fața de masă pe care erau așezate era de un alb imaculat. Femeia îi oferi o cină gustoasă alcătuită din carne tocată și legume fierte și apoi aduse de la bucătărie un ceainic și o farfurie plină cu biscuiți proaspeți, remarcînd totodată că le-a păstrat pe toate calde anume pentru el. Apoi, adresîndu-se băiatului, spuse:

— Tu vino să mănînci cu mine, Jeff, și plecă lăsîndu-l pe necunoscut să-și ia masa nestingherit.

Încăperea pătrată avea două ferestre spre nord, dînd spre poteca pe care urcase venind către casă. O ușă deschisă ducea spre bucătăria alăturată, iar alta, închisă, dădea probabil într-un salon sau o cameră de zi. Ferestrele erau pe jumătate acoperite cu hîrtie verde, iar pereții erau îmbrăcați în tapet cu trandafiri cafenii. Deasupra căminului se afla un tablou de dimensiuni impresionante, un desen în creion înfățișînd două fetițe ce se țineau strîns de mînă. Amîndouă aveau ochii mari și rotunzi, buclele conturate cu precizie și păreau a fi aproape de aceeași vîrstă și statură.

Sprijinit de spătarul scaunului, oaspetele privea fascinat tabloul. Stăpîna casei intră aducînd o farfurie cu plăcintă.

— Mulțumesc, cred că n-am să mai iau desertul. Adevărul este că cina a fost așa de gustoasă că nu mai pot să mănînc nimic. Sînt copiii dumneavoastră?

Femeia privi spre desen, ținînd farfuria în mînă

Da, sînt ultimii care mi-au murit.

— Vă rog să mă scuzați !

— Așa apar în viața spirituală. Este o imagine spirituală.

— Da ? ! Mi s-a părut mie că are ceva neobișnuit.

— Seamănă foarte bine cu o fotografie pe care le-am făcut-o cu un an înainte de a muri. E foarte asemănător. Se spune că la început nu se schimbă prea mult.

Femeia părea că ar vrea să afle părerea lui în această privință, dar el răspunse fără nici o legătură cu întrebarea:

— Știți, doamnă Durgin, am venit aici ca să pictez muntele dumneavoastră, Capul Leului.

— Adevărat ? Drept să vă spun, nu prea văd cum v-am putea împiedica nici dacă ați vrea să-l luați cu totul, replică femeia cu o licărire de veselie în ochi, căreia oaspetele îi răspunse pe același ton :

— Mă tem că cei din oraș n-ar fi întru totul de acord.

— S-ar putea să fie, dacă lăsați în loc o vale destul de largă. Nu ducem lipsă de munți pe-aici.

— Atunci ne-am înțeles. Mă puteți găzdui o săptămînă?

— Aș putea, dacă credeți c-o să fiți mulțumit.

— Sînt mulțumit dacă pot rămîne aici. Cît să vă plătesc ?

Femeia își lăsă ochii în pămînt, oscilînd probabil între grija de a nu cere prea mult și teama de a nu face o greșeală cerînd prea puțin. În cele din urmă se hotărî să facă o încercare :

— Unii dintre cei care vin de la hoteluri spun că plătesc douăzeci de dolari pe săptămînă.

— Doar n-o să cereți un preț de hotel !

— Nu știu cît să cer. N-am mai găzduit pe nimeni pînă acum.

Expresia de nemulțumire care apăruse pe chipul străinului văzînd lăcomia femeii dispăru la gîndul că aceasta vorbise doar din neștiință.

— Altădată cînd am stat la o fermă am plătit cinci dolari pentru cîteva săptămîni. Dacă v-aș da șapte dolari pentru o săptămînă, ar fi de ajuns ?

— Cred că da, răspunse femeia și părăsi camera cu farfuria pe care o ținuse tot timpul în mînă.

IV

Pictorul ieși în fața casei și începu să se plimbe în sus și în jos, studiind diferitele perspective ce i se ofereau. Coborî puțin panta din fața casei, se întoarse, urcă pe vîrfișul din spatele grajdului, de unde se putea uita la Capul Leului peste acoperișul casei. Se duse apoi în livadă și privi printre pomi, înaintînd cu spatele pînă la spațiul îngrădit care cuprindea mormintele ; îl ocoli cu privirea fără să-l vadă și în cele din urmă se întoarse pe platoul unde era așezată casa și își spuse :

— Asta e !

Băiatul care se ținuse tot timpul după el, urmat îndeaproape de cîine, consideră aceste cuvinte ca o invitație la discuție și replică :

— Știam eu c-o să vă dați seama.

— Serios ? Atunci de ce nu mi-ai spus mai de mult ? întrebă pictorul, zîmbind amuzat de nuanța de invidie ce se simțea în glasul băiatului.

Plecîndu-și ochii în pămînt, acesta șovăi o clipă dar se hotărî să nu se îndepărteze pînă ce nu va primi o replică mai dură, de aceea întrebă imediat :

— Să vă ajut să aduceți lucrurile ?

— Desigur, mi-ai face un mare serviciu, răspunse celălalt surprins.

Pictorul se îndreptă spre pridvor unde se afla bagajul, iar băiatul se grăbi să i-o ia înainte.

Desprinseră împreună lucrurile agățate de rucsac, pictorul luă pînza și culorile, iar băiatul îl urmă cu șevaletul și scaunul pliant care se desfăcură de la sine din balamale. Cînd șevaletul fu instalat pe locul ales, băiatul privi eticheta prinsă de el și citi numele înscris pe ea : Jere Westover.

— Ce nume caraghios !

— Mă bucur că te distrează, replică purtătorul acestui nume.

Băiatul plecă din nou ochii, încurcat, și se gîndi să aștepte un alt moment prielnic.

Cuprins de fiorul începutului, Westover uită curînd de el : căutînd cînd un efect cînd altul, își înclină capul spre

dreapta sau spre stînga, ridică mîna în fața ochilor, ca să acopere partea de jos a muntelui pentru a vedea doar masa de granit ce alcătuia Capul Leului, acoperi cu palma cerul de deasupra lui, apoi ridică ambele mîini cu palmele paralele ca să încadreze imaginea, trase pe pînză cîteva linii în cărbune. Treptat însă lumina care cădea asupra muntelui începu să capete tonurile întunecate ale serii ce venea să ia locul amurgului. Soarele dispăru dincolo de culmea muntelui, iar Capul Leului se contură cu precizie pe întinderea fără pată a cerului care se îmbujorase în nuanțe de purpuriu și violet.

— Doamne Dumnezeule ! exclamă Westover.

Apucă în grabă paleta și începu să picteze. În scurt timp pînza ajunse să capete o înfățișare în care doar el putea desluși o imagine ceva mai limpede decît pe propria sa paletă. Deodată din spate se auzi glasul băiatului :

— Parcă nu prea seamănă !

Atunci pictorul își dădu seama că băiatul stătuse tot timpul pe marginea platoului acoperit cu iarbă, aruncînd cîinelui pietricele și bulgări de pămînt pe care acesta se repezea să le prindă. Westover îi răspunse absent în timp ce combina pe paletă o nuanță de care avea nevoie :

— Poate că nu vezi tu.

Era așa de sigur de ceea ce făcea încît remarca băiatului, exprimînd punctul de vedere al majorității, îl făcu să se simtă mai fericit.

— Dar știu ce văd, răspunse băiatul.

— Mă îndoiesc, replică Westover, și în clipa următoare uită iarăși de el și se cufundă cu totul în plăcerea lucrului, preocupat doar de activitatea sa și de întrebarea dacă și mîine va mai fi o zi la fel ca asta, care să aducă aceeași lumină pe Capul Leului.

Cu oarecare întîrziere își dădu seama de prezența unui zgomot pe care de cîtva timp îl percepea în chip nelămurit fără să-i dea atenție. Ceea ce se auzea era un amestec de țipete îngrozite și rugăminți disperate.

— Nu, Jeff, nu ! Te rog, lasă-ne în pace, te rog, nu !

Westover privi uimit în jur, incapabil să-și dea seama de unde vin țipetele amplificate de ecou. Apoi văzu ce se petrece : mai la vale, acolo unde poteca întîlnea șoseaua

ce se îndrepta spre sud pierzîndu-se printre copaci, băiatul și cîinele țopăiau încolo și încoace blocînd drumul : băiatul răcnea cît îl țineau puterile, cîinele lătra cu furie, iar țipetele înspăimîntate veneau de undeva din întunecimea pădurii.

Westover se repezi într-acolo cu o viteză care sporea la fiecare pas, astfel încît era cît pe-aici să cadă în clipa cînd ajunse în locul unde se desfășura scena. Atunci văzu printre copaci o fetiță ghemuită pe vine și alături un copil de cinci-șase ani care se agăța de ea cu chipul plin de spaimă. În timp ce fata rostea rugămințile pe care le auzise, copilul scotea țipete răgușite, unul după altul, cu o regularitate mecanică. Copiii nu erau amenințați de nici o primejdie reală, căci băiatul tinea cîinele strîns de zgardă și se desfăta doar cu manifestările spaimei lor.

Pictorul se aruncă asupra lui, îl prinse de guler, îi trase la nimereală cîteva lovituri zdravene și-l azvîrli cît colo.

— Bestie mică ce ești ! strigă din răsputeri, iar în aceeași clipă cîinele amuți și o luă la fugă spre casă fără să mai zăbovească un moment.

Copiii tot mai stăteau chirciți pe vine, iar Westover nu reușea să-i facă să priceapă că acum sînt în grija lui și că nu mai au de ce să se mai teamă. Cu un gest de mamă fata se apucă să șteargă cu colțul șorțului ochii băiețelului. Westover văzu că obrajii ei nu erau uzi de lacrimi și trase concluzia că era mai degrabă furioasă decît îngrozită. Părea că nici nu observă prezența lui și continuă să vorbească singură, în timp ce punea la punct înfățișarea copilului cu gesturile unei femei mînioase :

— Ce nerușinare ! Ce obrăznicie ! Lasă c-o să vadă el, am să-l spun învățătoarei cînd o să înceapă școala ! Să vedem ce zice ea — e frumos să bage spaima în oameni cu cîinele ăla ? ! Dacă nu era Franky nici nu-mi păsa ! Taci, Franky, nu mai plînge, nu vezi că s-au dus ? Crede că-i grozav ! Mare ispravă, să sperii doi copii ! Dacă eram băiat îi arătam eu lui !

Față de Westover nu schiță nici un gest de recunoștință: pentru ea intervenția acestuia era la fel de neutră ca un trăsnet căzut din cer.

— Unde locuiești ? o întrebă pictorul. Dacă-mi spui vă duc pînă acasă.

Fata îl privi ușor uimită, iar Westover auzi glasul lui Jeff răspunzînd în locul ei :

— Stă aici la marginea platoului, în căsuța aia de lemn vopsit. N-are nici un rost să mergeți cu ei, nu pățesc nimic.

Westover se întoarse și îl zări pe băiat ghemuit, frecîndu-și o pată de noroi de pe genunchii pantalonilor.

Fata se repezi asupra lui cu furie :

— Bine că nu mai poți să ne faci nici un rău, Jeff Durgin !

La care băiatul nu mai răspunse nimic.

Îndreptînd și aranjînd hăinuțele fratelui cu gesturi hotărîte, fata îi spuse în cele din urmă :

— Gata, Franky, hai să mergem !

— Dă-mi cealaltă mînă ! spuse Westover.

Cu copilul la mijloc, toți trei porniră spre locul unde poteca întîlnea șoseaua. Trecînd pe lîngă tufișurile în care Jeff Durgin stătea încă îngenuncheat, fata se întoarse și se strîmbă la el.

— Vai, vai, nu trebuia să faci așa ceva ! o dojeni Westover.

— Nu-mi pasă ! răspunse fata. Și continuă, încercînd parcă să găsească o explicație și totodată o scuză : Așa face cu toate fetele. Da' să nu creadă că mă sperie pe mine !

Amintindu-și de pînza și șevaletul rămase pe platou, Westover privi în sus spre locuința familiei Durgin. În ușa grajdului îl zări pe fermier și pe fiul cel mare, care se uitau în jos spre locul unde se petrecuse incidentul. Doamna Durgin stătea în pridvor, dar de îndată ce Westover își făcu apariția însoțit de copii, se întoarse și intră în casă urmată de cîinele lui Jeff.

V

Westover luă ceaiul împreună cu întreaga familie, dar nici unul dintre cei de față nu-i dădu de înțeles că ar ști de pățania lui Jeff sau că ar fi supărat din cauza asta. Nici chiar băiatul nu părea să-i poarte pică. Dimpotrivă, după masă ieși în pridvor cu Westover și amîndoi se așezară pe

trepte. Pictorul urmărea jocul luminii pe dealurile și văile înconjurătoare, fumîndu-și pipa în care un grăunte de foc ardea mocnit, licărind în ritmul respirației lui.

Așezat pe o treaptă mai jos, băiatul îl privea în tăcere jucîndu-se cu urechile pleoștite ale cîinelui.

În cele din urmă pictorul întrebă :

— Cu ce te ocupi de obicei, atunci cînd nu bagi spaima în copii ?

Lăsînd capul în jos, băiatul răspunse pe un ton care trăda o profundă convingere a inutilității respectivei îndeletniciri :

— Mă duc la școală de îndată ce încep cursurile.

— Tare aș vrea să mă ocup eu de unele laturi ale educației tale, dacă mai văd că te porți așa. Nu ți-e rușine de ce-ai făcut ?

— Puteau să-și dea seama că n-o să dau drumul cîinelui și că-l țin bine de zgardă, replică băiatul, trăgînd mai tare de urechile lui Fox, care protestă cu un mîrîit.

— Altă dată, cînd te mai prind, am să te țin și eu la fel de bine și n-am să-ți dau drumul, spuse pictorul, dar își dădu imediat seama că amenințarea lui e fără rost și lipsită de temei, așa că se grăbi să întrebe : Cine erau ?

— Se cheamă Whitwell. Locuiesc în căsuța aia unde le-ați condus. Tatăl lor are un petic de pădure la poalele muntelui și taie copacii ca să facă cherestea. Mama lor a murit și Cynthy face toată gospodăria casei. Veșnic scornește tot felul de porecle... Tare se mai crede deșteaptă... și prostul ăla de Franky e un plîngăcios...

— Ei, dar ești o adevărată brută, am avut dreptate ! exclamă Westover scuturîndu-și pipa. Cînd o mai vezi pe fetița aia necăjită, spune-i că pentru mine ești cel mai mare ticălos din cîți cunosc și că nădăjduiesc să sfîrșească învățătoarea ceea ce am început eu și să-ți scoată răutatea din tine ca să...

Se opri căutîndu-și cuvîntul potrivit, iar băiatul replică :

— Cred că învățătoarea nici n-o să mă atingă.

Westover se ridică, iar băiatul împinse cîinele cu piciorul.

— Să vă arăt unde dormiți ?

— Da.

Băiatul o luă înainte, dispăru în casă și se întoarse imediat cu o lampă aprinsă. Porni pe scări înaintea pictorului și îl duse într-o încăpere ce dădea spre fațada casei, chiar deasupra pridvorului. Ridicînd puțin hîrtia de la fereastră și privind afară, Westover zări Capul Leului abia vizibil pe cerul întunecat al nopții.

Camera curată îi oferea mai mult confort decît se așteptase ; patul tare avea saltea de paie și nu de puf, așa cum se temuse. Băiatul se asigură că urciorul e plin cu apă și ieși din cameră fără să-i ureze noapte bună.

Westover crezuse că se va spăla iarăși în lighenașul de tinichea din spatele casei și se va șterge cu prosopul familiei. Spre surprinderea lui însă găsi toate cele necesare toaletei sale, în măsura în care se găseau în casă. La fel de mirat fusese la cină cînd observase pregătirile făcute anume pentru el. Toate arătau grija gazdei de a-l face să se simtă cît mai bine : la picioarele patului îi pregătise încă o plapumă și lăsase în jos storul de hîrtie. Deși fereastra era închisă și aerul din încăpere cam stătut, totul în jur dovedea o curățenie fără cusur, în ciuda faptului că locul era foarte strîmt.

Cînd se urcă în pat îl desfătă prospețimea așternuturilor curate. Prin fereastra pe care o lăsă întredeschisă pătrundea adierea rece a aerului de munte. Se înveli și cu cea de a doua plapumă, bucurîndu-se din plin de căldura ei. Dintr-una din camerele de jos se auzea ticăitul ceasornicului și, din cînd în cînd, o tuse înfundată venind dintr-un alt colț al casei. În afara acestor zgomote, nimic nu tulbura liniștea desăvîrșită ce se așternuse peste întreaga lume, și pictorul se cufundă într-un somn adînc și odihnitor.

VI

Cînd Westover coborî la masă, cei doi bărbați își luaseră micul dejun și plecaseră să-și vadă de treburile fermei. Băiatul însă lenevise ca și el pînă mai tîrziu, iar acum își făcea de lucru în spatele casei însoțit de cîinele său. Și astăzi se înfățișa cu același aer de curățenie ostentativă,

împrospătată de noi cantităţi de apă şi săpun. În clipa cînd Westover ajunse jos, dinspre bucătărie se auzi glasul mamei :

— Hai, Jeff, vino să mănînci !

La rîndul său, băiatul se adresă pictorului :

— Să-i spun mamei că aţi coborît. Bănuiesc că a pregătit masa şi pentru dumneavoastră, şi intră imediat în casă.

De abia se aşezase Westover la masă, că doamna Durgin şi apăru cu micul dejun şi se mai învîrti prin cameră aşteptînd parcă să-i audă părerea. Pesmeţii şi untul arătau minunat, ouăle erau proaspete, iar plăcinta cu carne avea un gust desăvîrşit.

Oaspetele le lăudă pe toate aşa cum se cuvenea, dar nu rosti nici un cuvînt în privinţa cafelei.

— Nu prea vă place cafeaua, sugeră femeia.

— Ştiţi, sînt obişnuit să-mi fac singur cafeaua. Am trăit mult timp într-o ţară în care cafeaua e aproape singurul lucru care se serveşte la micul dejun şi m-am obişnuit cu ea. În general îmi iau cu mine spirtiera dar n-o folosesc decît dacă...

— Decît dacă nu vă place ceea ce vi se oferă, continuă femeia cu o undă de ironie. Să ştiţi că nu mă supăr, vreau să vă fac cafea bună şi, dacă o să-mi arătaţi cum s-o prepar, poate că am să reuşesc să învăţ. Oamenii de prin părţile astea nu prea se prăpădesc după cafea. Le place mai mult ceaiul. Acum şi eu m-am dezobişnuit, dar cînd eram acasă totdeauna aveam cafea. Apoi, răspunzînd întrebării din privirea lui, continuă : Tatăl meu ţinea hanul de pe vechiul drum spre St. Albans, dincolo de Capul Leului. Acolo am trăit pînă m-am măritat.

— Aşa ! exclamă Westover, dîndu-şi seama că gazda dorise să-i ofere o explicaţie pentru calitatea specială a mîncărurilor de care era deosebit de mîndră şi pe care spera că oaspetele ei o remarcase.

Rămase tăcut crezînd că femeia va continua să-i vorbească, dar ea spuse doar :

— Spuneţi-mi cînd doriţi să-mi arătaţi cum să vă fac cafeaua, şi ieşi din cameră.

Seara, după o zi la fel de minunată ca cealaltă, pictorul stătea în pridvor admirînd nuanţele luminii, cînd o

zări pe doamna Durgin ieşind pe coridor cu o lampă în mînă ; se opri la uşa camerei în care el nu intrase încă şi îi spuse :

— Poftiţi să staţi în salon, dacă doriţi !

Cînd pictorul intră mama şi cei doi fii erau deja acolo. Cel mic închidea alene nişte manuale iar cel mare probabil îşi ajutase fratele la lecţii.

— O să înceapă şcoala săptămîna viitoare, spuse doamna Durgin.

Pe masă se găsea o foaie de hîrtie şi o planşetă. Văzînd că fiul său cel mare se pregătea să o mînuiască, mama se adresă pictorului pe tonul ironic şi disprețuitor care părea că-i este caracteristic :

— Credeţi în aşa ceva ?

— N-am văzut niciodată cum funcţionează, răspunse oaspetele.

— Citeodata nu prea vrea să funcţioneze, replică mama cu şi mai multă ironie stînd pe canapea cu mîinile în poală.

Westover observă că mîinile acestea nu erau nici atît de mari şi nici atît de aspre cum te-ai fi putut aştepta. Femeia îşi privea cu atenţie fiul sub a cărui palmă planşeta pe rotiţe se mişca încolo şi-ncoace, în timp ce tînărul, care părea cufundat într-o adevărată transă, îşi oprise privirea pierdută asupra unui tablou de formă ovală prins în perete.

Băiatul cel mic privea somnoros mişcările imprevizibile ale planşetei şi opririle ei neaşteptate. În cele din urmă tînărul ridică mîna, puse instrumentul deoparte şi începu să studieze semnele ciudate trasate pe hîrtie.

— Ce zice ? întrebă maică-sa.

— Nu prea înţeleg, răspunse tînărul încet. Ar trebui să stau mai mult s-o descifrez.

Se lăsă pe spate cu un gest obosit, oftă şi întrebă adresîndu-se lui Westover :

— Aţi văzut vreodată o demonstraţie de spiritism ?

— Niciodată, răspunse pictorul, care nu avea pentru convingerile tînărului îngăduinţa pe care o simţea pentru neputinţa lui fizică.

Acesta făcu un efort să-şi dreagă glasul şi adăugă :

— Trăieşte la Huddle o femeie care vorbeşte în transă. Cel care comunică prin ea mi-a spus că şi eu aş putea deveni medium, prin scris.

Se opri părînd să aştepte un răspuns din partea pictorului, care însă nu putu să spună decît că trebuie să fie foarte interesant să simţi că ai o asemenea putere în tine. Aici doamna Durgin interveni :

— Poate că încă nu ştie că o are, şi mi se pare că nici planşeta nu prea ştie.

— Nici n-am încercat cu adevărat, răspunse tînărul calm, aproape indiferent.

— Ce zici, Jeff, nu ţi-ar plăcea s-o vezi făcînd socoteli în locul tău ? întrebă mama, făcînd cu ochiul fiului cel mic. Hai, du-te la culcare !

— Cred c-am să mă duc şi eu, spuse cel mare, ridicîndu-se.

La această adunare a membrilor familiei, care acum se destrăma de la sine, tatăl nu fusese de faţă. Doamna Durgin luă lampa, privi în jur vrînd parcă să-i atragă atenţia lui Westover asupra obiectelor din cameră : scaunele incomode, canapeaua lungă şi tare cu tapiţerie din păr de cal, biroul înalt cu furnir de mahon, tapetul ponosit.

— Puteţi veni aici oricînd, să staţi sau să vă odihniţi. Ştiţi, camera asta am deschis-o doar pentru înmormîntări, şi o folosim mai mult decît alte familii.

VII

Vremea continuă să fie frumoasă vreo trei-patru zile, timp în care Westover lucră intens la tablou în ceasurile tîrzii ale după-amiezii, cînd lumina căpăta nuanţele pe care le dorea el. Dimineaţa hoinărea prin pădure sau urca dealurile împreună cu Jeff Durgin. Băiatul se bucura de libertate absolută şi părea să nu aibă nici o responsabilitate printre treburile gospodăriei. Rareori mama îl chema să-i dea o mînă de ajutor : aduna vreascuri, făcea focul la bucătărie, culegea mazărea de toamnă şi fasolea timpurie din grădină şi le desfăcea din păstăi. În ziua cînd a început şcoala a ajutat la spălat, treabă care începuse în zori, căci

Westover îl văzu întinzînd rufele pe frînghie înainte de a porni cu cărțile spre școală. Asemenea treburi nu-i afectau cu nimic respectul față de sine și îi lăsau restul timpului liber pentru a se pune la dispoziția pictorului cu un aer de egalitate neștirbită. Își închipuise că Westover va dori să meargă la pescuit sau la vînătoare sau că vor merge împreună să prindă marmote, îndeletnicire pe care băiatul încă o practica, dar cu ceva mai puțină plăcere cînd era lipsit de tovărășia pictorului ; uneori acesta prefera să-și petreacă timpul schițînd anumite lucruri care îi atrăseseră atenția. Cînd își dădu seama că pe Westover nu-l pasiona sportul în înțelesul obișnuit al cuvîntului, nu-și arătă în mod deschis disprețul. Îl ajută să găsească florile care îl interesau, învăță de la el să deosebească ciupercile comestibile, dar cînd le aduseră acasă și doamna Durgin le găti pentru cină, nu se grăbi să le și mănînce.

Stînd atîta timp împreună, Westover începuse să țină la copil, ceea ce nu se putea spune și despre acesta din urmă ; totuși pictorul îi stîrnea interesul și uneori îl privea cu aceeași curiozitate critică ce licărea în ochii cîinelui cînd privirea i se oprea asupra străinului. În felul său special, Fox ajunsese la concluzia că Westover era nu numai o persoană ce nu putea fi atacată, ci și una care trebuia acceptată cu respect. Cu toate acestea cîinele nu părea să se bucure cînd îl zărea pe oaspete : îl recunoștea pur și simplu și rămînea indiferent la încercările lui de a-l îmbuna. Cînd Jeff era de față cîinele părea să supună aceste amabilități judecății băiatului, iar cînd erau singuri Fox adopta o atitudine rezervată, vrînd parcă să spună că așteaptă să afle părerea stăpînului său.

Într-o dimineață, în ultima sîmbătă pe care urmau să o petreacă împreună, cei trei tovarăși au hoinărit prin pădure, abătîndu-se de la drumul obișnuit și urmînd o potecă necunoscută ce șerpuia pe o buză a muntelui. În cele din urmă ajunseră într-un hățiș din care băiatul pretindea că nu mai știe să iasă. Westover se arătă neîncrezător, căci nu o dată Jeff se mîndrise cu priceperea sa de a descoperi o cale de a se strecura din văgăunile cele mai adînci și mai întunecoase.

— Cred că știi unde ne aflăm, sugeră Westover.

— Habar n-am, răspunse băiatul, cu un zîmbet care îl făcu pe pictor să se îndoiască de adevărul spuselor lui.

— Ia, taci ! Ce-i asta ? întrebă Westover oprindu-l cu un gest să mai vorbească : în liniştea pădurii se auzeau lovituri de topor.

— Ah, acum ştiu unde sîntem ? E canadianul, taie lemne în poiana lui Whitwell. Să mergem !

Băiatul o porni înainte, coborînd iute panta abruptă a muntelui, oprindu-se din cînd în cînd să verifice direcţia după zgomotul loviturilor, care se auzea cînd mai tare, cînd mai slab, iar uneori dispărea cu totul ; atunci Jeff înainta încet, cu o nesiguranţă adevărată sau prefăcută. În cele din urmă se opri.

— Hei, cine-i acolo ? strigă o voce şi băiatul se întoarse şi o zbughi înapoi, trecînd în goană printre tufişuri, cu Fox la un pas în urma lui.

Westover privi după ei, înaintă şi zări un bărbat înalt lîngă trunchiul unui plop pe care începuse să-l taie. Omul îl aştepta cu o mînă sprijinită pe mînerul toporului şi cu ocalaltă la sold. Mirosul lemnului proaspăt tăiat şi al sevei plutea în aer, iar pămîntul era acoperit cu aşchii albe şi curate.

— Bună dimineaţa, rosti Westover.

— Noroc ! răspunse celălalt, fără să se mişte sau să facă vreun gest de bunăvoinţă.

O clipă mai tîrziu ridică toporul, îl înfipse în trunchiul copacului şi veni în întîmpinarea lui Westover cu mîna întinsă :

— Dumneavoastră trebuie să fiţi cel care mi-aţi scăpat copiii cînd a vrut să-i sperie obraznicul ăla. Ştiam eu c-o să vă întîlnesc !

Dădu mîna cu Westover, arătîndu-şi astfel recunoştinţa neexprimată în cuvinte.

— Cum vă merge ? Se poartă bine cu dumneavoastră cei de la fermă ? Bănuiam eu. Bătrîna găteşte bine, ăsta-i lucru sigur. Jackson e cel mai de treabă din cei care au mai rămas în viaţă. Dar nici de bătrîn n-aş putea zice vreo vorbă rea. Cît despre băiatul ăsta, vă spun cinstit, cînd se apucă de pozne îmi vine uneori să-i sparg capul. Luaţi loc!

Westover înţelese că omul din faţa lui este Whitwell; acesta se aşeză pe un trunchi mai înalt, pe măsura picioa-

relor sale lungi, și îl pofti cu un gest să stea pe un buștean alăturat.

Barba rară, castanie, ușor încărunțită, îi acoperea obrajii pînă sub ochii luminați de un zîmbet prietenos. Buza superioară, oarecum ascunsă de mustața pleoștită, era suptă și zbîrcită, trădînd lipsa dinților ; numai jos se mai zăreau cîțiva dinți strîmbi care ieșeau la iveală cînd vorbea.

— Ei, Doamne ! oftă omul, dîndu-i parcă de înțeles celuilalt că i-ar plăcea să stea de vorbă cu el, dar nu găsește pe dată ceva de spus.

— Mulțumesc ! rosti Westover așezîndu-se pe buștean, iar Whitwell adăugă, vrînd parcă să se descarce : La drept vorbind, băiatul n-are nici o vină. Are pe dracul în el, ascultați-mă pe mine !

Se opri părînd să-i ceară părerea lui Westover printr-o privire plină de înțeles. Acesta răspunse :

— Există întotdeauna întrebarea dacă într-adevăr dracul e de vină sau păcatul originar aflat în fiecare din noi.

Încîntat de această disociere, dar fără să fie de acord cu ea. Whitwell continuă :

— Nu-i rău ce spuneți dumneavoastră, dar nu cred că la băiatul ăsta e vorba de păcatul originar. Tot răul i se trage de la bunică-său, și poate că și el îl primise la rîndul lui de la vreun alt neam. Dumnezeu știe cum de s-a adunat în el atîta blestemăție !

— De la tatăl tatălui ? întrebă Westover, vrînd să facă pe plac dorinței lui Whitwell de a filozofa pe marginea istoriei familiei Durgin.

— Al mamei ! Bătrînul ținea vechiul han de pe partea de apus a Capului Leului, pe drumul spre St. Albans. Pe vremea aia îi mergea destul de bine, că toate diligențele opreau acolo. Ați băgat de seamă că unul care face politică murdară totdeauna se pricepe să țină un han ? E ciudat, zău așa ! De cîte ori se întîmpla o treabă murdară într-o problemă sau alta, bătrînul Mason era și el amestecat. Ai mei trăiau tot prin părțile alea și îmi aduc aminte că eram copil și dădeam tîrcoale noaptea pe la han. O dată l-am auzit spunînd că negrii n-au suflet. Cam pe vremea cînd a ieșit legea cu sclavii fugiți, oamenii aproape că l-au alun-

gat din oraş pentru că l-a pus pe şeriful federal pe urmele unuia care încerca să treacă în Canada. Tot aşa şi cînd a venit războiul. Toată lumea ştia că era în cîrdăşie cu alde secesioniştii care plănuiseră să jefuiască Vermontul în '63. Pe vremea aia nu prea-i mai mergea aşa grozav. De cînd apăruseră căile ferate îi cam scăzuse vadul şi hanul ajunsese un fel de cîrciumă. După cîte ştiu bătrînului îi cam plăcea să tragă la măsea. Trecuse o bucată bună de vreme de cînd fiică-sa se măritase cu Durgin. El s-a împotrivit din toate puterile, dar ea a făcut după capul ei şi asta l-a cam amărît. Şi într-o noapte hanul a luat foc şi a ars cu tot cu Mason şi nici măcar nu erau asiguraţi.

Încîntat de propria-i glumă, Whitwell zîmbi dezvelindu-şi dinţii de jos într-o strîmbătură oribilă. Apoi, simţind parcă o dojană în tăcerea lui Westover, adăugă :

— Cît despre doamna Durgin, n-am ce zice, ea şi-a făcut datoria şi a avut parte din plin de belele. Chiar dacă la început a fost mai aspră, mai tîrziu au muiat-o necazurile. Dar aşa înţeleg eu ce-i cu băiatul ăsta. Poate că n-ar trebui să-i port pică, dar e o adevărată pacoste pentru toţi cei din ţinut, aşa că dacă ar pieri... Eh, am vorbit destul... Vă sînt foarte recunoscător, domnule... ?!

— Westover, răspunse pictorul. Numai că băiatul nu e chiar aşa de rău tot timpul !

— Nu tot timpul ! exclamă Whitwell cu ironie. Are şi zile cînd e foarte potolit şi nici nu-i prost. Dar cînd e în toane rele, parcă intră dracul în el, aşa cum v-am spus la început. Sînt doi-trei ani de cînd mi-a murit nevasta, şi fetiţa pe care ai văzut-o e ca o mamă pentru cel mic. Cînd Jeff Durgin îi vede împreună, îi chinuieşte de parcă-i diavolul în persoană. Oricum, îmi pare bine că n-am pus mîna pe el în ziua aia. Ei, şi cum merge lucrul la Capul Leului? Stă destul de cuminte să-l pictaţi ? V-a supărat cineva la lucru ?

— Nimeni, răspunse Westover.

— Acum nici nu prea vin mulţi, explică Whitwell pregătindu-se să-şi ia din nou toporul. Mi-ar plăcea să mă uit într-o zi cum lucraţi ! Cred că n-am văzut pînă acum un artist făcînd aşa ceva.

— Sînteţi bine venit oricînd.

— E-n regulă.

Whitwell desprinse toporul şi lovi trunchiul cu putere, făcînd să sară din el o aşchie mare, pătrată. Privi peste umăr în urma lui Westover şi strigă :

— Ascultaţi ! Cînd aveţi drum pe-aici, poftiţi şi pe la noi. Stăm în casa aia de lemn vopsit de la poalele platoului.

VIII

Ceva mai încolo Westover îl găsi pe Jeff şi pe Fox ascunşi într-o scobitură a muntelui, amîndoi tăcuţi şi nemişcaţi.

— Ce-i cu tine ?

— M-am întors să vă arăt drumul, m-am gîndit că poate n-o să reuşiţi să-l găsiţi singur, răspunse băiatul.

— Dar de ce nu mi-ai spus că ai de gînd să mă aştepţi ? Apoi, văzînd zîmbetul băiatului, continuă : N-aş zice că unui băiat ca tine i-ar plăcea să se teamă de cineva, nici chiar pentru distracţia de a speria o biată fetiţă.

Chipul lui Jeff deveni serios şi preocupat, cîntărind parcă această părere la care nici nu se gîndise pînă atunci.

— Sau poate că-ţi place să-ţi fie frică ?

— N-aş putea spune că-mi place.

Aproape tot timpul cît dură drumul pînă acasă, Westover îl lăsă să judece singur situaţia. Băiatul nu părea frămîntat de păreri de rău sau de dorinţa de a-şi îndrepta greşeala. Peste cîteva zile, grupuri de copii începură să vină după amiaza să-l vadă pe Westover la lucru ; plecînd de la şcoală, în drum spre casă, urcau pînă aici îndemnaţi de Jeff, care se mîndrea cu pictorul de parcă ar fi fost un fel de proprietate a familiei sale.

Într-una din zile îi aduse şi pe cei doi copii ai lui Whitwell cu care acum părea a fi în cele mai bune relaţii ; mai mult chiar, cînd, din pricina unor băieţi mai mari, micuţul Franky nu reuşea să vadă bine tabloul, Jeff, în calitate de gazdă, îl ridică în braţe ca să poată privi cît dorea de mult.

Fata însă păru stînjenită de aceste semne evidente de bună înţelegere în prezenţa pictorului. Cînd Jeff încercă să-i facă loc să vadă printre copiii care priviseră deja, fata

își trase mai mult boneta pe frunte și spuse că nu vrea să vadă nimic ; apoi își luă fratele de mînă și o rupse la fugă. Westover fu încîntat să descopere în ea o sfială nebănuită, ascunsă în cealaltă împrejurare de izbucnirea violentă de mînie.

Jeff juca rolul gazdei și față de vecinii care se perindau unul cîte unul, venind de pe o rază de cîteva mile ; fiecare privea tabloul și își dădea cu părerea, unii mai pe larg, alții mai concis, fiecare după cum îi era firea. În general părerile lor erau favorabile, dar au fost cîțiva care au criticat tabloul fără reținere, vorbind de parcă pictorul nici n-ar fi fost de față. Singura problemă care se punea în discuție era aceea a asemănării, aspectele mai rafinate ale lucrării fiind mult peste puterea lor de înțelegere. Nu doreau decît să vadă cît de mult seamănă ceea ce așternuse Westover pe pînză cu originalul. Unii chiar încercau să-l consoleze, asigurîndu-l că asemănarea se va vedea mai bine cînd se va usca vopseaua.

Într-una din zile sosi și Whitwell, care încercă să formuleze o părere mai generală despre munca artistului ; punctul său de vedere izvora mai mult din amabilitate față de pictor, decît din admirație față de opera sa. El lăsă să se înțeleagă că un astfel de lucru nici nu poate să iasă foarte bine chiar de prima dată și că trebuie să tot încerci, că pînă la urmă iese.

Jeff se apropiase pe furiș împreună cu Fox, atras de fascinația pe care o exercită asupra noastră cei pe care i-am jignit. Cînd Whitwell se întoarse brusc și îl întrebă în glumă :

— Tu ce spui, Jeff ? băiatul îi trase o lovitură cu piciorul lui Fox și îl goni nefiind în stare să-și ascundă altfel sentimentul de vinovăție.

În ultima vineri înainte de plecarea pictorului, Jeff veni însoțit de învățătoarea lui. Era o fată destul de drăguță, cu o înfățișare rece și austeră, care nu îndrăzni să privească direct în ochii pictorului, deși Jeff făcea toate eforturile ca să o facă să se simtă în largul ei. Fata pretextă că s-a oprit doar ca să stea de vorbă cu doamna Durgin și nu se încumetă să formuleze nici o părere în privința tabloului. Dar cînd Westover îi puse o întrebare legată de școală, îi răspunse cu promptitudine, dîndu-i

amănunte asupra numărului copiilor, vîrstei și sexului lor. Westover încercă chiar să glumească cu ea, întrebînd-o dacă un elev așa de buclucaș cum era Jeff îi dădea multă bătaie de cap. Învățătoarea îi răspunse că băiatul putea fi foarte bun și continuă cu tonul cuiva care ține o prelegere că, dacă n-ar mai necăji atîta copiii, n-ar avea nici un motiv să se plîngă de el. Jeff ascultă cu o expresie de sfială, stîrnită nu atît de mustrare cît de cuvintele de laudă la adresa lui, și trăi o clipă de adîncă umilire cînd învățătoarea spuse în încheiere :

— E un elev foarte bun.

Westover avea de gînd să plece marțea următoare. Stătuse trei săptămîni. Deși venise septembrie, vremea fusese minunată pentru lucru. Acum, din pricina secetei prelungite, se făcuse foarte cald. Pe dealurile înconjurătoare frunzișul copacilor căpătase tonuri roșietice. Adierea vîntului stîrnea un foșnet de frunze uscate în lanurile de porumb, dar numai nuanțele și sunetele vesteau apropierea iernii. La amiază căldura era sufocantă, iar noaptea frigul își mai pierduse din asprime ; nici măcar nu cădea roua.

În ajunul plecării, Westover își fuma ultima pipă înainte de a se duce la culcare. Doamna Durgin veni și se așeză alături de el în pridvor. Era clar că venise cu un scop anumit. Îl trimise pe Jeff să se culce ca să rămînă singură cu pictorul. Bărbații erau în pat și din cînd în cînd se auzea din casă tusea lor.

Femeia se așeză, își potrivi fustele și începu imediat să vorbească :

— Domnule Westover, aș vrea să vă întreb dacă n-ați putea să-mi vindeți mie tabloul. Vă dau pe el o parte din banii ce mi i-ați plătit pentru găzduire. Vă dau oricît îmi cereți.

Pictorul se întoarse și văzu că femeia ținea mîinile în poală, iar într-una din mîini strîngea bancnotele pe care i le dăduse după cină.

— Mă tem că n-aș putea face asta, doamnă Durgin.

— Poate o să vi se pară o prostie, continuă femeia, dar îmi doresc foarte mult acest tablou. Cred că niciodată nu mi-am dorit ceva atît de mult. Este Capul Leului, așa

cum l-am văzut eu zi de zi, în fiecare vară a acestor treizeci şi cinci de ani de cînd trăiesc aici. E minunat!

— Doamnă Durgin, rosti Westover, rugămintea dumneavoastră mă mişcă mai mult decît credeţi. Aş vrea ...aş vrea foarte mult... să vă pot oferi tabloul! Credeţi-mă... nu ştiu cum să spun...

— Atunci, de ce nu mi-l daţi? Dacă o să trebuiască vreodată să plecăm de aici, sau dacă ni s-o întîmpla ceva, e singurul lucru pe care aş vrea să-l iau cu mine şi să-l păstrez. Nu ştiu cum să vă spun, dar aşa simt. Aş vrea grozav să mi-l lăsaţi mie.

Emoţia, care nu ieşise la iveală în vorbele prin care femeia îşi exprimase dorinţa, se trădă pe neaşteptate în tremurul glasului. Îi întinse banii şi bancnotele foşniră în mîna ei şovăitoare.

— Doamnă Durgin, mă tem că trebuie să vorbim foarte deschis şi n-aş vrea să vă simţiţi jignită de ceea ce am să vă spun. Eu trebuie să trăiesc din ceea ce lucrez şi deci să scot cît mai mult pe lucrările mele.

— Tocmai asta spun şi eu. Nu vă cer să mi-l lăsaţi mai ieftin. Vă dau cît credeţi că face. Banii sînt ai mei, iar bărbatul meu gîndeşte întocmai ca şi mine.

— Cred că totuşi nu mă înţelegeţi prea bine, rosti Westover cu blîndeţe. În toamna asta am de gînd să deschid o expoziţie la Boston cu lucrările mele. Nădăjduiesc să iau vreo două-trei sute de dolari pentru Capul Leului.

— Mare proastă mai sînt! exclamă femeia şi oftă cu uimire.

— Vă rog să nu vă necăjiţi. Nu-i nimic. Niciodată n-am primit o ofertă care să-mi facă atît de multă plăcere. Cuvintele dumneavoastră m-au convins că lucrarea mea nu e chiar rea. Uitaţi cum o să facem: cînd ajung la Boston am să fotografiez tabloul şi am să vă trimit fotografia.

— Şi asta cît o să mă coste? întrebă doamna Durgin, pe care cele întîmplate o făcuseră mai precaută.

— Nimic. Dacă veţi fi de acord s-o primiţi şi s-o puneţi undeva în casă, o să-mi faceţi o mare bucurie.

— Mulţumesc, rosti doamna Durgin iar pictorul fu impresionat de modestia şi umilinţa din glasul ei.

Westover nu ştia cum să rupă tăcerea care urmă acestor cuvinte. În cele din urmă rosti:

— Spuneați că v-ar place să luați tabloul cu dumneavoastră. Doar nu aveți de gînd să plecați de aici ?!

Doamna Durgin șovăi atît de mult înainte de a-i da un răspuns, încît pictorul crezu că n-a auzit întrebarea sau că nu i-a dat atenție. Totuși într-un tîrziu îi răspunse :

— Ne-am gîndit într-adevăr și la asta. În ziua cînd ați sosit dumneavoastră, aproape că ne hotărîserăm s-o facem .Dar de atunci mă tot gîndesc întruna. Nu știu, poate o să credeți că spun o prostie la fel de mare ca atunci cînd am vrut să cumpăr un tablou de trei sute de dolari cu prețul cîtorva zile de găzduire.

Rosti aceste cuvinte cu un zîmbet plin de dispreț față de ea însăși, dar reuși astfel să risipească încordarea ce se ivise între ei.

— Poate că nici nu merită mai mult, răspunse pictorul, bucuros de momentul de destindere.

— Ba cred că merită, replică femeia și se opri așteptînd îndemnul lui.

— La ce v-ați gîndit ?

— Oricum, tot vroiam să vă cer părerea. Ce credeți, dacă aș da un anunț la un ziar din Boston, s-ar găsi oare oameni dornici să vină să stea aici în timpul verii ? Locul e cam pustiu și nu prea e mare lucru de făcut. Dar mai vin cîte unii de pe la hotelurile apropiate și tare-i mai încîntă împrejurimile. Și mie mi se pare că e un loc minunat. Sînt cît se poate de sigură. Cît despre oaspeți, aș ști cu să-i primesc, poate mai bine decît alții. N-am nici o teamă în privința asta. Ce părere aveți ?

— Cred că este o idee minunată, doamnă Durgin.

— Ori ne apucăm de treaba asta, ori va trebui să plecăm. Nu mai putem trăi din ce ne dă ferma. Dacă aș putea găsi vreo ieșire ! Dar m-am gîndit în fel și chip și cred că nu mi-a mai rămas altă cale decît să găzduiesc vizitatori — numai să-i pot găsi.

— Cred că, într-o oarecare măsură, v-ar face chiar plăcere. Oaspeții v-ar ține de urît, adăugă Westover.

— Ne ținem noi de urît unul altuia, replică doamna Durgin. Niciodată nu m-am simțit singură aici, nici chiar la început. Cînd eram acasă am avut parte de prea multă lume, destul să-mi ajungă pînă... Știți cum sînt cei care

trag la nan. Bănuiesc că domnul Whitwell v-a povestit despre tata.

— Într-adevăr, mi-a povestit.

— Nu cred că v-a spus vreun neadevăr. Foarte bine. Dar nu pot să uit cum roboteam, mama şi cu mine, din zori pînă-n seară. De multe ori am spus că aş face orice numai să nu mai trebuiască să servesc călători. Dar văd că tot aici am ajuns. Cînd văd asemenea oameni, mi se face rău. Poate că puteam să mă apuc de treaba asta mai de mult dacă vroiam. Eh ! am vorbit destul !

Cu o mişcare neaşteptat de vioaie pentru o femeie de statura ei, se ridică, dar mai zăbovi o clipă, sperînd că Westover va spune ceva. Pictorul rosti :

— Cînd vă hotărîţi, trimiteţi-mi anunţul şi am să am eu grijă de el.

— Şi n-o să uitaţi de fotografie ?

— Nu, n-am să uit.

A doua zi se sculă de dimineaţă şi se pregăti să pornească la drum cît mai devreme. Jeff Durgin se învîrtea în jurul lui, ajutîndu-l la împachetat cu entuziasm şi chiar cu pasiune, vrînd parcă să-i lase oaspetelui la despărţire o impresie cît mai bună, sau cel puţin să-l facă să uite tot ce fusese urît ori neplăcut în comportarea lui. De la nefericita lor întîlnire din prima zi fuseseră tovarăşi buni, deveniseră chiar prieteni, şi Westover rămase impresionat de atenţiile băiatului la despărţire : îl ajută să-şi strîngă lucrurile, îi puse rucsacul pe umeri şi se strădui cu mare atenţie şi deosebită mîndrie să potrivească curelele în aşa fel încît să fie bine prinse şi să nu-l supere. Cu riscul de a întîrzia la şcoală îşi făcu de lucru prin preajma pictorului pînă în clipa plecării, iar cînd acesta aruncă o ultimă privire spre casă de la jumătatea potecii, băiatul îşi flutură pălăria în semn de rămas bun. Apoi dispăru, iar Westover îşi continuă drumul încet pînă ajunse în colţul livezii unde, peste îngrăditura joasă, se zăreau pietrele funerare din cimitirul familiei. Acolo, cu totul pe neaşteptate, se abătu asupra lui o adevărată furtună. O ploaie de mere începu să-l lovească în cap, pe spate, în coaste, izbind cu aceeaşi violenţă rucsacul, pînzele, scăunelul şi şevaletul. Parcă îl atacaseră deodată patru-cinci ţintaşi pricepuţi, ale căror lovituri îl nimereau fără greş.

Cînd, în cele din urmă, reuşi să ridice capul şi să privească în jur, Westover auzi un glas subţire şi plin de dojană strigînd :

— Vai, vai, Jeff Durgin !

Exclamaţia fu urmată imediat de o altă ploaie de mere, îndreptată de data aceasta spre micuţa Whitwell, care se feri şi o luă la fugă pe şosea şi dispăru în direcţia şcolii. Imediat, chipul radiind de fericire al lui Jeff Durgin se ivi din spatele unei pietre funerare. Rămase pe loc privind în urma lui Westover ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic ; apoi lasă să cadă cele cîteva mere pe care încă le mai avea în mînă şi porni încet spre casă împreună cu Fox.

Cînd Westover ajunse la şosea, în apropierea casei lui Whitwell, se opri la adăpostul pădurii, îşi desfăcu rucsacul ca să vadă dacă tabloul nu păţise nimic şi constată că rămăsese nevătămat. Înainte de a-şi pune povara din nou pe umeri îl zări pe Jeff Durgin alergînd spre şcoală, învîrtind sacul cu cărţi deasupra capului şi strigînd voios spre fetiţa care dispăruse dincolo de tufişurile de la capătul potecii.

— Cynthy ! Aşteaptă-mă ! Ascultă ! Vreau să-ţi spun ceva !

IX

În primăvara următoare Westover primi de la doamna Durgin anunţul pe care urma să-l publice în ziar. Îl înştiinţa că fusese conceput de fiul ei Jackson, iar Westover constată cu surprindere că era aşa de bine formulat, încît aproape că nu avea nevoie de nici o schimbare. Anunţul cuprindea oferta unei găzduiri desăvîrşite la ferma de la Capul Leului şi o masă bogată alcătuită din lapte, ouă şi fructe la preţul de cinci dolari pe săptămînă ; era menţionat de asemenea faptul că aşezarea fermei oferea cea mai frumoasă perspectivă asupra renumitului munte cunoscut sub numele de Capul Leului. Atît anunţul cît şi scrisoarea erau semnate „Doamna James Monroe Durgin“; alături se afla adresa oficiului poştal, indicîndu-se de asemenea numele lui Westover pentru relaţii suplimentare.

Scrisoarea fusese scrisă de aceeaşi mînă ca şi anunţul şi pictorul trase concluzia că era scrisul lui Jackson Durgin. În plic se mai afla o bancnotă de un dolar, care urma să acopere cheltuielile pentru apariţia anunţului în trei numere ale ziarului „Evening Transcript".

La sfîrşit, o frază adăugată aproape întîmplător suna astfel : „Nu ştiu dacă aţi aflat că soţul meu, James Monroe Durgin, a trecut în lumea spiritului în primăvara aceasta. Fiul meu mă va ajuta să conduc gospodăria".

Vestea morţii îl impresionă pe Westover la fel de puţin cum, se pare, o impresionase pe văduvă. În cele trei săptămîni pe care le petrecuse sub acoperişul lui James Monroe Durgin, acesta îi lăsase doar imaginea a doi ochi mari, albaştri, rotunzi şi lipsiţi de viaţă, şi a unui chip veşnic neras, acoperit de o barbă blondă şi ţepoasă. Această imagine se suprapunea atît de mult peste cea a lui Andrew Jackson Durgin, cu silueta lui deşirată şi frîntă, încît îi era greu să-şi dea prea bine seama care din ele aparţinea acum prezentului şi care trecutului. Fu nevoit să facă un efort ca să-şi aducă aminte că fiul avea barba de o nuanţă ceva mai deschisă ; în schimb îşi amintea cu multă uşurinţă silueta robustă a doamnei Durgin şi a fiului ei cel mic. Se întrebă din nou, ca şi altă dată, dacă mama era la curent cu gestul de răzbunare violentă prin care băiatul îşi descărcase necazul adunat prin efortul îndelungat de stăpînire pe care şi-l impusese în perioada şederii pictorului la fermă. După ce se simţise îndemnat să se întoarcă şi să-i tragă o mamă de bătaie, să se ducă după el pînă la şcoală şi să-i spună învăţătoarei, să-i scrie doamnei Durgin şi să o înştiinţeze despre purtarea fiului ei, Westover se hotărîse să nu întreprindă nimic. Întrucît întîmplarea nu-l afectase cu nimic nici pe el, nici bunurile lui, îşi putea permite să se amuze cu mai multă generozitate decît dacă ar fi avut de suferit într-un fel sau altul. Cu cît se gîndea mai mult la incident, cu atît era tentat să fie îngăduitor faţă de băiatul pe care îl uimise şi îl dominase atît de categoric prin inteligenţa şi comportarea sa, încît bietului copil îi fusese peste puteri să îndure.

De fapt nu-şi dădea prea bine seama că gestul lui Jeff fusese o manifestare de neîncredere şi că nu are nici un motiv să-şi închipuie că faptele bune ale băiatului, dovezile

sale repetate de amabilitate și prietenie erau mai puțin sincere decît această izbucnire brutală.

Scrisoarea primită îi readuse în minte cele trei săptămîni petrecute la Capul Leului și îi trezi dorința de a-și petrece vara acolo. Dar își pusese în gînd să plece pentru o perioadă nedefinită în Franța, căci intenționa să lucreze în acea atmosferă unică în care omul modern poate face un lucru cu adevărat de valoare în modul cel mai reușit. În timpul iernii vînduse o serie de lucrări și strînsese destui bani ca să-și poată permite această călătorie în străinătate. Tabloul „Capul Leului" nu-i adusese suma scontată ; îl vînduse numai cu o sută șaizeci de dolari, iar acum se gîndea uneori că îl vînduse chiar prea bine. Scrisoarea doamnei Durgin îi aminti că încă nu-i trimisese fotografia promisă. Puse fotografia într-un plic și o expedie imediat, împreună cu o scrisoare în care formulă nenumărate scuze pentru neglijența sa și totodată părerea de rău că nu va avea posibilitatea să revadă prea curînd locul pictat. Îi exprima apoi regretul pentru pierderea suferită, transmitea salutări tuturor și în special prietenului său Jeff, pe care îl sfătuia să se țină cît mai departe de livada de meri.

Cinci ani mai tîrziu Westover se reîntoarse acasă ; era în prima săptămînă a lui august, iar atmosfera înăbușitoare se făcu simțită pe bordul vasului încă înainte de a intra în port. Întîrzie doar atît cît era necesar pentru a-și vedea lucrările trecute prin vamă și plecă imediat la munte ; pentru el muntele nu putea fi decît Capul Leului. După cîteva ceasuri cobora din tren pe șoseaua ce însoțea noua linie de cale ferată, care fusese adusă pînă la o depărtare de numai patru mile de fermă. Aceasta purta acum numele de pensiunea „Capul Leului", lucru pe care îl află citind cuvintele scrise pe trăsurica ce aștepta la marginea peronului. În clipa următoare își dădu seama că cel ce se apropia să-l întîmpine și să-i ia bagajele nu putea fi altul decît Jeff Durgin.

În absolut toate privințele bărbatul din fața lui era sub nivelul perspectivelor pe care le anunța băiatul de acum cîțiva ani. Westover își închipuise că va atinge statura tatălui și a fratelui său, dar trupul îndesat al lui Jeff Durgin se remarca mai degrabă prin forță decît prin înălțime. Nu depășea probabil statura mamei sale, care era o

femeie înaltă, dar silueta lui era masivă fără a fi totuşi greoaie. Avea pieptul larg, umerii drepţi, picioarele solide, iar mersul uşor înclinat spre spate se datora cizmelor de piele care se zăreau de sub pantalonii bine croiţi. Apucă geamantanele şi le aruncă în căruţa pentru bagaje cu o mişcare rapidă a braţelor scurte şi groase. Încordarea muşchilor făcu să se ridice mînecile hainei, dînd astfel la iveală încheieturile puternice şi mîinile cu degete scurte.

Întinse mîna spre Westover, dar gestul său de salut era reţinut, iar în privirea cu care îl întîmpină se simţea o îndoială sau mai degrabă o aşteptare. Părul blond, neîngrijit altădată, era acum tuns scurt şi căpătase o culoare mai închisă. O dungă uşoară, marcată de cîteva picături de sudoare, indica locul unde pălăria îi apărase fruntea de arşiţă. Puse pălăria pe banchetă, între el şi Westover, şi rămase cu capul gol ca să se răcorească după efortul făcut cu bagajele. Acestea veneau în urmă, mai încet, în căruţa destul de încărcată, căci erau cu totul vreo douăsprezece persoane, mai cu seamă femei, care călătoreau spre pensiunea „Capul Leului". Westover se aşeză pe banchetă în faţă, alături de Jeff, ca să fie singuri şi să poată sta de vorbă în linişte. Numai că Jeff fu nevoit să răspundă mai întîi numeroaselor întrebări despre scrisorile şi telegramele trimise de vizitatoare în legătură cu camerele rezervate şi să le liniştească în privinţa bagajelor. Abia după aceea au reuşit cei doi să schimbe cîteva cuvinte şi Jeff Durgin a putut răspunde întrebărilor lui Westover.

— Poate că ar fi trebuit să vă trimit o telegramă şi să vă anunţ că vin, spuse Westover, dar nu m-am gîndit că aveţi atît de mulţi oaspeţi. Poate că nici n-o să aveţi cameră pentru mine.

— Cred că o să reuşim să vă găzduim, răspunse Jeff.

— Îmi închipui că nu pot spera să capăt vechea mea cameră.

— Nu m-aş mira să fie ocupată, dar cred că mama ar putea face o schimbare în cazul acesta.

— Crezi că ar face-o ? întrebă Westover şi glasul lui trăda bucuria de a simţi că face parte dintre cei privilegiaţi. Ce mai face mama ?

Jeff se gîndi o clipă înainte de a răspunde :

— Este exact aşa cum o ştiţi.

— Puțin îmbătrînită ?

— N-aș zice.

— Oare i se pare conducerea pensiunii o treabă chiar așa de neplăcută cum se aștepta ?

— Așa susține, replică Jeff făcînd cu ochiul.

În timp ce vorbea cu Westover tînărul strunea caii, îndemnîndu-i să meargă cînd la trap, cînd la pas, pe urcușurile și coborîșurile neașteptate ale drumului de munte.

Cu o oarecare teamă Westover întrebă :

— Și ce mai face Jackson ?

— Minunat, din punctul lui de vedere. Am impresia că îi merge mai bine ca oricînd și că nu îmbătrînește deloc. În schimb dumneavoastră sînteți puțin schimbat, adăugă Jeff aruncîndu-i pictorului o privire peste umăr.

— Da, am împlinit douăzeci și nouă de ani și mi-a crescut și mai mult barba.

Westover bagă de seamă că obrajii lui Jeff erau bărbieriți cu grijă și nu trădau cu nimic începutul apariției bărbii ; ochiul său artistic privea cu plăcere frumusețea tinerească a prietenului său, trăsăturile bărbătești de o regularitate sculpturală.

— Trebuie să ai cam optsprezece ani !

— Aproape nouăsprezece.

— Spune-mi, Jackson e la fel de preocupat de lumea cealaltă ?

— De spirite ?

— Da.

— Cred că se ocupă împreună cu domnul Whitwell. Nu prea vorbește de treburile astea acasă. El ține socotelile și-i ajută mamei să ducă gospodăria. Fără ajutorul lui mama nici n-ar putea face față.

— Și tu ce faci ?

— Mă ocup de transport, răspunse Jeff, făcînd un gest cu capul către cai. Cînd sînt acasă, bineînțeles. În ultimii trei ani am fost la Academia din Lovewell și am lipsit de acasă toată iarna și o bună parte a verii. Dar mai bine să vă povestească mama despre asta.

— Foarte bine. Ceea ce n-am aflat încă în probleme de educație înseamnă că nu merită să fie aflat.

Jeff zîmbi și îndemnă calul din partea cealaltă, care păru să înțeleagă că i se adresează lui.

— Dli, hai mai repede !

— Şi Cynthy ce face ? E acasă ? întrebă Westover.

— Da. Stau tot acolo, în căsuţa de lemn. Iarna predă la şcoală, iar vara îi dă o mînă de ajutor mamei. Sufrageria e în sarcina ei.

— Şi Franky ? Tot aşa de plîngăcios ?

— Franky e un băiat minunat. E şi el cu noi, un fel de mesager.

— Dar domnului Whitwell nu i-aţi dat nimic de făcut?

— Cum să nu ! Domnul Whitwell le vorbeşte doamnelor despre religie şi le însoţeşte cînd vor să urce pe munte. Cred că nici nu ne-am putea descurca fără el. Le vorbeşte de religie, iar femeilor se pare că le place religia, indiferent dacă sînt credincioase sau nu, adăugă el aruncînd o privire plină de înţeles peste umăr către Westover.

Acesta zîmbi şi întrebă :

— Dar Fox ?

— A trebuit să renunţăm la Fox. Era veşnic în conflict cu copiii oaspeţilor. Fratele meu din Colorado a fost pe-acasă şi, cînd a plecat, l-a luat pe Fox cu el.

— Nu bănuiam că o să-mi pară rău după Fox, dar mă tem că aşa va fi.

Jeff păru amuzat de implicaţia acestor cuvinte.

— Nu era cîine rău, dar era cam prost.

Cînd ajunseră la poalele platoului ce urca spre casă, Westover observă schimbările care se făcuseră între timp. Apăruseră o serie de adăugiri, cam lipsite de gust şi de stil, dar care cuprindeau suplimentul de camere necesar. Părţile construite recent purtau amprenta unui gust vulgar, dovedit mai ales de ferestrele în patru canaturi, care erau considerate ultima modă în materie de arhitectură domestică la ţară. Jeff nu rosti nici un cuvînt în timp ce se apropiau, dar Westover remarcă :

— Ei, dar v-a mers minunat ! Aţi ajuns la o adevărată măreţie !

Sosiră pe platforma din faţa casei, care îi păru lui Westover mai lată decît şi-o amintea, mărită în chip artificial de un portdrapel alb înfipt chiar la margine. Privi de-a lungul faţadei şi descoperi fereastra vechii sale odăi. Totodată constată că aici nu se făcuseră mari schimbări

şi că doar partea din spate a clădirii fusese înălţată cu un etaj. Nerăbdător, trecu repede peste momentul întîlnirii cu doamna Durgin şi cu Jackson, care se arătară plăcut surprinşi de sosirea lui, ca să întrebe cu emoţie :

— Doamnă Durgin, aţi putea să mă găzduiţi în vechea mea cameră ?

— Cum să nu, dacă nu cumva doriţi o cameră mai plăcută.

— Nu cred că aveţi o cameră mai plăcută !

— Mă rog, dacă aşa credeţi, replică doamna Durgin. Bineînţeles că vă pot oferi vechea dumneavoastră cameră.

X

Westover n-ar fi putut spune că în timpul primei sale şederi la fermă se simţise foarte bine sau că se ataşase de membrii familiei Durgin. Dar acum se simţea minunat, ca şi cum s-ar fi aflat printre prieteni.

Sosise pe la mijlocul după-amiezii şi se duse imediat la masă, unde fu servit cu toată promptitudinea. Constată astfel că ferma nu evoluase în aşa măsură în direcţia unui adevărat hotel încît să adopte obiceiul de a servi cina tîrziu. I se oferi ceai şi friptură rece, dar cînd ceru să i se aducă ceva cald, fata cu ochelari care îl servea îl întrebă, acordîndu-i parcă importanţa cuvenită :

— Aţi sosit în cursul după-amiezii ?

Westover mărturisi că era unul dintre cei veniţi în după-amiaza aceea.

— În cazul acesta, vă putem oferi friptură sau cotlet cu cartofi copţi.

Friptura era minunată deşi nu foarte mare dar, privind în jur, îşi dădu seama că i se făcuse o favoare, căci celorlalţi oaspeţi li se servise şuncă, limbă rece şi tocătură. Se aşteptase să fie întîmpinat de Cynthia Whitwell, dar Jeff Durgin intră cu el în sala de mese şi îl pofti să ia loc cu aerul că însoţeşte o persoană deosebit de însemnată.

Gustînd fructele, smîntîna, ceaiul, pîinea prăjită şi friptura, Westover trase concluzia că, din punctul de vedere al artei culinare, cei din familia Durgin se pricepeau să ţină

un hotel. Această părere i se confirmă cînd constată schimbările şi amenajările făcute în interiorul casei. Totul era foarte simplu dar cît se poate de satisfăcător. Nici unul din oaspeţi nu avea motiv să spună că duce lipsă de apă sau lumină, de prosoape sau umeraşe, că şifonierul sau scrinul nu era destul de încăpător, nici unul nu se putea plînge de calitatea sau cantitatea aşternuturilor, şi Westover o felicită din toată inima pe doamna Durgin pentru reuşita ei cînd se aşezară împreună în vechiul salon care rămăsese aproape neschimbat şi pe care stăpîna casei îl păstrase aproape numai pentru ea. Doamna Durgin îi ascultă aprecierile cu o bucurie plină de modestie şi îi spuse :

— Nu cred că aş fi avut curajul să mă apuc de treaba asta dacă nu se întîmpla să veniţi dumneavoastră tocmai atunci.

— Deci, eu sînt izvorul bogăţiei dumneavoastră.

— Dacă vreţi să-i spuneţi bogăţie. Nu pot să mă plîng. A fost o adevărată luptă, dar cred că am învins. Casa e plină, ba chiar trebuie să refuzăm clienţi. Îmi închipui că cei de la marile hoteluri, de unde altădată călătorii veneau pînă la fermă să admire Capul Leului, nu se pot mîndri cu aşa ceva.

Îşi drese glasul şi îi relată cu voce joasă şi plină de încredere istoria reuşitei lor. Era o poveste interesantă şi impresionantă, ca toate poveştile despre strădania omenească. Eforturile ambiţiei egoiste sînt totdeauna interesante, iar cele ale familiei Durgin erau în plus binecuvîntate de dorinţa lor de a-şi păstra casa.

După ce au discutat îndelung despre cele întîmplate, Westover întrebă :

— Spuneţi-mi, Jeff este la fel de mulţumit ca şi dumneavoastră de ceea ce aţi realizat ?

— Chiar prea mulţumit, răspunse doamna Durgin. Aş vrea să vorbesc cu dumneavoastră despre Jeff, domnule Westover. Aţi fost prieteni atît de buni.

— Desigur, mi-ar face plăcere să vă pot fi de folos, spuse Westover.

— Iată despre ce este vorba : aş vrea ca Jeff să facă şi altceva, să nu se limiteze doar la conducerea hotelului.

Westover îşi îndreptă privirea spre fotografia tabloului său înfăţişînd Capul Leului, atîrnată deasupra căminului,

și își dădu seama că fusese așezată la locul de cea mai înaltă cinstire din toată casa. În clipa aceea îl cuprinse o teamă neașteptată : nu cumva Jeff dăduse la iveală vreun talent artistic, așa cum credeau ai lui ? Fără să rostească nici un cuvînt, așteptă ca doamna Durgin să vorbească:

— Anul trecut, în primăvară, înainte de a ne apuca să facem o serie de îmbunătățiri, crezusem că va trebui să ipotecăm ferma la bancă. Banii pe care-i aveam ne ajungeau doar ca să începem sezonul, dar ne-am gîndit să încercăm totuși s-o scoatem la capăt. Am avut o vară cît se poate de bună și am cîștigat o mulțime de bani, iar anul acesta treburile merg așa de bine că nu mai am nici o teamă pentru viitor. Aș vrea să-i ofer lui Jeff șansa de a reuși în viață. Aș vrea să meargă la colegiu.

Westover își dădu seama cît de îndrăzneață este aspirația mamei, dar cel puțin nu se îndrepta spre domeniul artei.

— N-o să vă lipsească ajutorul lui la treburile gospodăriei ?

— Într-o oarecare măsură o să-i simțim lipsa. Dar va fi aici aproape toată vara, în timpul vacanței, iar Jackson și cu mine facem față de minune și fără el.

— Jackson pare să se simtă bine, spuse Westover nesigur.

— Mult *mai bine*. Are doar treizeci și patru de ani. Tatăl lui a trăit pînă la șaizeci de ani și suferea de aceeași slăbiciune. V-a spus Jeff că a fost la Academia din Lowell ?

— Mi-a spus.

Doamna Durgin continuă, cu aceea mîndrie de mamă care devine cu ușurință plictisitoare pentru cel care ascultă.

— S-a descurcat foarte bine acolo. Profesorii pe care i-a avut la școală spuneau că învață bine cînd se ține de treabă, iar la Academie a studiat foarte serios. Cred că și-a închipuit că a sfîrșit-o cu învățătura. În primul rînd trebuia să țină pasul cu Cynthy, nu putea rămîne în urmă, din mîndrie. Ați văzut-o pe Cynthy ?

— Nu. Jeff mi-a spus că sufrageria e în grija ei.

— După cîte știu, casa asta e în întregime în grija mea, replică doamna Durgin. Cynthy este, într-adevăr, menajera casei. E o fată bună și isteață, adăugă doamna Durgin făcînd un efort vizibil de a-și înfrînge o nemulțumire ascunsă. Face treabă bună oriunde o pui. A mers și ea la Academie în primele două ierni cînd a mers Jeff. Acum aproape că am înghițit întreaga familie Whitwell. E și Franky aici, iar tatăl lui, cum să vă spun, e un fel de filozof al doamnelor care stau la noi.

Doamna Durgin începu să rîdă, iar Westover îi ținu companie.

— Cum vă spuneam, vreau ca Jeff să intre la un colegiu, vreau să se facă jurist.

Westover nu găsi nici un răspuns potrivit și spuse doar :

— Fără îndoială, e mult mai bine decît să fie pictor.

— N-aș zice că aveți dreptate. Trei sute de dolari pentru o lucrare așa de mică.

Stăpîna casei arătă spre fotografia din perete cu atîta mîndrie, încît pictorul se hotărî să păstreze sub tăcere, deocamdată, adevăratul preț la care vînduse tabloul.

— M-am mirat foarte tare cînd mi-ați trimis o fotografie așa de mare. În camera asta nu intră chiar toată lumea, dar o mare parte din doamnele care vin sînt și ele pictorițe, amatoare desigur, și toate, de la prima pînă la ultima, vor să o vadă. Or să fie „înnebunite“ — cum spun ele — cînd vor afla că sînteți aici și vor dori cu siguranță să vă vadă și pe dumneavoastră. Da, țin foarte mult ca Jeff să studieze la colegiu.

— La Bowdoin... sau poate la Dortmouth, sugeră el.

— Poate că mă credeți la fel de îndrăzneață ca atunci cînd am vrut să cumpăr un tablou de trei sute de dolari pe un preț de nimic.

— De fapt, n-am luat pe el decît o sută șaizeci de dolari, doamnă Durgin, mărturisi Westover, stingherit.

— Mare păcat. În orice caz, pentru toți oaspeții mei prețul lui e de trei sute de dolari. Doamne, cred că am spus povestea asta de o sută de ori !

Doamna Durgin făcu haz de propria ei istorie, iar Westover observă cît de mult se schimbase datorită prospețimii : era mai degajată în exprimare, mai spontană în replici, mai deschisă în comportare ; se îngrășase puțin,

iar statura ei masivă era acum mult mai impunătoare decît în trecut.

— Ei, ce să mai lungim vorba, vreau ca Jeff să studieze la Harvard !

Westover îşi impuse să răspundă doar :

— Nu văd de ce n-ar face-o !

Doamna Durgin rosti :

— Hai, intră Jackson !

Pictorul se întoarse şi îl văzu în prag pe fiul cel mare — o umbră deşirată.

— Tocmai îi spuneam domnului Westover unde vreau să meargă Jeff şi n-aş zice că dorinţa mea l-a uimit chiar foarte tare.

Jackson intră, se lăsă moale pe un balansoar căptuşit cu perne de puf, pe care mama îl împinse spre el cu piciorul, şi spuse :

— Bănuiesc că taxele sînt mai mari la Harvard decît la alte colegii.

— Dacă vrei să capeţi ce-i mai bun, trebuie să plăteşti, replică doamna Durgin.

— Cred că, într-adevăr, costă mai mult, spuse Westover răspunzîndu-i lui Jackson. Nu prea mă pricep la asta. Circulă nişte zvonuri cumplite despre costul vieţii printre studenţii de elită de la Cambridge. Se spune că s-ar ridica la cinci mii de dolari pe an.

Doamnei Durgin i se opri o clipă respiraţia, dar nu rosti nici un cuvînt.

— Totuşi, îmi închipui că sînt doar zvonuri. Fiul unui prieten al meu a studiat la Harvard şi l-a costat doar o mie de dolari pe an şi ştiu că unii o scot la capăt şi cu mai puţin.

— Cred că am putea să-i dăm lui Jeff o mie de dolari pe an fără să ne rupem de la gură, spuse doamna Durgin cu mîndrie, şi privi apoi spre fiul ei.

— Şi eu cred că am reuşi, rosti acesta, dar pentru mine se pune mai mult problema influenţei pe care o va suferi Jeff acolo. Mă tem că aici a fost cam răsfăţat.

— Ei, şi tu acum, Jackson ! exclamă mama.

— După cîte am auzit, interveni Westover, un lucru e sigur la Harvard : cine merge acolo se lecuieşte de toate fumurile. Nu-mi dau bine seama ce vrei să spui şi nici nu

e treaba mea. Dar în ceea ce privește problema influenței, totul depinde de cei printre care nimerește Jeff, sau, mai exact, de prietenii pe care și-i alege. Cel puțin așa am înțeles din ceea ce povestea prietenul meu despre fiul lui. Unii se țin de treabă serios, alții își pierd timpul, iar alții sînt de-a dreptul dezmățați... Nu cred că în privința asta e vreo diferență între Harvard și alte universități.

Doamna Durgin rosti cu un aer grav :

— Vă dați seama că noi nu cunoaștem pe nimeni la Cambridge, în afară de cîteva doamne care au stat aici într-o vară și de la care nu vreau să cer nici o favoare. Singura noastră grijă ar fi ca Jeff să pornească așa cum trebuie.

În mintea lui Westover se născură o serie de bănuieli dar, cum cei doi nu făceau nici un fel de mărturisiri, nu-și putea da prea bine seama în ce măsură era întemeiată afirmația lui Jackson că Jeff fusese cam răsfățat.

În primul moment, datorită protestului prompt al doamnei Durgin, își închipuise că Jackson sugerase că mama îi îngăduise cam prea multe băiatului. Negăsind altceva mai bun de spus, pictorul rosti :

— Am înțeles că cerințele sînt foarte mari la Harvard.

— A și trecut probele preliminare, replică Jackson cu oarecare mîndrie, și cred că ar putea intra în toamna asta dacă ne hotărîm. Va avea probabil niște greutăți, dar cred că le va putea învinge dacă muncește.

— Atunci, dacă chiar vreți să meargă la colegiu, fără îndoială că trebuie să-l trimiteți la Harvard. Este cea mai veche universitate a noastră și, desigur, cea mai bună. Eu n-am făcut studii universitare, dar dacă aș fi făcut mi-ar fi plăcut să studiez la Harvard. Dacă Jeff nu e încă destul de copt în minte, sînt sigur că acolo se va maturiza. Nu cred că Harvard, ca loc în sine, ar putea să-l influențeze în rău.

— Așa credem și noi, spuse Jackson.

Westover se ridică și continuă să vorbească stînd în picioare :

— Am auzit că Harvard este o adevărată lume în miniatură, că acolo se stabilesc aceleași relații ca și în viață : trebuie să te porți ca un bărbat și să știi să fii un adevărat om de lume.

Doamna Durgin îl asculta cu toată seriozitatea.

— V-aţi reîntors la Boston definitiv ? Aveţi de gînd să rămîneţi acolo mai mult ?

— Da, cred că am să stau mai mult timp. Mi-am închiriat un atelier şi am de gînd să-mi iau cîţiva elevi şi să încerc să trăiesc din asta. Dacă Jeff vine la Cambridge şi pot să-i fiu de folos cu ceva...

— V-aş fi deosebit de recunoscătoare, rosti mama lui cu o expresie de adîncă uşurare.

— N-aveţi pentru ce, o fac cu multă plăcere. Doamnă Durgin, aerul ăsta de munte mă ameţeşte pur şi simplu. Dacă nu vă spun noapte bună chiar în clipa asta, [illegible] adorm în picioare înainte de a apuca să ajung în cameră. Cred că reuşesc să-mi amintesc drumul, aripa asta [illegible] pare neschimbată.

Se depărţi de ei, luă lampa pe care i-o dă[illegible] J[illegible] şi în cîteva clipe se afla în camera. Pu[illegible] t[illegible] auzi o bătaie în uşă şi se înfăţişă un băiat cu o ca[illegible]

— Doriţi puţină apă rece, domnule Westover ?

— Ei, tu eşti, Franky ? Mă bucur că te văd din nou. Ce mai faci ?

— Bine, mulţumesc, răspunse băiatul sfios.

Avea o înfăţişare plăcută şi o ţinută plină de demnitate, iar Westover îşi dădu seama imediat că era genul de copil care nu accepta să fie tutelat.

— Mai aveţi nevoie de ceva, domnule Westover ? Să-pun ? Chibrituri ? Altceva ?

Puse jos carafa şi aruncă o privire rapidă prin încăpere.

— Cred că am tot ce-mi trebuie, Frank.

— Noapte bună, spuse băiatul şi ieşi închizînd încet uşa în urma lui.

Westover deschise fereastra şi privi Capul Leului, scăldat de lumina lunii. Măreţ şi sever, muntele părea copleşit sub povara unui somn secular. Razele lunii se reflectau şi încununau conturul capului, făcînd ca masa întunecată de dedesubt să pară şi mai masivă.

Din pridvor, de sub fereastra sa, Westover auzi glasuri şoptite :

— Astîmpără-te, Jeff Durgin ! rosti un glas care nu putea fi decît al Cynthiei Whitwell, urmat de rîsul lui Jeff Durgin.

Pe Cynthia o întîlni a doua zi de dimineaţă. Fata îl întîmpină în uşa sufragerie : atitudinea ei mîndră şi totodată plină de sfială, frumuseţea ei pură şi calmă îi aduseră în minte chipul şi temperamentul copilei de odinioară.

Înaltă şi zveltă, avea o ţinută semeaţă fără a fi totuşi rigidă ; nasul drept, bărbia hotărîtă, gura frumos conturată alcătuiau un chip cu trăsături delicate, în deplină armonie cu privirea blîndă şi calmă a ochilor cenuşii ; părul de un castaniu deschis avea o linie simplă care îţi încînta ochiul. Îl conduse la masă mergînd înaintea lui ; pictorul observă că fata păşea uşor, cu o eleganţă firească, aproape inconştientă. Privind-o, gîndul i se duse la un trandafir sălbatic dar, dacă înfăţişarea ei era plină de poezie, faptele îi erau dictate de simţ practic, căci alese pentru Westover locul cel mai plăcut şi îl încredinţă celei mai pricepute dintre fetele care serveau. Westover ar fi vrut să o mai reţină o clipă să stea de vorbă cu ea, dar Cynthia ascultă cu un aer preocupat toate aluziile sale privitoare la trecut şi plecă imediat. Reveni după un timp şi rămase puţin, cu obrajii îmbujoraţi dîndu-i impresia că nu o face din toată inima.

Deşi părea bucuroasă că îl vede din nou, instinctul sau educaţia o împiedica să-şi manifeste făţiş bucuria. Răspunsurile ei laconice deveniră aproape tăioase cînd o întrebă despre activitatea ei la şcoală în timpul iernii ; află astfel că preda la şcoala de la poalele dealului şi că locuia în casa părintească împreună cu tatăl ei.

— Şi ai mulţi băieţi răi la şcoală care au obiceiul să sperie fetiţele ? întrebă pictorul în glumă.

— Cred că nu am, răspunse fata şi valul amintirilor îi îmbujoră mai tare obrajii.

— Poate că s-au schimbat băieţii, sugeră Westover

— Îmi închipui că fiecare din noi se poate îndrepta, replică Cynthia.

Apoi, speriată parcă de gîndul că Westover ar putea lua cuvintele ei ca o aluzie la adresa lui, se întristă şi încercă să îndrepte discuţia spre alt subiect. Îl întrebă dacă nu găsea că s-au schimbat o mulţime de lucruri, iar el îi

răspunse cu un aer grav că i-ar fi plăcut să le revadă pe toate exact așa cum le lăsase. Avînd impresia că a făcut din nou o gafă, fata se ridică și plecă arătînd o stînjeneală patetică, dar în același timp fermecătoare.

XI

A doua zi de dimineață, după micul dejun, Westover ieși din casă și îl văzu pe Whitwell lîngă portdrapel. Acesta aștepta ca Westover să facă primul pas spre înnoirea cunoștinței lor, dar cînd se convinse de purtarea prietenească a oaspetelui, adoptă o atitudine deschisă pe care pictorul nu o simțise în comportarea copiilor lui. Whitwell nu se prea schimbase. Singura schimbare cu adevărat remarcabilă era apariția unui șir uniform de dinți falși ce ieșeau la iveală cînd zîmbea. O altă noutate era aranjamentul obiectelor prinse la panglica pălăriei. La început Westover crezuse că sînt cîrlige de pescuit și momeli artificiale, cum poartă de obicei ghizii din munții Adirondack pentru a-și face cunoscută meseria în preajma hotelurilor și a restaurantelor. Dar, privind mai atent, observă că de fapt erau rămurele și flori de munte de toate felurile, mușchi și ciuperci.

Whitwell fu deosebit de încîntat să constate că podoabele sale i-au atras atenția pictorului și spuse imediat :

— Vă uitați la almanahul meu ? Astăzi avem zi de plimbare — o dată pe săptămînă. Îmi place să le arăt doamnelor dinainte ce vor vedea în pădure și pe pajiști.

— E o idee minunată, spuse Westover, foarte originală și decorativă. Am aflat că dumneavoastră sînteți o adevărată comoară pentru doamnele de aici : stați de vorbă cu ele, le însoțiți la plimbare.

Whitwell zîmbi fericit și spuse :

— Ei, încerc și eu să le umplu timpul.

— Dar de ce vă oferiți serviciile numai doamnelor ?

— Nu o fac în mod special, dar aici vin aproape tot timpul numai femei. Chiar și copiii sînt în cea mai mare parte fetițe. Iar dacă apar și soții sîmbătă seara, nu prea le arde de mers la plimbare duminica. Vor să se odihnească.

Cam așa se întîmplă mereu. Ei, ce spuneți de schimbările de pe aici ? întrebă el trădînd o bucurie impersonală în privința îmbunătățirilor.

— Mi-ar fi plăcut să regăsesc vechea fermă, însă trebuie să recunosc că e minunat să stai într-un hotel așa de bun.

— Jeff și cu maică-sa s-au lăudat la dumneata ? întrebă Whitwell cu un dispreț plin de îngăduință. Vă spun eu că, dacă n-ar fi Cynthy, nici n-ar ști pe ce pămînt calcă aproape tot timpul. Jeff nu prea face multe parale. Acum că bătrînul s-a dus, Jackson e cel mai de treabă dintre toți.

Nu se mai afla nimeni în preajmă cînd Whitwell rostea aceste păreri, cu o sinceritate care era probabil mai aproape de situație decît se putea crede. Westover nu încercă să le evite în mod formal, dar făcu cîteva considerații generale menite să atenueze părerea defavorabilă a lui Whitwell despre cei din familia Durgin, pe care acesta nu le respinse în totalitate.

— Bătrîna v-a spus desigur că-l trimite pe Jeff la colegiu ? Bănuiam eu. Crede c-o să scoată din el un alt Daniel Webster. Dac-ar fi vorba doar să capete o diplomă, s-ar putea să reușească.

Westover încercă să-și aducă aminte cum stătuseră lucrurile cu respectivul om de stat, dar nu reuși. Whitwell continuă cu și mai multă ironie în glas și în priviri :

— Daniel ăsta al nostru n-o să aibă nas să-și rupă diploma în bucățele. Dacă era după el, nu izbutea nici măcar să se pregătească pentru înscriere. Îmi închipui că la Harvard nu ține nimeni socoteala cum se pregătesc tinerii pentru probele preliminare, nu-i așa ?

— Nu prea înțeleg ce vreți să spuneți, zise Westover.

— Nimic, dar dacă aveți ocazia întrebați-l odată pe Jeff cine a învățat pentru el la Academie.

Aluzia nu era chiar atît de misterioasă încît Westover să nu poată trage concluzia că Whitwell atribuia bursa obținută de Jeff ajutorului Cynthiei, dar nu insistă să i se confirme aceasta. Lucrul i se păru dureros, căci ascundea tot acel tragism care există probabil în orice reușită în viață și pe care l-am descoperi dacă am putea pătrunde dincolo de aparențe.

Cum Westover nu răspunse nimic, Whitwell abandonă subiectul şi întrebă :

— Ei, şi ce se mai petrece prin ţările bătrînei Europe ?

— Nimic nou, replică Westover. De fapt nu cunosc cu adevărat decît Franţa.

— Cum e republica aia a lor ? Seamănă cu a noastră? V-aţi putut da seama ?

— Ştiţi, răspunse Westover, am fost aşa de ocupat cu lucrul tot timpul că...

— Am înţeles, zise Whitwell lovindu-se cu palma peste picior.

Westover observă că avea cizme de cauciuc înalte pînă la genunchi şi se gîndi ce chin trebuie să fie să porţi aşa ceva într-o zi de august. Dar Whitwell nu părea să sufere din pricina lor.

— Cînd omul îşi vede de treabă, orice guvern e bun, după părerea mea. Dar tare mi-ar plăcea să dau o raită prin locurile alea unde s-au desfăşurat clipele cele mai grele ale Revoluţiei. Aţi fost vreodată în Place de la Concorde ? întrebă Whitwell, rostind denumirea cu o pronunţie tipic englezească.

— Treceam pe acolo aproape în fiecare zi.

— Dar ia spuneţi-mi, coloana aia care-l avea pe micul Napoleon în vîrf şi pe care au dat-o jos în zilele Comunei, aţi văzut-o ?

— În Place Vendôme ?

— Da, în Plass Vonndome.

— Sigur că da. Nici nu se cunoaşte că a fost cîndva răsturnată.

— Nici ceea ce reprezintă ?

— Asta n-aş putea să vă spun.

— E ciudat, continuă filozoful, cum lumea se învîrte ce se învîrte pînă ajunge tot acolo de unde a plecat.

Tăcu o clipă şi rămase cu gura căscată, vrînd parcă să-i dea timp lui Westover să pătrundă înţelesul deplin al vorbelor sale. Pictorul întrebă :

— Tot acolo locuiţi, domnule Whitwell ?

— Da, îmi place casa mea. M-au rugat de mai multe ori să mă mut, dar mă simt bine acolo. E linişte şi, cînd îmi termin treburile, pot să citesc. Şi mai e ceva, îmi place ca familia mea să fie unită. Cynthy şi Frank totdeauna dorm

acasă, iar Jombateeste totdeauna ia masa cu mine. Îl ţineţi minte pe Jombateeste, nu-i aşa ?

Westover fu nevoit să admită că nu şi-l aminteşte.

— De fapt, cred că nici nu prea l-aţi văzut. Vorbesc de canadianul care mă ajuta să tai copacii de pe bucata de pădure de la poalele muntelui. Fabrica de cherestea a fost lovită de trăsnet şi n-am primit nici o centimă. Uneori vine Jackson cu planşeta şi ne distrăm de minune.

— Tot mai crede în spirite ?

— Da, dar n-a mai înaintat cine ştie ce, iar fără planşetă nu prea face mare lucru. În ultima vreme am chemat cîţiva din vechii filozofi. L-am chemat şi pe Socrate.

— Serios ? Cred că a fost interesant.

Whitwell nu răspunse şi Westover observă că privea în altă parte. Se întoarse şi văzu un grup de femei apropiindu-se ; traversau pajiştea înrourată în vîrful picioarelor, ţinîndu-şi cu grijă fustele.

— Bună dimineaţa, domnule Whitwell !

— Porniţi astăzi spre Capul Leului ?

— Oare n-o să plouă ?

— Nu cred, răspunse Whitwell cu o politeţe părintească, amuzat parcă de neliniştea doamnelor care era acum un lucru obişnuit pentru el.

Aşteptă calm ca grupul să se apropie, apoi întrebă arătînd spre Westover :

— L-aţi cunoscut pe domnul Westover, artistul ?

Rosti numele fiecăreia, iar pictorul se gîndi, fără a păcătui prin exces de vanitate, că ele se apropiaseră mai mult din speranţa de a-i fi prezentate decît din dorinţa de a afla ce planuri are domnul Whitwell.

Westover deveni centrul atenţiei tuturor doamnelor aflate la pensiune. Pentru asta era destul, probabil, să fii bărbat, iar dacă te mai bucurai şi de avantajul de a fi tînăr şi destul de plăcut la înfăţişare, de a fi artist şi încă unul nu lipsit de faimă, toate astea îţi adăugau o aureolă de desăvîrşire aproape inutilă.

Îi făcea plăcere faptul că se afla din nou în mijlocul vieţii simple şi pure din America şi se bucura că se întîlneşte încă de la început cu unul din cele mai specifice aspecte ale sezonului de vară american.

În transformările petrecute la pensiunea „Capul Leului" putea descifra toate etapele evoluției ei, din clipa cînd a luat ființă ca fermă capabilă să ofere găzduire în condiții satisfăcătoare primilor oaspeți și pînă în stadiul actual, cînd reușea să mulțumească prin gradul de confort atins gusturile mai pretențioase ale celor înstăriți. Înainte de a ajunge la acest nivel, cei ce veneau aici erau probabil oameni simpli și cinstiți, care nu dețineau poziții înalte în societate și nu se puteau mîndri cu o cultură rafinată, chiar dacă erau înzestrați cu inteligență. Asemenea oameni categoric nu aparțineau lumii mondene. Toate acestea se potriveau cu prețul de cinci dolari pe săptămînă. Uneori, vreun artist pornit în peregrinare sau vreun tînăr profesor cu familia putea constitui excepție de la regulă. Dar cînd ferma a devenit pensiune, cu pretenția de a se numi hotel, așa cum era cazul acum cu pensiunea „Capul Leului" și oaspeții plăteau zece dolari pe săptămînă — sau douăsprezece pentru cei aflați în trecere — însemna că a atins o etapă a evoluției cînd prosperitatea a crescut și totodată au crescut și pretențiile celor ce locuiau acolo ; această etapă nu putea fi depășită cu ușurință. De fapt, cei care își pot permite să plătească zece dolari pe săptămînă la pensiune în perioada verii, dar nu mai mult de atît, sînt de obicei oamenii de cea mai bună calitate din America, sau cel puțin din Noua Anglie. Este un aspect pe care probabil ei înșiși nu îl știu, iar cei mai avuți decît ei nici măcar nu îl bănuiesc. Marea lor majoritate este alcătuită din domnișoare bătrîne din orașe universitare care trăiesc din investiții drămuite cu multă grijă, tinere neveste însoțite de copii anemici care au nevoie de odihnă și de schimbare de aer, profesori universitari fără alte venituri în afara salariilor lor modeste, oameni de litere aflați la începutul carierei lipsite de strălucire, preoți veniți din parohii pierdute în orășele de provincie mai răsărite sau la marginea marilor metropole, burlaci simpatici ajunși la a doua tinerețe, iubitori de natură și de literatură, grupuri de tinere cu înclinație spre artele frumoase și pline de devotament față de tînărul profesor care le călăuzește spre izvoarele inspirației din mijlocul pădurilor și al pajiștilor. Astfel de oameni sînt buni, înțelegători, plini de rafinament și capabili de apreciere.

Întors de curînd din străinătate, unde viaţa nu are acea libertate lipsită de josnicie pe care o are felul nostru de trai, Westover se bucura din plin de această destindere atît de plăcută şi de pură. Avusese de-a face destul de mult cu cei bogaţi ca să poată trage concluzia că rareori bogăţia este atributul celor înzestraţi cu cele mai alese calităţi, chiar şi printre compatrioţii săi care îşi închipuie că banul poate cumpăra orice. De aceea modul de viaţă pe care îl întîlnea acum la „Capul Leului" îi păru din prima clipă o adevărată Arcadie. În toată această adunare de păstoriţe mai mult sau mai puţin tinere, existau într-adevăr şi vreo doi păstori. Era mijloc de săptămînă şi deci aceştia nu fuseseră aduşi nici de valul celor ce sosesc sîmbăta, nici de valul celor ce pleacă lunea. Fără îndoială, Westover era cel mai tînăr dintre toţi, cu excepţia lui Jeff Durgin, care de fapt nici nu făcea parte dintre oaspeţi.

Se afla acolo un pictor care dădea lecţii doamnelor, un om de vreo patruzeci de ani, însoţit de o nevastă cam de aceeaşi vîrstă care făcuse mari eforturi să şi-l achiziţioneze şi care îi dirija treburile legate de meserie într-o manieră mult mai avantajoasă decît ar fi făcut-o el însuşi. Ea era cea care îi obţinea comenzile, îi vindea tablourile chiar şi la Boston unde nimeni nu cumpără autori americani, îi făcea rost de eleve şi reuşea să le descurajeze chiar şi pe cele mai îndrăzneţe în încercările lor de a-i face curte. Westover, care se întorsese de curînd de la Paris, se pricepea să-l consoleze vorbindu-i despre saloanele şi atelierele de acolo, furnizîndu-i veşti directe cum nu mai auzise de zece ani. După ce trăi un moment inevitabil de gelozie, soţia confratelui său îl acceptă cînd îşi dădu seama că tînărul pictor nu era în căutare de elevi ; mai mult decît atît, la scurt timp după venirea lui se agită să organizeze un picnic şi îl invită să citească din versurile lui Browning.

XII

Picnicul urma să se desfăşoare în poiana lui Whitwell, pe unul din versanţii muntelui. Aici muşchiul alb se întindea ca nişte fîşii de zăpadă, despicînd iarba înaltă şi

moale ce acoperea suprafaţa defrişată şi înainta pînă la linia pinilor pitici care creşteau la adăpostul copacilor mai înalţi. Tocmai se încheiase una din „plimbările în sînul naturii", cum numea Whitwell ascensiunile sale în compania doamnelor. Colegul lui Westover se gîndise să adauge la explicaţiile lui Whitwell despre secretele lemnului o aşa-zisă notă artistică şi să dea elevelor sale posibilitatea de a studia îndeaproape diversele esenţe şi de a descoperi farmecul fiecăreia. Se consultase în prealabil cu Westover, care găsise ideea minunată şi care se entuziasmă din toată inima cînd ajunse la faţa locului. Pentru el poiana lui Whitwell purta pecetea unui farmec plin de tristeţe şi îi oferea imaginea unei distrugeri deprimante, ca în toate locurile unde omul a invadat natura şi apoi a abandonat lupta lăsîndu-i tot ei victoria finală. Efectul era aici cu atît mai puternic cu cît în apropiere se vedeau încă urmele unui drum forestier, desch... de căruţele ce veneau altădată să încarce copacii doboriţi şi să-i transporte la fabrica de cherestea. Pe alocuri drumul de-abia se mai zărea ; în alte părţi, acolo unde roţile lăsaseră urme mai adînci, o nouă generaţie de rămurele apărus[illegible] în jurul copacilor înlocuind-o pe cea distrusă, în aşa fel [illegible]t excursioniştii abia puteau înainta. După părerea doamnelor, Jeff nu va reuşi niciodată să pătrundă pînă aici cu căruţa şi erau pe bună dreptate îngrijorate în privinţa prînzului pe care urma să-l aducă.

Dar Whitwell, care era conducătorul grupului, le linişti spunîndu-le :

— Cînd un Durgin şi-a pus în gînd să facă o treabă, lăsaţi-l s-o facă ! Sînt sigur că n-o să rămîneţi fără mîncare.

Într-adevăr, după ce toată lumea gustase din plin lectura versurilor lui Browning, se auzi zgomotul binevenit al roţilor, însoţit de scrîşnetul crenguţelor rupte şi foşnetul ierbii strivite ; iar cînd acestea încetau, răsuna vocea lui Jeff Durgin îndemnînd caii. Copiii se repeziseră să-l întîmpine şi imediat apăru şi el urmat de întreaga ceată. Înfăţişarea lui, îmbinînd forţa şi farmecul, în perfectă armonie cu peisajul, stîrni un val de şoapte, ca un imn de laudă exprimînd admiraţia doamnelor pentru acest gen de frumuseţe bărbătească. În ochii lor tînărul devenise un fel de Hercule, şi Westover fu nevoit să admită în sinea

lui că Jeff reușise pînă acum să se pună în valoare cît se poate de bine. Arăta ca o reclamă dintr-un album de vacanță : purta o jachetă din catifea reiată, pantaloni bufanți strînși sub genunchi, ciorapi în dungi și cizme solide de box. Costumul era original și de bun gust, iar tînărul îl purta cu multă îndrăzneală. Westover, aflat încă sub influența primelor impresii oferite de viața americană, se întreba în sinea lui ce rol va juca Jeff la acest picnic, căci nu se putea numi cu adevărat nici gazdă, nici oaspete. Fără îndoială că în jocul vioi al vieții, pe care Westover îl găsea de-a dreptul fascinant, problema se va rezolva de la sine în modul cel mai potrivit și mai plăcut.

— Unde vreți să așez mîncarea ? întrebă tînărul, adresîndu-se tuturor.

Ieșind de sub bolta verde a pădurii, își scoase pălăria moale de lînă și își șterse fruntea umedă cu o batistă albă cu dungă albastră.

— Chiar aici, Jeff !

Cea mai sprintenă dintre nimfele care făcuseră cerc în jurul lui Westover, așezate sau întinse pe iarbă, sări imediat în picioare. Nu era o nimfă prea tînără dar, cum între ea și fiica ei erau numai șaisprezece ani, diferența nu era foarte evidentă. Westover recunoscu genul de femeie activă și plină de încredere în propriile-i forțe și admiră iuțeala și eficiența cu care prelua conducerea treburilor și îndrumă pe fiecare ce să facă sub directa ei supraveghere.

Pe mușchiul moale și plăcut se întinseră fețele de masă și se așeză mîncarea, iar cînd totul fu gata doamna Marven, fără să se întrerupă nici măcar o clipă din activitate, luă o farfurie, o încărcă din plin cu de toate și i-o întinse lui Jeff, spunînd :

— Bănuiesc că trebuie să te întorci imediat să vezi de cai, Jeff, așa că tu vei fi servit primul.

Rosti aceste cuvinte cu un zîmbet fermecător și plin de amabilitate, menit să atenueze jignirea ascunsă în vorbele ei.

Jeff nu schiță nici un gest să ia farfuria ce i se oferea ; de la înălțimea lui, privi în jos spre doamna Marven, care stătea în genunchi pe iarbă, înțelegînd într-o clipă situația.

— Cred că n-am să mănînc nimic, replică, se întoarse și dispăru în pădure.

Zîmbetul îmbietor îngheţă pe buzele femeii ; înţelegînd gafa făcută, ceilalţi membri ai grupului rămaseră la fel de încremeniţi ca şi cea care fusese atît de neinspirată. Dar însăşi doamna Marven fu prima care îşi reveni.

— Ei, dragii mei, cred că tuturor vă e foame. Eu una mor de foame, spuse ea rîzînd şi încercînd să pară nepăsătoare şi se apucă să mănînce.

După ea începură şi ceilalţi, care ar fi mîncat poate cu şi mai multă poftă dacă n-ar fi fost intervenţia diplomatică a lui Whitwell, care se ridică cît era de lung de unde se aşezase, lîngă trunchiul unui copac, şi spuse că deocamdată nu poate să mănînce nimic.

— Nu prea-mi place să mănînc în mijlocul zilei. Cel mai bine mănînc dimineaţa, şi cu aceste cuvinte porni pe urmele lui Jeff spre pădure.

— Ei, asta-i ! exclamă doamna Marven. Da, ce-or fi crezut ?

Întrebarea era aşa de grea încît nimeni nu se încumetă să formuleze răspunsul potrivit. Toată plăcerea excursiei fu întunecată de acest incident, care însă îşi mai pierdu din intensitate spre seară, cînd oaspeţii se strînseră în jurul căminului din salonul cel nou, mare şi urît al hotelului.

A doua zi de dimineaţă grupul se adună din nou în faţa casei, încercînd să hotărască în ce fel să-şi petreacă acea zi minunată. Whitwell se afla lîngă portdrapel, sprijinindu-se de el cu o mînă şi arătînd ca într-o fotografie făcută pentru a verifica proporţia între două elemente.

Eroina nefericitului incident din ajun nu se putu abţine să nu-i ceară părerea într-un anume moment al discuţiei şi îl chemă :

— Nu vreţi să veniţi puţin încoace, domnule Whitwell ?

Whitwell traversă încet pajiştea ; exact în clipa aceea, ca şi cum ar fi aşteptat momentul ca el să fie de faţă, doamna Durgin se ivi în uşa casei şi se apropie de grupul doamnelor.

— Doamnă Marven, rosti ea cu răceala pe care vizitatoarele i-o remarcaseră în glas încă pe vremea cînd veneau cu diligenţa la ferma de altădată, doamnă Marven, trăsura pleacă de aici la ora două ca să fie la gară la ora trei, cînd

sosește trenul. Să vă strîngeți lucrurile și să fiți gata înainte de ora două.

— Să-mi strîng lucrurile și să.. Ce *înseamnă* asta, doamnă Durgin ? !

— Am nevoie de camerele dumneavoastră.

— Aveți nevoie de *camerele* mele ? !

Doamna Durgin nu răspunse — privirea ei neclintită era cel mai bun răspuns. Doamna Marven continuă cu și mai multă înflăcărare :

— Cum, dar nici nu mă gîndesc ! Nu înțeleg ce vreți să spuneți. Am reținut camerele pentru toată luna august și deci sînt ale mele și...

— Am nevoie de camerele dumneavoastră, repetă doamna Durgin.

— Îmi pare rău, dar nu pot să renunț la ele. Dacă am făcut o înțelegere și v-ați dat consimțămîntul...

— Dacă nu eliberați camerele pînă la ora două, am să vă pun lucrurile la ușă. Și după ce luați prînzul, nu veți mai sta niciodată la masă în casa mea.

Doamna Durgin intră în casă, iar grupul doamnelor rămase să dezbată problema. Doamna Marven nu aștepta sfîrșitul discuției. Deși nu era o persoană cu prea multă demnitate, se ridică și se îndreptă cu toată măreția spre camerele care acum nu-i mai aparțineau. Astfel reuși să lase impresia că părăsește locul cu silă și dispreț.

Momentul alungării doamnei Marven fusese deosebit de dur și era cît se poate de clar că aceasta fusese intenția doamnei Durgin.

Westover rămase oarecum mîhnit. I-ar fi plăcut să o poată compătimi pe doamna Marven mai mult decît se simțea capabil să o facă. Doamnele își exprimară părerea că purtarea doamnei Durgin era o adevărată barbarie, că toate ar trebui să-și manifeste dezaprobarea ducîndu-se imediat în camerele lor, strîngîndu-și lucrurile și plecînd odată cu doamna Marven. Dar nici una nu trecu la fapte, iar discuția devie în sensul găsirii unor argumente sau chiar a unor justificări în favoarea comportării doamnei Durgin.

— Adevărul este, spuse una din ele, că a fost cît se poate de atentă cu doamna Marven și cu fiica ei și tocmai de asta s-a supărat așa de tare. În prima săptămînă cînd

au venit aici, au fost amîndouă foarte bolnave, mai întîi una, apoi cealaltă, iar doamna Durgin le-a îngrijit şi le-a ajutat ca o mamă.

— Şi totuşi, ce era să facă doamna Marven ? îşi dădu cu părerea alta. În fond ce-a făcut ? Doar nu fusese invitat la picnic şi nu văd de ce trebuia tratat ca un oaspete ? Venise numai ca să aducă şi să ia cele necesare. Şi apoi, dacă deosebirile între oameni mai au vreun rost şi dacă avem dreptul să ni-i alegem pe cei pe care-i dorim în preajma noastră şi a fiicelor noastre...

— Fără îndoială că aşa este, răspunseră foarte convingător într-o formă sau alta, toate celelalte doamne. Dar, de fapt, nu erau pe deplin convinse de propriile lor păreri şi vroiau să audă şi punctul de vedere al unui bărbat. De aceea îşi îndreptară privirile spre Westover, care însă nu răspunse întrebării lor nerostite. Atunci cea care pledase în favoarea doamnei Marven fu nevoită să-l întrebe de-a dreptul :

— Dumneavoastră ce credeţi, domnule Westover ?

— Problema este destul de complicată. Părerea mea este că, atîta timp cît cineva se simte superior din punct de vedere social altcuiva, trebuie să hotărască cum să acţioneze în fiecare împrejurare în parte.

Doamnele spuseseră că asta e şi părerea lor, dar se văzură obligate să tălmăcească fiecare în felul său aceste vorbe pline de înţelepciune dar cam lipsite de precizie.

Westover se îndepărtă, frămîntat de o nedumerire interioară complicată şi mai mult de gustul neplăcut ce i-l lăsase întîmplarea în sine : un fel de dispreţ pentru comportarea nedemnă a lui Jeff, care se dusese să-şi plîngă necazul pe umărul mamei ca un băieţel neajutorat şi astfel o determinase să ia atitudine în numele lui.

Sentimentul de compasiune pentru necazul doamnei Marven se intensifică din nou cînd toată lumea constată că n-a coborît la prînz şi că nici fiicei ei nu i-a îngăduit să vină şi cînd s-a aflat, ceva mai tîrziu, că a refuzat să primească mîncarea ce i s-a trimis în cameră.

Cînd a venit vremea să plece la gară şi doamnele s-au adunat să o conducă, şi-a luat rămas bun de la ele cu un aer absent şi nu tocmai vesel. Momentul luă proporţiile

unei demonstrații în favoarea ei, dar toată întîmplarea îi lăsă lui Westover impresia a ceva meschin și apăsător.

În aceeași seară auzi obișnuita bătaie în ușă și deschise imediat, bănuind că este Frank Whitwell care vine să aducă apă. Numai că în odaie intră doamna Durgin și se așeză pe unul din cele două scaune.

— Dacă ați ști, domnule Westover, cîte am făcut pentru femeia asta și pentru fata ei, dacă ați fi auzit-o cum ne mai lăuda pe toți, cred că nu m-ați mai judeca atît de aspru.

— Să vă judec ! exclamă Westover. Doamne ferește, doamnă Durgin ! N-am spus nici un cuvînt care să poată fi luat drept o acuzație cît de mică.

— Dar sînteți convins că am făcut rău.

— Nu prea am reușit să-mi fac o părere mulțumitoare, însă în general cred că e nedemn să te răzbuni.

Ochii doamnei Durgin se umplură de lacrimi și răspunse cu umilință :

— Așa cred și eu. Cu mîinile mele am pregătit tava pe care i-am trimis-o în cameră și nici n-a vrut să se atingă de mîncare. Îmi închipui că nu i-a convenit că am pregătit totul anume pentru ea. Dar mi-a fost tare milă de ea. Încă nu și-a revenit după boală și cum e cam slăbită, mă tem să nu i se facă rău. Și nici măcar nu e restaurant la gară.

Văzînd-o în această stare de spirit, Westover se gîndi că era un moment prielnic pentru a-i da cîteva sfaturi doamnei Durgin.

— Să nu vă supărați că vă spun, doamnă Durgin, dar așa ceva nu se face atunci cînd vrei să conduci un hotel.

Din nou ochii doamnei Durgin se umplură de lacrimi, dar de data aceasta erau lacrimi de mînie.

— Chiar dacă eram sigură că toate or să-și facă bagajele și or să plece în clipa următoare, tot o făceam. Nimeni nu are voie să spună vreo vorbă rea despre mine, în nici un fel. Dacă crede că băiatul meu nu-i destul de bun să mănînce la aceeași masă cu ea, o privește ! Nu mă interesează ce gîndește ! Eu știu ce știu și asta îmi ajunge. Nu fusese invitat la picnic și nu e el omul care să se bage în sufletul altora. Dacă nu-l vroia acolo, trebuia să-și vadă

de treabă. Dar să-i pună în farfurie înaintea tuturor și să-l trimită la cai ca pe un câine sau ca pe un cerșetor...

Doamna Durgin clocotea de mînie și suferința ei îl impresionă profund pe Westover.

— A fost, într-adevăr, o întîmplare neplăcută, spuse Westover, și nu se putu abține să nu adauge : Păcat că Jeff a răspîndit toată povestea, dar probabil că n-a putut face altfel.

— Domnule Westover, spuse doamna Durgin cu asprime, credeți că Jeff ar fi în stare să vină la mine ca un copil și să se plîngă de felul cum s-au purtat aceste doamne? Domnul Whitwell a fost acela care mi-a spus, altfel n-aș fi aflat nimic niciodată.

— Mă bucur că nu v-a spus Jeff, rosti Westover simțind că sentimentele sale față de băiat se schimbă într-o clipă.

— Mai bine murea decît să facă una ca asta. Dar domnul Whitwell a procedat cît se poate de bine și îi sînt foarte recunoscătoare. Jeff mi-a tras o săpuneală zdravănă pentru ceea ce am făcut, și Jackson la fel. Dar n-am avut încotro, și aș face exact la fel dacă ar fi ca lucrurile să se repete. De fapt, de asta am venit, ca să vă spun, să știți pentru ce mă învinuiți.

— Nu vă învinuiesc de nimic. Îmi pare numai rău că ați procedat așa — m-aș fi bucurat dacă ați fi putut găsi o altă rezolvare.

— Am încercat să trec totul cu vederea dar, după ce toată noaptea n-am închis ochii, cînd m-am sculat dimineață și am văzut cît e de sigură și de liniștită și cum face iarăși pe grozava, n-am mai putut răbda. Am așteptat pînă s-a apropiat și Whitwell, ca să fie de față cam toată lumea care a fost acolo și a văzut cum s-a purtat cu Jeff, și atunci m-am repezit la ea.

Westover nu se putu abține să nu zîmbească.

— Oricum, răzbunarea dumneavoastră a fost deplină și dramatică.

— Nu prea înțeleg ce vreți să spuneți, zise doamna Durgin și se ridică. Recăpătîndu-și stăpînirea de sine, adaugă apoi cu un zîmbet ironic : Cred că ar trebui să recunoască și ea că i-am plătit-o cu vîrf și îndesat sau o să-și dea seama de asta mai tîrziu, cînd s-o dezmetici puțin.

Îmi pare rău de fată, că nu mi-a făcut nimic. De fapt nici cu maică-sa n-am avut nimic pînă la povestea asta. Franky vă serveşte cum trebuie ? Îl trimit imediat cu apă rece. Mai aveţi nevoie de ceva ?

— Dacă aş vrea să mă plîng de ceva, ar trebui să născocesc o nemulţumire, spuse Westover.

— M-aş bucura s-o faceţi. Pe dumneavoastră n-o să reuşim niciodată să vă răsplătim cum se cuvine. Noapte bună, domnule Westover !

— Noapte bună, doamnă Durgin !

XIII

În toamna aceea Jeff Durgin îşi începu studiile la Harvard avînd mai puţine goluri de recuperat decît majoritatea studenţilor. Această reuşită era pusă pe seama reputaţiei de care se bucura Academia din Lovewell, unde se pregătise pentru universitate ; şi era interesant de observat cum o instituţie de învăţămînt cu tradiţie dintr-un oraş îndepărtat reuşise să-l instruiască.

Noile sale cunoştinţe nu aveau de unde să ştie că Jeff îşi făcuse pregătirea mai mult singur. La cîteva săptămîni după ce se instalase la Cambridge veni să-l vadă pe Westover, care observă că tînărul nu se simţea deloc în largul său şi că o resimţea dureros. Îşi pierduse cu totul umorul plin de voie bună care îl caracterizase pînă atunci şi care ieşea la iveală în replici ironice, totdeauna puţin înţepătoare dar niciodată cu adevărat tăioase. Pictorul observă că tînărul încearcă să evite chiar şi întrebările sale, pornite dintr-o curiozitate cu adevărat prietenească ; mai mult decît atît, înţelese încă din primele clipe că Jeff venise să-l vadă numai pentru că îi promisese mamei sale. Nu-i adresă pictorului nici măcar o invitaţie formală de a-i întoarce vizita, aşa încît acesta îşi dădu seama cu uimire că tînărul e măcinat de un fel de revoltă faţă de situaţia nouă în care se află. Nu după mult timp Westover porni în căutarea lui Jeff, pe care îl găsi locuind împreună cu un alt student din anul întîi, la fel de necioplit ca şi el, undeva pe o stradă modestă din Cambridge ce ducea din centru

spre riul Charles. Era clar că Jeff închiriase camera numai pentru că era foarte ieftină şi deci pe măsura posibilităţilor mamei sale şi că îl supăra faptul că fusese găsit acolo. Îi spuse pictorului că era convins că în anul următor va obţine o cameră în incinta universităţii şi că va lua masa la Memorial Hall. Părea scîrbit de pensiunea unde locuia împreună cu o serie de alţi parveniţi de seama lui. Acum Westover rămase cu impresia unei discrepanţe şi mai acute între tînărul său prieten şi lumea în care intrase. Cu toate acestea Jeff primi invitaţia pictorului de a lua masa împreună şi de a-l însoţi apoi la teatru.

La restaurant Westover fu neplăcut surprins de iuţeala cu care Jeff dădu pe gît cele două pahare de vin roşu de California, servit împreună cu specialităţile de bucătărie italiană. La fel de puţin îi plăcu şi faptul că Jeff văzuse piesa la care intenţionase să-l ducă, şi doar cu mare greutate reuşi să găsească un spectacol pe care tînărul să nu-l fi văzut. Constată astfel că în prima lună se dusese la teatru cam de două ori pe săptămînă, dovedind pentru această artă un interes cel puţin la fel de mare ca şi propria sa pasiune. Ajunsese să-şi formeze păreri critice asupra spectacolelor, păreri care, deşi întemeiate pe o intuiţie primitivă şi nu pe un bagaj solid de cunoştinţe, aveau o notă personală foarte pronunţată. Avea actorii săi preferaţi, şi mai cu seamă actriţele sale preferate. Westover se mai linişti oarecum cînd îşi dădu seama că în general Jeff îşi plătise biletele de intrare la teatru. Era perfect conştient de faptul că, deşi nu avea nici un motiv real de nemulţumire, în sinea lui îl supăra gîndul că Jeff nutrea aceeaşi pasiune ca şi el şi că descoperise această coincidenţă.

Dîndu-şi seama că Jeff nu petrecuse decît cîteva seri în Cambridge, Westover se gîndi că i-ar prinde bine să aibă cîteva cunoştinţe în oraş. De aceea solicită unei familii prietene favoarea de a-i trimite o invitaţie la cină. Gazdele acceptară din amabilitate faţă de Westover, făcînd de fapt un gest contrar părerii şi concluziilor lor. Ştiau din proprie experienţă că toţi studenţii în primul an se comportă la fel : după prima vizită — o dovadă de ospitalitate din partea gazdelor — relaţiile nu se menţineau

Cînd Jeff sosi la familia respectivă, arătă atît de puţină consideraţie faţă de bunăvoinţa celor ce îl primiseră, de parcă ar fi fost invitat la cină în fiecare seară. Plecă devreme, scuzîndu-se că trebuie neapărat să ajungă la Boston în seara aceea, şi nu mai repetă vizita. Cu aceasta Westover consideră că şi-a făcut pe deplin datoria şi că nu mai are rost să-şi bată capul cu el. Îşi formase o părere şi ştia la ce se poate aştepta din partea lui. Totuşi, din cînd în cînd, Jeff îl dezamăgea în convingerile sale, făcîndu-i surpriza de a veni să-l vadă şi părînd chiar că apreciază cu adevărat favoarea ce i se face. Cu toate că atitudinea lui dovedea din ce în ce mai multă încredere în propria-i experienţă de viaţă, comportarea lui, după părerea pictorului, nu se schimbase cu nimic în ceea ce priveşte manierele şi judecata.

Impresiile sale total greşite despre o lume la care nu avea acces îl amuzau pe Westover, care îl asculta cu un interes amestecat cu amărăciune. Jeff îşi închipuia tot felul de lucruri îngrozitoare despre înalta societate care îi era complet necunoscută. Reşedinţele celor din Boston, despre care — în cel mai rău caz — se putea spune că reprezintă adevărate citadele ale unei rigidităţi reci şi închistate, erau pentru el locuri de adevărat dezmăţ. În naivitatea sa lipsită de discernămînt, îşi închipuia că acolo au loc petreceri de noapte asemănătoare celor la care se dedau femeile uşoare prin hotelurile din Back Bay sau în cafenelele din Kingston Street unde se refugiau pe ascuns fumătorii de opium.

Westover încercă să îl lămurească, arătîndu-i că părerile sale sînt total neîntemeiate, dar îşi dădu seama că Jeff îl socoate un naiv neajutorat sau unul care refuză să privească adevărul în faţă. Tînărul considera mult mai autorizată părerea unui bărbier care pătrundea în casele celor avuţi, care corespundea şi cu impresiile unui funcţionar de hotel, cu privire la depravarea ce domneşte printre membrii înaltei societăţi. În acelaşi timp, însă, Jeff refuza să dea numele vreunuia din cei ce îl informaseră. Westover se mulţumi să-i spună doar atît :

— Sînt convins că va veni ziua cînd o să-ţi fie ruşine că ai dat crezare unor lucruri atît de murdare. Probabil că totuşi trebuie să treci prin etapa asta ; dar aş vrea să

mă crezi cînd îţi spun că asemenea convingeri nu pot duce la nimic bun. E păcat să te laşi amăgit de astfel de gînduri, care nu fac decît să-ţi otrăvească sufletul. Nu vei avea de suferit decît tu şi nimeni altul.

În ciuda acestor păreri, un lucru era cît se poate de clar pentru Westover : deşi convins de josnicia celor din lumea bună, Jeff ar fi dorit să trăiască printre ei. Această constatare îi inspiră pictorului un dispreţ profund, cu atît mai mult cu cît bănuia că, dacă tînărul nutrea vreun fel de aspiraţie, era cu siguranţă îndreptată spre afirmarea pe plan social şi spre recunoaşterea ei de către societate. Văzînd că dă dovadă de atît de puţin interes faţă de studiu, Westover îşi închipui că se va distinge în activitatea sportivă. Înfăţişarea sa neobişnuită se remarca îndeosebi printr-o forţă cu totul ieşită din comun, deşi din păcate nu era destul de înalt. Jeff nu putea fi inclus decît în categoria bărbaţilor de statură mijlocie, cu toate că trupul său era masiv iar umerii largi şi puternici. Dacă îl atingeai, fără să vrei aveai sentimentul că te-ai lovit de o stîncă, iar Westover se alese cu o vînătaie din pricina unei ciocniri întîmplătoare de umărul lui. Deşi aflase că se duce adesea la sala de sport, unde era probabil bine cunoscut pentru forţa sa, pictorul nu reuşi totuşi să-şi dea seama dacă s-a făcut remarcat printre cei ce practicau atletismul. Dacă s-ar fi ocupat de atletism, ar fi cîştigat fără îndoială stima celor din jurul său pe care pînă atunci nu reuşise să o dobîndească. Dar o pornise prost de la început, sau poate că exista ceva în comportarea lui care îi umbrea calităţile, aşa încît Jeff nu se afirmă printre colegii săi şi rămase una dintre cele mai şterse figuri ale universităţii. Alţi studenţi de seama lui cîştigau cu timpul simpatia şi admiraţia colegilor lor şi nu se mai numărau printre cei nedoriţi, pe cînd Jeff rămînea mai departe un intrus. Nu fusese cooptat în nici unul din grupurile mai selecte, iar cele în care intrase, închipuindu-şi că sînt rafinate, nu-l mai atrăseseră în clipa cînd îşi dăduse seama că s-a înşelat.

Westover ajunse la aceste concluzii în urma unor mărturisiri pe care Jeff i le făcuse în mod întîmplător, aproape împotriva voinţei sale. Îi părea rău de situaţia în care se găsea tînărul, dar în acelaşi timp înţelegea că el însuşi este singurul vinovat şi că nu poate fi ajutat cu nimic.

își dădu seama că Jeff o pornise greșit nu din răutate, ci din ignoranță, și că refuzul său de a-și schimba părerea pornea dintr-un soi de îndărătnicie spirituală și nu dintr-o deformare reală a firii. Uneori pictorul se întreba dacă nu cumva ceea ce îl făcea să supraestimeze calitățile care îi lipseau era de fapt o dorință ascunsă de a-și găsi justificări care să nu-i știrbească respectul față de sine. Știa cît se poate de bine ce rană adîncă poate lăsa în sufletul unui adolescent o jignire de genul celei primite din partea doamnei Marven și își dădea seama că ea nu se va putea stinge decît în clipa cînd o victorie de valoare egală va veni să o anuleze. Cum însă între tînărul de optsprezece ani și bărbatul de treizeci exista o distanță bine stabilită, Westover nu-și putea permite să îl iscodească. Ceea ce Westover nu știa era faptul că orice student poate greși în primul an la colegiu și că nu-i este ușor să dea socoteală pentru motivele slăbiciunilor sale ; mai tîrziu, cînd personalitatea i se maturizează și se conturează, își poate reveni și poate porni pe drumul drept. De asemenea nu știa în ce măsură Jeff își petrecea timpul în compania unor studenți lipsiți de principii și de maniere. Uneori, trecînd pe la el, îl găsea cu o carte în mînă care — chiar dacă nu era totdeauna cartea care i se părea lui cea mai potrivită — era totuși o carte. Dacă se întîmpla să-l întrebe în legătură cu activitatea sa la colegiu, răspunsurile lui Jeff îi dovedeau că tînărul nu-și neglijează cu totul studiile.

Într-o seară, spre sfîrșitul primului an, Westover fu chemat la un post de poliție unde Jeff fusese reținut pentru că spărsese un felinar pe una din străzile Bostonului. După propria sa mărturisire, nu fusese decît martor la fapta unor colegi beți, fără a săvîrși el însuși fapta și fără a participa în vreun fel la împlinirea ei. Respirația lui trăda puternic mirosul băuturii, dar, judecînd după comportare, părea la fel de treaz ca Westover însuși. Pictorul își aminti de o serie de împrejurări cînd constatase că Jeff e capabil să dea pe gît o sticlă de vin fără să-și piardă capul. Se întrebă atunci dacă această însușire era un semn bun sau dacă, dimpotrivă, era prevestitoare de rău. Jeff, care se pare că îl considerase pe Westover o persoană de atul de influentă ca să-i obțină eliberarea pe loc, înțelese cu uimire că va fi nevoit să-și petreacă toată noaptea

într-o celulă şi că nu poate sta de vorbă cu pictorul decît printre gratii.

A doua zi de dimineaţă, la judecată, prietenii săi au fost amendaţi, iar Jeff a fost scos din culpă din lipsă de dovezi ; conducerea universităţii a adoptat însă un punct de vedere diferit de cel al autorităţilor civile : Jeff a fost eliminat şi, ca urmare, a dispărut pentru un timp din sfera de interes a pictorului.

Westover se aştepta să îl găsească la „Capul Leului" unde se duse să îşi petreacă luna august şi să picteze muntele care devenise, aproape fără să vrea, specialitatea lui. Curînd după sosirea sa doamna Durgin îşi găsi cîteva minute libere pentru a sta de vorbă cu el şi a-i aduce la cunoştinţă că Jeff avusese ocazia să plece la Londra, pe un vas care transporta vite, şi că se afla în străinătate încă de la începutul verii. Trimisese o serie de scrisori în care îi povestea că făcuse o călătorie minunată, în timpul căreia i se oferise hrană din belşug şi i se ceruse să muncească foarte puţin. Obţinuse de la căpitan favoarea de a se întoarce la bordul aceluiaşi vas, în septembrie. Alte scrisori relatau că stătuse aproape tot timpul în Anglia şi că reuşise totuşi să ajungă în Franţa pentru vreo două săptămîni, din care o săptămînă o petrecuse la Paris. Doamna Durgin îi citi cu glas tare cîteva fragmente din scrisori, vrînd astfel să-i arate pictorului cît de mult îl interesa pe Jeff tot ceea ce vedea. Relatarea impresiilor sale de călătorie era un amestec ciudat de emoţii primitive stîrnite de contactul cu o serie de monumente celebre şi diferite puncte de interes, aprecieri lipsite de fineţe asupra diverselor fapte de viaţă întîlnite, interpretări înguste ale unor situaţii şi consideraţii cît se poate de corecte şi de pătrunzătoare privitoare la arta de a conduce un hotel fie într-un oraş mare fie în provincie.

Cu privire la acest ultim aspect doamna Durgin se simţi datoare să justifice într-un fel spaţiul destul de mare pe care asemenea preocupări îl ocupau în scrisorile lui :

— Ştie că asta mă interesează cel mai mult, iar Jeff nu e omul care s-o uite pe maică-sa.

Apoi, ca şi cum propriile sale cuvinte i-ar fi amintit, adăugă :

— Nu vom uita niciodată ce-aţi făcut pentru Jeff atunci...

— N-am făcut nimic pentru el, doamnă Durgin. N-am avut nici o putere, protestă Westover.

— Aţi făcut tot ce aţi putut şi sînt sigură că aţi înţeles exact cum s-au petrecut lucrurile. Altminteri n-aţi fi încercat să faceţi nimic. Jeff mi-a povestit totul. Ştiu că se înhăitase cu o serie de pierde-vară, dar acum cred că i-a venit mintea la cap. Oricum nu aveam de gînd să-l aduc acasă imediat după povestea aia, ca să trăncănească toţi pe socoteala lui. De fapt nimeni n-ar fi fost în stare să priceapă ce s-a întîmplat cu adevărat, după tot ce s-a scris în ziare.

— A apărut ceva în ziar ?

Doamna Durgin dădu afirmativ din cap.

— Apoi s-a găsit un ticălos de pe-aici care s-a apucat să trimită la ziar o scrisoare plină cu tot felul de murdării născocite pe seama lui Jeff şi a noastră. A apărut şi fotografia lui Jeff. Dumnezeu ştie cum au făcut rost de ea. Aşa că, dacă i s-a ivit prilejul acesta, i-am zis să plece imediat. O să vedeţi, domnule Westover, că de-acum încolo o să se îndrepte.

Ceva mai tîrziu, cînd Whitwell găsi un moment prielnic să stea de vorbă singur cu Westover, îl întrebă :

— V-a citit bătrîna din scrisorile lui Jeff ? De fapt, ce-a fost cu încurcătura aia în care s-a băgat ?

Westover încercă să-i prezinte lucrurile într-o lumină cît mai favorabilă pentru Jeff, subliniind că partea cea mai neplăcută a întregii întîmplări a fost aceea că s-a aflat în compania unor indivizi de proastă calitate.

— Ei, nu iese fum fără foc, ştiţi şi dumneavoastră. L-au iertat la judecată, dar l-au dat afară de la colegiu. Cam aşa stau lucrurile, nu-i aşa ? Nădăjduiesc că de acum o să-şi vadă de treabă. V-a citit ce scrie de revoluţia din Paris ?

— Da. După cîte înţeleg, s-a ocupat destul de serios de treaba asta.

— Pentru mine a făcut-o, fără îndoială. I-am vorbit de multe ori de asta... Oricum, un lucru e sigur : Jeff nu-şi pierde vremea pe-acolo. Are cap băiatul ăsta, nu glumă, e mai isteţ decît îmi închipuiam.

Westover își puse da seama că atitudinea de superioritate adoptată de doamna Durgin față de doamna Marven în vara trecută nu avusese nici un fel de urmări neplăcute asupra prosperității celor de la „Capul Leului". Deși întîlni o serie de figuri noi, constată că majoritatea celor aflați acum la pensiune mai locuiseră aici și că o parte din ei chiar fuseseră martorii incidentului de atunci. Toată lumea spunea că nicăieri nu găsești aer mai plăcut și condiții de locuit atît de confortabile. Dacă oaspeții erau dispuși să renunțe la mîndria lor de dragul unei farfurii de supă, Westover trebuia să admită că supa avea un gust minunat. În locul bucătăresei irlandeze, plătită cu zece dolari pe săptămînă și care lucrase sub directa ei supraveghere și îndrumare, doamna Durgin angajase acum cu optzeci de dolari pe lună un bucătar pe care îl numea cu mîndrie „chef". Acesta purta totdeauna șorțul alb și boreta moșerici sale. Într-o zi Westover îl auzi vorbind în gura mare de pe scara pivniței cu unul din grăjdari, aflat la ușa șopronului, adresîndu-i-se într-o americănească autentică.

— Desigur că e american, recunoscu doamna Durgin, dar a învățat meserie într-unul din cele mai bune hoteluri din Portland. E cam încăpățînat, ce-i drept, dar pînă la urmă face ce i se cere. Meniurile le tipărește Franky Whitwell la o tiparniță primitivă în podul grajdului.

XIV

Într-o dimineață pe la sfîrșitul lui august Whitwell, care își încheiase misiunea în compania doamnelor iar acum se îndrepta spre casă frămîntat de grija cum să le îndeplinească dorințele pentru ziua următoare, se întîlni pe drum cu Westover care urca dealul cu șevaletul sub braț.

— Ascultați, îl întîmpină el, nu vreți să veniți pe la noi diseară ? Vine și Jackson cu planșeta. E interesant, să-l vedeți cum lucrează. O să va placă. Să știți că izbutește să cheme pe oricine. Veniți, da ? ! Îmi pare bine

Ceea ce îl impresionă pe Westover în clipa cînd intră în casă fu atmosfera pe care o găsi acolo și în care urma să se desfășoare „ședința" : un aer închis și stătut, în care mirosul de mucegai se amesteca cu mirosul greu de șobolan. În mijlocul mesei, pe care Jackson avea să-și așeze ceva mai tîrziu planșeta, se afla o lampă cu petrol care consuma și ultimele rămășițe de aer curat din atmosferă. Westover făcea eforturi disperate să respire, aruncînd priviri pline de înțeles spre ferestrele închise. Observîndu-l, Whitwell întrebă :

— E cald aici, nu-i așa ? Aveți dreptate, e cam cald. Numai că, vedeți dumneavoastră, Jackson trebuie să fie foarte atent, aerul nopții îi face rău. Stați că aranjez eu imediat, o să vedeți.

Ieși din cameră și Westover îl auzi deschizînd o fereastră pe un coridor alăturat. Se întoarse și întrebă :

— E mai bine acum ? O să se aerisească imediat.

Westover mărturisi că se simte mult mai bine. Curînd sosi și Jackson, însoțit de canadian, pe care Whitwell îl prezentă simplu :

— Îl cunoașteți pe Jombateeste ?

Cei doi intrară în casă vorbind despre o alunecare de teren ce avusese loc pe cealaltă parte a muntelui. Tocmai aflaseră că printre dărîmături fusese găsit trupul unui țăran care dispăruse chiar în dimineața accidentului ; a doua zi urma să aibă loc înmormîntarea.

Jackson puse planșeta pe masă și se așeză oftînd ; deși rămas în picioare, canadianul de abia dacă îi depășea cu un cap pe cei ce stăteau jos.

— Ei, bănuiesc că acum a aflat tot, rosti Jackson, referindu-se la cel dispărut.

— Fără îndoială, interveni Westover, dacă o fi ceva de aflat.

— Cum ! exclamă Whitwell. Ce spuneți, domnule ? Nu credeți că e la fel de viu ca și pînă acum ?

— Să sperăm că așa este, admise Westover împăciuitor.

— Nu sînteți sigur de asta ?

— Nu tot așa de sigur cum sînt de alte lucruri. De fapt, e un lucru pe care nu-l cunosc, spuse Westover, fiind tot

timpul conştient că vorbele lui îi afectaseră dureros pe ceilalţi.

Agnosticismul pe care îl exprima cît se poate de simplu şi aproape fără să-şi dea seama era un fapt foarte răspîndit printre cei de la oraş, dar în regiunea dealurilor credinţa în suflet şi în viaţa veşnică era la fel de adînc înrădăcinată ca şi în trecut şi putea lua forme dintre cele mai ciudate şi mai neaşteptate.

Jackson şedea cu capul dat pe spate şi cu ochii închişi, Whitwell privea ţintă la pictor cu gura căscată, iar canadianul cel mărunţel se plimba nervos de la un capăt la altul al camerei. Westover simţea în atitudinea tuturor un reproş, sau poate chiar un adevărat dezgust.

— Cum, întrebă Whitwell, chiar credeţi că nu există nici o dovadă ?

— Cum să nu, sînt convins că există o mulţime de mărturii capabile să convingă chiar şi pe cel mai încăpăţînat dintre oameni în orice altă problemă. Dar în privinţa asta totul este foarte neclar. Dovezile nu-l pot convinge decît pe martorul însuşi. Dacă cineva îmi spune că a văzut un spirit desprins de trup, nu pot să-i dau crezare. Trebuie să văd spiritul acela cu ochii mei.

— Asta cam aşa e, spuse Whitwell rîzînd ceva mai degajat.

— Dacă s-ar întoarce cineva de pe lumea cealaltă şi ne-ar povesti cum e viaţa pe acolo, am simţi nevoia să fim absolut siguri că a fost cu adevărat mort şi că nu ne povesteşte ce-a visat.

Whitwell gusta din plin fericirea pe care orice om înclinat spre filozofie o simte urmărind un raţionament care îl uimeşte ; la rîndul său, canadianul trăia bucuria simplă a omului de rînd care reuşeşte să priceapă o idee ceva mai neobişnuită. Se opri în loc şi rosti :

— Va să zică, dacă dumneavoastră aţi muri şi v-aţi duce pe lumea cealaltă şi aţi sta acolo destul de mult ca să-ncepeţi să vă-mpuţiţi, ca Lazăr, şi aţi veni înapoi şi ne-aţi spune cum a fost, nu v-ar crede nimeni.

— Păi, cam aşa stau lucrurile, Jombateeste, răspunse Whitwell încîntat de precizia canadianului.

Apoi i se adresă lui Westover :

— Îmi închipui că dacă aşa vedeţi dumneavoastră lucrurile, nu prea vă interesează ce spune planşeta.

— Ba da, cum să nu, replică Westover. Nu se ştie niciodată cînd soseşte clipa revelaţiei. N-aş vrea să pierd nici o ocazie.

Whitwell rămase o clipă tăcut, simţind parcă nuanţa de ironie ascunsă în cuvintele pictorului, apoi rosti :

— Ce zici, Jackson, începem ?

Jackson, care stătuse tot timpul sprijinit de spătarul scaunului înclinat spre spate, readuse scaunul în poziţia normală şi, fără un cuvînt, puse palma pe planşetă. Pe foaia mare, întinsă pe masă, planşeta începu să se mişte, descriind curbe, unghiuri şi înfloriturî ciudate.

— E plină de viaţă astă-seară, rosti Whitwell privind spre Westover.

Canadianul cel mărunţel se aşezase într-un colţ şi fuma liniştit, ca şi cum nu-l mai interesa deloc ceea ce se întîmplă.

După cîteva clipe Whitwell întrebă nerăbdător :

— Nu poţi s-o pui la treabă, Jackson ?

— Se apucă ea singură de treabă cînd îi vine vremea, şopti Jackson.

Treptat mişcările planşetei deveniră mai puţin ample şi imprevizibile, obiectul părînd că încearcă să-şi controleze drumul ; liniile frînte începură să semene a litere. Chipul lui Jackson nu trăda nici cel mai mic semn de interes pentru ceea ce făcea. În schimb Whitwell îşi aplecase trupul deşirat deasupra mesei, străduindu-se să descifreze sensul urmelor trasate pe hîrtie. Canadianul continua să fumeze cu mîinile încrucişate pe burtă, iar licărirea pipei i se reflecta în ochi.

Deodată planşeta se opri.

— Gata ? şopti Whitwell.

— Cred că da, cel puţin deocamdată, răspunse Jackson istovit.

— Să încercăm să tălmăcim ce zice.

Whitwell trase foaia în faţa lui şi a lui Westover, care stătea alături.

— Trebuie să căutăm literele cu atenţie. Uneori scrie limpede şi curat, alteori însă le aruncă şi le risipeşte şi

trebuie să le cauţi peste tot. Uite, am găsit aici un C. O ia de la începutul alfabetului. Să vedem ce mai găsim.

Lui Westover i se păru că descifrează un M şi un A ; Whitwell descoperi fericit un R şi un I, iar ceva mai tîrziu dădu peste un alt I şi un F în privinţa căruia nu putea fi nici o îndoială. Westover avu impresia că zăreşte un N.

— Să zicem că e N, spuse Whitwell, iar ăsta aş zice că e un T. Hei, uite aici un A cît toate zilele, iar lîngă el încă un R. Măi, ce încurcătură !

— Nu sîntem cu nimic mai procopsiţi ca la început, rosti Westover.

— Nu se ştie niciodată, replică Whitwell. Ia, aşezaţi-le una lîngă alta şi încercaţi să găsiţi un înţeles. Am avut eu altele mai încîlcite, fără nici o vocală, pe cînd aici sînt patru.

Transcrise toate literele pe o foaie, în timp ce Jackson se lăsă din nou pe spate şi se sprijini de perete, aşteptînd răbdător.

Whitwell puse hîrtia în faţa lui Westover şi îl întrebă :

— Ce ziceţi, reuşiţi şi înţelegeţi ceva ?

Westover privi o clipă şirul literelor, apoi spuse .

— Cred că pot forma un cuvînt : cîrma.

— Şi altceva ? continuă Whitwell privind victorios spre Jackson.

După cîteva încercări Westover reuşi să combine şi celelalte litere şi rosti.

— Cred că am mai găsit un cuvînt : frîntă.

— Întocmai cum făcusem şi eu ! Dar am vrut să spuneţi dumneavoastră mai întîi ce v-a ieşit. Asta e : cîrma frîntă. Vezi, Jackson, exact ce vorbeam noi înainte. Viaţa asta, rosti Whitwell cu glas solemn, întorcîndu-se spre Westover, nu este decît o cîrmă frîntă atunci cînd vine moartea. Se sprijină pe pămînt, dar direcţia ei e dată totdeauna din cer. Cel puţin aşa văd eu lucrurile. Tu ce zici, Jackson ? Dar tu, Jombateeste ?

— Eu zic că cine nu vede un lucru atît de limpede, ar trebui să-şi pună ochelari.

Westover rămase într-o minoritate umilitoare, aşa că rosti pe un ton resemnat :

— Ce minunată speranţă !

Jackson își reluă poziția firească și puse din nou mîna pe planșetă.

— Simți iarăși fiorul ? întrebă Whitwell, iar Jackson răspunse doar cu o mișcare fără glas a buzelor.

Whitwell se simți dator să-i dea explicații lui Westover :

— Planșeta spune cîteva cuvinte, face o pauză, iar apoi, dacă mai are ceva de spus, Jackson simte un fel de furnicătură în braț, parcă ar fi adormit, și atunci trebuie să se apuce de treabă din nou. Ei. dar acum se mișcă repede nu glumă, nu-i așa, Jackson ? strigă el cu bucurie în glas. Ia să vedem !

Se aplecă peste masă și citi :

— Thomas Jefferson...

Planșeta se opri.

— Vai de mine, exclamă Whitwell necăjit, pe ăsta n-am ajuns să-l citesc. Dumneata cunoști scrierile lui Jefferson ? întrebă adresîndu-i-se lui Westover.

Pictorul fu nevoit să admită că era complet ignorant, cu excepția dictonului că cel mai bun guvern este acela care guvernează cel mai puțin. În orice caz se dovedi incapabil să conteste faptul că Jefferson făcuse cîndva vreo afirmație cu privire la o cîrmă frîntă.

— S-ar putea s-o fi făcut pe lumea cealaltă, sugeră Whitwell.

— Probabil, consimți Westover.

Planșeta începu să se miște din nou.

— Iar începe, strigă Whitwell și se aplecă peste masă ca să descifreze fiecare literă ce urma să apară.

— D... Despărțire, fără îndoială, cîrma frîntă înseamnă moarte și despărțire.

După o clipă de ezitare planșeta continuă cu altă literă : U. Următoarea literă care apăru pe hîrtie era un R, iar apoi literele se înșirară una după alta pînă ce alcătuiră în întregime numele Durgin.

— Ei, drăcie ! exclamă Whitwell. Dacă s-o fi întîmplat ceva cu Jeff ?

Jackson ridică mîna de pe planșetă.

— Ce faci, Jackson ? ! Doar n-ai de gînd să te oprești tocmai acum ?

— Simt că nu mai pot, șopti Jackson.

Westover își dădu seama că îl cuprinde un val de spaimă, la fel ca și pe ceilalți. Totuși, el fu cel dintîi care își impuse să se stăpînească.

— Toate astea n-au nici un înțeles sau, chiar dacă ne spun ceva, înseamnă că vasul lui Jeff și-a frînt cîrma și a trebuit să se întoarcă din drum.

Whitwell începu să rîdă, scăpat parcă de o povară.

— Asta e ! Ați nimerit-o, domnule Westower !

Jackson interveni pe un ton liniștit :

— Abia mîine avea de gînd să pornească spre casă și deci n-avea cum să ne transmită un mesaj... decît dacă...

— Ba e foarte posibil. Este un caz clar de telepatie, cum i se spune, de comunicare spirituală, replică Westover.

— Așa e, domnule ! exclamă Whitwell, profund convins și foarte fericit de ceea ce auzea.

Westover observă că Jackson era încă frămîntat de îndoieli.

— Dacă ești convins că un suflet desprins de trup poate lua legătura cu tine, de ce n-ar putea face același lucru și un spirit legat încă de trup ? Dacă într-adevăr s-a întîmplat ceva cu vaporul acela, gîndurile fratelui tău sînt cu siguranță îndreptate spre cei de acasă. De ce nu crezi că în acest caz ți-ar putea transmite gîndurile lui ?

— Pentru că nici n-a plecat încă, replică Jackson.

Westover se pregătea să răspundă, dar în clipa aceea auziră toți glasuri care se apropiau și se opriră să asculte împreună cu ceilalți. Se distingea clar vocea lui Frank Whitwell și cea a surorii sale, iar apoi un alt glas mai tare și mai puternic se înalță voios deasupra celorlalte. Whitwell se repezi să deschidă ușa, dispăru în întunericul de afară și reveni peste o clipă însoțit de Jeff Durgin însuși.

— Ia te uită, Jackson, să vedem cum o să se înțeleagă tînărul acesta cu planșeta noastră !

— Ce-i cu planșeta ? întrebă Jeff.

Apoi îl salută pe fratele său și pe canadian .

— Bine te-am găsit, Jackson ! Ce mai faci, Jombateeste ? !

Dădu mîna absent cu fiecare dintre ei și în cele din urmă cu pictorul. față de care arătă ceva mai mult interes :

— Mă bucur că vă găsesc aici, domnule Westover! Aşa-i că v-am făcut o surpriză? întrebă adresîndu-se tuturor.

— Da' de unde! Cum o să ne faci o surpriză cînd apari cu două săptămîni mai devreme, replică Whitwell, făcînd cu ochiul celorlalţi.

— M-am gîndit că n-are rost să mai aştept întoarcerea vaporului cu vite şi am luat un vapor franţuzesc. Mi-am zis că merită să încerc. Ăştia ştiu să trăiască, nu glumă. Eram convins că o să vă dau gata, dar văd că mai bine mai aşteptam puţin.

Whitwell răspunse rîzînd:

— Tocmai primisem veşti de la tine. Planşeta era pe urmele tale.

— Serios? întrebă Jeff fără interes.

— Cît se poate de serios. Ai călătorit bine? întrebă Whitwell încercînd să adopte un ton cît mai firesc.

— Minunat, răspunse Jeff. Planşeta spunea că nu?

— Ba da, numai că zicea ceva de o cîrmă frîntă.

— Cîrmă frîntă? N-am avut aşa ceva. S-a cam încurcat planşeta voastră. O fi vorba despre alt vapor.

După o clipă de nedumerire Whitwell spuse:

— Se vede treaba că altcineva vorbeşte în numele tău. Parcă şi-a băgat dracul coada.

Îi explica apoi tot ce se întîmplase, iar Jeff rîse în hohote de toată povestea.

— Îşi cam bate joc de voi planşeta asta!

Whitwell rămase pe gînduri şi după cîteva clipe rosti:

— Nu, nu, cred că n-ai dreptate. Ştii cum văd eu lucrurile? Cred că s-au cam încurcat firele. Dacă, aşa cum spune domnul Westover, spiritul celor vii poate influenţa planşeta, probabil că Jeff fiind aşa de aproape a pus stăpînire pe ea şi a făcut-o să scrie numele lui alături de vorbele altuia. E ceva în toată povestea asta!

— Ei, oricum, mă bucur din toată inima că m-am întors viu şi nevătămat, spuse Jeff cu o veselie pe care Westover nu i-o ştia. Să vă spun drept, nu există loc mai minunat decît acesta, în apropierea bătrînului nostru munte. N-am dreptate, domnule Westover? De-abia aştept să-l revăd în lumina soarelui, dar e la fel de frumos şi scăldat de razele lunii.

Se întoarse şi privi spre tînăra care-şi făcuse de lucru prin cameră urmărind discuţia despre planşetă. Jeff făcu un gest cu capul încercînd să o atragă în discuţie, dar fata se încruntă, vrînd parcă să îl dojenească pentru aceste cuvinte trădătoare, şi ieşi fără zgomot din încăpere. Fratele ei plecase înainte şi se auzea umblînd prin odaia de deasupra.

Revenindu-şi după mustrarea tăcută pe care o primise, Jeff i se adresă lui Jackson :

— Avem o mulţime de lunie după cîte spune mama. Fiecare cameră e reţinută pe toată luna.

— Aşa a fost şi în iulie, replică Jackson fără interes.

— Treaba asta ar putea fi o afacere nemaipomenită, numai că nu sîntem noi atît de zgîrciţi cum ne credem. Abia acolo am înţeles asta. Am avea de învăţat o mulţime de lucruri de la elveţieni. Aştia ştiu cum se face un hotel.

— Ai fost şi în Elveţia ? întrebă Whitwell.

— Doar am trecut puţin dincolo de graniţă.

— Nu mai spune ! Şi cum sînt Alpii aia ai lor ! Chiar sînt mai mari decît ce-avem noi aici ? Mai mari decît White Hills ?

— Nu-mi dau seama dacă toţi sînt aşa, poate că unii sînt pe măsura dealurilor noastre. În orice caz, tot ce pot să spun este că dacă ai lua muntele Washington şi l-ai aşeza alături de oricare dintre cei de acolo, ar arăta ca un copilaş în poala mamei sale.

— Nu mai spune ! exclamă Whitwell din nou pe un ton oarecum dezamăgit dar imparţial, ca unul care era gata să accepte superioritatea altora dacă o meritau pe drept. Dar cum e oceanul ? E adevărat că sînt valuri mari cît munţii ?

— Cît am călătorit eu oceanul n-a fost prea agitat şi cred că n-am văzut valuri mai înalte decît Capul Leului.

Văzînd că Whitwell îl ia în serios, Jeff izbucni în rîs.

— Parcă nu prea eşti mulţumit ?

— Ba sînt cît se poate de mulţumit. Adevărul totdeauna mă mulţumeşte. Ia spune-mi ceva şi despre Londra, că despre asta n-ai povestit mai nimic în scrisori. E chiar aşa de mare cum se spune ? Văzută cu ochiul liber, vreau să spun, cum ţi s-a părut ?

— De fapt nu o poţi vedea în întregime de nicăieri, răspunse Jeff, şi chiar dacă ar exista un loc de unde să o poţi privi astfel, tot n-ai vedea mare lucru, căci două treimi din ea ar fi ascunse în ceaţă. Ca să-ţi dai seama de mărimea ei, ar trebui să-ţi închipui un loc în care ar putea să încapă toată suflarea din Noua Anglie în afară de Massachusetts, şi totuşi nici măcar n-ai impresia că e înghesuială.

Whitwell rîse amuzat de îndrăzneala comparaţiei.

— Să vă spun ceva. După ce am debarcat, am călătorit de la Liverpool la Londra, iar cînd am ajuns acolo mi s-a părut că mă aflu din nou pe mare. E un adevărat ocean, un întreg Atlantic de case.

— Asta e ! exclamă Whitwell. Aşa mi-am închipuit-o întotdeauna ! Şi tot se mai măreşte ?

— Ştiu eu ce să vă spun ? Se măreşte în timpul nopţii. Ai auzit vreodată cum se măreşte Chicago ?

— Da !

— Ei bine, Londra se măreşte cu un întreg Chicago în fiecare noapte.

— Ei, asta mi-a plăcut ! Dar ia spune-mi acum şi despre Paris. Te-a impresionat ?

— N-a fost nevoie să mă impresioneze, spuse Jeff. Este oraşul în care mi-ar plăcea să trăiesc. Acolo fiecare se simte în largul său. E ca o casă cu grădină ; şi e o curăţenie peste tot, de ţi-e mai mare dragul ! Parisul e spălat în fiecare dimineaţă, frecat, şters şi lustruit. Arată întocmai ca bucătăria mamei cînd îşi termină treaba şi-şi pune şorţul în cui. N-am dreptate, domnule Westover ?

Westover recunoscu că, în linii mari, relatarea lui Jeff cu privire la curăţenia Parisului era corectă.

— Şi ce oraş minunat ! De fapt, nici nu ştii ce înseamnă un oraş cu adevărat frumos dacă n-ai văzut Parisul ! Iar locuitorii sînt foarte mîndri de el şi-l îngrijesc ca pe propria lor casă. În Place de la Concorde, ştiţi, domnule Whitwell, unde fusese instalată ghilotina, există statuia Alsaciei. De la războiul cu Germania, o ţin mereu acoperită cu o pînză neagră şi sînt hotărîţi să recapete într-o zi provincia.

— Grozavă ţară, Jombateeste ! strigă Whitwell adresîndu-se canadianului.

Vorbele acestea îl deșteptară pe micuțul canadian din visarea în care se pierduse ascultînd și fumînd.

— Cum ? Eu îs franțuz ! rosti el.

— Tocmai asta spunea și Jeff. Vorbește de Franța, îl lămuri Whitwell.

— Aha ! Credeam că vorbește de Statele Unite, replică Jombateeste enervat.

— De data asta nu, explică Whitwell spre marele amuzament al tuturor.

— Bravo, Jombateeste ! interveni Jeff. Să aperi Canada ori de cîte ori va fi nevoie. E țara cu cel mai viu ritm de viață timp de trei luni pe an, iar în restul timpului zăpada o transformă într-un adevărat tărîm de basm.

După discuția serioasă și amănunțită de pînă atunci, Whitwell nu se îndura să schimbe subiectul, așa încît continuă cu întrebările :

— Probabil că la întoarcere țara asta ți s-a părut cît se poate de ștearsă după tot ceea ce ai văzut. Cum e New Yorkul în comparație cu Parisul ?

— Ca un coteț, răspunse Jeff.

Apoi se ridică în picioare și, ocolind masa, se îndreptă spre o ușă ce dădea în camera alăturată. Abia atunci observă Westover silueta albă ascunsă acolo, furată probabil cu totul de interesul față de discuția care se desfășurase. Cînd Jeff se apropie, fără a ajunge însă chiar la ușă, umbra albă se înfioră, se ridică de pe scaun și dispăru în întunericul încăperii. Jeff se duse după ea, iar intrarea lui în camera alăturată fu urmată de foșnet de fuste, zgomot de pași și în cele din urmă de pocnetul unei uși trîntite ; peste o clipă răsună de afară zvonul vesel al unor glasuri tinerești.

După ce mai așteptă puțin, Westover spuse :

— Acum ar trebui să vă spun noapte bună, domnule Whitwell. Mîine am de lucru. Am petrecut o seară deosebit de interesantă.

— Trebuie să mai veniți, îl pofti Whitwell ospitalier. Încă n-am deslușit povestea aia despre cîrma frîntă. O să vedeți că planșeta o să mai aibă ceva de spus. Nu-i așa, Jackson ?

Se ridică să-și ia rămas bun de la Westover, pe cînd ceilalți îl salutară doar cu o mișcare a capului.

Westover începuse să urce dealul spre pensiune, cînd zări în vale pe şosea două siluete : cea îmbrăcată în rochie albă era marcată la mijloc de o linie întunecată care îi înconjura talia. Westover îşi spuse că la ţară o astfel de plimbare nocturnă putea fi începutul unei scene de dragoste, sau doar al unor mîngîieri tinereşti nevinovate care nu înseamnă nimic. În orice caz, ambele alternative îi dădură pictorului un sentiment nelămurit de jenă. Dîndu-şi seama că, în timp, situaţia ar putea lua o întorsătură mai serioasă, stînjeneala sa se transformă într-o senzaţie aproape dureroasă. Nu era deloc imposibil ca lucrurile să evolueze astfel între cei doi tineri, se gîndi Westover, avînd totodată convingerea că un asemenea deznodămînt ar fi cît se poate de nepotrivit. Gîndindu-se la această perspectivă, se simţi cuprins de un val de revoltă pentru care nu putea găsi nici un fel de explicaţie valabilă, aşa încît în cele din urmă îşi spuse că este un prost.

XV

Pe veranda din faţa hotelului, două femei urmăreau cu privirea mişcarea unui norişor care încerca să se ridice de pe Capul Leului : în timp ce la un capăt se destrăma şi se pierdea în transparenţa cerului, la celălalt se deşira în fîşii delicate care dezvăluiau ochiului măreţia muntelui, pentru ca în cele din urmă să se adune iarăşi ca un abur nemişcat şi ireal.

Una dintre cele două doamne era mai în vîrstă, cealaltă mai tînără, aşa că se putea deduce cu uşurinţă că sînt mamă şi fiică. Chipul şi silueta mamei păstrau atîta tinereţe, încît văzută într-o altă lumină aproape nu ţi-ai fi dat seama de diferenţa de vîrstă. Dar lumina crudă a dimineţii scotea la iveală ridurile fine ce-i brăzdau faţa în jurul gurii, buzele ceva mai pălite decît ale fiicei sale, părul castaniu-roşcat uşor rărită şi ochii albaştri mai puţin strălucitori. Amîndouă aveau aceeaşi distincţie în ţinută şi aceeaşi voce mîngîietoare. Cînd îşi vorbeau se adresau una alteia cu deosebită politeţe, ca două necunoscute sau ca şi cum ar fi fost cineva străin în apropiere. Vorbeau

despre peisajul din fața lor și despre transformarea ciudată a norișorului, exprimîndu-și nădejdea că vor reuși totuși să vadă Capul Leului în întregime cînd se va ridica norul ; amîndouă erau ferm convinse că niciodată nu se mai aflaseră atît de aproape de nori și asta pentru că în Elveția munții sînt mult mai înalți și mai îndepărtați.

Apoi, fără să-și schimbe direcția privirii sau tonul vocii, fiica rosti :

— Iată-l pe domnul care a venit cu noi de la gară ieri seară !

Atunci mama îl zări pe Jeff Durgin apropiindu-se de colțul verandei unde ședeau ele.

— Sper că v-ați odihnit bine, rosti el pe un ton vesel, în maniera directă care îi era caracteristică atunci cînd avea de-a face cu femeile.

Jeff se adresase mamei, deși privirea îi fusese îndreptată mai mult spre fiică.

— Am dormit minunat, răspunse doamna mai în vîrstă. E atîta liniște aici și un aer atît de plăcut ! Acum ați ieșit ?

— Nu, m-am sculat în zori și am colindat împrejurimile, răspunse Jeff. Îmi pare bine că vă place aerul de aici, continuă el după o scurtă pauză. Sîntem totdeauna bucuroși cînd cei ce vin la „Capul Leului" spun asta. Cred că nicăieri nu există aer mai sănătos, deși poate n-ar trebui s-o spun tocmai eu.

— De ce nu ? întrebă doamna.

— Vedeți, este proprietatea noastră, cel puțin o parte din el, răspunse Jeff zîmbind amuzat de expresia mirată a doamnei.

— Oh, deci dumneavoastră sînteți... sînteți fiul acestei case...

— Fiul hotelului, într-adevăr, replică Jeff și mai degajat.

Cum privirea doamnei continua să rămînă întrebătoare, tînărul adaugă :

— Am umblat după unt și ouă toată dimineața. Să sperăm că anul viitor vom reuși să ne aprovizionăm de la Boston, dar deocamdată depindem încă de resursele locale.

— Ce interesant ! exclamă doamna. Trebuie să vedeți o mulțime de lucruri neobișnuite, sugeră ea pe un ton neutru.

— Pentru mine nimic nu e neobişnuit în ţinutul dealurilor. Oricum, avem şi noi figurile noastre ciudate. Cel de colo este, într-adevăr, cu totul ieşit din comun, adăugă el, arătînd spre Whitwell, care stătea lîngă portdrapel aşteptînd sosirea doamnelor.

Doamna îşi puse lornionul şi îl studie cu atenţie pe Whitwell.

— Ce sînt obiectele acelea ciudate pe care le poartă la pălărie ?

— Sînt flori şi ciuperci specifice anotimpului. Dînsul însoţeşte grupurile doamnelor în excursii, iar ceea ce vedeţi reprezintă un almanah, cum îi spune el.

— Serios ? Ce nostim ! exclamă fata.

— Încîntător ! adăugă şi mama, îndemnată parcă de acelaşi gînd.

— Într-adevăr, spuse Jeff. Ar trebui să-l auziţi vorbind. Am să vi-l prezint după micul dejun, dacă doriţi.

— Ar fi minunat, spuse mama pe un ton care îi arătă fiicei sale că ar prefera să fie scutită de această favoare.

Dar Jeff nu sesiză nuanţa şi îi făcu semn lui Whitwell să se apropie : acesta traversă pajiştea acoperită cu iarbă şi se opri la marginea verandei.

— Domnule Whitwell, aş vrea să vă prezint doamnei Vostrand... şi domnişoarei Vostrand.

Whitwell luă în palma sa mare şi grea pe rînd mîinile delicate ale celor două doamne, care îşi rostiră din nou numele.

— Veniţi prima oară la „Capul Leului“ bănuiesc, şi cum doamna Vostrand răspunse afirmativ, Whitwell adaugă : Sînt sigur că nicăieri nu veţi găsi un loc mai minunat deşi, după cum spune Jeff, dincolo de ocean sînt munţi mai înalţi. Aţi fost vreodată în Europa ?

Expresia doamnei Vostrand trăda o uşoară nuanţă de dispreţ cînd răspunse :

— Desigur. Adevărul este că am trăit acolo în ultimul timp şi tocmai ne-am întors în ţară.

— Adevărat ? întrebă Whitwell pe un ton îngăduitor. Cred că vă bucuraţi că v-aţi întors.

— Da, fără îndoială, spuse doamna Vostrand, vrînd parcă să-i facă o favoare personajului din faţa ei care nu trebuia contrazis sau supărat.

— O să vă simţiţi minunat aici, continuă Whitwell. Şi domnişoara de asemenea. Cîteva plimbări pe dealurile învecinate o să vă facă alt om.

Apoi bănuind că recomandarea lui s-a adresat prea direct fetei, adăugă :

— Ar fi foarte bine pentru amîndouă.

— Desigur, consimţi mama, contăm pe dumneavoastră să ne dezvăluiţi toate tainele.

Chipul lui Whitwell radia de fericire.

— Voi face tot ce-mi va sta în putinţă, oricînd doriţi. Ştiaţi că şi Jeff tocmai s-a întors acasă ? Ia spune, Jeff, cum se numea vaporul franţuzesc cu care ai venit ? Vreau să pricep ţotuşi ce-a vrut să spună planşeta despre cîrma frîntă. Poate, dacă aş şti numele vasului, aş înţelege ceva. Le-ai spus şi doamnelor ?

Jeff dădu din cap rîzînd, iar Whitwell le povesti doamnelor toată istoria pe care ele o găsiră deosebit de interesantă.

După ce îşi exprimară în mod politicos uimirea, Whitwell întrebă din nou :

— Cum spuneai că se cheamă vasul ?

— „Acquitaine“ răspunse Jeff scurt.

— Ei, dar şi noi am călătorit tot pe „Acquitaine“, exclamă doamna Vostrand privind zîmbitoare spre Jeff. Cum se face că nu ne-am întîlnit ?

— Eu am călătorit într-o cabină de clasa a doua, răspunse Jeff. Ca să ajung la Londra m-am angajat pe un vas care transporta vite. La întoarcere n-am mai vrut să muncesc, ci să călătoresc ca simplu pasager, dar am constatat că nu am bani decît pentru un bilet de clasa a doua. A trebuit să recurg la această soluţie, căci mă grăbeam să mă întorc în ţară să-mi reiau studiile la Harvard. Nu pot spune că am călătorit în condiţii proaste. V-am văzut adesea peste parapet.

— Ia te uită ! exclamă Whitwell.

— Extraordinar ! Ce mică e lumea ! spuse doamna Vostrand, după care se cufundă cu totul în visare.

Ceva mai tîrziu fiica ei o aduse la realitate, făcîndu-i un semn discret.

— Cum, e vremea mesei ? Vai, Genevieve, cît eşti de nerăbdătoare ! Să mergem ! şi adresîndu-i lui Whitwell

un zîmbet fermecător de rămas bun, porni alături de Jeff care le conducea.

— Deci sînteţi student la Harvard ? Foarte interesant ! Şi fiul meu va merge acolo nu peste mult timp.

— Harvard e un loc minunat, fără pereche ! Am să fiu în anul doi.

— În anul doi ! Minunat ! exclamă doamna Vostrand ca şi cum nimic nu i-ar fi putut face mai multă plăcere. Fiul meu urmează să se pregătească la St. Mark. Tot acolo v-aţi pregătit şi dumneavoastră ?

— Nu, m-am pregătit la Academia Lovewell. nu departe de aici, răspunse Jeff arătînd spre sud.

— Înţeleg ! spuse doamna Vostrand ca şi cum ştia precis unde se afla Lovewell şi recunoscuse cu uşurinţă numele vechii instituţii de învăţămînt.

Ajungînd la sala de mese Jeff deschise cu o mînă uşa glisantă şi intră în urma doamnelor. Gestul lui avea ceva din atitudinea unei gazde care îşi primeşte oaspeţii aşteptaţi. Le conduse la o masă aşezată lîngă fereastră, asigurînd-o pe doamna Vostrand că acolo va fi ferită de curent şi că se va putea bucura de cea mai bună perspectivă spre Capul Leului. După ce doamnele se aşezară, Jeff se aplecă puţin peste masă şi privi pe fereastră spre muntele din faţă :

— Ah, în sfîrşit ! S-a ridicat şi norul acela ! exclamă el, după care se depărtă ca un adevărat stăpîn modest, lăsînd doamnele să se delecteze în voie cu priveliştea încîntătoare ce li se oferea.

Făcu cîţiva paşi şi se opri să discute o clipă cu Cynthia Whitwell, aflată lîngă uşa bucătăriei. Vorbea cu multă vioiciune, gesticulînd cu mîinile şi cu capul, în timp ce fata îl asculta cu un zîmbet şters şi inexpresiv.

— Drăguţă fată ! spuse domnişoara Vostrand către mama sa.

— Da. Genul obişnuit în Noua Anglie, şopti doamna Vostrand.

— În mare măsură cam toate arată la fel, consimţi fiica, privind spre celălalt capăt al odăii unde fetele stăteau înşirate lîngă perete, una lîngă alta, cu braţele încrucişate la piept. Din păcate siluetele lor lasă mult de dorit. În schimb au toate chipuri plăcute. Fata aceasta însă e foarte

reușită în toate privințele. Oare toate sînt învățătoare, sau mi se pare așa din cauza ochelarilor ? Judecînd după înfățișare par a fi destul de instruite.

— Nu știu, draga mea, așa era altădată, dar acum lucrurile se schimbă atît de repede că s-ar putea ca totul să fie complet diferit de ceea ce știam eu cîndva. Îți place aici ?

— Mi se pare un loc minunat, răspunse tînăra fără prea multă convingere. Totul este uimitor de curat, iar mîncarea e deosebit de gustoasă. Asta e turta de mălai despre care mi-ai vorbit așa de mult ?

— Da, asta este. Va trebui să te obișnuiești cu ea.

— Cred că n-o să-mi fie prea greu. Nu știu de ce, dar îmi închipui că fata asta se pricepe la toate. Nu-ți place înfățișarea ei ?

— Ba da, chiar foarte mult, răspunse mama, și se întoarse să o mai privească o dată pe Cynthia.

Fata care servea de obicei la masa lor, crezînd că i s-au adresat ei, se apropie zîmbind :

— Ați spus ceva ?

— Spuneam... vorbeam despre tînăra de acolo căreia i s-a adresat domnul Durgin. Este cumva... ?

— Este menajera casei, domnișoara Whitwell.

— Ce ciudat ! Pare așa de tînără...

— Își cunoaște foarte bine îndatoririle, vorbi fata cu glas melodios. Toată lumea o consideră foarte pricepută, adăugă ea zîmbind cu îngăduință față de îndoielile doamnelor, dacă într-adevăr putea fi vorba despre așa ceva ; apoi, văzînd că mama și fiica își reiau discuția, se retrase discret.

În prezența lui Jeff amîndouă se întrecuseră să laude frumusețea muntelui descătușat de nori ; acum, deși singure, mama se adresa fiicei pe același ton politicos (poate ceva mai apropiat) pe care l-ar fi folosit în discuția cu o cunoștință din lumea bună.

— Pare foarte manierat și sînt convinsă că e un om foarte drăguț. Nici nu prea știu cum să mă port cu el. Ce părere ai ?

— Nu știu ce să-ți spun. Îți dai seama că pentru mine totul este complet neobișnuit.

— Asta cam așa e. Dar ai să te obișnuiești dacă rămînem în țară. Crezi că o să-ți placă ?

— De ce nu ? Viața de aici e complet diferită de tot ceea ce am văzut pînă acum.

— Ai perfectă dreptate. În felul lui, tînărul e foarte prezentabil.

Fata nu răspunse nimic, iar mama continuă :

— Mă întreb dacă avea de gînd să nu ne spună că a călătorit pe același vapor cu noi, într-o cabină de clasa a doua.

— Crezi că era de datoria lui să ne comunice ?

— Nu, dar mi se pare puțin ciudat faptul că n-a spus nimic de la început. Și apoi, să călătorești pe un vas care transportă vite ! remarcă mama cu uimire.

— Vai, dar am auzit că tinerilor le place la nebunie. E foarte *chic*. O asemenea călătorie e considerată o șansă unică. Se entuziazează de minune. Este chiar mai amuzant decît să călătorești cu clasa a doua, explică fata.

— Of, Doamne, voi, tinerii, trăiți într-o lume cu totul aparte, spuse mama pe un ton mîngîietor.

XVI

Westover ieșise devreme, cu intenția de a studia Capul Leului așa cum se înfățișa în lumina dimineții, scăpat de sub stăpînirea norilor. Avea impresia că nu mai poate picta nimic altceva în afara acestui munte, a cărui frumusețe îl fascina și pe care îl găsea mereu nou.

Sosi la micul dejun printre ultimii și se întîlni în ușa sufrageriei cu doamna și domnișoara Vostrand care tocmai ieșeau. Cum însă era obsedat de imaginea muntelui și pierdut în gînduri, nu acordă nici o atenție celor două doamne decît după ce se depărtaseră. Atunci își dădu seama că îi atrăseseră atenția prin înfățișarea lor remarcabilă și în minte i se trezi un gînd ca o amintire. După ce luă masa verifică în registrul hotelului și constată că, într-adevăr, erau doamna James W. Vostrand și fiica ei, pe care le cunoscuse în Italia în urmă cu zece ani. Doamna Vostrand sosise atunci în Europa și se oprise la Florența, incapabilă

să hotărască dacă să se îndrepte spre Germania sau spre Elveţia pentru a desăvîrşi educaţia copiilor săi. Se pare că domnul Vostrand lăsase problema în întregime la latitudinea soţiei sale, fără a-i acorda nici măcar sprijinul prezenţei sale în rezolvarea acestei dileme. Westover îşi amintea că, în nehotărîrea sa, doamna Vostrand tindea mai degrabă să adopte soluţia unei şederi de lungă durată la Florenţa.

Pe vremea aceea Westover, un tînăr de numai douăzeci de ani, fusese profund impresionat de înfăţişarea acestei doamne care i se păruse o distinsă persoană între două vîrste, deşi avea doar treizeci de ani.

De-a lungul unui întreg sezon de iarnă, salonul elegant şi primitor al doamnei Vostrand fusese pentru el cel mai plăcut refugiu, cu atît mai mult cu cît atunci nu era decît un începător în ale picturii, cam neiniţiat în tainele vieţii sociale. Cei doi copii se aflau în salon aproape tot timpul : o fetiţă de opt ani care semăna grozav cu mama ei şi un băieţel de cinci ani, foarte neastîmpărat, care semăna probabil cu tatăl său. Dacă într-adevăr aşa stăteau lucrurile şi dacă domnul Vostrand cel necunoscut era la fel de încăpăţînat şi avea acelaşi obicei de a lovi cu picioarele ca şi fiul său, Westover îşi dădu seama că doamna Vostrand avusese motive serioase să vină tocmai în Europa pentru a-şi instrui copiii. Toate acestea şi le aminti cu deosebită precizie şi porni în căutarea doamnei Vostrand şi a fiicei sale pe terasă şi prin saloane, dar nu reuşi să dea de ele. Tocmai se pregătea să le trimită cartea sa de vizită cînd se întîlni cu Jeff Durgin în uşa biroului ; tînărul purta un costum nou, ilustrînd cea mai modernă concepţie a croitorilor din Londra în privinţa ţinutei de exterior.

— Ce elegant eşti ! exclamă Westover, oprindu-l în loc să-l admire.

— Vă place ? Eram sigur de asta. Mama îl găseşte puţin cam prea ţipător. După concepţia ei, un adevărat domn trebuie neapărat să poarte haină neagră şi pantaloni din piele de căprioară, spuse el rîzînd. Apoi, schimbînd tonul, adăugă : Aş vrea să vă prezint unor doamne care locuiesc acum la noi. Au sosit aseară şi am făcut drumul de la gară împreună. Sînt nişte persoane cu totul deosebite şi aş vrea să le fac să se simtă cît mai bine, să le ofer ceva mai aparte

sau să le duc să vadă niște locuri mai neobișnuite. Cînd o să le cunoașteți, o să vă dați singur seama cam ce gusturi au și o să-mi puteți da o sugestie. E vorba de doamna Vostrand și de fiica ei.

— Mulțumesc, spuse Westover, cred că le cunosc, sau cel puțin pe una din ele. Acum cîțiva ani mergeam destul de frecvent în casa doamnei Vostrand din Florența.

— Extraordinar ! Să vă spun drept, am călătorit la bordul aceluiași vas, dar cum eu aveam o cabină de clasa a doua — căci îmi cheltuisem aproape toți banii — nu ne-am cunoscut atunci. Ne-am întîlnit abia ieri seară în tren. Spuneau că au auzit de locul acesta de la niște prieteni veniți pe continent. Ce coincidență ciudată, nu-i așa ? Mi-ar plăcea grozav să le pot arăta ținutul în toată frumusețea lui. Poate reușiți să aflați dacă le place să meargă pe jos sau preferă să se plimbe cu trăsura. În primul caz l-am putea pune pe Whitwell să organizeze o excursie. Dacă nu, am să le conduc chiar eu cu trăsura pe drumuri de munte.

Westover rămase puțin pe gînduri, apoi rosti :

— Știi, Jeff, cred că cel mai bun lucru ar fi să las totul în seama ta. Mi-ar fi foarte greu să aflu toate acestea într-o primă discuție.

— Poate că aveți dreptate, ar însemna să ne pripim. Dar dacă organizez ceva, veniți cu noi, domnule Westover ?

— Cu multă plăcere, răspunse Westover, după care porni să-și ducă la îndeplinire intenția.

O jumătate de oră mai tîrziu, în drum spre camera lui, Westover trecu prin fața vechiului salon care rămăsese în continuare domeniul exclusiv al doamnei Durgin. Dinăuntru se auzea un schimb de replici rostite cu glas mînios, și pictorul, care încercă să treacă grăbit prin dreptul ușii, recunoscu vocea doamnei Durgin :

— Doar nu-ți închipui acum că, de dragul tău, am să-mi dau afară iarăși oaspeții din camere... Domnule Westover ! Domnule Westover ! Nu vreți să intrați o clipă ? strigă doamna Durgin întrerupîndu-și tirada.

Cum Westover stătea în loc nehotărît, Jeff interveni :

— Da, da, poftiți, domnule Westover !

Pictorul îl găsi pe Jeff așezat pe vechea canapea cu tapițerie din păr de cal, ținîndu-și bastonul între genunchi,

în fața mamei sale care se legăna în balansoarul la fel de vechi.

— Cine sînt persoanele acestea, domnule Westover ? îl întrebă doamna Durgin. Jeff parcă și-a pierdut mințile din pricina lor !

— Ei, asta-i ! exclamă Jeff rîzînd și încruntîndu-se totodată. Ce-i rău dacă organizez o excursie și-mi aleg grupul alături de care mi-ar place să merg ?

Doamna Durgin repetă întrebarea :

— Cine sînt ? Le cunoașteți ?

— Vă referiți la familia Vostrand ? Da, am cunoscut-o pe doamna Vostrand în Italia, cu mulți ani în urmă. Tocmai am trecut să le salut pe ea și pe fiica ei, care era doar un copil pe atunci.

— Ce soi de oameni sînt ?

— Cum adică ? Vă asigur că sînt niște persoane cu totul deosebite..

— Așa spune și Jeff. Și de ce trebuie, mă rog, să le dăm mai multă atenție decît altora ?

— Mă tem că nu înțeleg tocmai bine...

— Uitați cum stau lucrurile. Lui Jeff i-a intrat în cap să organizeze un picnic pentru ele, sau cam așa ceva, iar mie mi se pare că n-are nici un rost. Știți foarte bine ce am pățit la celălalt picnic, cu doamna Marven (Jeff bătea nervos cu bastonul în podea, iar Westover îl compătimi în momentul acela pentru situația penibilă în care era pus). N-am de gînd să mai fac încă o dată ce am făcut, iar Jeff nu vrea să priceapă. Își închipuie că asta le-ar schimba impresia, dacă faptul că a călătorit cu clasa a doua l-a înjosit cumva în ochii lor.

Cu buzele strînse și dinții încleștați, Jeff se străduia să se stăpînească pentru a suporta vorbele trădătoare ale doamnei Durgin, care probabil nu înțelegea ce efect aveau asupra propriului său fiu.

— În orice caz, nu sînt genul de persoane care să se lase influențate în mod negativ de acest lucru. Trăind atîția ani în străinătate, au avut probabil ocazia să întîlnească tot felul de tineri aflați la strîmtoare. Vă mărturisesc că de multe ori ceașca de ceai și biscuiții pe care mi-i oferea la Florența erau tot ce mîncam la cină și sînt convins că și ea știa acest lucru.

Jeff îi adresă lui Westove: o privire insistentă și plină de recunoștință.

— Mă rog, foarte frumos din partea ei, dar asta nu înseamnă că Jeff are vreun motiv să facă ceva deosebit pentru ele. În orice caz, un lucru vreau să fie clar : tot ce se organizează aici se organizează pentru toți oaspeții hotelului. Sînt hotărîtă să nu fac nici un fel de deosebire între cei ce locuiesc la noi.

Westover se simțea cît se poate de prost în rolul de prieten al casei ce i se atribuise fără voia lui și s-ar fi retras cu mare plăcere dacă doamna Durgin nu l-ar fi reținut adresîndu-i-se direct :

— Dumneavoastră ce părere aveți ?

Scutindu-l de efortul de a găsi răspunsul potrivit, Jeff interveni spunîndu-i mamei sale :

— Foarte bine, eu nu reprezint nimic în acest hotel și, după cum văd, n-ai să mă lași niciodată să fac ceva, așa că am să organizez totul pe cont propriu.

— Nu cu trăsura mea și cu caii mei, replică doamna Durgin.

— Atunci poate că ar fi mai bine să mă întorc la Cambridge și să mă ocup de restanțe, spuse Jeff ridicîndu-se.

— N-ai decît să faci ce vrei, i-o întoarse mama cu aceeași expresie imperturbabilă care se citea și pe chipul fiului ei, în ciuda îmbujorării care contrasta puternic cu părul său blond. Toată vara ne-am descurcat de minune și fără tine și putem să o facem tot așa de bine și de acum încolo. După părerea mea, cu cît o să-ți treci mai curînd restanțele, cu atît mai bine.

A doua zi de dimineață Jeff îl găsi pe pictor pe dealul din spatele hotelului, unde își instalase șevaletul și scăunelul ; venise să-și ia rămas bun.

— Cum așa, chiar pleci ? întreba acesta surprins. Credeam că incidentul s-a încheiat.

— Nu, răspunse Jeff cu un zîmbet stînjenit dar fără patimă, nu e prea ușor s-o scoți la capăt cu mama. Cînd spune o vorbă, e vorbă.

— Să știi, Jeff, cred că de data asta avea dreptate.

— Probabil că da, admise Jeff rupînd un fir lung de iarbă și începînd să-l mestece în dinți. Oricum pentru mine situația nu s-a schimbat cu nimic. În casa ei ca hotă-

răste ce trebuie şi ce nu trebuie făcut, chiar dacă acum e hotel. Sînt sigur că la fel aş face şi eu în casa mea. Asemenea incidente sînt obişnuite între noi, dar în general după o astfel de discuţie ne împăcăm. Nici nu m-aş gîndi să plec dacă n-aş fi conştient că trebuie să-mi recuperez restanţele înainte de începerea cursurilor. Mi-ar fi plăcut să mai rămîn şi să-i dau o mînă de ajutor, căci am petrecut o vacanţă minunată şi eram dator s-o răsplătesc. Dar o las pe mîini bune. Jackson e în formă, atît cît poate fi el, şi o are şi pe Cynthia.

Jeff pronunţă numele fetei cu atîta siguranţă şi indiferenţă, încît Westover rămase neplăcut impresionat.

— Chiar dacă ai rămîne acasă, cred că mamei tale i-ar fi greu să se descurce fără ea, spuse pictorul cu răceală.

— E foarte adevărat, recunoscu Jeff, oarecum amuzat de precizia afirmaţiei, iar pentru Jackson ea e un adevărat idol. Am impresia că, în ceea ce priveşte treburile hotelului, are mai multă încredere în părerile ei decît în ale mamei. Ei, acum trebuie să plec. Aveţi idee unde are de gînd să-şi petreacă iarna doamna Vostrand ?

— Nu, răspunse Westover.

Îşi dădu seama că, sub influenţa ultimelor evenimente, îl cuprinde un fel de antipatie nejustificată faţă de Jeff. Pe de o parte era conştient că Jeff nu reprezenta cea mai bună partidă pentru Cynthia şi, prin urmare, nu avea nici un motiv să regrete că tînărul părea dispus să-şi îndrepte atenţia spre altcineva. În acelaşi timp însă, în mod inexplicabil, simţea că atitudinea lui este o jignire la adresa fetei, deşi era cît se poate de sigur că mai multă fidelitate din partea lui nu i-ar aduce acesteia decît necazuri şi suferinţă. Făcu un efort să adauge :

— Am impresia că doamna Vostrand nu s-a hotărît încă.

— Tare aş vrea şi eu să nu ştiu nici eu unde o să fiu la iarnă, spuse Jeff. Ei, rămîneţi cu bine, domnule Westover ! Sper să ne revedem la Boston.

— La revedere ! rosti Westover fără prea multă tragere de inimă, lăsînd pensula şi paleta pentru a da mîna cu Jeff.

Jeff coborî în fugă panta şi, înainte de a dispărea după clădirea hotelului, îi făcu din nou un semn de rămas bun cu mîna.

Ceva mai tîrziu, cînd Westover sosi la micul dejun, după ce strălucirea primelor raze dispăruse, doamna şi domnişoara Vostrand erau încă la masă. Îl invitară insistent să ia loc alături de ele, iar doamna Vostrand spuse :

— Bănuiesc că v-aţi sculat foarte devreme, aşa încît l-aţi văzut pe domnul Durgin înainte de a pleca. Ce păcat că a trebuit să plece tocmai acum cînd e aşa de plăcut aici !

— Pentru el e foarte bine. E un tînăr în stare de mari eforturi, spuse Westover.

Fie că era oarecum sătul de Jeff, fie că în prezenţa doamnelor se simţea jenat, cunoscînd motivul real al plecării lui, Westover preferă să abată discuţia spre zilele cînd se cunoscuseră în Italia.

Doamna Vostrand era dispusă să vorbească despre trecut, fără să se refere doar la amintiri comune, aşa încît îi povesti despre şederea în Europa împreună cu fiica ei, după ce aceasta îşi terminase şcoala. Vara stăteau în Italia iar iarna în Elveţia, unde fiul ei îşi continua studiile la Lausanne. Intenţia mamei era ca băiatul să studieze la Harvard şi în acest scop se gîndea că va trebui să-l trimită, într-o etapă finală, la una din şcolile americane. În privinţa asta domnul Vostrand era cel care urma să hotărască.

Punctul ei de vedere i se păru oarecum ciudat lui Westover, care ştia că scopul şederii lor de doisprezece ani în Europa fusese tocmai desăvîrşirea educaţiei copiilor, dar îşi dădu seama că nu are nici un drept să facă vreun comentariu asupra acestei probleme. Îşi spuse însă că atît mama cît şi fiica erau nişte persoane deosebit de plăcute, întrebîndu-se totodată în ce măsură erau înzestrate cu înţelepciune. Din proprie experienţă ştia că bărbaţii nu excelează în această privinţă şi se gîndea că probabil diferenţa principală între bărbaţi şi femei constă în faptul că femeile vorbesc despre micile lor slăbiciuni, în timp ce bărbaţii le pun în practică pe cele ce le sînt caracteristice. Era foarte probabil ca, în ciuda neîntreruptei sale pălăvrăgeli, doamna Vostrand să fi făcut mai puţine

greşeli decît soţul ei ; cum însă Westover nu îl întîlnise niciodată pe domnul Vostrand, îşi spuse că, poate, părerea sa era neîntemeiată. Îşi îndreptă apoi atenţia asupra fetei care stătea în faţa lui şi despre care i-ar fi plăcut să ştie ceva mai mult. Încercă să facă în aşa fel încît s-o reducă la tăcere pe doamna Vostrand, sau cel puţin s-o determine pe Genevieve să participe mai mult la discuţie. Dar se pare că tînăra nu intra în categoria celor făcuţi să conducă şi rămase cu multă discreţie în planul doi. Westover îşi spuse atunci că probabil fiica priveşte cu respect ideile şi părerile mamei sale. Oricum, această comportare era în avantajul amîndurora şi pictorul se întreabă dacă era rezultatul educaţiei primite de domnişoara Vostrand sau meritul influenţei doamnei Vostrand. Amîndouă păreau înzestrate cu aceeaşi delicateţe neobişnuită, cu aceeaşi blîndeţe suavă, şi se exprimau cam preţios şi formalist. Îşi vorbeau una alteia în maniera politicoasă în care i se adresau lui, iar frazele fetei parcă erau construite cu şi mai multă politeţe decît ale mamei.

XVII

Cele două doamne nu mai rămaseră mult la „Capul Leului". Înainte de sfîrşitul săptămînii doamna Vostrand primi de la soţul ei o scrisoare, prin care era chemată la Montreal unde urmau să se întîlnească ; se pare că probleme de afaceri îl împiedicaseră pe acest domn misterios — pe care Westover nu reuşea deloc să şi-l închipuie — să îşi petreacă cîteva zile la munte împreună cu familia.

Pe la începutul lui octombrie pictorul primi pe adresa studioului său din Boston o carte de vizită, pe care doamna Vostrand aşternuse în grabă cîteva cuvinte, înştiinţîndu-l că se afla împreună cu fiica ei la hotelul Vandôme. Se deplasă în grabă la hotel şi, aproape înainte de a apuca să rostească formulele de salut cuvenite, fu rugat să-şi spună părerea într-o anumită problemă.

— Aveţi nevoie de o părere favorabilă ? întrebă pictorul.

— Desigur. Iată despre ce este vorba : cînd v-am trimis cartea de vizită nu eram decît niște păsări călătoare, pe cînd acum sîntem, cred... oare care e termenul opus ?

Westover mărturisi că nu găsește imediat cuvîntul potrivit.

— Oricum, n-are nici o importanță. Azi dimineață ne plimbam prin oraș și am văzut într-o vitrină un anunț pentru un apartament de închiriat. Ne-am gîndit că ar fi interesant să mergem să-l vedem.

— Și l-ați reținut ?

— Nu, nu ne-am putut hotărî pe loc. Era de-a dreptul încîntător ! Un interior minunat și mobilat cu un gust desăvîrșit ! Adevărul este că nici nu-mi trecuse prin minte că am putea rămîne la Boston, ne hotărîserăm să ne stabilim la New York. Dar apartamentul acesta este o adevărată ispită !

— Atunci de ce nu cedați ? spuse Westover. E cea mai simplă soluție cînd îți iese în cale ispita. Haideți, doamnă Vostrand, mai bine recunoașteți că ați și luat apartamentul !.

— Nu, nu l-am luat încă ! spuse doamna Vostrand.

— Și dacă v-aș sfătui să nu-l luați, mi-ați urma sfatul ?

— Oh, atunci ar fi cu totul altceva !

— Deci cînd urmează să-l luați în primire ?

— Îl iau imediat, dacă mă hotărăsc.

— Și atunci o să-mi acordați permisiunea să vă vizitez cînd o să-mi fie foame și o să mă primiți iarăși cu masa întinsă, ca odinioară la Florența ?

— Vai, știți foarte bine că nu vă ofeream decît ceai !

— Da, dar era ceai cu rom.

— Ei, dacă o să vă purtați foarte frumos, s-ar putea să vă ofer și aici ceai cu rom.

— Am să mă străduiesc din toate puterile dacă îmi promiteți că o să profitați cît mai mult de mine. Nici nu pot să vă spun, doamnă Vostrand, cît mă bucur că v-ați hotărît să vă stabiliți aici.

Căldura glasului său o făcu pe doamna Vostrand să-i cuprindă mîna și să i-o strîngă ușor, în semn de recunoștință. Continuînd să țină în palma sa mîna mică a doamnei Vostrand, Westover adăugă :

— Nu pot să uit, n-am să pot uita niciodată cît ați fost de drăguță cu mine pe vremea aceea. Sînt convins că nu duceți lipsă de nimic și că n-am să pot face decît foarte puțin pentru dumneavoastră. Dar dacă există totuși un lucru cît de mic prin care să vă pot fi de folos, vă rog din suflet să apelați la mine. Parcă mi-ar plăcea să vă știu necăjită și nedreptățită, ca să vă pot veni în ajutor.

— Fiți fără grijă, am să vă solicit, iar la rîndul nostru vom veni la atelier să vă cerem ocrotire, promise doamna Vostrand.

— Vă aștept cît mai curînd.

Westover își luă rămas bun de la doamna Vostrand, pătruns de un sentiment de caldă prietenie față de această femeie cam ciudată care trăise mai bine de zece ani departe de soțul ei, rămînînd, se pare, în cele mai bune relații cu el. În tot acest timp felul său de viață discret și demn o ferise de orice fel de clevetire. Pînă atunci însă situația ei nu intrase în sfera de interes a pictorului și poate nu l-ar fi preocupat nici acum, dacă în mintea lui nu s-ar fi născut un plan sugerat de intenția doamnei Vostrand de a-și petrece iarna la Boston. Era conștient de faptul că avea datoria să răspundă cu aceeași amabilitate bunăvoinței pe care ea i-o arătase cu mult timp în urmă. Se hotărî deci să facă tot posibilul pentru a-i oferi o companie plăcută, atît din partea sa cît și a prietenilor săi. Prietenii săi din Boston erau oameni de cea mai bună calitate, atît din punct de vedere social cît și ca persoane în sine. Știa că toți ar fi fost dispuși să facă un efort pentru el, de dragul unei cauze nobile. În această situație, singura sa grijă era să se convingă că țelul său era cu adevărat nobil.

De cînd se întorsese de la Paris fusese destul de capricios în activitatea sa de profesor. Nu dăduse lecții decît cîtorva doamne cărora le predase și înainte și celor pe care acestea le acceptau. Criteriul de selecție nu era totdeauna acela al averii sau al poziției sociale. Existau cîteva participante înzestrate cu real talent, a căror prezență contribuia la bunul renume al întregii clase și care fuseseră primite cu multă bucurie. Era sigur că ele vor înțelege cum se cuvine prezența doamnei Vostrand, dar avea unele îndoieli în privința reacției elevelor din prima categorie. De

aceea se hotărî s-o roage pe conducătoarea grupului ca, în ziua cînd le va invita la ceai pe doamna şi pe domnişoara Vostrand, să îl ajute să-şi primească oaspeţii, această dublă responsabilitate dîndu-i acesteia sentimentul unei importanţe sporite.

Începînd să urce şirul nesfîrşit de trepte ce duceau spre studioul său, trase adînc aer în piept şi îşi spuse că i-ar fi fost mult mai uşor dacă doamna Vostrand nu s-ar fi hotărît să-şi petreacă iarna la Boston, sau dacă el ar fi fost înzestrat cu o fire mai puţin sensibilă la simţul datoriei. Se consolă totuşi cu gîndul că cel puţin încă o lună nu va avea nimic de făcut.

Mai tîrziu, cînd se duse să le facă prima vizită în noul lor apartament, Westover le spuse celor două doamne că i-ar face plăcere să le prezinte pe cîţiva dintre prietenii săi, de îndată ce aceştia se vor reîntoarce în oraş. Invitaţia fu acceptată cu o bucurie spontană care îi dădu pictorului o mare mulţumire. Totuşi această bucurie îi fu oarecum umbrită auzind — în clipa cînd se pregătea să plece — că era anunţată vizita lui Jeff Durgin.

— Am considerat că sînt datoare să-i trimit o carte de vizită, explică doamna Vostrand, în timp ce Jeff se afla încă în lift. A fost deosebit de amabil cu noi în ziua cînd am sosit la „Capul Leului". Şi, să vă spun drept, m-am gîndit că s-ar putea simţi oarecum înjosit de faptul că a călătorit într-o cabină de clasa a doua, aşa că...

— Amabilă ca întotdeauna ! exclamă Westover, bucurîndu-se în sinea lui că nu se eschivase de la efortul de a face ceva pentru ele. Sînt convins că amabilitatea dumneavoastră va fi la fel de bine investită în Jeff Durgin cum a fost în propria mea persoană. Pe vremea aceea şi eu îmi închipuiam că am pornit călătoria prin viaţă într-o cabină de clasa a doua. Jeff e un tînăr plin de calităţi, ceea ce nu înseamnă că a trecut prin primul an de studenţie fără să aibă o serie de neplăceri cu autorităţile universitare, dar să sperăm că anul acesta va fi mai ponderat.

— Vai, cred că toţi îşi pierd capul în primul an, spuse doamna Vostrand.

După un timp cele două doamne veniră să-i facă o vizită la atelier însoţite de Jeff, iar pictorul băgă de seamă că relaţiile dintre ei erau destul de apropiate, aşa încît

trase concluzia că se văzuseră de mai multe ori din ziua primei lor întîlniri. Pictorul observă cu interes transformarea vizibilă prin care trecea Jeff, în sensul unei corectitudini sporite în privința ținutei. Legile nescrise dar foarte severe ale universității îi îngăduiseră să poarte în primul an cilindru și baston, așa încît își alesese haine simple și obișnuite, fără a arăta însă chiar ca un băiat de țară. Un lucru pe care Westover îl remarcase mai de mult era faptul că Jeff nu era lipsit de gust la îmbrăcăminte ; cu toate acestea, în primul an nu-și permisese alte extravaganțe vestimentare în afara gambetei și a sacoului, înlocuit spre sfîrșitul anului cu smoching. Felul său de a se îmbrăca atunci cînd era acasă îl avantaja totdeauna, dar statura lui nu se potrivea defel cu linia mai pretențioasă a modei. Dezbrăcat ar fi sugerat probabil frumusețea clasică a proporției herculeene ; îmbrăcat în haine de lucru ar fi fost un model de forță și vigoare țărănească ; dar orice încercare de a armoniza această siluetă cu stilul modei de salon ar fi fost sortită eșecului. Privindu-l, aveai impresia că hainele stau să-i plesnească pe trup și as a nu din pricina că erau prea strîmte, ci pentru că, în ființa lui precumpănea bărbatul, în timp ce omul de lume era aproape complet eclipsat. Exista în el ceva sălbatic și primitiv, pentru care Westover nu reușea să găsească cuvîntul potrivit, ceva care îl caracteriza atît din punct de vedere fizic cît și spiritual.

Cînd sosi la studio în compania doamnelor, robusteța lui Jeff contrasta puternic cu delicatețea lor. Era îmbrăcat în redingotă cu floare la butonieră, pantaloni de un cenușiu întunecat și pantofi de lac cu vîrful ascuțit. Pălăria, pe care o purta ușor înclinată spre stînga, îi ducea pălăria, în felul în care observase probabil că o poartă bărbații pe care îi considera rafinați. Privindu-l, în mintea lui Westover răsări ideea ciudată că, așa cum se înfățișa, Jeff Durgin era parcă pregătit să o conducă pe Genevieve Vostrand la altar.

Westover înțelese imediat că, atunci cînd le va invita pe cele două doamne să ia ceaiul în studioul său, va trebui să îl invite și pe Jeff. Își dădea seama că ar fi o adevărată cruzime din partea lui dacă nu ar face-o și că, de fapt, nici nu putea alege o altă cale. La urma urmei, dacă se gîndea mai bine, nu avea nici un motiv serios să nu-l invite.

Doamna Vostrand îl trata potrivit poziției sale, privindu-l ca pe un student la Harvard, și nimeni nu avea dreptul să-l trateze altfel.

Pictorul se gîndea că, după ce va participa la întîlnirea organizată de el la atelier, Jeff va mai primi probabil și alte invitații la ceai, la diverse familii, dar acesta era un aspect care nu îl afecta cu nimic. Pentru societate este interesant viitorul unui bărbat și nu trecutul său, în timp ce, în privința femeilor, important este trecutul și nu viitorul.

Cînd își duse la îndeplinire planul, serata se dovedi un adevărat succes din toate punctele de vedere, avînd în plus calitatea de a fi unul din primele evenimente mondene ale acelei toamne. Oaspeții săi erau plini de prospețimea începutului de sezon, pe care iarna ce avea să vină o va toci treptat · oamenii își vor pierde bunăvoința de a fi amabili unul cu celălalt, glumele se vor învechi, întîmplările se vor banaliza, vorbele de duh vor fi repetate atît de des, încît propriii lor autori vor ezita înainte de a le mai rosti în fața altora.

Așa cum intenționase, Westover apelă la cea mai de vază dintre elevele sale cu rugămintea de a-l ajuta să-și primească oaspeții, ceea ce dînsa acceptă cu bucurie și se oferi să găsească două tinere care, la rîndul lor, să-i dea o mînă de ajutor : o brunetă care să servească ceaiul și o blondă care să servească ciocolata. Westover îi prezentă relațiile sale cu doamna Vostrand cu toată corectitudinea, vorbindu-i și despre anii petrecuți în Europa pentru instruirea copiilor. Colaboratoarea sa se amuză atît pe seama scrupulozității pictorului cît și a povestirii sale, spunîndu-i pe un ton expert :

— Ah, cunosc genul ! Înțeleg perfect ! Este o etapă firească a oricărei căsnicii americane !

Westover încercă să-i explice că doamna Vostrand nu face parte din această categorie, la care dînsa răspunse tot rîzînd :

— Sigur, sigur, reprezentanții unui gen nu sînt niciodată reprezentativi !

Cu toate acestea, la serată se purtă cu multă amabilitate față de doamna Vostrand și de Genevieve. Cînd Wes-

tover o întrebă după aceea ce părere îşi făcuse despre cele două invitate, ea refuză să admită că s-a înşelat în privinţa doamnei Vostrand, dar recunoscu că atît mama cît şi fiica erau absolut încîntătoare. Trecînd în grabă peste acest subiect, îi adresă pictorului cu mult interes întrebarea :

— Dar cine era tînărul dumneavoastră prieten care ar fi arătat minunat dacă ar fi apărut înfăşurat într-o blană de leu şi înarmat cu o măciucă ?

De data aceasta Westover refuză să mai recurgă la ascunzişuri. Îi spuse că Jeff era fiul proprietăresei pensiunii de la Capul Leului, muntele pe care îl pictase atît de des ; o lămuri că tînărul era acum student la Harvard în anul doi şi că se pregătea pentru cariera juridică. Doamna îl ascultă cu mult interes, îl întrebă dacă avea înclinaţie spre această profesie, după care îi mai puse o mulţime de întrebări referitoare atît la Jeff cît şi la mama lui. Westover răspunse întrebărilor sale prezentîndu-i relaţiile sale cu doamna Durgin în termeni cît se poate de grăitori.

XVIII

În cele din urmă Westover constată că fusese o adevărată naivitate din partea lui să-şi fi făcut atîtea griji şi atîtea speranţe în legătură cu situaţia doamnei Vostrand şi a fiicei sale.

Societatea, înalta societate, îşi are legile ei, aşa încît viaţa îşi urmează cursul firesc fără să fie nevoie de vreo intervenţie din partea cuiva. Din amabilitate faţă de pictor, o serie de doamne din cercul său se purtaseră cu deosebită atenţie faţă de noile cunoştinţe, dînd mîna cu ele la sosire, invitîndu-le să ia ceaiul la ele acasă şi exprimîndu-şi regretul — la despărţire — că trebuie să plece atît de curînd. Cu timpul oamenii începură să le salute pe stradă, amintindu-şi fie că le-au cunoscut la Westover, fie că le-au întîlnit la Florenţa sau Lausanne. Unii dintre ei, cei care se ţineau în pas cu moda, puseră capăt curînd relaţiilor cu doamna şi domnişoara Vostrand care, după părerea celor cu vederi mai înguste, nu erau întru totul

asemenea lor. Unele membre ale clasei conduse de Westover izbutiră să obțină promisiunea domnișoarei Vostrand de a le îngădui să-i facă portretul. Datorită frumuseții și distincției ei, Genevieve primi invitații la o serie de petreceri date în casele unor familii cu gusturi mai îndrăzneție. Acolo celelalte tinere își asumară răspunderea de a-i găsi parteneri de dans și se achitară de această obligație cu multă atenție. Totuși nici una din gazde nu făcu vreun pas spre stabilirea unor relații mai apropiate. Așa se face că, spre sfîrșitul lui februarie, cînd lumea bună din Boston se retrage spre sud spre a petrece perioada tristă a postului Paștelui la Old Point Comfort, Genevieve avea așa de mult timp liber după-amiaza și seara, încît nu putea găsi nici o scuză întemeiată pentru a refuza invitațiile lui Jeff Durgin. În general el o invita la teatru, iar Westover îi vedea adesea pe cei doi tineri însoțiți de doamna Vostrand cînd la un spectacol, cînd la altul. Pictorul se întreba cum de îi dăduse prin gînd lui Jeff să o invite și pe doamna Vostrand. La serata organizată de Westover, Jeff nu făcuse cunoștință cu prea multă lume, iar cei pe care îi cunoscuse nu îl invitaseră după aceea la ei acasă. În timp ce alți studenți se duceau la petreceri, viața lui era total lipsită de asemenea preocupări ; cu excepția vizitelor la familia Vostrand, trăia la fel de retras ca în perioada sesiunii de iarnă. Westover nu putea spune că îl bucura faptul că societatea nu-i acorda lui Jeff nici un fel de atenție, dar nici că situația lui îl întrista. Pe de altă parte se afla în grija doamnei Vostrand, a cărei amabilitate deosebită se revărsa asupra tînărului lipsit de prieteni în măsura în care îi permitea poziția socială. Pictorul era convins că mama va avea tactul de a dirija cum se cuvine situația, în așa fel încît prezența lui Jeff să nu devină supărătoare nici pentru ea nici pentru tînăra domnișoară.

Într-o după-amiază de mai, cînd răsuflarea vîntului de apus încetase să mai aducă fiorul înghețat al Labradorului asupra coastei răsăritene, cînd mugurii copacilor aflați de o parte și de alta a bulevardului făceau prima încercare îndrăzneață de a se deschide, doamna Vostrand îl întrebă pe Westover dacă l-a înștiințat că sotul ei va veni în curînd la Boston. Pictorul primi cu bucurie vestea și își exprimă dorința de a face cunoștință cu domnul Vostrand.

dorință pe care — după spusele soției — acesta, la rîndul său, o nutrea de mult.

Două săptămîni mai tîrziu, cînd frunzele acum obișnuite cu anotimpul își făcuseră pe deplin apariția, doamna Vostrand îl anunță că primise o altă scrisoare în care domnul Vostrand scria că totuși îi va fi imposibil să vină la Boston și își exprima speranța că va reuși să ajungă la New York înainte de îmbarcarea lor.

— Cum adică înainte de îmbarcare ? întrebă Westover surprins.

— Nu știați că plecăm ? Eram sigură că v-am spus !

— Nu !

— Vai, da ! Trebuie să ne ducem la bietul Checco, domnul Vostrand ține foarte mult la asta. Știți, domnule Westover, dacă vom ajunge vreodată să fim din nou o familie unită, dacă soțul meu va reuși să-și pună la punct treburile înainte ca Checco să intre la Harvard, atunci am să-mi iau o casă în Boston. Cred că nu mi-ar plăcea să trăiesc în nici un alt oraș din America. Mă simt așa de bine în acest oraș vechi, sobru și elegant, încît aș vrea să rămîn aici toată viața. Dar de ce oare pleacă oamenii așa de devreme din oraș ? Casele acelea sînt închise de mai bine de o lună !

Stăteau lîngă una din ferestrele care dădeau spre șosea ; în lumina tulbure a amurgului luminile electrice parcă pluteau în aer. Dincolo de șirul copacilor de pe partea cealaltă clădirile se înălțau pustii, ferecate din temelii pînă la acoperiș.

— Unii pleacă pentru că se simt foarte bine la mare, îi explică Westover, iar alții pentru că vor să scape de taxe.

— Cum adică să scape de taxe ?

Westover o lămuri că dacă oamenii se retrag la țară înainte de începutul lunii mai, nu mai sînt obligați să plătească taxa de locuitori ai orașului, care este destul de mare. Doamna Vostrand promise că îi va scrie soțului ei în legătură cu acest aspect, care constituia încă un argument în favoarea Bostonului. Recunoscînd ignoranța femeilor într-o serie de probleme care le privesc direct, mai ales în cele de legislație, doamna Vostrand spuse că o femeie nu s-ar fi putut gîndi niciodată la așa ceva.

— Şi ce credeţi, întrebă apoi, domnul Durgin va ajunge un jurist de seamă ? Credeţi că va reuşi să se facă remarcat ?

Westover rămase puţin uimit de trecerea bruscă de la subiectul discutat pînă atunci, la Jeff Durgin, dar întrucît doamna Vostrand părea dispusă să vorbească despre el, pictorul nu avea nici un motiv să se opună.

— Lucrurile s-au schimbat mult în acest domeniu, după cîte ştiu. Unii avocaţi ajung să se remarce, alţii reuşesc să se descurce fără a face o carieră răsunătoare, iar în acest sens calea cea mai bună este aceea de a lucra ca jurisconsult al unei mari companii.

— Şi credeţi că are o înclinaţie reală spre aşa ceva ? insistă doamna Vostrand.

— Nu ştiu ce să vă spun, răspunse Westover. Are cap bun şi cred că poate realiza ceea ce îşi doreşte atunci cînd îl pasionează. Capacităţile lui sînt desigur limitate numai că, spre uimirea mea, constat că limitele lui nu sînt întru totul de genul celor pe care mi le-am imaginat. De fapt cred că în ultimul timp dumneavoastră l-aţi văzut mai des decît mine.

— Să ştiţi că l-am îndemnat mereu să vină să vă vadă, dar convingerea lui este că nu vă este simpatic, răspunde doamna Vostrand, furată de un elan de sinceritate.

— N-are dreptate, răspunse Westover. Însă este foarte adevărat că m-ar putea face să îl detest din toată inima.

— Cred că înţeleg ce vreţi să spuneţi şi vă mulţumesc pentru sinceritate, răspunse doamna Vostrand. Domnul Durgin este o persoană care mă interesează mult, chiar foarte mult. Nu-i aşa că e foarte tînăr ?

La o întrebare pusă cam pe ocolite, Westover preferă să răspundă direct :

— Are douăzeci şi doi de ani. Cred că e mai mare decît alţi studenţi în anul doi.

— Iar Genevieve are douăzeci de ani. Domnule Westover, pot să vă încredinţez o taină ?

— Cred că îmi puteţi încredinţa orice taină.

— Aş vrea să vă spun ceva în legătură cu Genevieve. Tatăl ei este categoric împotriva unei căsătorii cu un bărbat de alt neam. O asemenea perspectivă pur şi simplu îl îngrozeşte, iar din păcate fata este veşnic în primejdie să

facă o astfel de căsătorie avînd în vedere faptul că trăim aşa de mult în străinătate. Tocmai de aceea mă simt obligată să respect cu toată strictețea părerile, sau mai exact ideile preconcepute, ale tatălui ei. Iarna trecută, cînd eram încă la Florența, am cunoscut un tînăr încîntător care a vrut să se căsătorească cu ea. Nu ştiu în ce măsură Genevieve se ataşase de el, dar era tot ce-şi poate dori o mamă : inteligent şi talentat, cu o înfăţişare plăcută, de familie foarte bună. Avea absolut toate calităţile, în afară de una singură : era lipsit de avere, iar domnul Vostrand s-a opus categoric. De fapt a refuzat să depună în fondul statului suma pe care ar fi trebuit s-o depună căpitanul Grassi pentru a primi aprobarea de căsătorie. Ştiţi cum e legea acolo în privinţa ofiţerilor. Nici eu nu înţeleg prea bine cum stau lucrurile, dar era vorba de vreo şaizeci de mii de franci, iar bietul Gigi nu avea aceşti bani. Îi spuneam Gigi, dar de fapt numele lui era contele Luigi del Popolani Grassi. E descendentul uneia din cele mai vechi familii de republicani din Florența. Un băiat foarte drăguț ! Domnul Vostrand a fost împotrivă chiar de la început, iar cînd a auzit de cele şaizeci de mii de dolari s-a opus categoric. Spunea că asta ar însemna să-şi cumpere un ginere, deşi, să vă spun drept, nu înțeleg de ce privea lucrurile în felul acesta. Oricum, totul a luat sfîrşit iar noi am plecat din Florența. Trebuie să vă spun că am făcut-o mai mult de dragul bietului Gigi, decît pentru Genevieve. Sărmanul băiat era absolut distrus. Mi se rupea inima de mila lui.

Rosti aceste cuvinte cu un glas plin de tristeţe, iar Westover îşi închipui cu uşurinţă cu cîtă duioşie trebuie să fi încercat ea să aline suferința tînărului.

Doamna Vostrand vru să mai spună ceva, dar nu reuşi să rostească decît propoziţii trunchiate. În timp ce ochii ei priveau fără ţintă aleea din faţa casei, gîndurile păreau că o poartă departe de locul unde se afla.

Mai mult din dorinţa de a lega firul conversaţiei decît spre a-i oferi o mîngîiere gazdei, Westover rosti :

— Căsătoriile cu oamenii de alt neam nu sînt totdeauna reuşite.

— Nu prea sînt, consimţi doamna Vostrand, dar parcă tot mai buni sînt italienii decît nemţii, nu credeţi ?

— Îmi închipui că italienii nu le cer soţiilor lor să le cureţe pantofii, dar am auzit că uneori le mai trag cîte o mamă de bătaie.

— Poate că se întîmplă şi asta uneori, în cazuri cu totul speciale, dar de fapt sînt convinsă că singura garanţie a unei vieţi fericite este ca amîndoi soţii să fie americani.

Westover se întrebă ce părere o fi avînd doamna Vostrand despre propria ei căsnicie, deşi niciodată nu lăsase să se înţeleagă că aceasta ar reprezenta cumva o excepţie de la regulă.

XIX

Pe aleea din faţa casei apăru o pereche pe care ochiul sensibil al lui Westover o remarcă pentru îmbinarea de eleganţă şi forţă ; în afară de impresia estetică produsă asupra pictorului, perechea îi atrase atenţia şi mai mult în clipa în care îşi dădu seama că cei doi erau Genevieve Vostrand şi Jeff Durgin.

Trecînd prin faţa uneia din băncile aflate de-a lungul bulevardului, îşi încetiniră paşii o clipă, iar privitorul înţelese din gesturile lui Jeff că o ruga insistent să ia loc. Fata se uită în jur şovăind, pînă ce descoperi cu privirea fereastra mamei ei ; apoi, ca şi cum această prezenţă îi dădea un sentiment de siguranţă, se aşeză pe bancă şi Jeff luă loc alături. Pentru o pereche de îndrăgostiţi obişnuită, momentul era cît se poate de nepotrivit să-şi facă cunoscute sentimentele în văzul tuturor, îmbrăţişîndu-se şi ţinîndu-se de mînă în parc sau în grădină ; dacă ar fi fost doi tineri aparţinînd lumii bune a Bostonului, îndrăzneala de a şedea pe bancă într-un loc public, la această oră, ar fi fost total exclusă. Dar fiind vorba de doi tineri atît de diferiţi cum erau Jeff Durgin şi Genevieve Vostrand, gestul putea trece drept o extravaganţă pe care Westover se simţi îndemnat să o îngăduie.

Doamna Vostrand şi Westover îi priveau vorbind, dar nu prea preocupaţi de subiect, astfel încît discuţia se destrăma treptat. Puţin aplecat în faţă, Jeff desena ceva pe pămînt cu vîrful bastonului, în timp ce Genevieve stătea

nemișcată, cu capul ușor înclinat, pierdută în gînduri. De la fereastră Westover vedea numai spatele celor doi tineri, iar conversația lor era pentru el o tăcere desăvîrșită ; cu toate acestea avea întrucîtva senzația că trage cu urechea sau că privește pe gaura cheii. Dar cum doamna Vostrand nu părea deloc tulburată de sentimente asemănătoare, își spuse că nu are rost să-și facă scrupule. Se ridică să plece, dar gazda îl opri spunîndu-i să aștepte și sosirea fiicei sale, care se necăjea foarte tare ori de cîte ori pierdea prilejul de a-l întîlni atunci cînd le vizita. Insistă asupra acestui lucru, adăugînd că nu vor mai avea prea multe ocazii să se întîlnească în perioada următoare ; ceea ce îl făcu pe Westover să întrebe :

— De ce, aveți de gînd să plecați chiar așa de curînd ?

Doamna Vostrand aproape că nu auzi întrebarea lui, căci îi urmărea pe fereastră cu multă atenție pe cei doi tineri. Jeff se întorsese spre Genevieve și, privind-o drept în față, îi spuse ceva care părea o înspăimîntă. Tînăra dădu să se ridice, dar el o opri întinzînd brațul ca gător sau poruncitor, iar Genevieve se așeză din nou pe bancă. Întorcîndu-se spre el, astfel încît profilul i se contura cu precizie, fata îi răspunse cu o mișcare a capului care exprima un refuz categoric. Distanța destul de mare și lumina difuză făceau imposibilă orice certitudine în privința subiectului conversației, dar ceva în atitudinea fetei, în felul în care vorbea, dădea impresia că spusele ei au o importanță hotărîtoare, sau cel puțin aceasta era părerea lui Westover care urmărea scena de departe.

După ce Genevieve termină ce avea de spus, Jeff rămase o vreme tăcut, drept, privind-o în față, astfel încît profilurile li se distingeau acum cu multă claritate. Jeff spuse ceva, iar tînăra răspunse clătinînd iarăși din cap în semn de refuz ; apoi el mai rosti cîteva cuvinte, iar fata păru să aprobe ceea ce auzise, căci făcu un gest de acceptare. Rămase apoi nemișcată și tăcută ascultînd avalanșa cuvintelor lui Jeff ce urmă gestului ei, cuvinte care, pentru cei doi spectatori, erau doar mișcări ale buzelor. Tînărul întinse mîna vrînd să o cuprindă pe a ei, dar fata se feri și își duse mîna la spate — pe fondul întunecat al rochiei mîna mică se zărea ca o pată albă.

Jeff începuse să vorbească din nou, cu și mai multă ardoare, dar partenera lui rămase consecventă în atitudinea ei, negînd prin aceeași mișcare a capului. Apoi fu rîndul ei să vorbească, cu o energie asemănătoare cu a lui, după care se ridică. Stătu o clipă pe loc și apoi, cu un gest blînd, aproape rugător, îi întinse mîna. Jeff se ridicase odată cu ea, iar acum stătea nemișcat, cu amîndouă mîinile pe baston, privind spre mîna întinsă și respingînd împăcarea implicată în oferta ei. Apoi luă brusc mîna fetei, o ținu o clipă într-a lui, îi dădu drumul și se îndepărtă cu pași grăbiți fără a mai privi înapoi. Genevieve traversă în fugă pajiștea și șoseaua și se apropie de casă.

— Cum, chiar vreți să plecați ? întrebă doamna Vostrand, iar Westover observă că, mînat de un val de simpatie față de Jeff, se ridicase fără voie în picioare. Nici măcar nu se gîndise să plece, dar își spuse că e mai bine să nu corecteze interpretarea greșită a doamnei Vostrand.

— Trebuie să plec, răspunse el.

— Vă rog să mai poftiți, îl invită ea, absent

Pictorul se grăbi să iasă, vrînd să evite întîlnirea cu Genevieve. Trecu pe lîngă ea în timp ce cobora scările de la intrare și își dădu seama că fata nici nu-l recunoscuse în lumina amurgului.

Mult mai tîrziu în aceeași seară, acasă, Westover auzi zgomot de pași pe scări ; pașii se opriră în dreptul apartamentului său și imediat răsună o bătaie puternică în ușă. Deschise și se trezi față în față cu Jeff Durgin

— Îmi permiteți să intru, domnule Westover ? întrebă Jeff cu o politețe neobișnuită.

— Poftește ! răspunse Westover fără prea mult entuziasm.

Deschise ușa și mai întîrzie o clipă cu mîna pe clanță sperînd că, odată intrat, Jeff se va răzgîndi și va pleca imediat. Jeff nu sesiză lipsa de bunăvoință a pictorului și nu-și dădu nici măcar seama că nu-și scoase pălăria.

— Aș vrea să stau de vorbă cu dumneavoastră... aș vrea să vă spun ceva...

— Te ascult. Nu vrei să iei loc ?

Jeff își scoase pălăria și o puse pe podea lîngă scaunul pe care se așeză.

— Să știți că de data asta n-am făcut nici o prostie sau, mai bine zis, am făcut o prostie mai mare decît mine, dar nu de genul celor care se penalizează.

— Adică ? întrebă Westover, îndemnîndu-l să continue.

— Nu știu dacă ați observat, și chiar dacă n-ați observat tot n-are nici o importanță, că în ultimul timp am.. m-am atașat foarte mult de domnișoara Vostrand.

Westover își spuse că n-are nici un motiv să fie nesincer cu Jeff și replică :

— Chiar prea mult, după părerea mea, pentru un student în anul doi.

— Așa e, aveți dreptate. Prea mult sau prea puțin. Acum nu mai are nici o importanță. Totul s-a sfîrșit. Adevărul este că m-am făcut de rîs.

Rosti aceste cuvinte cu un zîmbet amar și disprețuitor, îndreptînd spre Westover o privire plină de deznădejde.

— Mai bine să te faci de rîs pe tine decît pe alții, replică Westover, enigmatic ca un oracol.

— Așa e, răspunse Jeff, incapabil să găsească vreun sens în aceste cuvinte, așa cum se întîmplă de obicei cu formulările oracolelor. Apoi continuă cu glasul plin de amărăciune : Cred totuși că mama ei ar fi trebuit să-i spună că e logodită — sau ca și logodită.

— Nu cred că avea motive să te ia în serios, sau să-și închipuie că tu te iei în serios la vîrsta ta și cu perspectivele tale. Dacă vrei să știi adevărul... — Westover șovăi o clipă, apoi continuă — amabilitatea ei de la început s-a datorat dorinței de a te convinge că nu a influențat-o cu nimic faptul că ai călătorit pe vapor într-o cabină de clasa a doua. Apoi lucrurile au mers mai departe de la sine. Ea nu e cu nimic vinovată de ceea ce s-a întîmplat.

Deși în vorbe Westover îi lua apărarea doamnei Vostrand, în sufletul său nu era convins că Jeff greșise foarte tare, chiar dacă speranțele îi fuseseră absurde, și nici de

faptul că doamna Vostrand merita cu adevărat sprijinul lui.

Se așeză și, privind pe sub sprîncene spre oaspetele său, îl întrebă :

— De fapt de ce ai venit la mine, Jeff ? Sper că n-ai venit să mi te plîngi de comportarea doamnei Vostrand ?

— Nu, sigur că nu, răspunse Jeff rîzînd stînjenit. Știind că sînteți prieten vechi cu doamna Vostrand, m-am gîndit că vă va aduce la cunoștință tot ce s-a întîmplat. De fapt m-am gîndit... aș fi vrut să vă rog să nu-i spuneți nimic mamei.

— Doamne, ce copil poți să fii ! Cum crezi că mi-ar trece prin minte să mă amestec în treburile tale ? spuse Westover ridicîndu-se, și imediat se ridică și Jeff.

A doua zi de dimineață primi printr-un comisionar o scrisoare, pe al cărei plic recunoscu cu ușurință scrisul prelung și ascuțit al doamnei Vostrand. În cîteva rînduri pline de ștersături, înghesuite pe un petic de hîrtie, doamna Vostrand îi aducea la cunoștință că atît ea cît și Genevieve urmau să plece cu primul tren spre New York. Exprimîndu-și regretul profund pentru faptul că erau nevoite să-și ia rămas bun de la el într-o manieră atît de neașteptată, îi arăta că trebuia să plece așa de curînd pentru a ajunge la New York unde le aștepta domnul Vostrand.

„În legătură cu problema discutată ieri seară, aș vrea să vă spun că soțul meu a revenit asupra hotărîrii sale (am primit o telegramă în timpul nopții) și întrucît nu mai are nici un fel de obiecții, sper că lucrurile vor merge cît se poate de bine. Regretăm că nu vom reuși să vă vedem din nou, căci ne-ați fost un prieten deosebit de drag și de apropiat. Dacă nu primiți vești de la noi din New York, vă vom scrie cu siguranță de pe continent. Genevieve s-a întors aseară cu vești foarte neașteptate. Ne pare rău din tot sufletul de bietul tînăr și sperăm că veți reuși să-i alinați durerea. Pînă acum nu mi-am dat seama cît de puternice sînt sentimentele fiicei mele față de Gigi, dar din fericire Genevieve a avut tăria de a-i spune domnului D. că se consideră legată de acest tînăr și a încercat din toată inima să-i cruțe suferința."

XX

Westover reveni la „Capul Leului" abia în vara ultimei vacanțe a lui Jeff. Între timp pensiunea creș[illegible] ca o ființă vie. Deși pictorului îi fusese imposibil să creadă că s-ar mai putea adăuga corpuri noi pe lîngă clădirea principală, constată cu uimire că apăruseră încă două construcții : una care adăpostea o sufragerie nouă la parter și două rînduri de camere la etaj, alta destinată unui salon și unei săli de bal, deasupra cărora se aflau de asemenea camere pentru oaspeți. Pe dealul din spatele casei se înălța acum o aripă laterală, grajdul fusese mutat ceva mai spre sud, iar pe locul lui se afla acum o spălătorie nouă deasupra căreia locuiau cei ce lucrau aici. Totul fusese plănuit cu grijă și economie, dar nu cu zgîrcenie, iar pictorul află fără prea multă surprindere că tot ceea ce se realizase era rezultatul efortului și inventivității lui Jackson.

Doamna Durgin mărturisi că nu avea nici o contribuție la toate acestea în afară de faptul că, ajutată de Cynthia Whitwell, izbutise să facă față treburilor sporite ale gospodăriei odată cu extinderea pensiunii. Pe măsură ce Jackson tatonase cu multă prudență necesitățile oaspeților, lărgind și reamenajînd hotelul, cele două femei studiaseră cu atenție dorințele exprimate și le intuiseră pe cele neexprimate, îndeplinindu-le simplu și eficient, în același spirit în care Jackson transformase interiorul și exteriorul clădirilor. Noile încăperi nu mai aveau tapet pe pereți și covoare pe jos ; în locul lor apăruseră țesături fine care acopereau numai în parte podelele vopsite. Westover însuși constata că nu mai e nevoie să ceară să i se servească mîncare caldă seara, ea servindu-se acum aproape în aceeași cantitate ca și la prînz, deși prînzul propriu-zis rămăsese fixat tot pentru ora unu.

Încă din prima zi doamna Durgin îl invită să viziteze încăperea unde se pregăteau tăvile pentru servit. La vremea prînzului activitatea era aici în toi : pe una din cele două uși batante chelnerițele intrau cu tăvile goale, în timp ce pe cealaltă ieșeau cu ele încărcate ; în drum treceau pe la un ghișeu și aruncau într-un coș resturile

rămase pe farfurii, punînd deoparte porțiile neatinse, apoi se înșiruiau de-a lungul plitei încinse, unde în bazine uriașe se găseau supa și legumele și unde le așteptau bucătarii care, cu mișcări sigure și rapide, împărțeau carnea sau păsările fripte ; în cele din urmă fetele treceau prin dreptul unei mese unde așteptau pregătite farfurioare cu fructe și desert. În colț un coș de sîrmă se mișca necontenit în sus și în jos, cufundînd tacîmurile murdare într-un abis aburind de unde le scotea apoi curate și uscate, neatinse cu mîna sau cu șervetul. Totul se desfășura într-un zumzet nesfîrșit de voci, amestecat cu zăngănit de vase și de tacîmuri. Westover nu putea nega că imaginea din fața lui avea o frumusețe aparte, dar refuză să răspundă pe același ton sugestiei ironice a lui Jeff :

— Un tablou demn de un pictor, nu-i așa, domnule Westover ?

Mergînd la un pas în urma mamei sale, tînărul se amuza pe seama mîndriei cu care aceasta își conduse oaspetele în bucătărie ; aici, în fața unei plite uriașe, îi făcu cunoștință cu noul bucătar șef, care se șterse pe șorțul imaculat pentru a putea da mîna cu Westover. Sesizînd o clipă de neatenție în atitudinea mamei sale și încercînd să schimbe o privire plină de înțeles cu pictorul, Jeff rosti pe un ton batjocoritor :

— Ai grijă să nu uiți să-i arăți și spălătoria !

Doamna Durgin primi provocarea, replicînd :

— Jeff e supărat că nu i-am cerut și lui părerea și că nu ne organizăm treburile ca în hotelurile pe care le-a văzut în Europa.

— De fapt, eu nu iau parte cu nimic la activitate, spuse tînărul. Sînt un oaspete la fel ca și dumneavoastră. Singura diferență e că mi se permite să muncesc pentru a-mi plăti șederea aici.

— Un lucru e cît se poate de clar, interveni mama lui, și anume că anul acesta oaspeții noștri sînt de o calitate mult mai bună decît toți cei de pînă acum. O să constatați și singur dacă rămîneți pînă în august. Este vorba de acea categorie de oameni care stau tot anul la hotel și știu ce înseamnă un hotel, cel puțin la fel de bine ca și Jeff. Asemenea oameni locuiesc în casele lor de la oraș numai la începutul iernii, apoi în februarie și martie pleacă în

Florida sau în Georgia, în aprilie îi găseşti la Fortress Monroe, iar pe la mijlocul lui mai o pornesc spre nord şi trag la pensiunile din jurul Bostonului, unde rămîn pînă vine vremea să plece la mare. Toată luna iulie stau la mare, iar în august vin aici şi rămîn pînă cînd începe toamna. Ăştia sînt oameni cu bani, după părerea mea, şi fac parte din cea mai aleasă societate. Tot anul se ţin numai de distracţii.

Avantajat de bogata sa experienţă în lumea mare, Jeff încerca să comenteze printr-un schimb de priviri cu Westover părerile mamei sale asupra oaspeţilor pe care îi considera a fi din cea mai înaltă societate, fără a îndrăzni însă să-şi exprime cu glas tare vreo părere.

— Am aflat cum trăiesc, mi-au spus cîteva doamne, continuă stăpîna casei. Au bani şi ştiu să se bucure de ei. Să ştiţi, domnule Westover, că acum avem camere de două persoane pe care le închiriem cu treizeci şi cinci, şi chiar cu cincizeci de dolari pe săptămînă. Oaspeţii despre care vă vorbeam închiriază aceste camere pe august şi septembrie fără şovăire şi vor să stea fiecare separat. Aşa cum vă spuneam, lucrurile s-au schimbat mult de pe vremea cînd luam zece-doisprezece dolari pe cameră şi unii spuneau că-i jefuim.

Înainte de a porni să facă rondul hotelului, Westover luase masa, aşa încît după ce văzu tot ieşi să se plimbe împreună cu Jeff.

— Vedeţi, totul e făcut în stil tipic american, spuse tînărul după ce se depărtă de mama sa. Este conceput în întregime de către Jackson care nu-şi poate închipui altceva. Nu spun că nu e o treabă bine făcută, în felul său, dar soluţia aleasă este greoaie, lipsită de gust şi total greşită.

Se îndepărtaseră destul de mult, aşa încît corpul dizgraţios al hotelului, lăbărţat pe toată întinderea platoului, se vedea în întregime. Atunci dispreţul mocnit al lui Jeff izbucni :

— Uitaţi-vă la el ! Aţi mai văzut vreodată aşa ceva ? Grozav mi-ar plăcea să văd toată şandramaua asta prăbuşindu-se în flăcări !

Westover avusese ocazia să constate în mai multe împrejurări că Jeff era complet exclus din viaţa hotelului,

că nu se bucura de nici un fel de autoritate, că nu era niciodată consultat şi nici nu i se îngăduia să-şi spună părerea, ca şi cum faptul că viitorul său era categoric dedicat unei alte îndeletniciri era un lucru definitiv. Pictorul se simţi cuprins de un val de îngăduinţă faţă de răbufnirea de mînie a tînărului provocată de excluderea sa totală. Îl cunoştea acum destul de bine pentru a-şi da seama că în problemele esenţiale era întru totul la nivelul majorităţii studenţilor de la Harvard. Viaţa îl maturizase, iar episodul iubirii sale neîmplinite îl schimbase mult în bine aşa cum se întîmplă de obicei. Se plimbau adesea împreună stînd de vorbă, iar într-una din discuţii Jeff îi mărturisi pictorului gîndurile sale. Visa să ajungă *stăpînul* de la „Capul Leului", era sigur că îl putea transforma în cel mai bun hotel din zona de munte. Îşi dădea seama perfect că nu putea spera să facă vreo schimbare fără asentimentul mamei şi al fratelui său, atîta timp cît ei vor conduce întreaga afacere. Nădăjduia însă că într-o bună zi îi vor acorda lui dreptul de control, dar asta numai după ce doamna Durgin va fi convinsă să renunţe la ideea de a-l împinge spre cariera juridică. După cîte înţelegea, doamna Durgin ţinea morţiş să-l facă jurist numai pentru a-l împiedica să se dedice hotelului. Totul pornea de la ideea preconceputâ că tatăl ei ajunsese beţiv numai pentru că vînduse băuturi.

— Dumneavoastră mă cunoaşteţi acum destul de bine ca să vă daţi seama că nu sînt în primejdie să mă apuc de băut.

— Cred că te cunosc.

— E drept că în primul an mi-am cam pierdut capul şi am intrat în încurcătura aia, dar de atunci nu s-a mai întîmplat aşa ceva. Adevărul este că acum nici nu pun măcar gura pe băutură. Faptul că am să dau altora de băut nu mă va pune în primejdia de a deveni beţiv mai mult decît îl pune pe Jackson. Dar întîmplarea aceea unică a făcut-o pe mama să ia această hotărîre şi n-o pot face să priceapă că nu se va mai repeta. Fără îndoială că n-aş permite nici un fel de abuz în hotel ; nici nu se poate altfel în vremurile astea. Dacă mi s-ar da posibilitatea să aleg între munca unui proprietar de hotel şi orice altă ocupaţie, aş alege-o pe prima fără nici o ezitare... Este

exact ceea ce îmi place, continuă Jeff după o scurtă pauză. Este genul de muncă în care simţi că eşti propriul tău stăpîn încă din prima clipă. Aici s-a făcut un început bun la care am avut şi eu o contribuţie. Singura problemă este să simţi viaţa unui hotel, şi atunci eşti sigur de reuşită. Am convingerea că nu-mi lipseşte această calitate şi că am o serie de idei pe care le-aş putea pune în aplicare cu mult succes. Eşecul în afacerile hoteliere se datorează totdeauna risipei, iar proprietarul care risipeşte pentru oaspeţii săi nu ştie să-i facă să se simtă bine. La ora actuală în marile hoteluri din oraş lucrurile se prezintă astfel : proprietarii nu se pricep să-şi hrănească bine oaspeţii şi încearcă să compenseze asta cheltuind peste măsură cu amenajarea camerelor. Eu aş proceda exact invers, aşa cum se procedează în Europa : le-aş oferi mîncare bună şi mi-aş face din asta principala sursă de venit. M-am gîndit la o mulţime de lucruri, mă gîndesc întruna, dar n-am să vă plictisesc acum cu planurile mele.

— Dimpotrivă, spuse Westover, mi-ar plăcea să-ţi cunosc ideile.

— O să mai discutăm altă dată. Dar acum aş vrea să vă rog ceva : dacă vorbiţi cu mama despre mine, aş vrea s-o lămuriţi cam cum stau lucrurile. Noi doi nu putem să stăm de vorbă fără să ne certăm. Dar cred că dumneavoastră aţi putea să o faceţi să priceapă că nu mai sînt copil. După părerea ei, faptul că am văzut cum merg lucrurile pe continent m-a făcut să-mi pierd minţile şi-mi tot spune că nu sînt patriot, că am luat-o razna şi tot felul de minuni din astea.

Jeff izbucni în rîs, amuzat parcă de îngustimea de vederi a mamei sale, care într-o oarecare măsură îi şi plăcea.

— Şi chiar ţi-ar plăcea să rămîi aici la ţară toată viaţa, să te ocupi de hotel şi să nu profiţi cu nimic de pe urma studiilor universitare ?

— Spuneţi-mi, vă rog, în ce fel profită de pe urma studiilor universitare ceilalţi absolvenţi ? Din zece absolvenţi, nouă intră în lumea afacerilor, iar afacerile sînt afaceri, indiferent dacă e vorba de conducerea unui hotel, de importul de mărfuri, de prelucrarea bumbacului, de exploatarea unei linii ferate sau de găsirea căilor adecvate

prin care o mare companie poate fura în chip legal. După ce ai terminat studiile, diploma obținută devine un lucru neînsemnat. Pe de altă parte, nu trebuie să vă închipuiți că a conduce un hotel în sezonul de vară înseamnă a sta la țară tot timpul anului. Cam așa vede mama lucrurile, dar eu sînt de altă părere. Nici măcar nu e în avantajul hotelului. Dacă locul acesta ar fi al meu, mi-aș găsi un om care să stea iarna aici împreună cu familia și să vadă de hotel, iar eu aș pleca la oraș, la Boston sau la New York, sau chiar la Londra ori Paris. Nu e prea departe pînă acolo și e așa de ușor de ajuns, încît parcă nici nu poți rezista ispitei.

Spunînd aceasta Jeff izbucni în rîs și privi spre Westover. Tînărul stătea pe un buștean cioplind o rămurică de pin, în timp ce pictorul se așezase pe ciotul rămas după tăierea copacului cu opt sau zece ani în urmă.

— Te-ai modernizat, nu glumă, spuse Westover.

— Cam așa aș proceda la început. Apoi cred că, la scurt timp după ce aș prelua „Capul Leului", mi-aș mai lua un hotel pe undeva prin Florida, sau în Georgia ori în Carolina de Nord. Nu mi-ar fi greu să mă ocup de două hoteluri, poate că mi-ar fi chiar mai ușor. Aș trece de la unul la altul și aș fi ocupat tot timpul. Dar, ca să vă spun tot adevărul, prefer să-mi petrec toată viața aici, la țară, și să mă ocup de „Capul Leului" decît să fiu un avocat prăpădit care-și pierde nouă sau zece ani așteptînd să i se ivească un proces. Și cine o să mă întrețină ? Credeți că am de gînd să trăiesc pe spinarea mamei pînă la patruzeci de ani ? Dar ea nu înțelege. Își închipuie că, imediat ce termin, mă duc direct la tribunal și fac o carieră strălucită, și asta numai dacă reușesc să conving oamenii să nu mă aleagă imediat în Congres. Îmi convine mult mai mult să trăiesc la țară. Merită să locuiești la oraș iarna, sau două-trei luni în anotimpul rece, dar după asta nu mai am ce căuta la oraș. Mamei însă i-a intrat în cap ideea demodată de a mă vedea stabilit la oraș. După părerea ei, dacă aș fi avocat în Boston aș ajunge în fruntea tuturor. Dar eu știu mai bine cum stau lucrurile, și dumneavoastră la fel. M-ați ajuta foarte mult dacă ați face-o să vină cu picioarele pe pămînt. Ea nu poate înțelege că numai avînd bani și un nume de răsunet poți ajunge om de vază la oraș.

În clipa aceea Westover se gîndi — şi nu pentru prima dată — că ceea ce îl caracteriza pe Jeff în modul cel mai evident era talentul său de a profita de pe urma prietenilor. Avea sentimentul că Jeff îi cerea mereu cîte ceva, ceea ce nu-l împiedica să admită că — de data aceasta — era perfect îndreptăţit să o facă. Îi promise că, dacă doamna Durgin va deschide discuţia pe tema aceasta, va încerca să o lămurească.

Privind în jur, observă pentru prima oară că locul unde se opriseră îi era cunoscut.

— Ia te uită, asta e poiana lui Whitwell !

— Nu v-aţi dat seama pînă acum ? Se schimbă de la an la an şi cred că n-aţi mai fost aici de mult.

— De la picnicul doamnei Marven, răspunse Westover, după care — vrînd să alunge amintirile neplăcute pe care le treziseră probabil cuvintele sale imprudente — se grăbi să adauge : Pădurea a invadat iarăşi totul. Cred că e cam jumătate din ceea ce fusese înainte.

— Cam aşa ceva, admise Jeff.

O aşchie din rămurica de pin pe care o cioplea Jeff căzu pe pămîntul moale de lîngă buştean ; îndesînd-o cu călcîiul în pămînt, tînărul rosti fără să ridice ochii :

— Iarna trecută am întîlnit-o pe doamna Marven împreună cu fiica ei la o petrecere. Cu toate că petrecerea era dată de altcineva, se purta ca şi cum ea ar fi organizat totul, întocmai cum a procedat la picnicul acela. Mi-a făcut impresia că e dispusă să treacă totul cu vederea. Am dansat cu fiica ei care e o fată destul de drăguţă.

Continuă apoi, privind spre Westover :

— Sînt convins că mama a greşit în împrejurarea aceea. Ştiu că n-a putut proceda altfel, dar n-a găsit calea cea mai potrivită. Un hotel este un local public şi n-ai voie să te porţi ca şi cum n-ai şti asta. Dacă mama n-ar fi fost atît de pricepută în celelalte aspecte, greşeala aceea ar fi putut compromite renumele hotelului. Din nefericire anul acesta avem o serie de oaspeţi care veneau la noi încă de pe vremea fermei, de la început de tot. Un lucru pe care mama nu-l ştie este că oamenii ăştia sînt, din punct de vedere social, de o calitate mult mai bună decît cei care închiriază camerele de cincizeci de dolari.

Zîmbi și continuă apoi cu toată seriozitatea :

— Dacă aș avea un fiu, cred că aș face în așa fel încît mîndria părintească să nu-i dăuneze. În cazul că ați fi de acord să-i dați de înțeles că, după părerea dumneavoastră, sînt hotărît să nu urmez o carieră juridică și să...

— Mă tem că nu pot promite să-ți fiu ambasador într-o problemă atît de serioasă. De ce nu-i spui tu ?

— Pe mine n-o să mă creadă, răspunse Jeff rîzînd. Își închipuie că nu știu ce vreau. Nu-mi face plăcere să am discuții în contradictoriu cu ea. Ajungem totdeauna la ceartă. N-aș putea spune că totdeauna eu am dreptate. De exemplu, în legătură cu celălalt picnic, pe care am vrut să-l organizez pentru doamna Vostrand, mama avea dreptate. Bănuiesc că mai primiți vești de la ele cîteodată, adăugă el pe neașteptate.

— Nu, nu prea. Nu mi-au scris de mai bine de un an de cînd... Știi că Genevieve s-a căsătorit ?

— Da, știam, răspunse Jeff sec.

— De fapt, nu înțeleg prea bine ce s-a întîmplat. După cîte mi-a spus doamna Vostrand, soțul ei era categoric împotriva acestei căsătorii. Dar probabil că în cele din urmă a acceptat să depună banii.

Răspunzînd privirii nedumerite a lui Jeff, Westover continuă :

— Știi că ofițerii din armata italiană, și după cîte știu din toate armatele europene, trebuie să depună în contul guvernului o anumită sumă de bani pentru a primi aprobarea de căsătorie. În cazul contelui Grassi, banii trebuiau dați de domnul Vostrand.

— Oricum, Genevieve n-avea cum să schimbe lucrurile, spuse Jeff după o clipă de gîndire.

— Nu, fata n-are nici o vină. Probabil că, de fapt, nu e nimeni vinovat. Mi-e teamă însă că tinerele noastre nu prea ar avea șansa de a se căsători cu nobili, dacă tații lor n-ar fi dispuși să dea bani.

— La urma urmei, e și ăsta un mod de a-și cheltui banii, la fel de bun ca oricare altul, spuse Jeff cu o imparțialitate care îi dovedi pictorului pe de-o parte că tînărul este complet indiferent față de căsătoriile internaționale plătite, iar pe de alta că i-a trecut cu totul pasiunea pentru fata despre care vorbeau.

— În orice caz, continua Jeff, n-am nici un fel de obiecție în această privință. De mult timp vreau să vă spun ceva : cînd am venit la dumneavoastră în seara aceea, aveam de gînd să mă plîng de comportarea doamnei Vostrand și de faptul că nu m-a pus la curent cu logodna. Explicația pe care mi-ați dat-o m-a ajutat să înțeleg de ce m-au lăsat să mă fac de rîs. Numai că atunci n-am avut curajul să recunosc adevărul și aș vrea s-o fac acum.

— Mă bucur că acum vezi lucrurile astfel, spuse Westover. Și pentru că tot am ajuns aici, aș vrea să-ți spun și eu ceva : cred că, într-adevăr, doamna Vostrand putea să fie ceva mai sinceră cu tine, fără a fi în același timp mai puțin amabilă. A fost drăguță dar nu tocmai corectă.

— Oricum, povestea s-a terminat și poate că e mai bine așa, încheie Jeff ridicîndu-se și scuturîndu-și așchiile de pin de pe pantaloni.

XXI

În după-amiaza aceea Jeff o ajută pe Cynthia Whitwell să urce în trăsurică, se așeză și el alături pe banchetă și îndemnă caii să pornească, dar îi opri după cîțiva pași și se întoarse spre Westover, care era de față la plecarea lor.

— Aveți nevoie de ceva de la Lovewell, domnule Westover ? întrebă el zîmbind.

Apoi dădu frîu liber iepei, care se încordă și porni în trap vioi în josul pantei ce lega hotelul de șosea, dispărînd în spatele pîlcului de copaci dinspre sud.

— Domnul Westover îți este un prieten foarte devotat, Cynthy, spuse Jeff întorcîndu-se spre fată, bucurîndu-se din toată inima de prezența ei.

Îmbrăcată într-o rochie trandafirie și avînd pe cap o pălărie de o nuanță mai deschisă, fata dovedea un gust desăvîrșit în ținută, chiar dacă nu era gătită după ultima modă. Chipul ei proaspăt și luminos și îmbujorarea care îi colora obrajii aminteau de frumusețea și puritatea unui trandafir și chiar dacă în înfățișarea ei era ceva care sugera și prezența spinilor, totuși nu se putea nega că arăta întocmai ca o floare. Îi plăcea să facă cumpărături și

îi plăcea să-şi aleagă „cai de rasă" — cum s-ar fi exprimat localnicii. Acum plecase la Lowell după o serie de lucruri, iar Jeff se oferise să o ducă cu trăsurica trasă de iapa cea iute de picior care era proprietatea lui exclusivă. Fata îl privi cu zîmbetul său obişnuit care ascundea întotdeauna ceva.

— Domnul Westover este omul la a cărui prietenie ţin cel mai mult. De fapt s-a purtat ca un prieten încă de cînd l-am cunoscut.

Jeff izbucni în rîs, înveselindu-se din toată inima de amintirile pe care i le trezeau vorbele ei.

— Doamne, făceam o mulţime de trăsnăi pe vremea aceea ! De altfel şi pentru mine a fost un prieten minunat. Nu sînt foarte convins că ţine la mine, dar e genul de om care îţi poate fi prieten chiar dacă nu-i eşti prea simpatic.

— Ce-ai făcut ca să meriţi prietenia lui ? întrebă fata.

— Nimic, răspunse Jeff, rîzînd amuzat de propria sa sinceritate. De cînd ne-am cunoscut am făcut o mulţime de lucruri pentru care mă putea dispreţui. Dar, de obicei, cînd îţi place cineva, ai vrea ca şi el să ţină la tine, indiferent dacă o meriţi sau nu.

— Nu sînt de aceeaşi părere.

Nu eşti, pentru că meriţi ca toată lumea să ţină la tine, dar nu-ţi poţi da seama ce simte unul ca mine. Ştii, Cynthy, m-aş bucura să ţii la mine indiferent ce părere ai despre mine.

Spunînd acestea se întoarse şi o privi pe fată drept în ochi, dar ea întoarse capul.

Ajunseseră în şoseaua de la poalele dealului, unde drumul era neobişnuit de drept pentru zona aceasta şi iapa, care nu mai avea nici de urcat nici de coborît, trecuse de la trapul mărunt potrivit drumului accidentat la un pas susţinut.

— Iapa asta aleargă ca un cal de Kentucky, spuse Jeff. Cred că aş putea s-o dresez... dacă m-aş pricepe, adăugă el rîzînd, iar Cynthia răspunse tot cu un zîmbet :

— Asta voiam să spun şi eu.

— După cum văd, nu prea pierzi ocazia să mă înţepi.

— Dar nici nu o caut. Poate că n-am de ce.

Pădurea deasă de pini îi învăluia din ambele părţi, foşnind sub adierea uşoară a vîntului şi răspîndindu-şi

parfumul sub razele soarelui de amiază. Umbrele copacilor acopereau șoseaua care șerpuia moale printre ei.

— Ce minunat ! exclamă Jeff, lăsîndu-se pe spate și sprijinindu-se de spătarul banchetei ; apoi întinse brațul stîng și cuprinse mijlocul fetei.

— Ia mîna, Jeff, spuse Cynthy calm.

— De ce ?

— Mai întîi pentru că n-are ce căuta acolo. Dacă te-ai plimba cu o fată de la oraș, n-ai ține-o pe după mijloc.

Se trase puțin într-o parte și îl privi în față.

— Cu fetele de la oraș nu m-aș plimba cu trăsurica. Nu se mai face așa ceva la oraș, replică Jeff cu duritate.

— Înseamnă că știu ce am de făcut cînd ai să mă mai inviți.

— Oh, dar ele ar veni imediat dacă le-aș invita aici, la țară. Nimeni nu mai ține cont de principii cînd e în vacanță.

— Da, dar eu nu sînt în vacanță și deci țin cont de ele. Așa că, te rog, ia mîna !

— Bine, fie, dar să știi că nu m-aș supăra dacă m-ai cuprinde cu brațul !

— Nici n-am să-ți dau prilejul.

— De ce ești așa de aspră cu mine, Cynthy ? întrebă Jeff. Nu erai așa înainte.

— Oamenii se mai schimbă.

— Și eu m-am schimbat ?

— Nu în bine.

Jeff rămase fără replică, iar Cynthy izbucni în rîs, încîntată de propria sa victorie. Dar veselia fetei nu-l îndemnă să încerce să o îmbrățișeze din nou. Lăsă iapa la pas și așteptă ca Cynthy să reia discuția de unde va dori, dar tînăra rămase mult timp tăcută. Cînd începu din nou să vorbească, abordă un subiect în aparență foarte îndepărtat de cel pe care îl abandonaseră.

— Știi, Jeff, aș vrea să-ți spun ceva... poate că nu e treaba mea, poate ai să te superi... dar cred că trebuie să-ți spun. Am impresia că Jackson nu prea se simte bine în vara asta.

— Ce te face să crezi asta ? întrebă Jeff întorcîndu-se spre ea.

— E foarte slăbit. N-ai observat ?

— Ba da, am observat. E obosit, asta-i tot.

— Nu, nu e numai asta, dar dacă crezi...

— Vreau să știu ce crezi tu, Cynthy, spuse Jeff cu un glas din care dispăruse orice nuanță de tandrețe sau de reproș. Uneori străinii observă mai bine o serie de lucruri... Nu vreau să spun că tu ești pentru noi o străină...

Fără să răspundă acestei precizări, Cynthia continuă :

— A observat și tata, și știi că el stă mult timp cu Jackson.

— Am să mă ocup de asta. Dacă se simte rău, o să chemăm un doctor. Toată povestea asta cu spiritismul nu-i face bine deloc. Nu crezi că ar fi bine să aducem un doctor ?

— Ba da...

— Dar nu crezi că doctorul poate să-i facă mare lucru?

— Oricum, ar trebui chemat doctorul, răspunse tînăra fără prea multă convingere.

— Să știi, Cynthia, am observat și eu că Jackson e foarte slăbit și e inutil să ne ascundem după deget pretinzînd că e vorba doar de o oboseală. După părerea mea, Jackson e sfîrșit. Crezi că mama a băgat de seamă ?

— Nu cred.

— E o problemă pe care nu mă pot încumeta să o discut cu mama. Mă întreb ce s-ar face dacă...

Nu îndrăzni să rostească : „dacă l-ar pierde", dar Cynthia înțelese perfect ce a vrut să spună.

Rămaseră o vreme tăcuți, apoi Jeff continuă :

— Deși știu bine că mama se bizuie foarte mult pe ajutorul tău, Jackson este cel pe care se sprijină cu adevărat. Este un băiat bun și un fiu minunat. Îmi pare rău că n-am fost nici măcar pe jumătate cît el.

Probabil că Jeff se așteptase ca Cynthia să protesteze față de acest reproș adresat sie însuși, dar ea spuse :

— După părerea mea, Jackson are un cap foarte bun. Citește mult și gîndește mult și are darul de a se exprima minunat. N-am auzit pe nimeni vorbind atît de frumos. Acum cîteva seri ne plimbam și priveam stelele... l-am condus puțin, nu m-am îndurat să-l las să plece singur, mi se părea așa de slăbit... Mi-a arătat planeta Marte și mi-a povestit despre ea : crede că e locuită, a citit tot ce

au scris astronomii despre mările și canalele de acolo. După aceea mi-a vorbit despre viața de apoi și despre moarte.

Se opri cu glasul întretăiat de suspine, își scoase batista din buzunar și își acoperi ochii.

Văzînd-o Jeff se simți cuprins de un val de dragoste față de ea, cu totul diferit de sentimentul grosolan de mulțumire pe care îl trăise cu puțin timp în urmă — o afecțiune duioasă care îl îndemnă aproape inconștient să o cuprindă iarăși în brațe și să o strîngă la piept. Fata nu îl respinse și își lăsă o clipă fruntea pe umărul lui. Apoi se retrase, nu pentru a-l îndepărta, ci pentru a putea vorbi în voie.

— Nu cred că va muri, spuse Jeff, încercînd să o liniștească, vorbind parcă de fratele ei și nu de al lui. E adevărat că e foarte bolnav. Cred că cel mai bun lucru ar fi să lase totul baltă și să plece undeva. N-ar trebui să-l prindă iarna aici. Trebuie să se ducă în California sau în Colorado. Oricare din frații noștri ar fi bucuros să-l primească. Ar putea merge în Florida sau chiar în Italia. Ar putea sta oricît de mult, n-ar avea nici o importanță...

— Nu-ți dai seama ce spui, Jeff ? întrebă Cynthia cu severitate. Dar maică-ta ? Ce s-ar face aici singură toată iarna ?

— Ajungem în felul ăsta la o problemă despre care vroiam oricum să vorbesc cu tine, răspunse Jeff, și te rog să nu mă întrerupi pînă ce nu-ți spun tot ce am de spus. Cred că aș putea s-o ajut eu pe mama la treburile hotelului în locul lui Jackson. Am de gînd să rămîn aici la iarnă.

- Tu ?

— Lasă-mă, te rog, să vorbesc ! N-am de gînd să studiez dreptul — în privința asta sînt foarte hotărît. Nu mă mai întorc la Harvard. Vreau să mă ocup de conducerea unui hotel și dacă n-am s-o pot face aici, la „Capul Leului", am s-o fac în altă parte.

— I-ai spus asta mamei tale ?

— Nu încă. Vroiam mai întîi să aud ce-ai să spui tu.

— Eu ? ! Treaba asta nu mă privește absolut deloc.

— Ba da, chiar mai mult decît crezi. Dar mai întîi trebuie să-mi spui altceva. Îmi cunoști sentimentele față

de tine, sînt aceleași încă de cînd eram copii. Aș vrea să-mi promiți că ai să te măriți cu mine. Ești de acord ?

În atitudinea feței nu se putea vedea nici uimire, nici bucurie. Probabil că gustase din plin bucuria în clipele de așteptare victorioasă cînd bănuise ceea ce avea să audă, sau poate că era preocupată să-și limpezească în minte îndoielile spre a putea lua o hotărîre.

— Ce spui, Cynthia ? întrebă Jeff, iar glasul îi trăda jignire, amestecată cu îndoială trezită de nehotărîrea fetei. Nu ții la mine ?

— Ba da, cred că am ținut la tine întotdeauna, de cînd eram copii, așa cum spui tu. Dar...

— Dar ce ? întrebă Jeff răbdător dar fără teamă.

— Dar tu ?

— Ce-i cu mine ?

— Ai ținut totdeauna la *mine* ?

Replica lui Jeff nu mai sosi cu aceeași promptitudine ca și înainte. Își dresc glasul și întrebă :

— Ți-a spus domnul Westover ceva despre mine ?

— Nu înțeleg prea bine ce vrei să spui, dar bănuiesc că știi tu ceva.

— De fapt am vrut de mult să-ți spun... Într-adevăr, mi-am pierdut cîndva capul pentru o fată, o știi, domnișoara Vostrand... I-am spus că țin la ea, dar m-a respins. Acum toată povestea parcă nici nu s-a întîmplat. Asta-i tot.

— Și crezi că am să accept ceea ce ea a refuzat ?

— Poți s-o spui și sub forma asta dacă ții neapărat, dar eu aș spune că ar însemna să accepți un bărbat care și-a pierdut cîndva mințile și și-a venit în fire în cele din urmă.

— Mă tem că nu m-aș simți în siguranță alături de un bărbat care și-a pierdut cîndva mințile.

— Nu prea cred că ai să găsești vreunul care să nu fi trecut prin asta măcar o dată, replică Jeff rîzînd oarecum disprețuitor față de neștiința ei.

— Probabil că nu, oftă Cynthia. Da, era frumoasă și bănuiesc că avea suflet bun. De fapt nu știu nici eu ce să cred. Era într-adevăr foarte frumoasă. Dacă n-ar fi fost așa, poate nici nu mi-aș fi dorit atît de mult să o iubești!

— Mă tem că nu te înțeleg prea bine, spuse Jeff, dar știu că pentru mine a fost o lovitură dureroasă. Ce rost

mai are să vorbim acum despre ea ? E măritată, totul s-a terminat. Nu mai pot schimba nimic din ce a fost. Dar dacă vrei să te mai gîndești, mi se pare foarte firesc... Eu m-am gîndit destul.

Se pregătea să apuce hățurile pentru a îndemna iapa să iuțească pasul, dîndu-i astfel de înțeles fetei că discuția s-a încheiat ; Cynthia însă îl opri punîndu-i mîna pe braț și rosti cu un glas plin de autoritate :

— N-aș vrea să-ți abandonezi studiile la Harvard.

— Cum vrei tu, Cynthy.

Ca dovadă a acordului său, Jeff o cuprinse pe după umeri și o sărută. Nu era primul lor sărut ; Cynthy era o fată de la țară, iar acolo nimeni nu dă multă atenție sărutu-rilor, căci nu au prea mare importanță. Dar amîndoi își dădeau seama că sărutul acesta pecetluia un legămînt solemn și că de acum înc[illegible] pentru ei o viață unită.

XXII

Cynthia se întoarse destul de devr[illegible]me, ca să aibă timp să verifice înainte de sosirea primilor oaspeți dacă totul era pregătit pentru cină. Celelalte fete știau că fusese la plimbare cu Jeff cu trăsura ; vestea se răspîndise ca fulgerul printre ele. Acum stăteau toate adunate într-un colț mai retras al hotelului și ascultau lectura unui roman, din care cititoarea alegea numai episoadele de dragoste cele mai pasionante. Deși bănuiau că cei doi plecaseră la Lovewell, nu știau pentru ce ; și nici chiar cea mai pătrunzătoare dintre ele nu ar fi putut să tragă vreo concluzie urmărind comportarea Cynthyei la întoarcere. Fata intră în sală, trecu în revistă aspectul meselor, apoi ținuta fetelor care stăteau înșirate de-a lungul zidului. Chipul ei nu era nici mai palid nici mai aprins decît de obicei, starea ei de spirit și tonul glasului dovedeau aceeași stăpînire de sine de care e capabilă orice fată care a fost la plimbare cu un tînăr. La urma urmei, nici nu era mare lucru să te plimbi cu Jeff Durgin ; aproape toate tinerele care locuiau în hotel o făcuseră mergînd pînă la Lovewell după vre-o treabă.

După cină fetele se retraseră în aripa destinată servitorilor, iar oaspeții se adunară în sufrageria scundă și spațioasă, în jurul focului care lumina vesel încăperea alungind răcoarea nopții. Înainte de a pleca acasă, Cynthia avea obiceiul să arunce o ultimă privire în sala de mese, să vadă dacă totul e pregătit pentru micul dejun. De data aceasta Jeff făcu rondul de seară împreună cu ea, nerăbdător ca totul să se termine cît mai curînd. Dar cînd ieșiră afară pe ușa lăturalnică și își începură plimbarea la lumina stelelor, prin iarba pe care încă nu căzuse roua, nerăbdarea lui pieri ca prin farmec.

Pe măsură ce coborau panta și se apropiau de casa tatălui ei, tînărul încetinea pasul, furat cu totul de farmecul iubirii sale. Era dornic să i se abandoneze în întregime, să nu vorbească de nimic altceva, să nu se gîndească la altceva, așa cum fac toți bărbații. Dar dragostea unei femei nu e alcătuită numai din visare, ci și din multă profunzime și simț practic. Pentru ea dragostea este în mare măsură proiectată spre viitor și ea nu se pierde cu totul în clipa prezentă cu ușurința bărbaților.

După ce își luară rămas bun de mai multe ori, Cynthia, mereu preocupată de sentimentul datoriei lui, spuse în cele din urmă :

— Și acum, Jeff, cred că ar trebui să te duci acasă și să-i spui mamei tale totul.

— Am destul timp să-i spun, răspunse Jeff.

— Te rog să-i spui imediat căci altminteri nu vei mai avea ce să-i spui.

— Ce vorbești ? ! replică el rîzînd. Ei, dacă trebuie am s-o fac, dar să-ți spun drept nu credeam că o să iei biciul în mînă așa de curînd.

— Aș vrea să nu ajung niciodată să ridic biciul asupra ta, Jeff. Te rog, nu mă forța să o fac !

— Bine, am să mă străduiesc. Dar de ce te grăbești așa de tare s-o pui la curent cu povestea noastră ? N-o să aibă nimic împotrivă, și chiar dacă ar avea...

— Nu-i vorba despre asta, interveni fata. Dacă mai petrec încă o zi alături de mama ta fără ca ea să știe, cred că am să ajung să te urăsc. Nu pot să sufăr ascunzișurile. În ceea ce mă privește, am de gînd să-i spun tatei cum stau lucrurile imediat ce intru în casă.

— Fără îndoială, în privința tatălui tău nu va fi nici o problemă.

— Sînt convinsă de asta, dar chiar dacă aș ști precis că nu va fi de acord, tot i-aș spune imediat. Ei, și acum du-te, hai ! Noapte bună ! Lasă-mă !

Se opri o clipă în camera ei ca să-și aranjeze părul răvășit și încercă să-și recunoască chipul în oglindă. Apoi intră în sufragerie unde îl găsi pe tatăl ei cu pălăria pe cap, aplecat deasupra mesei, studiind o foaie acoperită cu hieroglife — rezultatul unei noi colaborări cu planșeta.

— L-ai ajutat pe Jackson să urce ? întrebă fata.

— Nu, am vrut să-l conduc, dar nu m-a lăsat. Astă-seară era într-o formă minunată și a insistat să meargă singur. Tocmai am ajuns și eu.

— Da, văd că nici pălăria nu ți-ai scos-o.

Whitwell își duse mîna la cap și constată că fiica lui avea dreptate. Răspunse rîzînd :

— Probabil c-am uitat-o. Astă seară am avut o ședință extraordinară, cea mai interesantă de pînă acum. Să vezi ce zice...

— Bine, bine, lasă asta ! Am să-ți spun cu ceva mai important decît ce spune planșeta, rosti Cynthia și trase foaia din fața tatălui ei.

— Ce e ? Ce s-a întîmplat ? întrebă Whitwell ridicînd ochii.

— Nimic. Jeff Durgin mi-a cerut să mă mărit cu el.

— Nu zău ? !

Educația celor din Noua Anglie nu este chiar așa de elevată încît să-i pregătească pe oameni pentru exprimarea emoțiilor puternice, așa încît pentru bătrînul Whitwell singura formă de a reacționa la cele auzite a fost aceea de a-și țuguia buzele încercînd să fluiere a mirare, fără a reuși însă să scoată vreun sunet.

— Mi-a spus azi după-amiază, continuă Cynthia cu o voce stinsă.

Toată încordarea nervoasă dispăruse, lăsînd-o într-o stare de sfîrșeală pe care o observă chiar și tatăl ei, în ciuda faptului că ochii lui continuau să se abată din cînd în cînd spre foaia de hîrtie pe care tînăra i-o luase din față.

— Nu prea pari tulburată ? Ai... l-ai... Ce i-ai răspuns?

— Nici nu prea știu ce i-am răspuns. Tu ce crezi, tată?

— Să-ți spun drept, nu m-am gîndit serios la asta, recunoscu filozoful. Eram sigur că pînă la urmă am să-l fac eu să se poarte cum trebuie, dacă cumva avea de gînd să facă vreo prostie.

— Deci ai fi de acord să mă mărit cu el ?

— Ce contează ce vreau eu ? Așadar, ai acceptat ?

— Da, am acceptat, răspunse fata oftînd. De fapt tot timpul am fost convinsă că vom ajunge aici.

— La fel credeam și eu. Un lucru știu sigur. Cynthia : băiatul ăsta are mare noroc.

Whitwell se lăsă pe spate și-și sprijini genunchii de marginea mesei, luîndu-și astfel una din pozele sale filozofice favorite.

— Uneori mă gîndeam că Jeff Durgin va ajunge un ticălos. Are raul în sînge. Seamănă cu tat-su mare ca două picături de apă, și ăla era dracul gol. Numai că în toate cazurile astea ereditatea este oarecum modificată și de alte influențe. Toți cei din neamul Durgin au fost oameni cumsecade, toți pînă la unul, și bănuiesc că mama doamnei Durgin era o femeie minunată. Chiar și doamna Durgin e femeie de treabă, măcar că e cam înțepată. Oare ce-o să zică de povestea asta ? întrebă bătrînul Whitwell revenindu-și din analiza filozofică.

— Nu știu, răspunse Cynthia absentă, fără a trăda vreo urmă de teamă. Asta e treaba lui Jeff.

— Așa e. Bănuiesc că n-o să se bucure prea tare. Femeilor nu prea le place să-și vadă băieții însurați. Numai că tu i-ai fost tot timpul ca o fiică. Cred că din punctul ăsta de vedere treaba o să meargă bine.

Apoi, ca și cum ar fi abandonat un subiect banal pentru a aborda unul de mare însemnătate, spuse :

— Astă-seară a fost aici Jackson și a încercat să cheme niște spirite de pe Marte, niște marțieni cum le spune el. În ultimul timp nu se mai gîndește decît la Marte. Probabil că e din cauza apropierii de care se vorbește atît. Marte s-a apropiat mult de pămînt, cu un milion de mile sau cam așa ceva, și e normal să simtă influența celor care trăiesc acolo. Cred că e vorba de un soi de telepatie, cam ce spunea domnul Westover. Mă gîndesc că, dacă se ține de treaba asta acum, pînă nu se de-

părtează Marte iarăși prea mult, află ei ceva pînă la urmă. Adevărul este că n-am înțeles mare lucru din ce ne-a spus planșeta astă-seară, nici el, nici eu. Dar așa e treaba, cam cu toane, uneori nu pricepi o iotă din ce vrea să spună. Sau poate fi ceva mai încurcat, cum am pățit în seara cînd a venit Jeff. Nici pînă azi n-am aflat ce-a vrut să spună de fapt despre cîrma aia frîntă.

Și Whitwell tăcu, iar Cynthia, auzind numele lui Jeff, încercă să profite de prilej :

— Vroia să renunțe la studii și să nu se mai ducă la Harvard în ultimul an, dar nu l-am lăsat.

— Așa vroia ? întrebă Whitwell. Oricum, ai făcut foarte bine că nu l-ai lăsat. Maică-sa nu l-ar fi iertat niciodată.

— Mai e un lucru pe care va trebui să-l accepte și nu prea văd cum o să se împace cu gîndul ăsta Jeff nu vrea să studieze dreptul.

— Nu mai spune !

— Lasă gluma, tată ! După cîte spune Jeff, nu i-a plăcut niciodată. De fapt nu-și dorește decît să se ocupe de hotel. I-am arătat ce credem despre situația lui Jackson și că ar trebui să plece undeva să se odihnească și mi-a răspuns că e gata să preia totul imediat. Atunci i-am spus că, dacă renunță la ultimul an de studii, nici nu mai stau de vorbă cu el.

Whitwell băgă mîna în buzunar cu un gest mecanic, scoase cuțitul și începu să caute un bețișor pe care să-l cioplească. Cum nu găsi nici unul, se scărpină în cap și spuse :

— Sînt sigur că maică-sa o să-i tragă o săpuneală de toată frumusețea. Și-a pus în gînd de prea mult timp să-l facă avocat, ca să renunțe la planul ăsta într-o clipă. Din păcate nu-și dă seama că Jackson nu mai e în stare s-o ajute la treburile hotelului, cel puțin deocamdată, pînă s-o mai întrema puțin. Își închipuie că ea și Franky, împreună cu tine, o să puteți face toată treaba. O să facă scandal, nu glumă ! încheie Whitwell solemn. Sper că nu l-ai încurajat ?

— Nu văd de ce nu l-aș încuraja, răspunse Cynthia. La urma urmei e dreptul lui să-și aleagă drumul în viață

şi nimeni n-are voie să se amestece. Iar dacă maică-sa o să-mi zică ceva, am să-i spun exact acelaşi lucru.

— Faci cum vrei şi sper să ştii bine ce faci.

— Cred că da, tată. Jeff ar fi un hotelier foarte priceput. Are tot felul de idei în legătură cu organizarea unui hotel şi cred că sînt bine gîndite. A umblat prin lume şi a învăţat o mulţime de lucruri. Ar putea face din „Capul Leului" cel mai bun hotel din zona de munte.

— E de pe acum cel mai bun.

— După părerea lui nu e nici pe jumătate din ceea ce ar putea fi.

— N-ar fi nici pe jumătate din ceea ce este dacă nu erai tu şi Frank.

— Cred că îşi dă seama şi el de asta, spuse Cynthia. Frank ar urma să ţină socotelile.

— Văd că le-aţi pus la cale pe toate ! exclamă Whitwell cu mîndrie. Aveţi grijă numai să nu încurcaţi lucrurile. Asta e !

— Cred că n-o să le încurcăm.

XXIII

Jeff intră în salonul vechi şi urît, pe care toate schimbările făcute în restul casei îl lăsaseră neatins, şi o găsi pe doamna Durgin cosînd la lumina lămpii ; împinse puţin lucrurile de pe masă şi făcu loc să-şi sprijine braţul, apoi începu să vorbească :

— Mamă, aş vrea să-ţi spun ceva şi te rog să mă asculţi pînă la capăt.

Ridicîndu-şi ochii de la ciorapul pe care îl cîrpea, prin a cărui ţesătură rărită se zărea oul de porţelan, femeia îl privi peste ramele ochelarilor şi întrebă :

— Ce-ţi mai trece prin minte, Jeff ?

— E vorba de Jackson, mamă. Nu se simte bine deloc. Ar trebui să lase treaba şi să plece undeva.

Mîna care ţinea acul şi care tocmai trăsese aţa prin călcîiul ciorapului se lăsă deodată în jos. Doamna Durgin îşi privi fiul o clipă, apoi se apucă din nou de lucru cu aceeaşi hotărîre în gesturi şi în vorbe :

— Tatăl vostru a trăit pînă la şaizeci de ani, iar Jackson n-are nici măcar patruzeci. Doctorul a spus că nu vede de ce n-ar trăi şi el măcar cît taică-său.

— Nu vreau să spun că i se apropie sfîrşitul, mamă, vreau să spun că n-ar trebui să mai petreacă încă o iarnă aici.

Doamna Durgin rămase puţin pe gînduri, apoi întrebă:

— Spune-mi, Jeff, asta e părerea ta despre Jackson sau a altcuiva ?

— Acum este părerea mea.

După cîteva clipe de tăcere doamna Durgin începu din nou să vorbească, iar în glasul ei se simţea un sentiment total opus celui exprimat în cuvinte :

— I-aş fi foarte recunoscătoare Cynthiei Whitwell dacă nu şi-ar băga nasul unde nu e treaba ei.

După o clipă de tăcere continuă, dar acum vorbele exprimau mai exact sentimentele care îi frămîntau sufletul:

— Ştiu că ţine foarte mult la Jackson iar el, la rîndul lui, are o părere deosebită despre ea. Sînt convinsă că Cynthia îi vrea binele şi poate că-şi dă seama mai bine decît mine dacă Jackson e schimbat. Ce ţi-a spus ?

Jeff îi relată cît mai exact ce-i spusese Cynthia şi îi arătă la ce soluţie se gîndiseră spre binele lui Jackson. Doamna Durgin îl ascultă încruntată, deşi expresia ei nu trăda o nemulţumire evidentă. În cele din urmă întrebă :

— Şi dacă Jackson pleacă, eu ce-am să fac ?

Jeff îi răspunse rîzînd, fără s-o privească în ochi :

— Cred că ai putea să te descurci împreună cu Cynthia. Îl ai şi pe Frank, şi pe domnul Whitwell...

— Domnul Whitwell ! repetă doamna Durgin, iar tonul cu care îi rosti numele trăda dispreţul pe care nu-l putea exprima faţă de ceilalţi.

— Ar mai fi o posibilitate, continuă Jeff. Mă gîndeam că aş putea să preiau cu treburile, alături de tine, dacă m-ai lăsa să renunţ la ultimul an de studii la Harvard.

— Jeff ! exclamă doamna Durgin dojenitor. Doar n-ai de gînd să-ţi întrerupi studiile tocmai în ultimul an ? !

— Ba da, aşa aş face, dar mă îndoiesc că tu ai fi de acord şi nici nu pot să-ţi cer asta. Am vorbit şi cu Cynthy, şi a fost şi ea de părere că n-are nici un rost să iau o asemenea hotărîre.

— Bine că măcar de data asta a procedat cum se cuvine.

— Să-ţi spun drept, nu prea îmi amintesc cînd s-a întîmplat să nu procedeze cum se cuvine. Poate doar o singură dată, şi atunci a făcut-o din vina mea.

— Cum adică ?

— Astăzi după-amiază i-am cerut să se mărite cu mine şi a acceptat.

Privi spre doamna Durgin rîzînd, dar în clipa următoare zîmbetul îi pieri de pe buze. Îşi închipuise că, dezvăluindu-i intenţia de a se căsători cu Cynthia, îşi va pregăti terenul pentru următoarea mărturisire, de a renunţa la cariera juridică, sperînd că vestea logodnei o va îmbuna, pregătind-o pentru cealaltă veste, mai neplăcută. Dar în tăcerea mamei sale simţi o ameninţare nebănuită.

— Ai cerut-o pe Cynthia Whitwell de soţie ? izbucni ea în cele din urmă. Şi a acceptat ? Ei bine, află de la mine că asta nu se va întîmpla niciodată !

— Iar tu află de la mine că aşa va fi ! strigă Jeff, ridicîndu-se în picioare şi privindu-şi mama de sus.

Ca şi cum n-ar fi auzit ce-a spus, doamna Durgin rosti cu glas sigur :

— Dacă toată urzeala asta...

— Ascultă, mamă ! Să nu mai spui nici un cuvînt despre Cynthia ! Nimeni nu te-a ajutat mai mult decît ea. Ţi-a fost la fel de devotată ca şi Jackson. E lipsită de orice urmă de răutate, iar sufletul ei este atît de curat încît n-ar fi în stare să pună la cale vreo josnicie împotriva ta sau a altcuiva. Te rog să-ţi retragi cuvintele imediat ! Imediat ! N-ar fi în stare să urzească ceva mai mult decît... mai mult decît ai fi tu însăţi !

Doamna Durgin nu se lăsă impresionată de descărcarea furtunoasă a lui Jeff, dar îşi dădu seama că, de fapt, a făcut o greşeală.

— Cred că am greşit. Cynthy e o fată bună, plină de calităţi, aşa cum spui, poate chiar şi mai înzestrată. Aşadar e vina ta şi n-ai să poţi reproşa nimănui cînd o să-şi strîngă bagajele şi...

— Dacă Cynthy pleacă, plec şi eu ! replică Jeff. În clipa în care Cynthia va părăsi casa asta, plec odată cu ea, să fii convinsă de asta, şi pînă la urmă tot mă însor cu ea ! O să

rămîi şi fără Frank şi... Ei, drăcie ! Dar ţie ce-ţi pasă ? ! Nu mai înţeleg nimic ! Tot timpul am fost sigur că ţii la ea şi o consideri plină de calităţi. Mi-am închipuit că nimic nu-ţi poate face mai multă plăcere decît să afli că e de acord să se mărite cu mine. Dar dacă nu-ţi convine, ştiu ce-o să fac !

Mută de uimire, doamna Durgin îşi privea în tăcere fiul pe sub ochelarii ridicaţi pe frunte. Deşi tonul lui fusese la fel de sfidător tot timpul, simţi în atitudinea lui o schimbare de care încercă să profite.

— Am recunoscut că-mi pare rău de ce-am spus despre Cynthy, şi o repet. Numai că nu m-am gîndit niciodată că ai să te însori cu ea.

— Şi de ce nu te-ai gîndit ? Din toată lumea care vine aici vara, nimeni nu se compară cu ea. Are mai multe minte decît toţi ceilalţi la un loc. Ne ştim de când eram copii. De ce nu te-ai gîndit ?

— Nu m-am gîndit, şi pace !

— Lasă că ştiu eu ce-ai crezut ! Te-ai aşteptat să mă îndrăgostesc de vreo fată din Boston, una de neam mare. Nu vrei să pricepi că nici nu se uită la mine ! Şi chiar dacă s-ar uita la mine, nu s-ar uita la *tine !*

— Nu-mi pasă dacă nu se uită la mine !

— Înţelege o data pentru totdeauna că nici nu mă bagă în seamă ! Astea sînt lucruri pe care tu nu le ştii, dar eu le ştiu. Fetele de acolo se mărită cu bărbaţi de seama lor iar eu nu sînt de-al lor şi n-am să ajung nici dacă aş fi însuşi Daniel Webster ! Cine mai ştie azi cine a fost Daniel Webster ? Cui îi pasă ce-a făcut cîndva ? Nu mă crezi ? Îţi închipui că dacă am învăţat la Harvard... Of, Doamne, cum să te fac să pricepi odată ? ! Pentru toţi cei de acolo eu sînt un mitocan, un bădăran, un intrus la Harvard, şi diploma nu face două parale în cazul ăsta.

Doamna Durgin îl privea tăcută. Nu era în stare să recunoască deschis că nutrea ambiţiile pe care i le atribuia fiul ei, sau poate că în mintea ei nici măcar nu-şi făcuse o idee foarte clară despre viitorul lui. Poate că mîndria părintească şi nădejdea într-o ascensiune uimitoare o făceau să se împotrivească unei căsătorii prin care Jeff ar fi rămas la nivelul la care ea însăşi trăise toată viaţa, ba chiar coborînd puţin pe scara socială. În cele din urmă rosti :

— Nu prea înțeleg ce înseamnă să fii un intrus, cum spui tu, dar cred că cel mai bun lucru ar fi să nu mai vorbim de asta acum.

— Foarte bine, replică Jeff.

Membrii familiei Durgin nu obișnuiau să-și spună noapte bună, așa încît Jeff ieși din cameră fără să mai rostească nici un cuvînt.

Doamna Durgin rămase nemișcată în același loc și de două sau trei ori trase acul fără ață prin călcîiul ciorapului pe care îl cîrpea.

Ceva mai tîrziu, Jackson trecu spre camera lui, după ce predase biroul în grija paznicului de noapte. Văzînd-o acolo se opri o clipă în ușă, iar doamna Durgin îi povesti ce-i spusese Jeff.

— Minunat! exclamă Jackson fără vlagă. Jeff are noroc, adăugă apoi dus pe gînduri.

— De ce nu spui că are ea noroc? întrebă mama, nemulțumită parcă de nedreptatea ce i se face lui Jeff.

— Nu spun că nu-i așa, răspunse Jackson, dar Jeff este mai avantajat.

— Ar trebui să fie fericită că pune mîna pe el.

— Poate că da. Cred că totdeauna a ținut la el. O să știe cum să se poarte cu el.

— Să-ți spun drept, nu prea-mi place să te aud vorbind așa despre Jeff. Adineaori cînd a fost aici mi-a spus că are de gînd să renunțe la ultimul an la Harvard, ca să-ți dea ție posibilitatea să te odihnești. Te-ai obosit prea mult, după părerea lui.

Jackson nu se arătă prea impresionat de intenția lui Jeff de a se sacrifica.

— N-am nevoie să mă odihnesc. Mă simt minunat. Niciodată n-am fost într-o formă mai bună. Cred că am să mă simt din ce în ce mai bine. Va să zică, Jeff crede că am nevoie de odihnă?

Pe chipul istovit al lui Jackson trecu umbra unui zîmbet plin de îngăduință față de greșeala fratelui său. Obrajii săi supți, pătați de pistrui mari, erau încadrați de o barbă rară și de un păr încărunțit, iar ochii săi mari priveau fără țintă.

— Chiar acum ?

— Da, acum. Ce rost are să amîni ? Doar nu ţi-e *frică* să-i spui ? !

— Nu-mi place să te aud spunînd asta.

— Nici mie nu-mi place. Dar, de fapt, ştiu la ce te gîndeşti : te temi că nemulţumirea ei se va întoarce asupra mea. O să spună că ai perfectă dreptate şi că eu fac o mare greşeală fiind de acord cu tine.

— Cam aşa ceva.

— Mie nu mi-e teamă de ea, indiferent ce-ar spune. Ce poate să ne facă ? Nu poate să ne despartă decît cu voia ta, iar atunci voi fi şi eu de acord.

— Dar de ce să ne grăbim ? La ce bun să-i spunem totul imediat ?

— Pentru că, dacă n-am face-o, ar fi o înşelătorie, o minciună !

— Nu sînt de acord cu tine. Poate totuşi mă răzgîndesc şi mă apuc de avocatură.

— Ştii foarte bine că n-ai s-o faci niciodată. Ei, Doamne, Jeff, de ce te porţi aşa ?

Jeff nu răspunse imediat şi continuă să meargă mai departe. Expresia de neliniste de pe chipul lui dispăru treptat, fiind înlocuită de una de hotărîre.

— Cred că ai dreptate, Cynthy, rosti în cele din urmă printre buzele strînse. Trebuie să ştie şi partea mai neplăcută, şi cu cît va afla mai curînd cu atît mai bine.

— Desigur.

— Ascultă, spuse Jeff şovăind încă, n-ai vrea să vorbesc mai întîi cu domnul Westover ?

— N-are nici o legătură cu asta.

— Poate că ai dreptate.

— Ca să-ţi dai seama că am dreptate, trebuie să priveşti lucrurile astfel : să presupunem că aştepţi să-ţi termini studiile şi abia după aceea îi spui ; şi dacă atunci te întreabă cînd te-ai hotărît să renunţi la avocatură, cum o să te simţi ? Şi dacă mă întreabă apoi pe mine de cînd îţi cunosc intenţiile şi sînt nevoită să-i răspund că am ştiut tot timpul, că te-am încurajat şi te-am sprijinit în hotărîrea ta, cum o să mă simt atunci ?

— Poate că n-o să întrebe chiar atîtea, zise Jeff mohorît.

— Of, Doamne ! exclamă Cynthia cu nerăbdare în glas, ceea ce-l făcu pe Jeff să răspundă grăbit :

— Ai dreptate, trebuie să-i spun. Am să-i spun diseară.

— De ce diseară. Spune-i chiar acum.

— Acum ?

— Sigur că da. Mă duc să văd cum se simte fata aia și mă întorc imediat, să mergem împreună.

Ajunseră la locuința slujnicelor.

— Așteaptă-mă aici, spuse Cynthia, că vin într-o clipă și ne întoarcem amîndoi. Cred că o amînare de cîteva clipe, pînă văd ce-i cu fata, nu înseamnă mare lucru.

Dispăru înăuntru, iar Jeff rămase afară, lîngă scări, rupînd cîte un fir de iarbă și mestecîndu-l în dinți. Curînd Cynthia ieși și spuse :

— Cred că se face bine. Hai să mergem acum, să nu mai pierdem nici o clipă.

— Ți-e teamă că dacă întîrziem n-o mai fac ?

— Mi-e teamă că nu mai sînt eu în stare s-o fac.

— Știi ce cred, Cynthia ? continuă Jeff după cîteva minute. Cred că ai mai mult curaj...

— Nu te apuca să mă lauzi prea tare, că mă pierd de tot !

— Am eu grijă să nu te pierzi, spuse Jeff cu glas tandru. Faptul că o să ne ducem împreună e minunat.

— Nu înțelegi cum stau lucrurile ? întreba fata puțin neliniștită. Dacă te-ai duce singur și i-ai spune mamei tale că sînt de acord, atitudinea ta ar dovedi că ți-e teamă și că te ascunzi după mine, iar eu nu pot accepta așa ceva.

Pe doamna Durgin o întîlniră pe coridorul întunecos de la intrarea vechii clădiri. Cynthia rosti cu o voce involuntar hotărîtă :

— Veniți înăuntru, doamnă Durgin, vreau să vă spun ceva, și se îndreptă spre salonul vechi.

— Nu cumva tînăra Miller... ?

— Nu-i vorba de ea, o întrerupse Cynthia, închizînd ușa camerei. E vorba despre mine... și despre Jeff.

Atunci doamna Durgin observă că era de față și Jeff.

— S-a mai întîmplat *ceva ?*

— Da, răspunse Cynthia cu glasul strident. Haide, Jeff, dă-i drumul !

— Uite ce este, mamă, Cynthy crede că trebuie să-ţi spun... că ar fi trebuit de fapt să-ţi spun de aseară... era convinsă dealtfel că am şi făcut-o... să ştii că nu am de gînd să mă fac avocat.

— Şi eu sînt de acord cu el ! replică Cynthia prompt, apropiindu-se şi oprindu-se lîngă el, în faţa mamei care se aşezase în balansoar.

Doamna Durgin îi privi pe rînd pe cei doi tineri, apoi vorbi cu demnitate :

— Mă doare sufletul cînd văd că fiului meu trebuie să i se spună cum să se poarte cu mama lui. Dar dacă e nevoie de aşa ceva, fiinţa cea mai îndreptăţită să o facă este fata cu care se va căsători. Am să-ţi spun ceva, Cynthia Whitwell, un lucru pe care trebuie să-l recunosc în primul rînd : ai început-o bine. Îmi pare rău că nu pot spune acelaşi lucru despre Jeff.

După o clipă de stînjeneală, Cynthia replică :

— A avut de gînd să vă mărturisească.

— Oh, da, fără îndoială, vorbi mama cu tristeţe. Poate că a avut de gînd să-mi spună şi din ce-o să trăiască ? întrebă apoi cu asprime.

— Într-adevăr, aveam de gînd să-ţi spun şi asta, interveni Jef. Am să conduc un hotel.

— Care hotel ? întrebă doamna Durgin cu o undă de ironie în glas.

— Acesta !

În inima doamnei Durgin se treziră sentimentele mamei de odinioară, iar în ochii ei apăru aceeaşi îngăduinţă care trecea cu vederea poznele copilului zburdalnic şi nesupus de altădată ; dar vorbele pe care le rosti nu-i reflectau sentimentele :

— Cred că îţi dai seama că o asemenea hotărîre nu depinde doar de un singur om.

— Desigur, e vorba de două persoane : de tine şi de Jackson, sau de trei, dacă vrei să ţii cont şi de Cynthia.

Doamna Durgin privi spre fată :

— Crezi că Jeff are destulă minte ca să țină în mînă treburile unui hotel ?

— Cred că da. Are o mulțime de idei minunate în ceea ce privește activitatea unui hotel.

— Și ce-o să se aleagă din studiile lui ?

— Crezi, mamă, interveni Jeff, că toți cei ce termină studiile ajung avocați sau doctori sau profesori ? Mulți sînt bucuroși să intre funcționari la o bancă, alții ocupă un post oarecare la vreo fabrică sau într-o întreprindere ; unii pornesc spre vest și se apucă să crească vite, iar alții, cu un dram de noroc, ajung reporteri pe la vreo gazetă cu zece dolari pe săptămînă.

Cynthia continuă, încercînd să generalizeze :

— Cred că nimeni nu știe prea multe despre felul cum se conduce un hotel, dar oricum nu-i strică faptul că a fost la Harvard și în Europa.

— Văd că sînteți uniți, spuse doamna Durgin, cu o urmă de dispreț.

Rămase tăcută o vreme, iar tinerii așteptară.

— În fine, așa este ! exclamă mama în cele din urmă. O să am la ce să mă gîndesc o vreme. Acum, duceți-vă ! Iar altă dată, cînd ai să-i spui ceva mamei tale, Jeff, nu te mai ascunde după fuste ! Dar despre asta vorbim noi mai tîrziu.

Tinerii plecară copleșiți de rușine și de bucurie, ca doi copii care au scăpat de o pedeapsă.

— Cred că toată povestea s-a terminat, Cynthy !

— Așa cred și eu, răspunse fata cu tristețe în glas. Îmi pare foarte rău că nu i-ai spus de la început.

— Ei, ce mai contează acum ! exclamă Jeff și în întunericul coridorului o luă în brațe și o sărută.

Îi dădu apoi drumul, dar fata nu se desprinse de lîngă el.

— Promite-mi că dacă se va mai ivi vreodată ceva asemănător, n-ai să mai aștepți să te îndemn eu să duci lucrurile pînă la capăt !

— Nu-mi pare rău că a trebuit să mă îndemni, dar îți promit, răspunse Jeff.

Atunci Cynthia îl cuprinse strîns în brațe și îl sărută și ea.

— S-a mai întîmplat *ceva* ?

— Da, răspunse Cynthia cu glasul strident. Haide, Jeff, dă-i drumul !

— Uite ce este, mamă, Cynthy crede că trebuie să-ţi spun... că ar fi trebuit de fapt să-ţi spun de aseară... era convinsă dealtfel că am şi făcut-o... să ştii că nu am de gînd să mă fac avocat.

— Şi eu sînt de acord cu el ! replică Cynthia prompt, apropiindu-se şi oprindu-se lîngă el, în faţa mamei care se aşezase în balansoar.

Doamna Durgin îi privi pe rînd pe cei doi tineri, apoi vorbi cu demnitate :

— Mă doare sufletul cînd văd că fiului meu trebuie s[ă] i se spună cum să se poarte cu mama lui. Dar dacă e nevoie de aşa ceva, fiinţa cea mai îndreptăţită să o facă este fata cu care se va căsători. Am să-ţi spun ceva, Cynthi[a] Whitwell, un lucru pe care trebuie să-l recunosc în primul rînd : ai început-o bine. Îmi pare rău că nu pot spu[ne] acelaşi lucru despre Jeff.

După o clipă de stînjeneală, Cynthia replică :

— A avut de gînd să vă mărturisească.

— Oh, da, fără îndoială, vorbi mama cu tristeţe. Poate că a avut de gînd să-mi spună şi din ce-o să trăiască ? întrebă apoi cu asprime.

— Într-adevăr, aveam de gînd să-ţi spun şi asta, interveni Jef. Am să conduc un hotel.

— Care hotel ? întrebă doamna Durgin cu o undă de ironie în glas.

— Acesta !

În inima doamnei Durgin se treziră sentimentele mamei de odinioară, iar în ochii ei apăru aceeaşi îngăduinţă care trecea cu vederea poznele copilului zburdalnic şi nesupus de altădată ; dar vorbele pe care le rosti nu-i reflectau sentimentele :

— Cred că îţi dai seama că o asemenea hotărîre nu depinde doar de un singur om.

— Desigur, e vorba de două persoane : de tine şi de Jackson, sau de trei, dacă vrei să ţii cont şi de Cynthia.

Doamna Durgin privi spre fată :

— Crezi că Jeff are destulă minte ca să țină în mînă treburile unui hotel ?

— Cred că da. Are o mulțime de idei minunate în ceea ce privește activitatea unui hotel.

— Și ce-o să se aleagă din studiile lui ?

— Crezi, mamă, interveni Jeff, că toți cei ce termină studiile ajung avocați sau doctori sau profesori ? Mulți sînt bucuroși să intre funcționari la o bancă, alții ocupă un post oarecare la vreo fabrică sau într-o întreprindere ; unii pornesc spre vest și se apucă să crească vite, iar alții, cu un dram de noroc, ajung reporteri pe la vreo gazetă cu zece dolari pe săptămînă.

Cynthia continuă, încercînd să generalizeze :

— Cred că nimeni nu știe prea multe despre felul cum se conduce un hotel, dar oricum nu-i strică faptul că a fost la Harvard și în Europa.

— Văd că sînteți uniți, spuse doamna Durgin, cu o urmă de dispreț.

Rămase tăcută o vreme, iar tinerii așteptară.

— În fine, așa este ! exclamă mama în cele din urmă. O să am la ce să mă gîndesc o vreme. Acum, duceți-vă ! Iar altă dată, cînd ai să-i spui ceva mamei tale, Jeff, nu te mai ascunde după fuste ! Dar despre asta vorbim noi mai tîrziu.

Tinerii plecară copleșiți de rușine și de bucurie, ca doi copii care au scăpat de o pedeapsă.

— Cred că toată povestea s-a terminat, Cynthy !

— Așa cred și eu, răspunse fata cu tristețe în glas. Îmi pare foarte rău că nu i-ai spus de la început.

— Ei, ce mai contează acum ! exclamă Jeff și în întunericul coridorului o luă în brațe și o sărută.

Îi dădu apoi drumul, dar fata nu se desprinse de lîngă el.

— Promite-mi că dacă se va mai ivi vreodată ceva asemănător, n-ai să mai aștepți să te îndemn eu să duci lucrurile pînă la capăt !

— Nu-mi pare rău că a trebuit să mă îndemni, dar îți promit, răspunse Jeff.

Atunci Cynthia îl cuprinse strîns în brațe și îl sărută și ea.

XXV

Tăria cu care doamna Durgin își urmărise atîta timp ținta slăbi în intensitate, ca și cum însăși încordarea îi slăbise și îi tocise voința. Cînd își dădu seama că visurile ce le nutrise pentru viitorul fiului ei nu coincideau cu propriile lui ambiții și că nu vor ajunge să coincidă niciodată, le abandonă cu totul. Probabil că nu i-a fost prea greu să renunțe la gîndul că va ajunge un om de seamă, întrucît abandonase mai înainte speranța realizării lui în alte privințe. În chip nemurit, nădăjduise că datorită pregătirii sale la Harvard va face o carieră de succes și, prin aceasta, va încheia o călătorie strălucită. Îi urmărise drumul în viața socială de la distanță, trăgînd o serie de concluzii neașteptate din puținul pe care i-l relata Jeff, iar cînd aceasta n-o lăsa să se entuziasmeze prea tare, își spunea că fiul încearcă să-i stăvilească mîndria față de o ascensiune care nu avea nimic neobișnuit în sine. Reținerea lui, înțelegea ea, izvorînd dintr-o demnitate firească, îi umplea inima de bucurie și o considera o dovadă în plus a reușitei lui.

În fundul sufletului, ea ascundea o teamă amestecată cu dispreț față de lumea de la oraș; cunoscîndu-i pe cei care îi erau oaspeți în timpul verii, îi categorisea pe toți ca fiind înzestrați, într-o măsură mai mică sau mai mare, cu același soi de prostie. Nu o dată constatase că nu se poate înțelege cu ei, nici măcar cu aceia pe care îi depășea cu mult în istețime. Își dădea seama că educația primită le dădea un ascendent pe care, în ciuda voinței nesupuse ce o caracteriza, nu avea cum să-l dobîndească trăind în mediul ei obișnuit. Cu toate acestea își spusese că, prin contactul cu astfel de oameni, fiul ei va reuși să capete acele însușiri care o nedumereau și o depășeau. Dorința ei fusese ca Jeff să dobîndească aceste avantaje căsătorindu-se cu o fată din lumea lor și trăind apoi în societatea lor. Desigur, nădejdile ei nu căpătaseră niciodată o formulare atît de deslușită, după cum nu văzuse niciodată limpede că Cynthia ar putea fi un obstacol în calea împlinirii lor. Existaseră chiar momente cînd perspectiva unei căsătorii reușite între cei doi tineri născuse în inima mamei o invidie ascunsă și totodată speranța că întîmplarea sau providența va interveni pentru a îndepărta

această primejdie. Totuşi doamna Durgin nu găsise în Ge[illegible]ve Vostrand întruchiparea dorită a accidentului sau a providenţei, şi ca urmare o privise din nou cu ochi buni pe Cynthia. Şi totuşi, cercetase cu multă atenţie toate tinerele ce veneau vara la „Capul Leului", cîntărindu-le în minte meritele şi atenţiile faţă de Jeff pentru eventualitatea — adesea visată — că el s-ar putea îndrăgosti de vreuna din ele. Descoperi astfel că referirile ei nu tocmai întîmplătoare la faptul că fiul ei studia la Harvard nu prea produceau asupra mamelor efectul pe care l-ar fi dorit. O asemenea informaţie le amintea acelor mame doar de nenumăraţii chelneri întîlniţi în calea lor care îşi croiau drum în viaţă pătrunzînd în universităţile din Dartmouth sau Williams sau Yale ; pentru a contrazice asemenea pă[illegible]ite, era nevoie ca personalitatea lui Jeff să se impună cu toată tăria. Astfel tînărul reuşea să le răpească pe fiicele sub ochii [illegible]rijului ai mamelor şi să facă plimbări ne[illegible] cu trăsurica, încît atenţiile sale ajungeau să fie privite ca niște dovezi de devotament din partea unui vasal puternic.

Fie că Jeff nu era destul de insistent, fie că tinerele erau prea puţin de abile, cert este că escapadele sale curteneşti nu au dat nici un rezultat. Sentimentele sale păreau a fi [illegible]i pentru toate partenerele sale : glumea şi rîdea cu [illegible] în egală măsură, arătînd totodată fiecăreia un re[illegible]pect [illegible]ticos care îl făcea să pară mult mai în vîrstă, avînd totodată darul de a le determina să se simtă în largul lor alături de el. Recunoşteau toate că era un bărbat bine făcut, iar unele îl considerau chiar foarte înzestrat, dar în sinea lor se întrebau dacă tînărul putea fi, de fapt, socotit un om de lume. Este foarte adevărat că asemenea îndoieli apăreau în mintea lor numai cînd se aflau în grup ; separat nici una nu-şi bătea capul cu aceste îndoieli, arătînd o indiferenţă totală faţă de principii.

Doamna Durgin îşi urmărea cu curaj scopul, dar nu era deloc sigură în privinţa scopurilor lui Jeff. După prima clipă de dezamăgire născută din mărturisirea intenţiei lui de a se căsători cu Cynthia, durerea ei se pierdu în indiferenţă. O cunoştea bine pe Cynthia, o respecta şi chiar o iubea. Amintindu-şi de anii petrecuţi împreună, mama îşi spunea că cei doi se cunoşteau de mult şi îşi dădu seama că,

deşi îi făcuse o mulţime de răutăţi în copilăria sa bucu-cașă, Jeff nu reuşie niciodată să o sperie cu adevărat pe Cynthia. În ciuda slăbiciunii ce o avea pentru fiul său. mama recunoştea în sinea ei că era în avantajul lui Jeff să aibă o soţie destul de curajoasă pentru a-i ţine piept.

Nici aceste gînduri nu prinseseră în mintea mamei o formă mai clară decît celelalte, dar vorbind cu Westover — căci Jeff o rugase să-i anunţe logodna — doamna Durgin spuse :

— Nu este chiar ceea ce mi-aş fi dorit, dar îmi închipui că nici o mamă nu e întru totul mulţumită de felul cum se căsătoresc copiii ei. Poate că asta vine din faptul că o ştiu de cînd s-a născut şi că am avut-o tot timpul în preajmă. Pe de altă parte, ai ei sînt aşa de neputincioşi ! Nu vorbesc de Frank care s-a făcut o mîndreţe de băiat, dar tatăl lor... Cynthy e o fată cu multe calităţi, isteaţă foc şi iute ca argintul viu. Are o fire hotărîtă şi, alături de Jeff, va avea nevoie să-şi pună în joc toată voinţa.

În vorbele ei se simţea acea mîndrie neobişnuită pe care o vădesc adesea mamele faţă de unele cusururi ale copiilor lor, cum ar fi firea nestăpînită, înclinaţia spre risipă sau spre răzbunare ; atitudinea ei îl supără pe Westover.

— Nădăjduiesc că nu va fi cazul să o facă. Nu sînt de părere că o voinţă fermă e o însuşire care merită toată lauda, în general, şi nu cred că este una din calităţile esenţiale ale Cynthiei. Pentru ea o viaţă fericită ar fi aceea care nu ar pune-o în situaţia de a-şi dovedi tăria.

— Mă tem că nu vă înţeleg tocmai bine, răspunse doamna Durgin cu răceală. Îl cunosc bine pe Jeff, ştiu că are o fire greu de stăpînit şi nu prea văd cum ar reuşi să se împace dacă fata nu l-ar înfrunta cu propriile lui arme.

— E o fată fără pereche, spuse Westover cam imprecis.

— Aşadar credeţi că Jeff a făcut o alegere bună ? insistă doamna Durgin, sperînd să audă totuşi de la Westover un cuvînt de laudă la adresa lui Jeff.

— E un băiat norocos, răspunse pictorul.

— Poate că aveţi dreptate, spuse mama, atribuind consimţămîntului o notă favorabilă lui Jeff. Ştiţi că totdeauna mi-a fost teamă că o să se facă de ruşine, dar după cum văd a reuşit să se descurce destul de bine. Asta e ! exclamă ea vrînd să arate că subiectul era încheiat ; dar apoi

adăugă pe neașteptate : Și el și Cynthia mi-au atras atenția asupra lui Jackson. Au impresia că e cam bolnav, cam istovit, sau așa ceva.

După cum vorbea, părea să-i ceară părerea pictorului în privința asta.

— Nu arată prea bine în vara asta, într-adevăr, spuse Westover. Ar trebui să plece undeva.

— Așa au spus și ei, încuviință doamna Durgin zîmbind, bucuroasă că părerea tinerilor e confirmată de vechiul prieten al familiei al cărui sfat avea atît de multă greutate. Unde credeți că ar fi bine să se ducă ?

— Eu știu ? ! În Italîa, în Egipt...

— Cred că dacă am reuși să-l facem pe Jackson să plece, n-ar accepta să meargă decît într-una din țările pe care le știe din Biblie. O să avem mult de furcă pînă o să-l convingem să plece, în cel mai bun caz. De cînd am vorbit cu copiii, mă tot gîndesc la asta și nu prea îl vad pe Jackson dornic să se ducă în California sau în Colorado la vreunul din frații lui. Dar cred că i-ar surîde să plece în Egipt. Clima de acolo e potrivită pentru... suferința lui ?

Doamna Durgin discuta problema fără reținere, iar Westover îi promise că va scrie unui medic cunoscut din Boston, îi va relata cazul lui Jackson și îi va cere părerea în privința climei din Egipt.

— Spuneți-i cum stau lucrurile, îl rugă doamna Durgin, și încercați să-i explicați că ne va fi foarte greu să-l convingem că are nevoie de odihnă. Dacă o fi să se hotărască pentru o plecare, nu o va face decît spre Egipt, pentru că nu-și ia gîndul de la Biblie toată ziua și l-ar interesa să meargă în locurile alea. O să-l facem să creadă că e vorba doar de o plimbare pe perioada iernii. E foarte încrezător în forțele sale.

Odată abordată această problemă, doamna Durgin simți nevoia să-și descarce sufletul de toată neliniștea îndelung înăbușită. Își trase scaunul mai aproape și continuă să vorbească, încercînd să dea cuvintelor sale cît mai multă greutate.

— Tocmai aici e încurcătura : Jackson e ferm convins că e perfect sănătos. Uneori îmi face și rău să-l aud cum

vorbește parcă ar fi un tînăr plin de vigoare. Și e atît de încredințat că ședințele alea de spiritism or să-l vindece.

— Toți cei ce suferă de o astfel de boală sînt foarte încrezători în viitor, spuse Westover.

— Ei, parcă eu nu știu ? ! Nu mi-am văzut copiii și soțul... Vă rog din suflet, cereți-i doctorului să vă răspundă cît mai repede.

XXVI

Fără a-și putea explica clar motivul, Westover se simțea incapabil să-l felicite pe Jeff pentru logodnă ; sentimentul său era asemănător celui pe care îl avem în general față de persoanele pe care le socotim că se bucură de un noroc nemeritat. Pe de altă parte, propria sa invidie nejustificată îi părea înjositoare și poate tocmai de aceea dădu expresie felicitărilor într-o formă exagerată. El însuși își dădu seama că momentul era încărcat de o cordialitate falsă și, străduindu-se să-și stăpînească exprimarea nefirească, vorbi cu ceva mai multă căldură :

— Ți-aș fi recunoscător dacă i-ai transmite Cynthiei cele cuvenite din partea mea. Știi că o consider o fată minunată și-i doresc din tot sufletul să fie fericită. Va trebui să fii foarte atent cu ea, Jeff !

— Am să-i spun ; o să-i facă mare plăcere, căci ține foarte mult la dumneavoastră.

— Adevărat ? !

— O să se bucure din toată inima că v-ați gîndit la ea. Chiar se întreba ce o să spuneți. A simțit totdeauna un fel de teamă față de dumneavoastră.

— Ei, asta-i ! Dar tu, Jeff ? Nu prea cred că ți-a fost vreodată teamă de mine. Asta poate din cauză că nu te preocupă la fel de mult părerea mea.

— Cred că în privința asta nu mă deosebesc cu nimic de Cynthia, spuse Jeff, fără a atenua stînjeneala pictorului.

Cam pe la sfîrșitul lui august vremea se răci timp de cîteva zile, după care se încălzi din nou și se menținu frumoasă pînă la începutul lui octombrie, cînd sosi momentul

plecării lui Jackson. Aflînd sugestia doctorului, își dădu consimțămîntul cu destulă ușurință, așa încît adoptă cu plăcere ideea lui Westover de a merge în Egipt. Interesul său pentru acele locuri, pe care mai întîi încercase să-l ascundă sub masca unei indiferențe dictate de aparențe, deveni din ce în ce mai evident sub influența entuziasmului lui Whitwell ; țineau adesea sfat pînă noaptea tîrziu urmărind traseul pe hartă, în timp ce Jombateeste, așezat pe scaunul său răsturnat pe spate, trăgea într-una din pipă ; mirosul tutunului și al lămpii de petrol se contopea cu mirosul greu ce străbătea prin podeaua subțire dinspre pivnița deasupra căreia era așezată cămăruța scundă în care cei trei își țineau obișnuitele întruniri.

Spre sfîrșitul lui septembrie, în ultima seară pe care aveau să o petreacă la „Capul Leului", Westover se alătură grupului. După o vreme, stăpînul casei își propti genunchii de marginea mesei, cu scaunul sprijinit numai pe două picioare, și își împinse pălăria pe spate, dînd de înțeles celorlalți că e pe punctul de a începe să filozofeze.

— Să-ți spun ceva, Jackson, rosti el. Cînd ajungi acolo ar trebui să pui mîna pe vreo doi-trei vraci de-ai lor și să smulgi tot ce poți de la ei. Sînt budiști în Egipt, domnule Westover ?

— Nu cred că sînt, răspunse Westover, dacă nu cumva Jackson o avea norocul să dea de vreun indian pornit în peregrinare... Poate la întoarcere face un ocol și trece prin India.

— Așa să faci, Jackson, îl rugă prietenul lui. Poate o să te coste ceva mai mult, dar face banii. Tare mi-ar plăcea să încerci. Oare nu i-ar prii India la fel de bine ca Egiptul ? întrebă el adresîndu-se pictorului.

— Cred că e prea multă umezeală și i-ar fi foarte greu să suporte căldura.

— Serios ?

— Și și-a cumpărat bilet pentru Alexandria, continuă Westover.

— Ei, asta cam așa e, spuse Whitwell, trăgîndu-și pălăria pe o ureche și scărpinîndu-și gînditor vîrful capului.

— Dar dacă îl interesează problema nemuririi în general, Jackson va găsi destul material interesant studiind monumentele egiptene.

— Ce-are a face una cu alta ?

— Are chiar foarte mult. Egiptul este însăşi vatra credinţei în viaţa de apoi. Din Egipt credinţa a trecut în Grecia. La întoarcere Jackson s-ar putea opri la Atena.

— Cum adică ! exclamă Whitwell. Vrei să spui că vechii evrei, fraţii lui Iosif care au pornit spre Egipt în căutare de grîu, nu credeau în viaţa veşnică, iar afurisiţii de egipteni credeau ?

— În Vechiul Testament sînt prea puţine dovezi care să arate aşa ceva.

Whitwell privi spre Jackson :

— Aşa crezi şi tu ?

— S-ar putea să aibă dreptate, răspunse Jackson. Sînt cîteva referiri în „Cartea lui Iov“ şi cîteva în Psalmi, dar nu mare lucru.

— Deci noi am primit credinţa tocmai de la egiptenii ăia...

— N-am spus asta, îl întrerupse Westover, dar credinţa asta exista la ei înainte de a ajunge la noi. În forma ei actuală am preluat-o prin intermediul creştinismului.

Jombateeste, care tocmai îşi scosese pipa din gură şi se pregătea să intervină, o puse la loc.

— În orice caz, adăugă Westover, cu mii de ani înaintea erei noastre, egiptenii credeau în viaţa de apoi, în răsplata şi pedeapsa pentru faptele săvîrşite în timpul vieţii pămînteşti. În privinţa asta nu încape nici o îndoială.

— Cu asta m-ai dat gata ! exclamă Whitwell.

Jombateeste îşi scoase din nou pipa din gură.

— Ăştia oameni cu cap... cum se vede... o ştiau, o aveau în sînge... ce va să fie după moarte. După mine, eu zic că le-o fi spus-o vreun profet... putem să-i credem.

— Aşa trebuie să fie, Jombateeste, spuse Whitwell. Altfel nu se înţelege cum nişte oameni care nici măcar alfabet n-aveau, putem spune, numai nişte desene în loc de cuvinte, s-au putut gîndi la nemurirea sufletului. Trebuie să le fi venit ca un fel de inspiraţie. Sigur, asta e, vă spun eu : faraonii ăia au tot încercat să pună mîna pe evrei înainte de a-l prinde pe Iosif şi, cînd au aflat adevărata credinţă, n-au mai spus la nimeni de unde au furat-o, iar preoţii au predicat-o ca şi cum era credinţa lor.

— Ce v-am spus eu... au furat-o de la evrei.

— La urma urmei nici nu contează de unde au luat-o, important e că așa credeau, spuse Jackson ridicîndu-se.

— Cred că am să merg și eu, spuse Westover.

Jackson făcu un efort pentru a-și îndrepta trupul cocîrjat, fără a reuși însă, și rosti cu glas solemn :

— Pînă la urmă toată povestea se poate spune în cîteva cuvinte : nimeni nu-și poate închipui cum stau lucrurile cînd e vorba de el însuși. Îi vedem pe alții murind, vedem că nu se mai întorc și ni se pare că înțelegem. Dar de fapt simțim că n-au murit cu totul, iar sentimentul acesta ne vine de undeva din afară, ca o inspirație...

— Ce v-am spus eu, interveni Jombateeste. Au luat-o de la evrei, o aveau în sînge.

Westover și Jackson ieșiră în noapte sub licărirea stelelor și începură să urce dealul. Ajungînd la unul din popasuri, tînărul se opri ca un cal ostenit să-și tragă sufletul. Își scoase pălăria și își șterse sudoarea ce-i brobonea fruntea, căci efortul fusese prea mare pentru trupul său stors de vlagă. Privind în sus spre cerul spuzit de stele șopti :

— Ce minune !

— E minunat, într-adevăr, încuviință Westover, dar nopțile noastre nordice nici nu se compară cu cele pe care le vei vedea în Egipt.

— Egipt ! repetă Jackson în șoaptă. Singurul loc unde aș vrea cu adevărat să merg este Marte.

Își fixă privirea asupra planetei strălucitoare și continuă :

— Îmi închipui însă că au și ei necazurile lor, întocmai ca și noi. Probabil că se îmbolnăvesc și mor la fel ca toți ceilalți, și totuși tare mi-ar plăcea să știu mai multe despre cei de acolo. Sînteți convins că e locuită, nu-i așa ?

Agnosticismul lui Westover nu mergea atît de departe încît să cuprindă planeta Marte.

— Da, n-am nici o îndoială.

— Am citit tot ce am putut găsi în privința asta, spuse Jackson vădit satisfăcut. Mă gîndeam că dacă mi s-ar da posibilitatea să aleg — cînd voi pleca de pe pămînt — mi-ar plăcea să mă opresc pe Marte atîta timp cît mă va

încerca încă dorul de casă şi voi simţi nevoia să rămîn cît mai aproape de pămînt, continuă el pe un ton visător.

— Ai putea studia acolo problema irigaţiilor, spuse Westover rîzînd. Se spune că asta ar fi explicaţia liniilor verzi ce se văd pe suprafaţa planetei. Iar cînd marţienii îşi vor pune la punct sistemul de comunicare, ai putea transmite cîteva sugestii fratelui tău din Colorado.

Tînărul îşi reveni din visare, oftă adînc şi încadrat şi spuse :

— Nu mă bucură deloc gîndul plecării. Dacă n-ar fi pentru mine un fel de datorie, nici n-aş face-o.

Apoi, îndemnat parcă de o nevoie imperioasă, în rebă brusc :

— Credeţi că Jefferson şi mama se vor împăca ?

— Sînt sigur că se vor descurca minunat.

— Seamănă aşa de mult unul cu altul, remarcă Jackson.

Westover preferă să nu răspundă

— Ai să te întorci la începutul verii, spune el, imediat după începerea sezonului.

— Desigur, iar acum Cynthy va rămîne precis aici declară Jackson vesel.

— Da, va rămîne aici, spuse Westover, mai puţin vesel.

Tonul pictorului păru să-i dea curaj lui Jackson, care întrebă :

— Ce credeţi despre căsătorie în general, domnule Westover ?

— Nici unul din noi nu s-a gîndit la asta destul de serios ca să încerce, nu-i aşa ? replică pictorul rîzînd

— Credeţi că e un fel de noroc ?

— Este un noroc.

Jackson tăcu cîteva clipe şi apoi vorbi brusc :

— Eu unul nu cred că un bărbat se poate schimba prin căsătoria cu o anumită femeie. Dacă nu e de felul lui un om cum trebuie, nu înseamnă că nu şi-a găsit femeia potrivită. Uneori mă gîndesc că soţia este persoana care are cel mai puţin posibilitatea de a schimba firea unui bărbat. Îl poate influenţa într-o serie de lucruri mărunte, dar nu-l

poate schimba. Chiar dacă la început bărbatul ar încerca să se lase condus, în cele din urmă nici nu s-ar mai strădui.

— E foarte adevărat, consimți Westover, căci sîntem grozav de încăpățînați. Numai o transformare a sufletului, cum i se spune, ne-ar putea schimba, dar chiar și atunci ne-am putea întoarce la vechea noastră fire. Dacă iei lucrurile astfel, căsătoria pare aproape imposibilă. Și totuși se întîmplă în fiecare zi.

— E un mare risc pentru o femeie, rosti Jackson punîndu-și pălăria și pregătindu-se să plece. Probabil că darul cel mai de preț de care se poate bucura o femeie este ca omul de lîngă ea să fie pe deplin cinstit, numai că este lucrul cel mai greu pentru un bărbat să fie cinstit cu ea.

— Nu e deloc ușor să fii cinstit, spuse Westover.

Pictorul îl convinse pe Jackson să-și petreacă o zi la Boston înainte de a porni spre New York, unde urma să se îmbarce spre Mediterana. Mai mult decît atît, cedînd unui imbold iscat din compătimire pentru starea jalnică a tînărului, se oferi să-l însoțească pînă în clipa plecării. Ideea se dovedi a fi bine venită, căci Jackson rămase profund impresionat de amabilitatea pictorului și nu păru copleșit de tristețe în clipa despărțirii.

Încercînd să-și ascundă sentimentele, spuse :

— Cred că cei de acasă sînt destul de bine aranjați pentru iarnă. L-am rugat pe Whitwell să vină să locuiască la noi. Cynthia va fi și ea alături de mama, iar Frank și Jombateeste se vor îngriji de cai.

Deși mai spusese aceleași lucruri, Westover îl încuraja să le repete, dîndu-și seama că era pentru el un fel de a-și liniști temerile. Îl îndemnă să vorbească despre reîntoarcerea sa la primăvară, cînd pămîntul va fi scăpat de sub stăpînirea gerului. Ascultîndu-l, se întreba însă involuntar dacă la vremea aceea tînărul măcinat de boală nu-și va fi găsit odihna veșnică sub nisipurile care n-au mai cunoscut gerul din era glaciară.

Cînd se dădu ultimul semnal, invitîndu-i pe cei ce i-au condus pe călători să coboare de pe vas. Jackson îi întinse pictorului mîna și îi declară cu un zîmbet :

— N-am să uit niciodată gestul dumneavoastră.

— Aștept să-mi scrii, spuse Westover.

XXVII

Jackson își ținu promisiunea făcută pictorului, ia mamei sale îi scrise chiar săptămînal, pe toată durata iernii.

— Parcă-mi duc zilele de la o scrisoare la alta, mai mare rușinea, spuse într-o zi doamna Durgin, cînd Cynthia aduse corespondența.

Bărbații se duceau tocmai la Lovewell după scrisori iar la întoarcere se opreau direct la grajd pentru a îngriji caii. În timpul iernii nu mai circulau trenuri pe linia secundară spre „Capul Leului", iar oficiul poștal al hotelului își înceta activitatea. Așa că trebuiau să călătorească pînă la Lovewell cu sania, pe o șosea aproape astupată de troiene, cu toate că drumul era deschis în fiecare dimineață de care trase de boi.

Doamna Durgin studiase orarul sosirii vapoarelor la New York și calculase timpul necesar pentru ca scrisorile să ajungă la Lovewell ; în ziua sorocită, unul dintre bărbați trebuia să se ducă să ridice corespondența, și numai o vreme prea dușmănoasă îl putea ține în loc. De obicei cel care se ducea era Jombateeste, care își reluase pe perioada iernii situația sa inițială. Pe cap purta o căciulă albastră de lînă, ca un ciorap uriaș tras bine pe urechi și pe frunte pînă deasupra sprîncenelor, lăsînd să i se vadă doar fața măslinie complet rasă. Avea mănuși albastre de lînă, cizme fără toc din piele gălbuie care-i veneau pînă la genunchi ; în fiecare an cînd se ducea acasă de Sfîntul Ion își cumpăra cîte o pereche. Trupul său mic și îndesat era încotoșmănat în cîteva scurteici, iar într-unul din cele mai ascunse buzunare adăpostea scrisorile. Cînd Cynthia venea la grajd după scrisori, i-o dădea imediat pe cea de la Jackson, iar apoi începea să joace o întreagă comedie prefăcîndu-se că se chinuiește să scoată calul dintre hulubele saniei și adresîndu-i tot felul de vorbe într-un limbaj internațional ; în cele din urmă fata era nevoită să-l întrebe :

— N-ai ceva și pentru mine, Jombateeste ?

— Aștepți vreo scrisoare ? întreba acesta trăgînd de vreo curea și strigînd cît îl ținea gura.

— Tu știi mai bine. Dă-mi-o !

— Nu știu, mă tem că am pierdut ceva pe drum, am văzut ceva alb, poate era zăpadă... foarte multă zăpadă...

— Nu mă mai necăji ! Dă-o încoace !

— Ai răbdare să scot calul ! Nu găsesc nimic pînă nu caut pe îndelete.

— Hai, Jombateeste ! Dă-mi odată scrisoarea !

— La ce-ți trebuie scrisoarea ? ! Mereu același lucru ! Bine, bine ! Ține calul ! Să caut !

În timp ce Cynthia ținea calul de căpăstru, Jombateeste se apuca să scotocească în toate buzunarele, părînd nesigur pînă în ultima clipă dacă are sau nu vreo scrisoare pentru ea. Cînd în sfîrșit o scotea la iveală din ultimul buzunar, fata i-o smulgea din mînă, punînd astfel capăt jocului care avea să se repete întocmai săptămîna viitoare.

Într-un fel sau altul, fata reușea să ia cunoștință de conținutul scrisorii încă înainte de a ajunge în încăperea unde doamna Durgin aștepta scrisoarea ce-i era destinată. Cynthia îi citea cu glas tare scrisoarea de la Jackson, iar seara o mai citea o dată pentru a fi ascultată de doamna Durgin, de Whitwell, de Jombateeste și de Frank, după ce aceștia își terminau treburile și se adunau în salonul vechi, în jurul sobei de tuci, într-o căldură de douăzeci și șapte de grade : Whitwell asculta cu atenție, avînd planșeta alături pe masă, iar la sfîrșit se consulta și cu planșeta, să afle starea de spirit reală a lui Jackson.

Din păcate perfida planșetă nu prea îi dădea satisfacție.

— Nu prea merge. Dacă era Jackson aici...

— Nu mai era cazul să întrebăm planșeta, replică o dată Cynthia cu o licărire de ironie ce se făcea uneori simțită în vorbele ei.

— Asta cam așa e, recunoscu Whitwell simplu, dar nu renunța la încercare și data viitoare, fără a obține un rezultat mai mulțumitor.

— Nu se știe niciodată, spuse el plin de speranță.

— După cîte văd, nu prea știe nici planșeta, replică doamna Durgin ironic spre hazul tuturor.

Nici unul din cei de față nu făcea parte din categoria oamenilor care se amuză din nimic, caci gîndurile fiecăruia se îndreptau spre un moment aflat în viitor, iar această preocupare îi împiedica să guste din plin clipa prezentă. Doar canadianul cel mărunțel își putea permite să găsească în prezent o adevărată consolare. Vechea sa credință îl părăsise în așa măsură, încît putea găzdui în mintea sa cu multă ospitalitate presupunerile năstrușnice ale lui Whitwell fără să fie chinuit de teama de a comite o erezie. Pe de altă parte, constată că iernile din această parte a țării sînt mult mai blînde decît cele din sudul Canadei, ceea ce îi oferea o bucurie dincolo de care nu mai dorea nimic. Îi ajungea că era bine hrănit, bine îmbrăcat și bine găzduit, că putea fuma la nesfîrșit în timp ce alții vorbeau și că, printre spusele de ocazie, reușea uneori să prindă cîte o frază pe înțelesul său. Își dădea seama că, încredințîndu-i-se îngrijirea cailor în absența lui Jackson, fusese înălțat în rang, căpătînd un plus de demnitate și responsabilitate și în același timp stabilind o relație foarte intimă cu cel plecat, ceea ce îi dădea dreptul să-i transmită mesaje speciale și să dea o semnificație deosebită salutărilor trimise de Jackson.

În scrisori Jackson nu prea vorbea despre starea sănătății sale, iar această lipsă de noutăți era interpretată de mama sa ca fiind un semn bun ; în schimb erau pline de referiri la monumentele și la aspectele etnografice ale vieții de acolo. În cea mai mare parte erau relatări ample și minuțioase ale întîmplărilor și impresiilor sale de zi cu zi, prezentate așa cum îi făcea plăcere mamei sale și comentate din punct de vedere filozofic și religios spre bucuria lui Whitwell. Problema orientului deveni astfel preocuparea principală pentru filozoful pierdut în mijlocul dealurilor copleșite de zăpezi din Noua Anglie. Se lansa în speculații pe această temă la masă sau în clipele de odihnă, în prezența doamnei Durgin sau a Cynthiei, și încerca să o dezbată cu Jombateeste care vedea în asta o formă de cercetare spirituală. Astfel, din podul grajdului unde se urcase ca să arunce niște nutreț pentru vite, îi spunea lui Whitwell, aflat jos în grajd, că, după părerea lui, toți oamenii erau înzestrați cu un trup astral, englezi și mormoni în egală măsură.

— Poate vrei să spui musulmani, sugeră Whitwell, la care Jombateeste întrebă sfidător ce diferență era între unii și alții.

Scrisorile adresate Cynthiei nu deveniră obiectul interesului general ca cele sosite de la Jackson, și de fapt nimeni nu se prea sinchisea de ele, nici măcar mama celui ce le scria. După primirea unei astfel de scrisori, doamna Durgin întrebă într-o doară ce scrie Jeff, la care Cynthia răspunse că nu-i scrie nimic nou, iar mama nu insistă să primească un răspuns mai exact.

Într-una din discuțiile lor doamna Durgin spuse :

— Dacă Jackson nu se întoarce la timp, cred că va trebui să vă las pe voi doi să conduceți treburile hotelului în vara viitoare.

— Cred că totuși vom avea nevoie să ne dați o mînă de ajutor răspunse Cynthia cu modestie, fără a anula implicația cuvintelor doamnei Durgin, dar în același timp fără a le atribui mai multă semnificație.

Cînd Jeff sosi acasă în noiembrie, într-o vacanță de trei zile, își exprimă din nou dorința de a renunța la ultimul an de studii, iar Cynthia fu nevoită să-și pună în joc toată puterea de convingere pentru a-l determina să-și țină promisiunea făcută în vară. Îndemnat de o dorință nu prea puternică de a învăța și de a-și recupera restanțele, Jeff își adusese cărțile necesare studiului, iar Cynthia se așternu la lucru alături de el, pentru a descifra împreună noțiunile pe care trebuia să și le însușească. De data aceasta mama lui părea în sfîrșit dispusă să-i îngăduie să renunțe la ultimul an.

— Ce rost mai are, spunea dînsa, de vreme ce nu vrea să intre în avocatură ? Mai bine ar veni acasă și s-ar apuca de treabă, dacă tot are de gînd s-o facă.

Cynthia însă nu-l putea îndemna să facă asta ; singura ei dorință era ca Jeff să se întoarcă la studii și să-și ia diploma odată cu colegii lui. Pentru a-l convinge, îi spuse ceea ce nu-i putea spune în prezența mamei sale.

— Dacă, așa cum pretinzi, ai de gînd să preiei conducerea hotelului, cred că ți-ar face plăcere să păstrezi legătura cu prietenii tăi de la Harvard și să știi că nu te-au uitat. Du-te, Jeff, du-te și nu te mai întoarce decît după ce îți iei diploma. Nu veni nici pentru vacanța de iarnă.

nici pentru cea de primăvară. Rămîi la Cambridge pînă îţi recuperezi toate restanţele. Sînt sigură că ai să reuşeşti dacă ai să te străduieşti. Of, Doamne, nu-ţi dai seama că şi eu aş vrea să rămîi aici ? întrebă fata cu reproş în glas.

Jeff se întoarse la Cambridge cu sufletul măcinat de un soi de nemulţumire, pe care i-o mărturisi în prima scrisoare, recunoscînd că ea a avut dreptate, nu el. Datorită imboldului primit prin munca lor în comun, era acum convins că va reuşi să-şi recupereze restanţele. Îi mai scria că ar vrea ca atît ea cît şi mama lui să se pregătească sufleteşte pentru a veni la Ziua Absolvenţilor. Le sfătuia cum să facă pentru a izbuti să lipsească de la hotel în ziua aceea. Hotelul urma să se deschidă pe douăzeci iunie, dar era puţin probabil că vor fi mulţi oaspeţi la început, aşa încît nu le va fi prea greu să meargă la Cambridge pe douăzeci şi unu pentru aniversare. Hotelul putea rămîne în grija lui Frank şi a domnului Whitwell, iar dacă nu aveau încredere în ei, puteau amîna deschiderea pentru ziua de douăzeci şi patru. În nici un caz nu trebuiau să piardă o asemenea sărbătoare. Cynthia îi arătă toată scrisoarea doamnei Durgin, care refuză şi să se gîndească la aşa ceva şi întrebă, ca şi cum nu i se spusese totul :

— Cînd zici că e asta ?

— Pe douăzeci şi unu iunie.

— Oricum, s-a cam grăbit cu invitaţia, bombăni doamna Durgin.

— E adevărat, recunoscu Cynthia, deşi aş spune mai degrabă că a cam întîrziat, adăugă rîzînd, copleşită de bucurie şi sfială.

Îşi plecă fruntea şi privi în altă parte, dar doamna Durgin pricepu sensul vorbelor ei.

— Deci o aştepţi de mult.

— Da.

— Probabil că ţi-a mai vorbit despre treaba asta. Ei, mie nu-mi spune mare lucru. Zău că nu înţeleg de ce ţi-ar face plăcere să mergi ! Cum o să fie ?

— Ei, nu prea ştiu clar, dar în ziua aceea absolvenţii au un fel de sărbătoare comună şi sînt invitaţi toţi prietenii lor.

— Tot nu pricep de ce unora le place, spuse doamna Durgin. Oricum, n-am de gînd să merg. Scrie-i că nici n-o

să vrea să mă recunoască atunci cînd m-o vedea. Poţi să-mi spui cu ce să mă îmbrac ? Iar tu, Cynthia, cu ce-ai să te îmbraci ?

XXVIII

Jeff fusese de prea mult timp socotit printre bădărani la Harvard, pentru a spera să-şi mai schimbe cu ceva situaţia. Acum nu mai putea fi ales printre membrii vreunui club select, sau ai vreunei societăţi de elită, dar era şi el încercat de acel sentiment sporit de camaraderie care se naşte firesc între studenţii din ultimul an şi care se făcea simţit şi în rîndurile colegilor lui. Unul dintre colegi, cu o bine cunoscută slăbiciune pentru acte de binefacere, profită de această stare de spirit şi convinse pe un alt coleg — care urma să dea o petrecere la locuinţa sa — să invite şi pe cîţiva dintre aceia care făceau parte în mod clar şi categoric din categoria mitocanilor. Petrecerea era dată în cinstea mătuşii celui care o organiza. Întrucît în onoarea distinsei doamne sosite de la New York fuseseră invitaţi o mulţime de tineri din cea mai aleasă societate a Bostonului, prezenţa cîtorva oaspeţi mai puţin rafinaţi nu putea dăuna cu nimic petrecerii, ba chiar i-ar fi adăugat un farmec aparte.

În mod întîmplător, starea de spirit existentă la universitate coincidea cu o înclinaţie generală spre acte de binefacere, care cuprinsese întreaga societate şi care devenise un fel de modă. Astfel, o serie de bogăţaşi cuprinşi de mustrări de conştiinţă porniseră spre cartierele săracilor, pentru a săvîrşi fapte caritabile, îndemnaţi de dorinţa de a îmblînzi sentinţa judecăţii de apoi. Doamna Bevidge, care urma să prezideze petrecerea şi căreia i se dusese vestea că făcuse mult bine printre cei năpăstuiţi, rămase entuziasmată de ideea de a-şi revărsa milostenia creştinească asupra studenţilor consideraţi nişte intruşi în lumea universitară. Cînd studentul ce găzduia petrecerea îi mărturisi mătuşii sale dorinţa colegului său, ea îl lăudă în cuvinte atît de înălţătoare, încît tînărul rămase convins că e un adevărat erou al cauzei sfinte. Mătuşa sa îi pro-

mise chiar că va reuși să-i asigure participarea și sprijinul moral al cîtorva tinere curajoase, care nu se vor teme să dea ochii cu studenții mai puțin rafinați ai universității.

Deși numai puțini reprezentanți ai acelei categorii fuseseră invitați la petrecere, în cele din urmă nu-și făcu apariția decît unul dintre ei, așa încît în momentul sosirii sale toată lumea înțelese că Jeff Durgin este primul și singurul participant. Văzîndu-l, doamna Bevidge recunoscu în el, cu o ușoară strîngere de inimă, pe tînărul pe care îl întîlnise cu doi ani în urmă la serata organizată de Westover în cinstea prietenelor lui din Florența. În clipa aceea își dădu seama că uitase de el cu desăvîrșire, deși atunci își spusese că va încerca să facă ceva pentru el, ba chiar îi dăduse de înțeles că îl va accepta printre oaspeții ei. Într-o confesiune rapidă dar convingătoare, prezentă uneia dintre curajoasele tinere aflate în apropierea ei situația, mărturisindu-i că se face vinovată de păcatul uitării.

Jeff tocmai se oprise în cadrul ușii, în timp ce gazda se apropia să îl întîmpine strecurîndu-se printre oaspeții în mijlocul cărora noul sosit făcea o notă discordantă.

Mai demult, în perioada cînd se simțise îndepărtat și exclus din societatea celorlalți, Jeff n-ar fi acceptat o asemenea invitație, deși nu și-ar fi putut explica prea clar motivele refuzului. Dar cum nu avea nimic de pierdut acceptînd invitația, îi promisese colegului binevoitor că va veni atît din prietenie pentru el cît și pentru cel ce găzduia petrecerea. Față de gazdă — care nu se prea bucura de aprecierea altora — nu nutrea o antipatie foarte puternică, așa încît în cele din urmă se hotărî să vină la serată.

Tînăra curajoasă ce urma să-i țină companie stătea alături de doamna Bevidge, copleșită de un tremur pe care nu reușea să și-l stăpînească și care o cuprinsese fără voie în clipa în care zărise silueta masivă a lui Jeff, chipul lui colțuros, coama de păr arămiu și des căzînd pe frunte pînă deasupra sprîncenelor blonde și stufoase, ochii albaștri plini de ironie și buzele cărnoase crispate într-un zîmbet batjocoritor.

Doamna Bevidge își dădu seama imediat că biata sacrificată nu va face față situației, dar tocmai în clipa aceea o voce din spate rosti, parcă împotriva voinței ei.

— Cine-o mai fi și ăsta ?

Doamna Bevidge se întoarse într-o clipă și relată din nou, în cîteva propoziții scurte și rapide, istoria pe care tocmai i-o înfățișase eroinei trădătoare.

— Trebuie să fac ceva pentru el. Te implor, domnișoară Lynde, îngăduie-mi să ți-l prezint dacă se va apropia cumva de noi.

— Cum să nu, răspunse tînăra, căreia încurcătura doamnei Bevidge îi dădea posibilitatea să cedeze tentației de a se amuza pe socoteala înfățișării lui Jeff, căci forța primitivă emanată de chipul și trupul lui era în totală discordanță cu atmosfera momentului.

Preocupată să schimbe saluturi și amabilități banale cu oaspeții, doamna Bevidge nu prinse răspunsul fetei, dar observă că nu se îndepărtase speriată. Cînd Jeff ajunse în fața ei, își exprimă bucuria de a-l revedea și, întorcîndu-se spre tînăra de lîngă ea, spuse :

— Permiteți-mi, domnule Durgin, să vă prezint domnișoarei Lynde, și rostind aceste cuvinte plecă lăsîndu-i pe cei doi să se descurce cum or ști.

Cum Jeff nu mai era măcinat de dorința afirmării sociale pe care o simțise mai demult, lăsă în seama domnișoarei Lynde să hotărască dacă este sau nu dispusă să înceapă o conversație cu el. Atitudinea lui era atît de indiferentă, încît tînăra se simți ușor jignită și, observînd că privirea lui trece de la unul la altul fără a se opri o clipă și pe chipul ei, întrebă :

— Vedeți multe figuri cunoscute, domnule Durgin ?

— Nici măcar una.

— Mi-am închipuit eu, judecînd după cum priveați.

— Și cum priveam ?

— Ca și cum erați tentat să-i mîncați pe toți, iar în general oamenii nu prea doresc să-și mănînce prietenii.

— De ce ?

— Știu eu ? ! Probabil pentru că nici ei nu ar fi de acord.

Jeff izbucni în rîs și se uită în sfîrșit cu atenție la fata din fața lui, al cărei trup zvelt, ușor înclinat spre spate,

avea o ținută deosebit de elegantă. Observă astfel că are ochii oblici și depărtați, de un albastru spălăcit, tenul întunecat și lipsit de prospețime și nasul ușor coroiat ; dar gura cu buze pline și roșii ca o floare purpurie era deosebit de frumos conturată.

— N-am putea găsi un colțișor unde să ne așezăm ? întrebă tînăra.

Jeff era gata să răspundă : „Numai dacă sînteți dispusă să vă așezați pe unul din dușmani", dar nu îndrăzni să-și rostească replica ; în astfel de împrejurări nici cel mai curajos bărbat nu reușește să egaleze în îndrăzneală o femeie timidă.

Mai mulți colegi puseseră la dispoziția celui ce organiza serata propriile lor camere, astfel încît una fusese transformată în garderobă, iar alta urma să servească drept salon în cazul că locuința gazdei devenea neîncăpătoare. Numai că, așa cum se întîmplă de obicei, oaspeții rămăseseră înghesuiți în prima cameră. Domnișoara Lynde, privind printre umerii și capetele celor ce o înconjurau, observă că odaia învecinată era complet goală. Exact în aceeași clipă gazda se apropie făcîndu-și loc printre invitați, pentru a vedea dacă Jeff făcuse cunoștință cu persoanele de față. Îl prezentă imediat domnișoarei Lynde, la care aceasta replică într-o manieră care îl amuză pe Jeff :

— Faptul e consumat. Mai aveți vreo altă idee ? N-am nimic împotrivă să repetați prezentarea, dar mă tem că domnul Durgin va găsi ceremonia cam plicticoasă.

— Atunci luați dumneavoastră o inițiativă cu totul originală, domnișoară Lynde, răspunse gazda, și porniți spre camera aflată pe partea cealaltă a coridorului, care este pentru împrejurarea de față tot a mea. Astfel veți reuși să salvați viața unora din cei de față. E înăbușitor de cald aici !

— Aș fi întru totul de acord să-i salvez viața domnului Durgin, spuse tînăra, dacă aș fi sigură că dorește să fie salvat.

— Sînt ferm convins că arde de nerăbdare să-i faceți acest serviciu, răspunse gazda și se îndepărtă, sperînd că oaspeții săi vor urma exemplul celor doi.

Dar cei care întîmplător priveau spre camera de dincolo de coridor păreau înclinați să o considere proprietatea exclusivă a celor care dăduseră tonul deplasării într-acolo ;

în orice caz, nu se grăbiră să li se alăture. După ce domnișoara Lynde și Jeff făcură ocolul încăperii, privind tablourile de pe pereți și fotografiile de pe poliță, se așezară pe fotoliile din mijloc, cu fața spre ușa deschisă a încăperii care dădea în camera din care tocmai plecaseră. Jeff ar fi preferat locurile de lîngă fereastră și chiar îi sugerase fetei să se așeze acolo, dar ea, prefăcîndu-se că nu aude, se așeză pe un balansoar comod din care vedea perfect lumea adunată în cealaltă încăpere ; Jeff nu avu altceva de făcut decît să-și tragă un fotoliu și să ia loc lîngă ea.

În clipa cînd se așeză, tînăra răsuflă ușurată, și silueta ei mîndră se modelă ușor, cedînd confortului oferit de balansoar.

— Îmi place să privesc tablourile din camera unui bărbat, spuse ea, pentru că în felul acesta aflu ce fel de om este. Cel ce locuiește aici — nici măcar nu știu cine e — se pare că și-a petrecut mult timp mergînd la spectacole.

— Oare nu fac același lucru cei mai mulți bărbați ? întrebă Jeff.

— Zău că nu știu. Dumneavoastră așa faceți ?

— Așa făceam odată. Acum nu mai merg nicăieri.

Apoi, răspunzînd întrebării din privirea ei, continuă :

— Nu mai am timp de irosit.

— Serios ? Și ăsta e un motiv ? De ce nu irosiți timpul altuia ?

— Nu cunosc pe nimeni care ar fi dispus s-o facă.

— Cu alte cuvinte, învățați cu toții ca să vă recuperați restanțele, nu-i așa ?

— În orice caz eu asta fac, sau măcar încerc să fac.

— După cum văd, nu poți fi niciodată sigur că reușești să duci lucrurile la bun sfîrșit.

— Niciodată atît de sigur încît să fiu cruțat de emoții, răspunse Jeff zîmbind.

— Și nu sînteți chinuit de tristețea ce pare să-i macine pe toți absolvenții la gîndul că vor trebui să părăsească Harvard-ul și să-și înceapă drumul lung și anevoios în viață ?

— Arăt ca un om frămîntat de asemenea neliniști ? întrebă Jeff.

— Absolut deloc. Și nici nu simțiți această neliniște ? Nu căutați vreo portiță de scăpare, sau așa ceva ?

— Nu. Daca era după mine, plecam de la Harvard de mult. De abia aştept să pornesc pe drumul lung şi anevoios al vieţii, spune Jeff, dîndu-şi seama că atitudinea sa îndrăzneaţă de indiferenţă o impresionase.

— Ce curaj ! Cei mai mulţi nici nu prea ştiu ce vor face în viaţă.

— Eu ştiu.

— Şi ce aveţi de gînd să faceţi ? Sau poate vă întreb prea multe ?

— Deloc. Am să conduc un hotel.

Sperase că răspunsul său o va uimi, dar tînăra întrebă încet :

— Ce înseamnă asta ?

Apoi vrînd parcă să-l pedepsească pentru că încercase să o înşele, adăugă :

— Am auzit că e o ocupaţie care cere anumite calităţi. Parcă era şi o zicală nu ?

— Da, numai că eu am o oarecare experienţă în domeniul ăsta, răspunse Jeff rîzînd, fără a fi afectat de încercarea ei de a-l ironiza, dîndu-şi seama că a reuşit să o facă curioasă.

— Vreţi să spuneţi că v-aţi mai ocupat de aşa ceva ?

— Timp de trei generaţii, răspunse Jeff cu o seriozitate pe care privirea sa ironică o dezmintea.

— Nu mai înţeleg nimic, spuse tînăra cu indiferenţă. Unde este hotelul dumneavoastră ? La Boston, la New York, la Chicago ?

— E la ţară, e un hotel de vară, răspunse Jeff pe acelaşi ton.

Domnişoara Lynde îşi îndreptă privirea spre camera cealaltă.

— Uite-l pe fratele meu ! Nu ştiam că vine şi el !

— Să mă duc să-i spun unde sînteţi ? se oferi Jeff privind în aceeaşi direcţie.

— Nu, o să mă găsească el, spuse fata lăsîndu-se din nou în balansoar.

Jeff aşteptă ca tînăra să reia discuţia.

— Dacă este într-adevăr o ocupaţie strămoşească, fără îndoială...

— Nu chiar aşa. Bunicul meu a avut un han la ţară, aşa că avem îndeletnicirea asta în sînge, dar hotelul de

care vă vorbeam e o fostă fermă, devenită ulterior pensiune.

— După cum vorbiți, nu păreți a fi de la țară, interveni tînăra brusc.

— La țară vorbesc ca la țară, dar nu și la Cambridge

— Așadar, cînd terminați studiile aveți de gînd să transformați ferma în hotel, spuse domnișoara Lynde îndemnîndu-l astfel să continue.

— Este și acum hotel, si încă unul destul de mare, da cînd am să preiau conducerea, am să-l transform într-ur hotel așa cum cred eu că trebuie să fie.

— Și cum credeți că trebuie să fie ?

— Ar fi prea multe de spus, mă tem că v-aș plictisi

— S-ar putea, dar oricum trebuie să ne umplem timp într-un fel. Începeți și, dacă n-am să rezist, am să vă opresc.

— Mi-ar fi mai ușor să mă opresc acum și să înc altă dată. Între timp, vă las să vă închipuiți hotelul me

— Ah, cred că am înțeles ! exclamă fata. Masa va r punctul dumneavoastră cel mai tare. Aveți de gînd să v îndopați oaspeții.

— Vreți să spuneți că încerc să vă îndop și pe dumneavoastră ?

— De unde să știu ? Niciodată nu poți fi sigură ce în mintea unui bărbat.

Jeff izbucni în ris, cuprins de tot mai multă încîntare atitudinea partenerei sale era o combinație de îndrăzneală și îngăduință, pe care rareori o întîlnise în comportarea tinerelor din Boston, din care nu cunoscuse dealtfel decît foarte puține. Îi făcea plăcere să constate că fata se îndoia de ceea ce îi spusese într-o clipă de indiferență nebunească, îndoiala ei însemnînd, de fapt, că îl considera capabil de lucruri mai de seamă.

— Niciodată nu poți fi sigur cît de mult te crede o femeie, replică Jeff.

— Și tot mai încercați să aflați ?

— Nu, dar cred că cel mai bun lucru ar fi să creadă că i se spune adevărul.

— De ce nu faceți o încercare ?

— Am să fac. Chiar vreți să știți cu ce am să mă ocup cînd termin studiile ?

— Să mă gîndesc !

Aplecată puţin în faţă, cu cotul sprijinit pe genunchi şi cu bărbia în palmă, legănîndu-şi piciorul care se zărea de sub marginea rochiei, domnişoara Lynde părea cufundată în gînduri. Jeff o lăsă să-şi joace pînă la capăt comedia. În cele din urmă fata spuse :

— Da, cîndva am vrut într-adevăr să aflu cu ce o să vă ocupaţi.

— Iar acum nu mai vreţi ?

— Acum ? Ştiu şi eu ? Asta s-a întîmplat cu foarte mult timp în urmă.

— Aşadar nu vă interesează.

Domnişoara Lynde nu răspunse. După puţin timp întrebă :

— O cunoaşteţi pe mătuşa mea, domnule Durgin ?

— Nici nu ştiam că aveţi o mătuşă.

— Cum să nu ? ! Toată lumea are o mătuşă, chiar şi dacă nu are mamă, dacă e să luăm de bun ce spun operele lui Gilbert. Vă întreb pentru că, întîmplător, locuiesc la mătuşa mea şi, dacă aţi cunoaşte-o, s-ar putea... să vă invite să ne faceţi o vizită, spuse fata privindu-l atent pentru a vedea ce efect au vorbele ei.

— Dacă m-aţi prezenta mătuşii dumneavoastră, i-aş cere permisiunea să vin, răspunse Jeff grav.

— Serios ? ! exclamă fata. Mă bate gîndul să încerc. Mă întreb dacă într-adevăr aţi îndrăzni să o faceţi.

— Doar nu vă închipuiţi că mă sperii chiar aşa de uşor.

— Vreţi să spuneţi că vă sperii ?

— Nu...

— Nici nu încerc. Mătuşa mea este exact aşa cum v-am spus.

— Nu mi-aţi spus cum este. E cumva aici ?

— Nu, tocmai asta e partea cea mai proastă. Dacă ar fi, v-aş prezenta numai din dorinţa de a vedea dacă chiar aţi îndrăzni să-i spuneţi. În orice caz, am s-o fac cînd va sosi ceasul potrivit.

— Credeţi că va sosi vreodată ?

— Nu ştiu. În viaţă avem de-a face cu tot felul de ceasuri. Fiindcă veni vorba, cît e ceasul ?

— Şase şi un sfert.

— Atunci trebuie să plec.

Se ridică brusc, se învîrti o clipă în loc încercînd să-şi zărească propria imagine în oglinda de deasupra căminului, apoi îşi aranjă în grabă buchetul de trandafiri care îi împodobea rochia. Un boboc mare se rupse din mănunchi, căzu pe podea şi se rostogoli, împins de tivul rochiei. Domnişoara Lynde se depărtă puţin pentru a privi o fotografie, iar Jeff se aplecă, ridică bobocul şi i-l oferi făcînd o uşoară plecăciune:

— V-a căzut asta.

— Serios ? ! exclamă fata, privind floarea cu un aer de uimire şi îndoială.

— Aşa mi s-a părut, dar dacă credeţi că mă înşel, am s-o păstrez.

Privirea indiferentă a fetei se îndreptă în altă parte.

— Cînd se rup aşa de aproape de floare, nu se mai pot prinde la loc.

— Dacă aş fi trandafir, mi-aş dori să mă întorc la loc, spuse Jeff.

Fata se opri în mijlocul uneia din numeroasele ei piruete şi îi spuse, privindu-l peste umăr :

— Nu va fi nevoie să angajaţi un poet, domnule Durgin.

— Vă mulţumesc. Dealtfel, totdeauna am fost convins că îmi voi redacta singur reclamele. Am să vă trimit un exemplar.

— Chiar vă rog.

— Şi am să pun între paginile lui acest trandafir presat ca să ştiţi că e de la mine.

— Ar fi foarte drăguţ din partea dumneavoastră. Acum însă am să vă rog să mă conduceţi pînă la doamna Bevidge, dacă puteţi.

— Cred că pot, răspunse Jeff.

În scurt timp reuşiră să ajungă în faţa gazdei, după ce înaintaseră anevoie printre grupurile atît de înghesuite ale celor ce vorbeau şi rîdeau încît părea aproape imposibil să te strecori. Doamna Bevidge îi strînse mîna fetei cu mai

multă căldură decît cerea simplul gest de rămas bun și reuși să-i spună pe șoptite :

— Îți mulțumesc din suflet. Bessie, ai făcut o adevărată muncă de misionar.

— Nu tocmai, replică fata.

— Numai tu poți fi atît de drăguță. După cîte înțeleg, n-a fost chiar o corvoadă, nu-i așa ? Îți mulțumesc încă o dată, draga mea.

Jeff așteptase să-i vină rîndul, iar apoi, cînd fata se îndepărtă ca și cum ar fi uitat cu desăvîrșire de el, rămase privind în urma ei, fără să bage de seamă că doamna Bevidge i se adresează. Silueta zveltă a domnișoarei Lynde se pierduse în mulțime pînă cînd nu se mai zărea decît pălăria purtată cu multă grație. Deodată se întoarse și se uită înapoi cu un aer distrat ; cînd ochii îi întîlniră privirea lui Jeff, chipul i se lumină deodată, căutînd expresia potrivită celor care s-au chinuit mult timp să-și aducă aminte de ceva și în sfîrșit au reușit. Îi adresă un zîmbet fermecător, care îl înfioră din creștet pînă în tălpi și a cărui strălucire avu pentru Jeff totdeauna parfumul unui trimis de la distanță din vîrful buzelor ei pline.

Atunci băgă de seamă că doamna Bevidge îl întreba ceva în legătură cu adresa, în timp ce fixase asupra lui privire plină de îngăduință și cumsecădenie, principalele calități care o susținuseră de-a lungul glorioasei sale opere de binefacere desfășurate în mahalalele New York-ului.

— Nu, nu locuiesc în incinta universității, răspunse Jeff, înțelegînd cu întîrziere ce i se cerea.

— Doar Cambridge e de ajuns ? O s-o primiți ?

Jeff îi dădu adresa exactă, iar doamna Bevidge îi mulțumi cu acea bunăvoință exagerată care îi impresionează atît de mult pe cei din clasele sociale mai modeste. Jeff plecă teribil de emoționat de noua sa cunoștință, purtînd în gînd tonul glasului ei, amintirea gesturilor ei, imaginea chipului ei care îi răsărea în fața ochilor pretutindeni, așa cum ni se întîmplă de obicei după ce privim o lumină puternică.

XXIX

Ajuns acasă Jeff simţi nevoia să-i scrie Cynthiei, înc[illegible]nat parcă de o dorinţă nelămurită de împăcare. Îi po[illegible]ti despre serata de la care tocmai venise, ironizînd în [illegible]tă măsură atît împrejurarea în sine cît şi oamenii pe c[illegible]re îi întîlnise, mai ales pe tînăra fandosită care încerc[illegible]e să-l zăpăcească, şi încheie exprimîndu-şi nădejdea că C[illegible]nthia nu-şi va închipui că a reuşit cu adevărat să-l pună în încurcătură.

În timp ce scria, se gîndea că această domnişoară Lynde era, mai mult decît orice fată întîlnită pînă acum, întruchiparea idealului său din anii anteriori în privinţa elegenţei şi rafinamentului, ideal de care Westover reuşise să-l lecuiască aproape în întregime. Vedea în ea o tînără hotărîtă să facă numai ce vrea şi să nu se lase influenţată dacă ceea ce-i place nu e pe gustul altora. Încercarea ei de a-l intimida îi făcea plăcere şi, amintindu-şi de acele momente, zîmbi mulţumit de eşecul ei. Întreaga împrejurare îi apărea ca şi cum fata încercase să-l zgîlţîie cu mîinile ei delicate şi, în cele din urmă, se alesese ea însăşi cu o zgîlţîială zdravănă. Cu această imagine în gînd, izbucni în ris singur în întunericul odăii, încîntat de intimitatea scenei. Îşi spuse apoi că doamna Bevidge îi ceruse probabil adresa în urma sugestiei domnişoarei Lynde. Probabil că avea de gînd să îl invite să-i facă o vizită, şi socotea Jeff judecînd prin prisma experienţei sale sociale restrînse — aşa procedează în general cei din lumea bună; uneori nu primeşti decît o singură invitaţie, dar trimisă cu multă promptitudine.

Invitaţia pe care o primi de la doamna Bevidge a doua zi după-amiază era pentru o întrunire menită să trezească interesul tinerilor spre munca desfăşurată în cartierul sărmanilor ; citind invitaţia, Jeff bombăni indignat, văzîndu-se pus într-o situaţie care îl dezamăgea şi îl înjosea totodată. Îşi închipuise că va fi vorba cel puţin de o invitaţie la ceai, sau, furat de propria sa imaginaţie, se gîndise (deşi refuza să recunoască) chiar la o petrecere dată după sesiunea de

farnă sau la vreo altă întrunire organizată mai curînd. Se îmbujoră de ruşine amintindu-şi că îndrăznise chiar să viseze o invitaţie la teatru — distracţia sa preferată unde să se bucure de favoarea de a şedea alături de domnişoara Lynde.

Rupse în bucăţele scrisoarea doamnei Bevidge şi se hotărî să nu-i răspundă, dîndu-i astfel de înţeles cum a apreciat invitaţia ei. Dar bunăvoinţa doamnei Bevidge nu era lipsită de curaj ; era convinsă că ascensiunea socială a lui Jeff trebuia plătită şi că, prin urmare, prima sa datorie era să accepte să fie util. Cînd văzu că nu primeşte nici un răspuns, îi scrise iarăşi invitîndu-l la o nouă întrunire, un fel de continuare a celei dintîi, care fusese deosebit de reuşită din toate punctele de vedere deşi nu se bucurase de o participare prea mare. De data aceasta îi aruncă şi o momeală, exprimîndu-şi speranţa că tinerii vor ajunge să împărtăşească entuziasmul domnişoarelor în această privinţă. Exprimîndu-şi teama că domnul Durgin poate nu primise cea dintîi scrisoare a sa, doamna Bevidge o trimise pe cea de a doua pe adresa nepotului ei.

Cînd primi scrisoarea, Jeff depăşise faza iniţială de furie şi era dispus să refuze în mod civilizat invitaţia, dar specificarea privitoare la „entuziasmul domnişoarelor" făcu să renască în sufletul său speranţa de a o întîlni pe „fata aia" cum o numea pe domnişoara Lynde ori de cîte ori se gîndea la ea. Aşadar acceptă invitaţia, dar pe drum îi spunea tot timpul că nu o va întîlni şi, pînă în clipa cînd dădu mîna cu ea, refuză să creadă că se înşelase.

Nu se întîmplă nimic deosebit înainte de întrunire, căci totul fusese aranjat : singura problemă a fost asigurarea unui număr suficient de tineri, căci nu veniseră decît în proporţie de unul la cinci domnişoare. Doamna Bevidge explică celor de faţă că se convinsese de ineficacitatea muncii benevole în rîndurile celor săraci şi că se hotărîse să se alăture societăţilor de binefacere organizate. Aceste duceau mare lipsă de voluntari — în special bărbaţi care să meargă printre cei ce solicitau ajutor, să constate care le sînt adevăratele necazuri, să-i ajute să găsească

locuri de muncă. Ea însăşi avea să fie secretara întrunirilor ce urmau să aibă loc luna viitoare. Era clar că doamna Bevidge avea de gînd să-şi facă intrarea în armata sufletelor caritabile, aducînd cu sine un număr cît mai mare de recruţi.

Numai că Jeff nu era dispus să se lase exploatat şi nici nu venise ca unul care încerca să-şi croiască astfel drumul spre înalta societate. Venise doar din dorinţa de a o întîlni pe domnişoara Lynde, iar în clipa cînd îşi văzu dorinţa realizată nu simţi nici un pic de recunoştinţă faţă de doamna Bevidge care îi facilitase întîlnirea şi nici un pic de regret pentru eşecul bunelor ei intenţii prin mijlocirea lui. Refuză însărcinarea scuzîndu-se cu atîta răceală şi stăpînire de sine, inventînd motive pe care nici măcar nu le ascunse sub masca unui alturism aparent, încît colegul care pledase pentru invitarea lui la cealaltă seară se simţi dator să-şi ceară scuze pentru lipsa de tact a doamnei Bevidge.

— Are cele mai bune intenţii şi îşi ia misiunea foarte în serios, dar din păcate atitudinea ei e uneori foarte jignitoare, cînd nu se controlează. E perfect îndreptăţită să solicite ajutorul nostru, dar asta nu-i dă dreptul să ne prezinte tuturor ca sclavi ai ei.

Jeff înţelese că cel ce-i vorbea atribuia tuturor participanţilor sentimente care de fapt erau numai ale lui.

— Ei, nu-i nimic. Adevărul este că nu mă pot angaja la o asemenea muncă dacă vreau să-mi recuperez restanţele.

— Şi dumneata te lupţi cu valurile ? întrebă colegul, dîndu-i de înţeles că şi el are aceleaşi probleme.

Cu un gest plin de compasiune, puse mîna pe umărul de fier al lui Jeff şi se depărtă, lăsîndu-l în grija domnişoarei Lynde de lîngă care acesta nu se clintise din clipa cînd o întîlnise.

— După cum văd, spuse fata, cam toţi vă luptaţi cu aceeaşi furtună, aşa că pînă la urmă s-ar putea să ajungeţi cu bine la ţărm.

— Sau să ne înecăm cu toţii, replică Jeff rîzînd şi înfruptîndu-se din pîinea cu unt şi ceaiul oferite de doamna Bevidge cu o plăcere nediminuată de refuzul de a răspunde la ceea ce i se ceruse.

Probabil că avea dreptate şi că gazda nici nu merita mai multă atenţie din partea lui, dar privindu-l de la celălalt capăt al încăperii, colegul cel altruist se întreba dacă nu cumva făcuse un efort zadarnic cînd încercase s[ă] o scuze pe respectiva doamnă în faţa unui om atît de egoist.

La plecare, Jeff se trezi înconjurat de un grup de tineri care se pregăteau să facă drumul împreună. Întîmplător îşi luă rămas bun de la stăpîna casei odată cu domnişoara Lynde. Doamna Bevidge rosti formula obişnuită de despărţire cu un glas cald şi mîngîietor, care arăta că se adresează unei persoane de nivelul ei.

— La revedere, draga mea !

Apoi, întorcîndu-se spre Jeff, rosti cu răceala specifică celor conştienţi de obligaţiile ce le revin în virtutea rangului lor :

— Sînt acasă totdeauna joia, domnule Durgin.

— Vă mulţumesc, răspunse Jeff, care înţelese perfect atît semnificaţia cuvintelor cît şi a tonului, dar în clipa următoare uită de toate căci, ieşind în stradă, constată că domnişoara Lynde pleca spre casă pe jos.

După cîţiva paşi, tînăra îi dădu de înţeles lui Jeff printr-o ceva, care nu era nici zîmbet, nici privire, nici cuvînt, doar un gest imperceptibil al capului şi al umărului, că ar fi cazul să o conducă pînă acasă, dacă îi trecuse cumva prin gînd să nu o facă.

Era o seară senină, uscată şi trandafirie, una din acele seri cum sînt adesea în Boston în luna decembrie. Mergeau pe strada uşor înclinată, trecînd pe sub reţeaua delicată a ramurilor de ulm în lumina aurie a amurgului. Printre case, la capătul străzii, se zărea suprafaţa uşor încreţită a rîului, poleită parcă de aceeaşi lumină intensă. Jeff, a cărui constituţie robustă gusta din plin bucuria plimbării în aerul rece, se întorcea din cînd în cînd spre tînăra

ce păşea iute alături, astfel încît vălul uşor ce-i acoperea faţa i se lipea de obraji şi de buzele rumene. Cînd se priveau, ochii lor erau aproape la aceeaşi înălţime, iar Jeff urmărea fascinat jocul voalului pe buzele ei în timp ce vorbea.

— De ce n-aveţi de gînd să mergeţi joia la doamna Bevidge ? întrebă tînăra. E foarte plăcut.

— De unde ştiţi că n-am să merg ? replică el.

— După felul cum i-aţi mulţumit.

— Mă sfătuiţi să merg ?

— Nu e treaba mea. De ce mă întrebaţi ?

— Nu ştiu, din curiozitate, probabil.

— Drept să vă spun, v-aş sfătui să mergeţi, spuse fata.

— O să fiţi acolo joia viitoare ?

— Eu ? Niciodată nu merg la doamna Bevidge joia.

— *Touché !* exclamă Jeff izbucnind în rîs. Totdeauna vă învingeţi adversarii în felul acesta ?

— Adversarii ?

— Sau prietenii — e cam acelaşi lucru.

— Ah ! după cum văd, faceţi parte din categoria pesimiştilor.

— De ce nu încercaţi să faceţi din mine un optimist ?

— Mă întreb dacă merită efortul.

— Asta nu pot s-o hotărăsc eu.

— Nu vă subapreciaţi ! E o atitudine şi mai învechită.

— Voi fi exact aşa cum veţi dori.

— Nu sînt sigură că aţi reuşi.

În prima clipă Jeff nu prinse în întregime sensul vorbelor ei, iar atunci cînd îl înţelese, nu mai avu generozitatea de a se recunoaşte din nou învins. Era clar că, chiar dacă fata de lîngă el nu îl putea intimida, era totuşi capabilă să îl înfrîngă în duelul replicilor, iar aceasta îi stîrni dorinţa de a o domina. Dacă în clipa aceea ar fi găsit replica potrivită, oricît ar fi fost de tăioasă, ar fi rostit-o. Dar nu-i veni nimic în minte, aşa că se văzu nevoit să-şi continue drumul în tăcere, furios că nu poate exploata momentul.

Ajunseră în dreptul casei ei și văzură în fața ușii un tînăr care se chinuia să descuie cu cheia ; după cîteva încercări zadarnice, înjură pe șoptite, se întoarse și trase clopoțelul cu un gest nerăbdător.

Domnișoara Lynde începu să rîdă batjocoritor ; tînărul privi peste umăr și îi văzu pe cei doi. Sentimentul înjositor pe care Jeff îl trăise cu puțin timp în urmă se intensifică în clipa în care își dădu seama că, alături de celălalt bărbat, este pus într-o inferioritate umilitoare. Ca și el, Jeff era îmbrăcat cu o corectitudine desăvîrșită : purta joben, redingotă de cea mai modernă croială, mănuși și pantofi asortați ; hainele îi veneau perfect și erau lucrate la cel mai bun croitor. Dar privindu-l pe tînărul din fața lui, a cărui ținută era întru totul asemănătoare, Jeff avu impresia că e îmbrăcat sărăcăcios. În același timp, simți că statura lui masivă are ceva grosolan, că nuanța părului său, culoarea ochilor și a obrajilor săi sînt lipsite de orice rafinament. Pînă și expresia morbidă ce răvășea trăsăturile plăcute ale celuilalt — semnul clar al unei vieți de dezmăț — avea ceva elegant și distins care trezi în Jeff dorința aprigă de a-l depăși.

Întorcîndu-se spre Jeff, domnișoara Lynde rosti :

— Fratele meu, domnule Durgin.

Apoi, privind spre cel pe care îl prezentase astfel, continuă :

— Ar fi bine să suni mai întîi, Alan, și după aceea să încerci cheia.

— Cheia e foarte bună, replică tînărul, oprindu-și o clipă privirea asupra lui Jeff, după care se întoarse și așteptă să se deschidă ușa.

Sora lui răspunse cu o candoare care, după cîte înțelese Jeff, era menită să reprezinte o compensație adresată lui :

— Poate că cheile de noapte nu pot fi folosite înainte de a se înserа, sau nu funcționează cum trebuie mai devreme de miezul nopții.

Ușa fu deschisă, și fata rosti cu o drăgălășenie de-a dreptul cuceritoare :

— Nu vreți să poftiți înăuntru, domnule Durgin ?

Jeff refuză politicos, dîndu-şi seama că gestul ei nu pornise de fapt din amabilitate faţă de el, cît din dorinţa de a-i face în ciudă fratelui ei. Îl luă ca atare, ceea ce nu-i micşoră dorinţa de a se răfui cu ea la momentul potrivit.

XXX

În timpul cinei, în clipele cînd majordomul nu era de faţă, Alan Lynde îşi certă sora pentru imprudenţa de a apărea pe stradă în compania unui ticălos lipsit de orice maniere, a unui mitocan care se purtase atît de grosolan cu colegii săi încît nu fusese acceptat în nici unul din cercurile mai selecte, care fusese eliminat în primul an şi care nici n-ar mai fi îndrăznit să se reîntoarcă la colegiu dacă n-ar fi avut un obraz neobişnuit de gros. Şi încheie spunînd că tare ar vrea să afle de unde a reuşit să-l culeagă.

Bessie îi arătă că l-a cules — dacă acesta era termenul care-i place — de la serata doamnei Bevidge, iar Alan răspunse cu o înjurătură şoptită rămasă nesesizată de mătuşa lor care, protejată de o uşoară surzenie, nu înţelegea ce se petrece între cei doi. Aşezată în capul mesei, mătuşa privea cînd la unul cînd la celălalt : după părerea ei, Alan nu arăta mai aprins decît altă dată, iar Bessie nu trăda mai multă mulţumire de sine ca de obicei.

Alan presupuse că trebuia să fie vorba de vreo operă de binefacere a lui Lancaster şi se întrebă cum un om de calitatea lui Morland se lăsase dus de nas în aşa hal încît îl acceptase în casa sa pe acest mitocan ; o văzuse chiar el în compania individului la serata lui Morland. În concluzie, îi porunci surorii sale să pună capăt acestor relaţii, subliniind că nu-i vrea decît binele.

Bessie răspunse că îşi dă seama perfect că fratele ei e chinuit de remuşcări din pricină că se purtase nepoliticos cînd îl întîlnise pe domnul Durgin, adăugînd că-l bănuieşte de a fi trecut puţin pe la club, avînd astfel nervii cam încordaţi. Poate tocmai de asta nu reuşise să descuie uşa ? Fără îndoială, domnul Durgin era un intrus în lumea universitară, poate chiar şi un ticălos, dar deocamdată n-o

[illegible] încă. Dacă într-adevăr fu[illegible]se eliminat și re[illegible]ise la colegiu, mai existau și alții care nu fuseseră eliminați și nici nu se întorseseră, dar aceasta se explica probabil prin faptul că erau complet lipsiți de obraz. În încheiere îi aminti fratelui ei că era obișnuită să iasă în lume fără compania și protecția lui și că se va strădui să trăiască și de acum încolo fără să-i urmeze sfaturile. Sau poate considera că e necesar să urmeze exemplul lui ?

Tocmai se servise peștele, iar Alan, care mîncase fără nici o poftă dar bause cu multă înverșunare, își aruncă servetul și ieși din sufragerie.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă mătușa lor privind în urma lui.

Bessie ridică din umeri și răspunse mai mult cu buzele decît cu glasul :

— Cred că nu se simte prea bine.

— Crezi că... ?

Fata se încruntă în loc de răspuns și cele două mei își continuară cina, apoi trecură în bi[illegible]oteca mare și mohorîtă unde își petreceau de obicei [illegible]erile cînd Bes[illegible] nu era plecată de acasă. Asemenea seri erau tot mai frecvente cu trecerea timpului, căci împlinise douăzeci și cinci de ani, iar tinerii de o vîrstă cu ea își terminaseră de mult studiile. Bessie nu era genul de fată care încerca să întoarcă tinerețea înapoi făcîndu-și prieteni printre studenții din anii mici, care intraseră în urma celor ce-i fuseseră colegi și totodată parteneri de dans la [illegible]iu. Rămăsese consecventă vechilor prieteni dintre care unii intraseră ulterior la facultatea de drept, numai că pe aceștia îi vedea din ce în ce mai rar fără a reuși să-i înlocuiască făcîndu-și prieteni noi ; poate că, în ultimă instanță, nici nu făcea parte dintre fetele ce se bucurau de prea multă căutare căci, deși se spunea că e fermecătoare, nu prea știa să facă complimente, iar în general oamenii preferă pe cei dispuși să-i măgulească celor capabili să-i fascineze. În realitate bărbații se temeau de ea. De fapt, s-a dovedit că bărbații care nu se tem de astfel de fete sînt tocmai aceia de care ele ar trebui să se ferească. Indiferent dacă

acest adevăr era sau nu valabil în legătură cu Bessie Lynde, era clar că ea, care strălucea totdeauna prin inteligență, dar nu și prin frumusețe, nu reușea să adune în jurul ei bărbați de cea mai bună calitate. Erau în general bărbați pe care alte fete îi considerau proști sau insuportabili și cărora era foarte greu să le găsești alte atribute, deși calificîndu-i astfel li se făcea o nedreptate. Celelalte fete se întrebau adesea ce-o fi găsind Bessie la ei ; de fapt, poate că nici nu era nevoie să găsească ceva la ei, ci doar ca ei să remarce la ea ceea ce trebuia remarcat, și nimic mai mult.

Ceaiul fu servit în bibliotecă, ai cărei pereți erau acoperiți în întregime de colecțiile rămase de la bunicul ei, astfel încît singurele suprafețe libere erau cele cu portretele bunicului și înaintașilor lui, mergînd până în vremea cînd Copley crea adevărate capodopere înfățișîndu-i pe ei și contemporanii. Chiar și mătușa ei arăta ca un portret, nu chiar atît de vechi ca al străbunicului, dar ceva mai îndepărtat în timp decît al tatălui ei. Chipul ei plin, cu ochi mari și obraji tinerești, era încadrat de bucle cenușii pieptănate cuviincios pe înalta frunte a unei perițe de bună croită care masca — fără a ascunde complet — prezența perucii. Avea expresia senină dar cam absentă a celor ce suferă de o ușoară surzenie, seninătate datorată probabil anilor de prosperitate și bună-cuviință care îi caracterizaseră întreaga viață. Rămăsese domnișoară Lynde în chip firesc și nu întru totul împotriva voinței ei, așa încît era complet lipsită de amărăciune și însoțesc de obicei această dezamăgire. Deși trăise toată viața printre oameni, nu știa mare lucru despre ei : știa doar că se împart în două categorii : cei ce erau ca ea, și cei ce erau altfel ; și trăise tot timpul numai printre cei de seama ei, ocrotită de părerile și năzuințele lor. Pe reprezentanții celeilalte categorii nu-i disprețuia, nici nu-i excludea ; erau însă la fel de inexistenți pentru ea ca frigul de afară în clipa de față cînd se așezase cu toată demnitatea staturii sale impunătoare pe fotoliul comod din bibliotecă elegantei locuințe moștenite de la tatăl ei. Fap-

tul că în tăcerea monahală a casei își făcuseră apariția copiii fratelui ei nu tulburase cu nimic ordinea ei imperturbabilă. Era cît se poate de firesc ca, după moartea tatălui lor, copiii să se afle aici și nu era de mirare că, în timp, tinerii manifestaseră și o serie de înclinații spre dezordine ; întrucît asemenea înclinații nu aparțineau neamului Lynde, era foarte probabil că le moșteniseră de la mama lor — o femeie din sud cu care fratele ei se căsătorise în vremea aventurilor sale financiare și sociale care îl purtaseră spre ținuturi complet necunoscute ei. Cum nici mama copiilor nu mai trăia, viața mătușii se concentrase asupra lor cu un sentiment de totală aprobare — chiar dacă nu era însoțit în egală măsură de satisfacție — acceptîndu-i ca parte integrantă a existenței sale. Cei doi nepoți ajunseseră la vîrsta tinereții fără a reuși să tulbure cu ceva credința ei în acea divinitate unitariană la a cărei slujbă se ducea cu regularitate.

Cînd Alan își abandonă studiile la colegiu în primul an fără a le relua ulterior, preferînd să călătorească în Europa, Egipt și Japonia, mătușa considerase în optimismul ei îngust că timpul și distanța vor reuși să aștearnă uitarea asupra aventurilor sale. Întors acasă, băiatul își consacrase toată energia activității de la club, cu toate că mătușa lui ar fi dorit să-l vadă dedicîndu-se unei profesii sau intrînd în afaceri. Dar întrucît nu duceau lipsă de bani, aștepta cu nerăbdare ca tînărul să manifeste interes spre ceva cu aceeași consecvență de care dădea dovadă deocamdată în pasiunea sa pentru cai. Între timp, urmînd sfatul doctorului, tînărul fusese trimis din cînd în cînd într-un loc de odihnă. După prima încercare de acest fel, starea lui fusese atît de mult îmbunătățită și se menținuse un interval atît de lung, încît internările sale ulterioare — repetate ori de cîte ori lucrurile se înrăutățeau — îi dădeau mătușii un sentiment de siguranță, cu atît mai mult cu cît erau totdeauna urmate de o ameliorare a situației.

Luînd din mîna nepoatei sale ceașca de ceai, domnișoara Louisa Lynde repetă întrebarea pe care o formulase parțial la cină :

— Crezi că Alan se simte iarăși rău ?

— Nu prea, răspunse fata cu seninătate. A fost la club. De fapt cred că a plecat de la masă pentru că l-am ofensat.

— Ce-ai făcut ?

— L-am ofensat. Îmi făcea morală, iar eu n-am fost dispusă să-l ascult.

Gustînd ceaiul, mătușa constată că e întocmai pe gustul ei, așa încît își exprimă satisfacția printr-o afirmație generală la adresa nepoatei sale :

— Nu prea văd ce motiv avea să te certe.

Potrivindu-și intensitatea glasului pe măsura posibilităților auditive ale mătușii și făcînd un oarecare efort pentru a-l menține astfel, Bessie declară :

— Știi, cînd e în toane proaste, simte nevoia să certe pe cineva, iar eu l-am cam necăjit, bănuiesc.

— Ce-ai făcut ? întrebă mătușa descifrînd sensul vorbelor mai mult după mișcarea buzelor decît din sunet.

— M-am întors acasă în compania unui bădăran, iar cînd am ajuns în fața ușii, l-am găsit pe Alan chinuindu-se să descuie ușa și le-am făcut cunoștință.

Domnișoara Louisa Lynde auzise cuvîntul „bădăran" atît de des de la nepoții ei, încît își închipuia că îl cunoaște pe deplin sensul ; așa că întrebă :

— Dar unde l-ai cunoscut ?

— Prima oară, răspunse Bessie, l-am întîlnit la serata dată de Willie Morland săptămîna trecută, iar astăzi l-am găsit din nou la întrunirea de binefacere a doamnei Bevidge.

— Nu știam, spuse mătușa după ce mai luă o înghițitură de ceai, că bădăranii au asemenea preocupări.

— Nu cred că au, răspunse tînăra rîzînd. Încă n-au ajuns să fie frămîntați de astfel de griji, iar cel de care îți vorbeam nici nu cred că va ajunge vreodată. Doamna Bevidge a încercat să-l includă printre adepții săi, dar el s-a eschivat cu atîta promptitudine, abilitate și aș zice chiar brutalitate, încît bietul Freddy Lancaster s-a simțit dator să-i ceară scuze pentru lipsa ei de tact.

Prezentînd împrejurarea cu mici înfloriturі, Be[illegible]'s-a amuza copios pe seama ei fără a reuși însă să-și constrîngă mătușa de hazul întregii situații. Expresia domnișoarei Lynde rămase serioasă și atentă, așa încît nepoata ei continuă :

— Faptul că a refuzat-o nu l-a tulburat deloc, așa că a rămas pînă la sfîrșitul întrunirii, iar la plecare am ieșit întîmplător împreună și, cum aveam același drum, i-am permis să mă conducă acasă. E drept că e un mitocan, dar nu e chiar ca ceilalți, rosti Bessie aplecîndu-se puțin înainte și încercînd prin aceste cuvinte să-și lămurească mătușa, măcar în parte, asupra firii și personalității lui Jeff.

Domnișoara Lynde ascultase cu destul de multă atenție, iar cînd nepoata ei se opri, întrebă :

— Și de ce era Alan așa de supărat pe tine ?

Tînăra se sprijini din nou de spătarul fotoliului.

— Știu eu, în general pentru că individul e un mitocan și în special pentru că e unul cu destul de mulți cuiburi. Am aflat că a fost eliminat în primul an pentru un motiv sau altul, și știi că bietul Alan este foarte pretențios ! Dar, după cîte spune Molly Enderby, în momentul de față Freddy Lancaster are numai cuvinte de laudă la adresa lui.

Bessie își luă o expresie care ar fi putut sugera căința și dorința de împăcare, dar în clipa următoare rosti pe neașteptate :

— Poate că era beat cînd a avut necazul acela. Alan nu l-ar ierta niciodată pentru așa ceva !

— Cred, spuse mătușa, că grija fratelui tău pentru relațiile pe care ți le faci este o notă bună pentru el.

— Desigur, încuviință fata rîzînd, și cum de obicei nu prea-i pasă, ar fi trebuit să ascult cu mai multă răbdare teoriile lui. Dar cînd a început să mă dăscălească, mi-am ieșit din fire și i-am dat cîteva sfaturi binefăcătoare sub o formă cam tăioasă. Probabil că de asta s-a ridicat și a plecat.

— Tot nu înțeleg, insistă mătușa, ce motiv avea să se supere pe tine chiar așa de tare.

— Ba eu înțeleg, replică Bessie. Înfățișarea domnului Durgin nu sugerează celui care îl vede întîmplător nici un fel de rafinament spiritual : chipul lui e așa de dur și de colțuros, hainele îi stau așa de nefiresc, încît ai senzația că mergi pe stradă lîngă un om primitiv căruia croitorii și frizerii i-au dat o spoială de *fin de siècle.*

Văzînd expresia de uimire de pe chipul mătușii ei, Bessie izbucni în rîs și adăugă :

— Și eu aș fi fost la fel de neliniștită în locul lui Al... și am să am grijă să i-o spun. Dacă situația nu m-ar fi ... teresat așa de mult, poate că m-aș fi înspăimîntat. Ori de cîte ori priveam în jur și îl găseam pe acest om primitiv alături, mă treceau fiorii. Aveam parcă senzația că mă ... pe sus și mă duce în peșt...ra lui. Am să încerc să-i exp... asta lui Alan.

XXXI

Cînd își t...mină ceaiul n...d mul...ni că și ... tava cu cești. Stăpîna casei rămase în fotoliul ei de la capătul mesei, iar Bessie luă o carte și începu ... Mătușa ei se trezi la nouă și jumătate și întrebă :

— S-a întors Alan ?

— Cred că nici n-a fost plecat, răspunse fata. E prea devreme ca să se întoarcă sau nu e destul de tîrziu.

— Cred că am să mă duc să mă culc, mi-e cam somn, spuse mătușa.

Bessie nici nu zîmbi auzind cuvintele ei, căci această comedie se repeta în fiecare seară cînd erau amîndouă acasă. Se despărțiră cu tot ceremonialul cerut de afecțiunea între membrii unei familii, după care nepoata își dădu mătușa în grija cameristei. Apoi fata se așeză din nou în fața focului și rămase pe gînduri cu cartea închisă pe genunchi. În asemenea clipe de visare dispărea complet aerul de vioiciune sclipitoare care, în afara ochilor

neobișnuiți și a gurii frumos conturate, dădea farmec chipului ei. Chiar și ochii păreau inexpresivi, buzele ofilite și fața toată arăta obosită și îmbătrînită.

Aștepta ca fratele ei să coboare, așa cum făcea de obicei cînd era acasă, ca să fumeze o țigară în bibliotecă după ce mătușa lor se ducea la culcare.

Alan intră cu pași ușori, încălțat în papuci, și prezența lui în încăpere fu semnalată printr-un sughiț sugestiv. Fata nu ridică ochii spre el, ci îl lăsă să facă mai multe încercări nereușite de a-și aprinde țigara blestemînd în surdină chibriturile, apoi îi întinse sfeșnicul oferindu-i, astfel pe tăcute o soluție. În timp ce el se apleca peste spătarul scaunului ei cu țigara în gură pentru a ajunge la flacără, Bessie spuse :

— Ești un băiat de treabă, Alan.

— Și tu, Bess, ești o fată bună, răspunse tînărul după ce se așeză în fotoliul comod al mătușii.

— Nu sînt foarte sigură, replică sora lui. Aș fi mai sigură dacă ai continua să mă certi. Știam cît se poate de bine că e un bădăran, iar la întrunirea doamnei Bevidge s-a purtat într-adevăr ca un ticălos.

— Atunci, chiar nu mai înțeleg cum se face că erai cu el.

— Ba da, Alan, înțelegi foarte bine. E ca și cum ai spune că nu înțelegi cum de ai ajuns tu să fii mai mult serios decît treaz. M-a tentat.

Fratele ei zîmbi neputincios.

— Dar n-ai voie să cedezi unei astfel de tentații, Bess, spuse el cu seriozitatea omului care resimte urmările propriilor sale greșeli.

— Știu că n-am voie, dar o fac. Îmi dau seama că n-am decît de pierdut chiar dacă pe alții nu-i afectează cu nimic. Știi ce, jur că nu mai fac — dacă juri și tu !

— Sînt gata oricînd să jur, răspunse tînărul abătut. Ești o fată așa de inteligentă, Bess, și mă doare sufletul cînd văd că te faci de rîs.

— Chiar crezi că sînt inteligentă, Alan ? întrebă fata, bucuroasă în egală măsură de învinuire și de laudă.

— Ești singura fată inteligentă pe care o cunosc.

— Ei, Doamne, nu e cazul să mă lauzi chiar așa ! Și atunci, cum îți explici că nu profit cu nimic de pe urma inteligenței mele ? Alte fete sînt în stare să picteze, să cînte sau să scrie, iar eu nu reușesc să mă distrez decît cu lucruri care îmi fac rău. Poate poți tu să-mi explici de ce.

Alan Lynde nu căută să-i dea o explicație. Vorbele ei îl făcură să se gîndească cu amărăciune la propria sa situație.

— Cred că și eu sînt inteligent... începu el.

— Și încă cum ! sări sora lui cu generozitate. Nimeni nu se compară cu tine. Dacă ai fi mereu lîngă mine și am vorbi mai mult, n-aș mai simți nevoia să am pe altcineva în preajmă. Discuția cu tine e o adevărată delectare spirituală. Prostiile sentimentale nu mă interesează. Cînd ești tu cel adevărat, ai un fel cu totul deosebit de a vedea lucrurile — și chiar și altfel nu ești prost. Ai putea realiza orice ai vrea.

— Din păcate, nu prea știu ce dracu vreau, replică Alan.

— Asta cam așa e, nu prea știi ce dracu vrei, adeveri fata.

— N-ar trebui să te exprimi așa, Bess, o dojeni fratele ei cu severitate.

— Nici nu o fac în prezența oricui, în nici un caz în prezența doamnelor.

Alan o privi cu coada ochiului, zîmbind ironic și trist totodată.

— Cu asta m-ai dat gata, recunoscu el.

— *Touché !* cum spune domnul Durgin. Cred că face scrimă și că vorbește franțuzește. Parcă aș auzi un animal vorbind franțuzește, deși ni se pare firesc ca toate animalele să vorbească englezește. Să-ți spun drept, nu mă supără cînd te aud înjurînd în prezența mea. Ajută la descărcarea energiei electrice.

Izbucni în rîs, și veselia ei se transmise și tînărului.

— E ceva de capul lui ? mormăi Alan cînd se opri din rîs.

— Chiar foarte mult, răspunse Bessie gînditoare.

Apoi îi relată tot ce îi spusese Jeff despre el însuşi, descriindu-i cum ştiuse s-o pună la punct pe binevoitoarea Bevidge — aşa îi spunea ea — şi făcu portretul sumar al caracterului lui, atît cît îl putuse intui. Portretul era alcătuit în mare măsură din presupuneri subtile, prezentat într-o formă hazlie din care fratele ei, cunoscîndu-şi propriile sale defecte, trase o serie de concluzii foarte corecte.

— Oricum, ar fi bine ca de acum înainte să nu mai ai de-a face cu el, spuse Alan în cele din urmă.

— Desigur, consimţi Bessie gînditoare. Asta ar fi ca şi cum ai ajunge tu să te obişnuieşti cu băuturi proaste, nu aşa ? Cred că înţeleg perfect. Dacă tot trebuie să bei atunci măcar să bei şampanie.

Îl învălui într-o privire pătrunzătoare prin care intuiţia feminină arată că înţelege viciul ei pe care băiatul o consideră amuzantă şi atît de patetică.

— Mai bine să nu mai vorbim de şampanie, repl fratele ei, morocănos.

— Ai dreptate, recunoscu Bessie şi se sprijini din no de spătarul fotoliului, privind visător focul.

— Dacă eu renunţ, renunţi şi tu ?

— Mă tem că nu pot.

— Ai putea măcar să încerci.

— Am tot încercat.

— Aşadar facem tîrgul, spuse fata ridicîndu-se brusc de pe fotoliu. Se apropie de fratele ei, îi netezi părul şi îl sărută pe fruntea acoperită de o umezeală neplăcută. Bietul meu băiat ! Aşadar facem tîrgul : te laşi de beţii, mă las de bădărănii ! Noapte bună !

Alan izbucni într-un hohot de rîs auzindu-i exprimarea grosolană care contrasta atît de puternic cu înfăţişarea ei delicată.

XXXII

Jeff nu reușise să-și dea seama dacă domnișoara Lynde avea de gînd să facă parte dintre invitații de joi ai doamnei Bevidge. Se gîndi că poate a vrut doar să-l necăjească, așa că se hotărî să meargă cu prima ocazie, sperînd să o întîlnească. Nu o găsi acolo, iar doamna Bevidge nu se învrădui să-i facă alte cunoștințe, așa încît, după ce bău o ceașcă cu ceai, plecă cu sufletul plin de revoltă, cu gîndul să se răzbune pe societate cu prima ocazie, refuzînd favorurile pe care aceasta i le va oferi ulterior. Numai că ocazia așteptată nu se ivi. Deși aparent lumea își deschisese porțile în fața lui, le închise destul de repede, iar Jeff fu nevoit să se împace cu gîndul de a renunța la ea. Se apucă serios de învățat și își reînnoi legămîntul față de Cynthia, deși gîndurile i se îndreptau destul de des spre cealaltă față. Renunțase aproape cu totul la speranța de a o mai întîlni, cînd se anunță o mare petrecere înaintea sesiunii de iarnă care avea să pună capăt — cel puțin pentru două săptămîni — veseliei celor tineri. Petrecerea includea atît de mulți invitați, încît în anumite privințe trecea dincolo de limitele obișnuite impuse de societate. În cazul lui Jeff Durgin, excepția se explica printr-o intenție binevoitoare ce depășea îngăduința generală pe care gazda era dispusă să o acorde cîtorva „străini".

Doamna Enderby era o persoană a cărei generozitate întrecea cu mult bunăvoința altor reprezentante de seamă ale înaltei societăți. Era genul de femeie care nu se teme să facă ce-i place ; de exemplu, nu se sfiise să facă cunoștință cu doamna și domnișoara Vostrand la serata organizată de Westover în urmă cu cîțiva ani ; mai mult chiar, le dăduse ocazia să profite de ospitalitatea ei în cîteva împrejurări, ceea ce nu avusese nici un fel de urmări neplăcute pentru poziția sa. Jeff îi fusese atunci prezentat, dar părerea pe care și-o făcuse despre el fusese atît de proastă, încît nu-l invitase niciodată, nici chiar la conferințe sau ședințe literare ținute cu intenții caritabile, cu toate că în asemenea împrejurări participaseră și studenți

de genul lui Jeff. Nu-şi făcuse nici un fel de mustrări de conştiinţă din pricina lui pînă în ziua cînd una din fiicele i îl întîlni pe Jeff la serata dată de Willie Morland şi apoi la întrunirea doamnei Bevidge. Cu prima ocazie fata nu stătuse de vorbă cu el — nici n-ar fi reuşit chiar dacă ar fi vrut, căci nu se desprinsese o clipă de lîngă Bessie Lynde ; în cealaltă împrejurare îi adresase de la distanţă un zîmbet şi un gest de salut, la care Jeff răspunsese cu cordialitatea cuvenită. Fata însă interpretă răceala lui ca pe un reproş, care o impresionă cu atît mai mult cu cît se lăsase influenţată de atmosfera generală de îngăduinţă de la întrunirea doamnei Bevidge.

— Cred că a suferit foarte mult, mamă, îi explică fata că nu l-ai invitat niciodată. Probabil că şi ei i-a simţi o asemenea atitudine.

— Bine, fie, trimite-i o invitaţie, răspunse mama.

Cînd Jeff primi invitaţia — cam în ultimul ceas — se grăbi să trimită o scrisoare de mulţumire, nu atît pentru că îl tenta să meargă în casa doamnei Enderby, cît îndemnat de speranţa de a o întîlni pe domnişoara Lynde.

Dealtfel ea a fost prima persoană pe care o zări după ce îşi făcu datoria faţă de gazdă. După ce îl prezentă pe Jeff mătuşii ei, Bessie îi promise că îi va acorda un dans şi îi îngădui să-l noteze în carneţel. Pe parcursul altui dans rămase pe margine stînd de vorbă cu el, iar apoi Jeff o însoţi să ia o gustare.

Westover venise la petrecere apăsat de tristeţea cu care participă la asemenea evenimente cei trecuţi de treizeci şi cinci de ani. Urmărindu-i pe cei doi tineri, rămase cu impresia că nu s-au despărţit toată seara ; impresia era atît de puternică, încît în clipa cînd dansul se sfîrşi şi Jeff o conduse pe Bessie la mătuşa ei pentru a-şi aştepta următorul partener şi el însuşi reveni în sufragerie, Westover simţi nevoia să stea de vorbă cu el pentru a-şi calma o oarecare neliniştе care pusese stăpînire pe el. Dar Jeff nu era dispus să discute ; îşi umplusе o farfurie cu crochete, mazăre, ruladă de carne şi salată, luase o sticlă de şampanie şi se retrăsese într-un colţ. Doamnele plecaseră

din sufragerie și nu mai rămăseseră decît cîțiva tineri și o mulțime de bătrîni, singuratici sau în grupuri. Capetele lor pleșuve se aplecau cu lăcomie asupra farfuriilor pline, iar mustățile albe erau umede de băutură. Un zumzet neîntrerupt umplea încăperea, contopind hohotele de rîs și murmurul conversației, zăngănitul tacîmurilor și clinchetul paharelor. Privind peste spinările lor aduse și pîntecele rotunjite, Westover îl zări pe Alan Lynde intrînd în sufragerie, privind nesigur în jur în căutarea unei sticle cu vin. Observă astfel cum privirea insistentă a lui Jeff îi atrage atenția și cum îl îmbie să se înfrupte din vinul lui. După o clipă de șovăire, Alan trecu peste propria sa mîndrie și acceptă. Fața lui delicată era îmbujorată, părul îi cădea în dezordine pe frunte, dar aparent Jeff nu băgă de seamă aceste amănunte. Părea să se amuze copios de ceea ce îi spunea Lynde și în același timp îi umplea pahar după pahar. Obrajii săi continuau să-și păstreze culoarea obișnuită, de parcă trupul masiv reușea să absoarbă băutura înainte de a apuca să i se urce la cap.

Westover ar fi vrut să intervină și, dacă ar fi fost vorba numai de Jeff, n-ar fi stat pe gînduri nici o clipă. Dar trebuia să țină seama în primul rînd de Lynde, iar pe un astfel de om nu-l poți salva din primejdia în care se pune singur fără riscul de a-l jigni. Se apropie de cei doi tineri, sperînd că în cele din urmă va avea curajul să facă ceea ce intenționa.

Jeff ridică sticla și, asumîndu-și misiunea de gazdă, îl invită pe Westover :

— Faceți-vă rost de un pahar, domnule Westover ! Îl cunoașteți pe domnul Westover, domnule Lynde ? Tocmai vorbeam de dumneavoastră, adăugă el adresîndu-se din nou pictorului.

Alan trebui să se uite de două ori la Westover înainte de a-l recunoaște.

— Ah, sigur că da. Domnul Durgin tocmai... tocmai îmi povestea de proprietatea sa de la munte. Spunea că ați fost acolo. Mă duc... o să mă duc și eu la vară. Vreau să-i văd... caii.

Vorbea rar, cu pauze între cuvinte, cum fac cei ce se străduiesc să nu se bîlbîie.

Westover se gîndi că Lynde își închipuia că are de-a face cu un nobil de țară iubitor de sport și nu putu îngădui o asemenea mistificare.

— E un hotel mic dar foarte plăcut în zona de munte.

— Abstinență... totală, bănuiesc ? întrebă Alan încercînd să zîmbească, dar nu reuși decît să schițeze un rînjet crispat.

Era clar că nu-i păsa cîtuși de puțin cine și ce era Jeff, căci șampania șterse orice diferență dintre ei. Adăugă apoi că auzise că Jeff intenționează să conducă un bar pe cont propriu după absolvirea colegiului și își exprimă părerea că trebuie să fie o treabă al naibii de plăcută.

— Sora dumneavoastră aproape că nici nu m-a privit cînd i-am spus, zise Jeff rîzînd.

— Cred că n-am pronunțat numele domnișoarei Lynde, replică Alan arogant.

Jeff îi umplu paharul, Alan îl privi o clipă apoi îl goli pînă la fund. Discuția între cei doi tineri începu fără ca Westover să participe în vreun fel la ea, așa că în cele din urmă se retrase, profund îndurerat de ceea ce văzuse ; totodată se întreba dacă Jeff încearcă să-și scoată din minți pe Lynde din simpla dorință de a face rău (cum se întîmpla cu ani în urmă cînd neglija copiii, din dorința de a se face plăcut profitînd de slăbiciunea celuilalt, sau era pur și simplu inconștient de răul pe care îl făcea. Impresia dureroasă pe care i-o lăsase scena îl făcu să caute o cale de a-și arăta devotamentul față de întreaga familie Lynde, așa că se așeză lîngă domnișoara Louisa Lynde și încercă să lege o conversație cu ea. Intenția nu-ar fi fost prea greu de realizat dacă bătrîna ar fi suferit doar de surzenie — căci reușise să capete însușirea specifică celor surzi de a purta o discuție doar prin da sau nu. Dar era și o ființă total lipsită de duh, așa încît în clipa în care Bessie se apropie, Westover era epuizat de parcă vorbise la un telefon defect. Tînăra zîmbi în semn că aprecia bunăvoința lui și, scăpînd de compania celui cu care dansase, îi acordă pictorului toată atenția.

— Ce amabil sînteţi ! spuse ea, cruţîndu-l de efortul de a găsi o explicaţie stîngace a gestului său.

— Ce frumoasă sînteţi ! replică Westover, răspunzînd în egală măsură sincerităţii şi echivocului replicii ei.

— Într-adevăr, astă seară arăt destul de bine. Totuşi nu credeţi că termenul „fascinantă" ar fi mai potrivit ? întrebă fata cu un zîmbet radios.

Vălurile trandafirii ale rochiei îi puneau în evidenţă umerii delicaţi şi gîtul zvelt, braţele în mănuşi lungi se odihneau în poală ; într-una din mîini ţinea cu atîta graţie un evantai, încît părea făcea parte din ea şi transmitea întreaga neliniştea făpturii ei.

— Aş putea spune şi fascinantă, dacă doriţi, spuse Westover, dar sînteţi fără îndoială cea mai frumoasă de aici.

— Sînteţi foarte amabil că mi-o spuneţi chiar dacă nu gîndiţi aşa, replică fata oftind. Dacă fetelor li s-ar spune mai des asemenea lucruri ar arăta mai bine, sau cel puţin s-ar simţi mai bine, nu credeţi ?

— Cum astăzi s-au inventat o mulţime de societăţi pentru tot felul de scopuri am putea organiza una menită să ridice moralul fetelor prin arta compliment ului.

— Ar trebui să luaţi iniţiativa.

— Numai că lucrurile trebuiesc făcute cu multă conştiinciozitate şi din păcate nu poate spune fiecare fete în parte că e cea mai frumoasă.

— De ce nu ? Fiecare din ele ar fi dispusă să creadă.

— Fără îndoială, dar ce efect ar mai-avea asupra membrelor societăţii ?

— S-ar putea să aveţi dreptate. De fapt, aţi putea găsi diverse variante şi nu aţi mai avea mustrări de conştiinţă. Uneia i-aţi putea spune „Sînteţi divină !" alteia „Arătaţi ca un înger !", alteia „Sînteţi graţioasă ca o muză !" sau „Sînteţi însăşi întruchiparea eleganţei !" sau „Aveţi o rochie ca-n basme !" sau orice altă banalitate iar fiecare ar considera că i se preţuieşte înfăţişarea şi ar simţi că este perfecţiunea întruchipată, aşa cum simt eu în clipa asta.

deşi ştiu bine că nu mai sînt deloc în formă, ci doar arăt destul de bine.

— Domnişoară Bessie, n-aş îngădui nimănui să facă o asemenea afirmaţie, dar dumneavoastră vă este permis pentru că o spuneţi în chip atît de desăvîrşit.

— Da, sînteţi un om foarte bun şi nu vreţi să mă contraziceţi. Aşa aţi făcut şi cînd m-aţi scos afară de la cursurile dumneavoastră.

— Am făcut eu una ca asta ?

— Nu chiar aşa de brutal, dar cînd v-am spus că nu mă simt în stare să realizez nimic în domeniul artei, mi-aţi insistat să încerc — aşa că a trebuit să mă retrag. N-am să vă iert niciodată pentru asta, domnule Westover, niciodată ! *Iar acum vă rog să-mi vorbiţi cu foarte mare tărie, căci se apropie de noi un tînăr şi dacă îşi dă seama că l-am văzut o să se oprească.* Aşa ! A luat-o în altă direcţie ! Despre ce vorbeam, domnule Westover ?

— Ah, domnişoară Bessie, spuse Westover rîzînd de mica ei înscenare, sînt convins că sînteţi capabilă să realizaţi absolut tot ce vă puneţi în gînd

— Vă referiţi la arta de a face impresie, de a întreţine o conversaţie ? Da, m-am gîndit şi eu la lucrurile astea, dar mi se pare prea uşor. Vreau să încerc să fac un lucru greu.

— Cum ar fi... ?

— Să fiu foarte, foarte bună. Aş vrea să fac ceva care să-mi solicite toate puterile. Aş vrea să fiu un adevărat exemplu. Am făcut o încercare aseară, înainte de a mă culca, şi m-am simţit minunat. Am fost un exemplu pentru ceilalţi, dar cînd m-am trezit... am apucat-o iar pe vechiul drum. Aş vrea ceva cu adevărat *greu*, dar care să-mi fie foarte *uşor*.

Tînăra începu să rîdă, iar Westover răspunse :

— Mă bucur că nu vorbiţi serios. Nimeni nu trebuie să fie exemplu pentru ceilalţi. A fi perfect e la fel de periculos ca şi a căuta să-i flatezi pe alţii.

— Pentru cel căruia i te adresezi nu e la fel de plăcut, spuse tînăra. Dar pentru cel în cauză e minunat, atîta

timp cît rezistă. Vai, am ajuns să facem filozofie ! Obiectiv şi subiectiv ! Exact subiectul pe care mi-ar plăcea să-l abordez dacă aş fi o persoană din New York invitată la o serată în Boston. L-aţi văzut cumva pe fratele meu în ultima jumătate de oră ?

— Da, era în sufragerie. Să vi-l aduc ?

Spunînd aceasta cu speranţa că va reuşi să-l scape din mîinile lui Jeff, Westover regretă imediat, căci îşi dădu seama că probabil Alan nu mai era într-o stare care să-i permită să apară în salon. Aşa că se bucură cînd Bessie răspunse :

— Nu, nu, o să mă caute el, acum sau mai spre dimineaţă !

Un tînăr se apropie şi o invită la dans, iar Westover nu se îndură să plece, cu atît mai mult cu cît domnişoara Lynde îi spusese că nu e cazul să-i ţină companie. Rămase pe loc pînă ce dansul se termină şi Bessie se întoarse.

— Cît e ceasul, domnule Westover ? Văd că mătuşa mea a început să moţăie.

— Două şi zece, răspunse Westover privind la ceas.

— Ce devreme ! oftă fata. Nu v-aţi plictisit ?

— Foarte tare ! Aş fi vrut să plec încă de acum o oră.

Bessie se aşeză cu un gest ce trăda oboseală şi nervozitate, fără să rostească un cuvînt. Westover observă că privirea ei se opreşte asupra perechilor de tineri ce intrau sau ieşeau din sala de bal, asupra celor ce se aşezau pe canapele sau îşi găseau un colţişor retras la adăpostul uşilor, în umbra ferestrelor sau în spatele căminului ; peste tot era cîte o fată îmbujorată de efortul dansului, şi alături de ea un tînăr care-i făcea vînt cu evantaiul să o răcorească. Bessie privea totul cu un aer de oboseală vădită, iar cînd un tînăr se apropie şi o invită la dans, îi spuse că a promis dansul altcuiva.

— Întoarce-te să mă inviţi mai tîrziu, dacă nu găseşti altceva mai bun de făcut.

Tînărul răspunse că e inutil să încerce să găsească ceva mai bun de făcut şi că ar prefera să aştepte să vadă dacă fălălalt partener va veni sau nu. Cum Bessie îi acordă

permisiunea să ia loc, tînărul se așează alături de ea și începură să discute.

Peste cîteva momente își făcu apariția Jeff, care se apropie privind spre Westover cu un aer deosebit de stînjenit.

Zărindu-l, Bessie se ridică în picioare cu vioiciune și rosti :

— Fără scuze, domnule Durgin, numai că dacă mai întîrziați o clipă, pierdeați dansul promis.

Westover observă cum expresia lui Jeff se schimbă de la stînjeneală la surpriză și apoi la încîntare în clipa în care înțelese implicația cuvintelor ei. Cu chipul radiind de fericire, se îndreptă spre sala de bal alături de Bessie, iar privitorul rămase pe loc frămîntat de bănuiala neîntemeiată că, de fapt, nu existase nici un fel de înțelegere între ei în privința dansului. Se întrebă nedumerit ce-o fi fost în mintea fetei, dar știa de mult că este capabilă să-și poarte singură de grijă : apoi încercă să-și analizeze propriile bănuieli, iar în cele din urmă ajunse la concluzia că, în definitiv, nu era nimic rău în faptul că dansau împreună.

Își luă rămas bun de la domnișoara Lynde și se îndreptă spre garderobă pentru a-și lua haina și pălăria și a porni către casă ; la cotul scării unul din servitori, pe care îl cunoștea, îl opri cu un aer conspirativ. Gestul unui servitor de a se adresa unui oaspete era atît de neobișnuit (fiind justificat doar în împrejurarea în care îi oferea ceva de mîncare) încît Westover își dădu seama că trebuie să se aștepte la ceva cu totul ieșit din comun.

— Știți, domnule, e vorba de tînărul domn Lynde. L-am cărat într-o cameră de sus, dar nu e-n stare nici măcar să se țină pe picioare. M-am tot uitat să găsesc pe cineva care-i cunoaște pe ai lui, să-mi ajute să-l pun în trăsură, că numai cu noi nu vrea.

— Unde e ? întrebă Westover neliniștit, incapabil să refuze ceea ce i se cerea și totodată scîrbit de serviciul pe care trebuia să îl facă.

— Veniți cu mine, răspunse servitorul și o porni în sus pe scări cu pași vioi, urmat de Westover.

XXXIII

Într-o încăpere alăturată celei în care fuseseră lăsate paltoanele și pălăriile bărbaților, Alan Lynde stătea pe un fotoliu, cu trupul încovoiat și capul prăbușit în piept. Lumina lămpii aduse de servitor îl trezi din toropeală.

— Ce este ? întrebă el cu demnitate. Unde mi-e trăsura ? Ce s-a întîmplat ?

— Vino, Lynde, trăsura te așteaptă, spuse Westover. Te conduc eu. E vreo ieșire mai dosnică ? întrebă apoi adresîndu-se servitorului.

— E scărița pe care l-am urcat.

— Foarte bine, spuse Westover simplu.

— Ce ieșire dosnică ? strigă Lynde sfidător. Nu merg pe acolo ! E jignitor ! Vreau să-mi iau rămas bun... doamnei Enderby. Da' tu cine ești ? Al naibii servitor !

— Sînt Westover, Lynde ! rosti pictorul, dar tînărul nu-l lasă să continue, ci îi strînse mîna fericit și îl luă de braț.

— Ah, Westover ! Minunat ! Cu dumneata... merg și pe ieșirea dosnică. Credeam că e servitorul țăla nerușinat. N-am vrut să te... jignesc.

— Nu-i nimic. Haide !

Apucîndu-l de braț, Westover porni condus de servitorul care pășea cu grijă în fața lor, gata oricînd să intervină în caz că tînărul s-ar împiedica. Coborîră scărița întunecoasă și îngustă, trecură apoi prin pivnița în care se zăreau umbrele slujnicelor care își încheiaseră serviciul, iar în cele din urmă ieșiră pe peronul din fața casei, sub lumina lunii.

— Cheamă trăsura don'șoarei Lynde, spuse servitorul către lacheu, al cărui glas răgușit străbătu liniștea nopții :

— Trăsura domnișoarei Lynde !

Strigătul lui fu transmis de la un vizitiu la altul, de-a lungul coloanei de trăsuri care umplea strada și ale căror acoperișuri albe străluceau în lumina lunii. După cîteva

minute, care lui Westover îi păruseră o veşnicie. vizitiul domnişoarei Lynde fu trezit, căci adormise pe capră, iar trăsura se desprinse din şir şi se apropie. Cu ochi de cunoscător, vizitiul înţelese într-o clipă situaţia văzîndu-l pe Alan pe peron, sub bolta de la intrare, sprijinit de braţul unui necunoscut.

Poliţiştii aflaţi la uşă, de o parte şi de alta a covorului aşternut pentru oaspeţi, îl ajutară pe Westover să-l urce pe Alan în trăsură după care, la îndemnul vizitiului caii porniră în trap mărunt. Cei doi poliţişti îşi strînseră mîinile în mănuşi albe şi îşi zîmbiră cu subînţeles, iar acelaşi zîmbet se transmise apoi de-a lungul lanţului de servitori înşiraţi pe trepte şi pe marginea peronului. Nicunuia dintre ei nu-i părea rău văzîndu-l pe Alan în această situaţie şi poate că nici nu era prima dată cînd îl vedeau aşa.

Cam la jumătatea drumului spre casă Alan îşi veni în fire puţin, puse mîna pe clanţa portierei şi rosti nesigur :

— Spune-i vizitiului să... ne ducă la club, s-o facem iată !

— Nu, nu, interveni Westover încercînd să-l oprească, mai bine mergem direct la tine acasă.

— Da' tu... cine eşti ? întrebă Alan.

— Westover.

— A, da, Westover... credeam că Westover a rămas la... doamna Enderby. Credeam că... individul ăla... cum îl cheamă ? Durgin. E un tip îngrozitor... da' cu mine... s-a purtat cum se cuvine... Tu nu eşti ca el, nu ? Atunci e bine. Individul m-a umplut... de silă... da' am băut din şampania lui... şi trebuia... să-i dau atenţie.

Scăpă din mînă clanţa portierei şi căzu din nou greoi pe bancheta trăsurii.

— Mare ticălos ! exclamă cu amărăciune. După ce că-i bădăran... mai e şi ticălos... a-ndrăznit să rostească... numele soră-mi... Zici că eşti Westover ? Da, da, Westover... prietenul familiei... Să-ţi spun una bună, Westover... Să vezi ce-a zis soră-mea... te laşi de beţii, mă las de bădă-

ánii... Așa a zis... eram numai noi doi... Bess e o doamnă... nu vorbește așa cu oricine.. Cred că asta nu intră la socoteală... nici pentru ea... nici pentru mine.

Cînd trăsura se opri în fața casei familiei Lynde Westover deschise portiera.

— Am ajuns acasă, Lynde, hai să coborîm !

Lynde nici nu se clinti ; îl întrebă din nou pe Westover cine este, iar cînd se convinse de identitatea lui, îi spuse cu aroganță că e cazul să-l ia cu ei și pe celălalt. Westover încercă să-l roage, să-i explice, dar Lynde zăcea proptit în colțul trăsurii, aparent adormit. Pictorul se gîndi să-l tragă cu forța și să-l ducă în casă și apelă la ajutorul vizitiului pentru a duce treaba la bun sfîrșit împreună :

— Păi, nu pot să las caii singuri, domnule, răspunse vizitiul. Ce vrea ?

Westover coborîse din trăsură și stătea pe trotuar în aerul înghețat al nopții, cu o mînă pe portieră, încercînd să-i explice vizitiului care îl ascultă cu atenție de pe capră și care în cele din urmă hotărî :

— N-aveți încotro, domnule. Cînd e în halul ăsta, nici dracul nu-l poate urni. Mai bine să ne întoarcem și să-l luăm pe domnul celălalt.

În cele din urmă Westover se hotărî să-i urmeze sfatul, spunîndu-și tot timpul că o încercare atît de absurdă nu va duce la nici un rezultat, dar fiind în același timp convins că nu are altă ieșire.

În clipa în care trăsura opri în fața locuinței doamnei Derby, îl ispiti gîndul de a lăsa totul la voia întîmplării, dar apoi își dădu seama că nu poate face așa ceva. Intră și încercă să-l găsească pe Jeff, trimițînd în căutarea lui vreo trei slujitori cărora le descrisese înfățișarea lui, apoi întrebînd de el pe cîțiva dintre tinerii care plecau sperînd să-l cunoșteau. Pînă la urmă se văzu obligat să-și scoată pardesiul și pălăria și să intre din nou în sala de bal. Numărul oaspeților, deși simțitor redus, era încă destul de mare. Îndemnat de o fericită inspirație, Westover se îndreptă spre sufragerie, unde îl găsi pe Jeff îngrămădind

o farfurie tot felul de bunătăți, de parcă ar fi vrut să le ducă cuiva. Pictorul îi ceru să vină imediat afară și îi explică cum stau lucrurile. Ținînd încă farfuria în mînă, Jeff se sprijini de perete și izbucni într-un hohot de rîs atît de copios, încît aproape că scăpă farfuria din mînă. Se opri în sfîrșit, își trase sufletul și spuse :

— Mă întorc într-o clipă. Trebuie să-i duc asta domnișoarei Bessie Lynde, dar mă întorc imediat.

Westover îl privi cu neîncredere, dar în clipa cînd îi dădea paltonul și pălăria, Jeff își făcu apariția gata îmbrăcat și ieșiră împreună.

O altă trăsură bloca acum ieșirea, și Westover asculta cu inima strînsă cum strigătele nemiloase ale lacheului răsună din nou în noapte chemînd trăsura domnișoarei Lynde. Cu o încetineală exasperantă trăsura trase în sfîrșit la peron, se opri, iar Jeff deschise ușa.

— Hei ! exclamă el. Nu e nimeni aici !

— Cum nu e nimeni ? ! strigă Westover asaltîndu-l apoi pe vizitiu cu întrebări și dojenindu-l aspru, pînă ce unul din polițiști îi atrase atenția că trăsura lor împiedică trecerea altora și că deci trebuie să se retragă.

Vizitiul nu le putu da nici o explicație ; habar n-avea cînd și cum dispăruse Alan.

— Dar bănuiești unde ar putea fi ? întrebă Jeff cu o prezență de spirit pe care Westover o admiră fără voia lui.

— Ei, cam știu eu pe unde se duce a altă dată, domnule, recunoscu vizitiul.

— Foarte bine, du-mă acolo ! spuse Jeff. Întoarceți-vă și scuzați-mă cumva în fața domnișoarei Lynde, rosti el peste umăr, adresîndu-se pictorului. Într-un fel sau altul reușesc eu să-l duc acasă înainte de ivirea zorilor. Am să trimit imediat trăsura înapoi, să le ia pe doamne.

Pentru a simplifica lucrurile, Westover își spuse că dacă domnișoara Lynde vroia să știe ce-i cu Jeff, n-avea decît să se intereseze de el ; dar ea nu întrebă nimic. Cînd Westover se apropie de cele două doamne, Bessie spuse doar :

— Ce-i cu dumneavoastră, domnule Westover ? ! Credeam că v-aţi luat rămas bun de mult de la acest palat al veseliei.

— Adevărat ? replică Westover şi, cum fata nu mai puse alte întrebări, fu cruţat de păcatul de a inventa o minciună plauzibilă.

— L-aţi mai văzut cumva pe Alan ? întrebă Bessie cu un glas aproape şoptit.

— L-am văzut cu mult timp în urmă, răspunse Westover pe acelaşi ton.

— Atunci ar fi bine să plecăm şi noi, spuse fata, dar nu se ridică imediat, iar pictorul avu impresia că parcă aşteaptă ceva.

Pentru el, perechile care intrau şi ieşeau din sala de bal semănau cu nişte tablouri însufleţite brusc într-un chip inexplicabil. Aproape toţi oaspeţii mai în vîrstă plecaseră şi nu mai rămăseseră decît cîteva doamne de companie care rezistau pe poziţii cu o tenacitate de fier ; printre ei de vîrsta lui, era singurul reprezentant. Îşi dădea seama că ar fi fost normal ca luminile să se împuţineze, dar lumina era la fel de strălucitor luminată ca şi la începutul balului. Undeva se deschisese o fereastră, şi aerul nopţii răcorea încăperile supraîncălzite. Într-un fel el se bucura că Bessie nu se ridicase să plece imediat, căci se temea că plecarea nu se întorsese încă, iar în acest caz tot adevărul ar fi ieşit la iveală. La un moment dat tînăra se hotărî să mai aştepte, dacă într-adevăr aşteptase ceva, iar Westover nu găsi nici un motiv întemeiat pentru a o reţine. Bessie se ridică şi, aplecîndu-se puţin, îi spuse mătuşii ei la ureche :

— Vreau să merg acasă, mătuşă Louisa.

Apoi îl invită şi pe Westover, zîmbindu-i cu amabilitate :

— Nu vreţi să vă ducem pînă acasă ?

— Nu, vă mulţumesc, prefer să merg pe jos. Dar permiteţi-mi să mă duc să vă chem trăsura, şi se grăbi să-şi ia paltonul şi pălăria şi să coboare scările, unde glasul jal-

nic al aceluiaşi lacheu străbătu pentru a treia oară liniştea nopţii chemînd trăsura domnişoarei Lynde.

Pe cînd stătea la marginea peronului privind nerăbdător de-a lungul străzii, auzi remarca unuia dintre poliţişti adresată celuilalt :

— După cum se vede, domnişoara Lynde face cărăuşie nu glumă astă-seară, dar comentariul lui nu îl impresionă pe Westover în nici un fel.

În aceeaşi clipă se ivi o trăsură, şi pictorul îl recunoscu pe vizitiul domnişoarei Lynde, fiind la rîndul lui recunoscut de acesta.

— Doar ce m-am întors, domnule, şopti el, şi imediat Bessie îşi făcu apariţia, păşind graţios alături de mătuşa ei pe covorul de la intrare.

— Sînteţi deosebit de amabil, rosti ea, şi adăugă : Noapte bună, domnule Westover! cu un glas al cărei ton voia parcă să spună că virtutea însăşi este răsplata celor ce fac o faptă bună pentru ea şi cei care îi sînt apropiaţi.

Westover închise portiera, trăsura se depărtă, iar el porni spre casă pe jos, răsuflînd uşurat.

XXXIV

Acasă Bessie întrebă servitorul somnoros care le deschise uşa dacă fratele ei a venit şi află că nu sosise încă. Cu ajutorul cameristei o duse pe mătuşa ei sus, în dormitor, iar apoi se întoarse şi trimise servitorul la culcare, spunîndu-i că va rămîne ea să-şi aştepte fratele. Capriciile cheilor lui Alan erau bine cunoscute tuturor servitorilor, aşa că şi acesta înţelese perfect implicaţia cuvintelor ei. O anunţă că făcuse focul în anticameră şi că lăsase lumina aprinsă. Se despărţiră în faţa uşii bibliotecii, iar Bessie coborî la parter după ce îşi scoase rochia de bal şi îmbrăcă o rochie uşoară şi comodă de dimineaţă care nu era deloc lipsită de gust. Nimic din ce îmbrăca nu era lipsit de gust, iar stofa, croiala şi culoarea rochiilor

ei, dantelele și panglicile ce le împodobeau, ilustrau perfect îndrăzneala de spirit cu care era „dăruită", după cum spunea ea însăși. În momentul de față alesese o rochie ce dădea strălucire tenului ei întunecat și îi punea în evidență frumusețea ochilor și a gurii, devenind parcă o emanație firească a farmecului și eleganței ființei sale. Era rochia care o avantaja cel mai mult, și ea o prefera tuturor celorlalte tocmai pentru aceste calități.

Își luă o carte și se așeză pe un fotoliu scund și comod în fața căminului, sprijinindu-și picioarele delicate pe grilajul cald. Ceasul de pe poliță arăta trei și un sfert, dar parcă niciodată Bessie nu fusese mai trează ca acum și nu gustase mai deplin această stare. Pînă la miezul nopții petrecerea la care participase nu fusese întru totul pe placul ei, dar după aceea se transformase într-o avalanșă de emoții al căror fior îl simțea încă și care așteptă parcă o dezlegare în întîmplările ce aveau să vină. Nu știa în ce stare va fi fratele ei cînd va ajunge acasă ; nu-l mai văzuse din clipa cînd se retrăsese pentru cină. Pînă atunci se purtase așa cum se cuvine, dar nu știa ce se întîmplase cu el după aceea. Spera din tot sufletul că va fi destul de treaz ca să poată sta de vorbă cu el, căci își dorea grozav să-i audă părerea. Avusese parte din plin de vorbe măgulitoare și simțea nevoia să i se spună ceva adevărat despre ea însăși. Ar fi vrut să afle ce gîndește Alan despre felul cum se purtase ea în seara aceea cu Jeff Durgin. Probabil că în mare parte văzuse el însuși cum se petrecuseră lucrurile, iar ceea ce nu văzuse îi va spune ea. Îi va spune de cîte ori dansase cu el și de cîte ori preferase să stea de vorbă cu el fără să danseze, îi va spune cum refuzase un tînăr pretinzînd că a promis altuia dansul și cum dansase tocmai cu Jeff, pretinzînd că el e cel căruia îi acordase dansul. Făcuse pur și simplu o experiență — voise să vadă cum va reacționa ; din același motiv acceptase invitația altcuiva pentru un dans pe care în realitate i-l promisese lui. Îi va spune apoi că el îi ceruse să-i rezerve ultimul dans, iar apoi dispăruse. Toate astea îl vor ajuta pe Alan să înțeleagă exact situația, și el îi va spune cinstit părerea lui.

Dealtfel îi era foarte greu să-şi formuleze propria ei părere despre cele ce se întîmplaseră, sau mai degrabă încerca să se convingă că nu-şi poate face o părere. În adîncul sufletului îşi spunea cu mîndrie că nu e vorba doar de un joc. Deşi nu era o fată fără cusur, judecînd după părerea unanim acceptată, nu era nici meschină din fire, iar a te juca de-a dragostea era de-a dreptul înjositor. Îndrăzneala cu care abordase relaţia cu tînărul acela nu putea fi numită cochetărie. La rîndul lui, şi el părea că înţelege şi acceptă lucrurile exact în aceeaşi manieră. Se întreba nedumerită dacă acest mitocan era cu adevărat mai interesant ca om decît ceilalţi bărbaţi pe care îi cunoscuse, sau dacă era doar altfel decît ei. Era vorba oare de o originalitate reală, de genul celei care îl caracteriza pe Alan, sau numai de o spoială de noutate care se va toci cu timpul, dînd la iveală obişnuita platitudine care părea să caracterizeze toţi bărbaţii şi din pricina căreia ajungeai pînă la urmă să-ţi doreşti să faci o faptă îngrozitoare. Alături de omul acesta nu simţise nici o clipă tentaţia de a face o faptă îngrozitoare. Oare singura explicaţie valabilă era că, fiind el însuşi un tip atît de îngrozitor, nu-ţi mai venea să faci absolut nimic? I-ar fi plăcut să-i ceară lui Alan să judece problema şi să vadă ce o să-i răspundă. Bărbatul acesta lipsit de educaţie părea că nu-şi pierde cumpătul niciodată, deşi încercase să-l deruteze născocind tot felul de situaţii mai mult decît îndrăzneţe. El făcuse faţă împrejurărilor cu seninătate, ba mai mult chiar, le găsise amuzante, iar în cele din urmă îi solicitase un dans: la sfîrşit însă nu venise să o invite cu toate că între timp îi adusese ceva de mîncare şi se purtase extrem de atent cu ea şi cu mătuşa Louisa, născocind tot felul de servicii pe care să le facă pentru ele. Apoi dispăruse pe neaşteptate fără să se mai întoarcă, iar domnul Westover îşi făcuse apariţia în chip misterios şi o însoţise la plecare.

Auzi un scrîşnet la uşa exterioară şi îşi dădu seama că trebuia să fie Alan care încerca să descuie. Lăsase uşa interioară întredeschisă, ca să fie sigură că îl aude, şi s-

repezi în holul de la intrare în timp ce afară continua să se audă clinchetul ineficace al cheii.

— Tu ești, Alan ? întrebă încet, iar dacă mai avusese vreo urmă de îndoială aceasta dispăru cînd își auzi fratele blestemînd ca de obicei cheia ghinionistă.

Deschise imediat ușa și îl văzu pe Alan alături de un alt bărbat, care îl ținea strîns de mijloc ca și cum l-ar fi prins să nu cadă în clipa cînd se deschisese ușa. Alan își recăpătă echilibrul și se agăță de celălalt, invitîndu-l insistent să intre și să înfrăgă un chef.

Recunoscîndu-l pe Jeff, Bessie se opri și privirile li se întîlniră o clipă. Jeff încercă să scape explicîndu-i :

— Vă rog să mă scuzați, domnișoară Lynde. Am venit împreună cu fratele dumneavoastră și îl ajutam să intre în casă... Nici nu bănuiam că dumneavoastră...

Alan interveni, rostind cuvintele cu o claritate bine cumpănită :

— Cui îi pasă ce bănuiai ? Intră să iei ceva ca să prinzi puteri. Mașinile spre Cambridge nu mai circulă de mult. Vino cînd îți spun ! rosti apoi pe un ton ridicat.

Pe partea cealaltă a străzii se aprinse o lumină și se deschise o fereastră ; probabil cineva îi privea.

— Haide, adu-l înăuntru ! îl imploră Bessie, iar cum Jeff părea dispus să cedeze, Alan îl trase de mînecă și adăugă :

— Vino odată, mitocan nenorocit !

Jeff închise grăbit ușa și începu să rîdă, părînd insensibil la ceea ce ar fi reprezentat o insultă gravă pentru orice alt bărbat pus într-o asemenea situație ; indiferent care era adevărata explicație a reacției lui, recunoașterea brutală a unui fapt în esență grotesc era o atitudine mult mai îndrăzneață decît orice încercare nereușită de a-l ignora. În general oamenii învață să se adapteze nenorocirilor, iar ceea ce le face cu adevărat dureroase este fățărnicia celor ce se prefac că nu le văd. Bessie nu se simți jignită de veselia lui Jeff.

— Am făcut focul în anticameră, spuse ea. Puteți să-l aduceți înăuntru ?

— Cred că da.

Jeff îl duse pe Alan în cameră și îl propti pînă ce reuși să-i scoată paltonul și pălăria, apoi îl așeză în fotoliul comod pe care stătuse Bessie pînă nu de mult. Între timp Alan își instruia sora să sune și să ceară să li se aducă șampanie și friptură rece, iar fata încerca să-l liniștească promițîndu-i că așa va face. Moleșit de căldura din casă, Alan se pierdu complet, dispozițiile sale de a i se servi cina rămînînd numai pe jumătate rostite.

— Să-l duc sus ? întrebă Jeff. Pot să-l duc în brațe.

Fata refuză cu o mișcare a capului și răspunse șoptit:

— Am să-l las aici !

Apoi, după o clipă de șovăială, întrebă :

— Ați... credeți că... a băgat cineva de seamă la doamna Enderby ?

— Nu, l-am dus într-o cameră separată... unul din servitori l-a dus.

— Și l-ați găsit acolo ?

— Domnul Westover l-a găsit.

— Nu înțeleg.

— Nu s-a întors la dumneavoastră după ce am plecat?

— Ba da.

— L-am rugat să mă scuze.

— Nu mi-a spus nimic.

— Ei, probabil că s-a cam speriat.

Jeff se opri, gata să rîdă de scena caraghioasa pe care și-o aminti, apoi întoarse capul.

— Spuneți-mi ce s-a întîmplat ! îi ceru Bessie neliniștită.

— Domnul Westover l-a mai dus acasă o dată, dar n-a vrut să coboare și l-a pus să se întoarcă să mă caute.

— De ce ?

Jeff răspunse doar cu o ridicare din umeri.

— Și apoi ?

— Am ieșit și ne-am dus la trăsură imediat ce am plecat de lîngă dumneavoastră, dar nu mai era acolo. L-am

trimis pe domnul Westover să vă țină companie și am pornit să-l caut.

— Ați fost deosebit de amabil. Vă mulțumesc pentru bunătatea pe care i-ați arătat-o fratelui meu. N-am să uit niciodată ce ați făcut pentru el. Mă simt datoare să vă cer scuze.

— Pentru ce ? întrebă Jeff cu duritate.

— Pentru că v-am condamnat cînd nu v-ați întors pentru dansul promis.

Chiar dacă Bessie nu avusese altă intenție decît să facă ceea ce se cuvenea, latura poznașă a firii ei ieși la iveală în chip involuntar. Orice alt bărbat ar fi găsit că glasul și atitudinea ei au ceva dramatic, dar Jeff simți că într-o oarecare măsură Bessie se și distrează de tot ceea ce se întîmplă și începu să rîdă.

— Ați fost foarte supărată pe mine ?

— Foarte, răspunse fata pe același ton, uitînd cu totul de fratele ei și de întreaga împrejurare îngrozitoare.

— Spuneți-mi ce ați gîndit despre mine, spuse el apropiindu-se, și ei i se păru foarte arătos și foarte puternic. Aș vrea să știu.

— Mi-am spus că n-am să vă mai vorbesc niciodată.

— Văd că v-ați ținut de cuvînt, replică Jeff. Acum totul e în ordine. Noapte bună... sau bună dimineața. Dumnezeu știe cum e bine !

Îi luă mîna, pe care fata nu și-o putu retrage — sau își spuse că nu și-o poate retrage — zîmbi ironic și o învălui într-o privire plină de scepticism, care înregistra fără greș fiecare amănunt a tot ceea ce era frumos și urît în înfățișarea ei. Apoi se întoarse și ieși, iar Bessie se grăbi să încuie ușa în urma lui.

XXXV

Bessie urcă fără zgomot în camera ei, unde rămase pînă dimineața așezată pe un fotoliu, frămîntată de tot felul de gînduri pe care ea le-ar fi numit mai degrabă

emoţii. Îşi punea cele mai iscoditoare întrebări, fără a-şi da însă răspunsuri la fel de sincere, şi ajunse la concluzia că are nevoie de părerea altcuiva pentru a înţelege exact ce făcuse şi ce intenţionase să facă.

Cînd trase perdelele şi lăsă lumina zilei să pătrundă în odaie, se privi în oglindă, dar chipul reflectat nu trăda cu nimic neliniştea ce o frămînta. Faţa ei purta totdeauna pecetea unui calm interior din pricina tenului mat, în schimb ochii erau mai strălucitori ca de obicei din cauza nopţii nedormite.

Cînd sosi la micul dejun îmbrăcată în rochia în care rămăsese toată noaptea şi îi turnă mătuşii Louisa cafeaua pe buzele ei se putea zări chiar un zîmbet aproape imperceptibil.

— Rochia asta îţi vine minunat, Bessie, îi spuse mătuşa. E cea mai frumoasă rochie de dimineaţa pe care o ai.

— Crezi ? întrebă Bessie privindu-şi rochia cînd pe o parte cînd pe cealaltă, cum face totdeauna o femeie cînd se vorbeşte despre ţinuta ei.

— Domnul Alan doreşte să servească micul dejun în cameră, şopti respectuos majordomul, în timp ce îi oferea domnişoarei Lynde ceaşca. Nu doreşte decît cafea şi puţină pîine prăjită.

Bessie înţelese că fraza fusese formulată astfel pentru a-i da posibilitatea să întrebe :

— Nu se simte prea bine, Andrew ?

— Ca de obicei, domnişoară, răspunse Andrew cu un aer sumbru. Aproape ca de obicei.

Fata îşi dădu seama că starea fratelui ei se înrăutăţea şi că excesul din noaptea trecută era începutul unui declin care nu putea avea decît un singur sfîrşit. Trebuia chemat doctorul, care va hotărî ce era de făcut urmărind evoluţia stării lui Alan în cursul zilei.

În aceeaşi după-amiază, la o oră destul de înaintată, Bessie auzi glasul domnişoarei Mary Enderby vorbind în anticameră cu majordomul.

— Dacă domnişoara Bessie se odihneşte, întreab-o dacă pot să urc pînă la ea, sau poate că e mai bine să trec altă dată.

Bessie coborî în grabă scările și spuse :

— Molly ! Ce idee minunată ai avut ! Tocmai mă gîndeam la tine și îmi doream să te văd, dar nici nu-mi puteam închipui că te-ai și sculat.

— E cam devreme, într-adevăr, recunoscu domnișoara Enderby, dar veneam și mai devreme dacă puteam, însă mi-a fost teamă să nu te trezesc. Îți cunosc obiceiul de a face din noapte zi și de a te scula pe la ora prînzului.

— Ce decădere !

— Într-adevăr. Să-ți spun drept, m-am gîndit întruna la tine din clipa cînd m-am trezit și ardeam de nerăbdare să vin să văd dacă ai reușit să scapi cu viață.

— Vino sus și ai să te convingi, o invită Bessie, ținîndu-și prietena de mînă, în timp ce stăteau alături pe canapea : în mintea ei amănuntele nopții trecute desfășurate pe chiar locul acela, se derulau pentru a mia oară.

— Nu, mi-e imposibil ! Te-ai simțit bine ?

— La *tine* ?

— Ce drăguță ești, Bessie ; dar să-ți spun drept, am avut tot timpul sentimentul că ești o adevărată sacrificată. A fost primul gînd care mi-a trecut prin minte în clipa cînd m-am trezit și de atunci mă mustră conștiința întruna. Cred că conștiința e de vină.

— Bineînțeles. Hai, spune, îmi place să știu că am fost o martiră, dar nu prea înțeleg de ce ?

— Cum nu știi ?! Dacă nu știi, am să-ți spun imediat : eu am fost aceea care am rugat-o pe mama să-i trimită o invitație. În ziua cînd l-am văzut la întrunirea doamnei Bevidge, mi-a părut rău pentru el, era clar că îl chemase numai și numai ca să profite de el, așa că i-am spus mamei să-l invite. Cum la o petrecere așa de mare lucrurile se aranjează de la sine, mi-am spus că o să aibă Dumnezeu grijă de el într-un fel sau altul. Apoi mi-am dat seama că totdeauna e nevoie și de un mijlocitor și că tu ai fost aceea în tot cursul serii !

— Ah, e vorba de domnul Durgin ! exclamă Bessie, înfiorată de sonoritatea numelui, pe care îl pronunță cu deosebită plăcere pe un ton de compasiune ironică.

— Fără îndoială. Asta îmi arată că nu trebuie să facem niciodată fapte bune. Săraca de tine ! Cred că ai jurat să nu mai dai ochii cu el toată viaţa.

— Ştiu eu ?! O fi fost chiar o corvoadă ?! Nu-mi dau seama !

Spunînd aceasta, Bessie se gîndea că îi va fi imposibil să-i încredinţeze domnişoarei Enderby tainele inimii ei din pricina felului cum interpretase întreaga împrejurare.

— Hai, Bessie ! Nu-mi face demonstraţii de răbdare, că încep să-mi pierd încrederea în oameni. N-am să te iert decît dacă recunoşti încă o dată că a fost un adevărat supliciu. Nu e vorba numai de faptul că e de proastă condiţie, dar e şi teribil de grosolan. Nimeni nu poate spune o vorbă de laudă la adresa lui, în afară de Freddie Lancaster, bineînţeles, care acceptă pe oricine din principiu şi deci părerea lui nu contează. Am crezut că, în ciuda înfăţişării necioplite, s-ar putea să fie înzestrat cu sensibilitate şi rafinament în gîndire. Asemenea cazuri se întîlnesc la tot pasul. Dar, după cîte spun ceilalţi, nu are nici un fel de calităţi. Am auzit că a intrat într-un grup de oameni asemeni lui, cu nişte apucături îngrozitoare. Pe de altă parte, se spune că are un cap foarte bun şi că ar putea face lucruri minunate dacă ar vrea. Exact asta îmi zicea şi vărul Jim azi după-amiază, cînd a trecut pe la noi. Cînd am auzit, m-am hotărît să dau fuga încoace şi să te avertizez că nu e cazul să-ţi faci probleme de conştiinţă dacă ţi s-a făcut lehamite de el. Nu-i aşa că n-ai să fii supărată pe noi ? întrebă Mary Enderby ridicîndu-se.

— Cum aş putea să fiu ? răspunse Bessie ridicîndu-se şi ea şi strîngînd la piept mîna prietenei ei. Te rog mult, vino să iei ceaiul cu noi !

— Mi-e absolut imposibil !

Tăcură amîndouă brusc. Uşa de la intrare se deschisese şi din hol se auzi un scurt dialog. Apoi o voce — pe care amîndouă o recunoscură ca fiind a doctorului — rosti :

— Atunci am să merg direct în camera lui.

Cele două fete îşi luară rămas bun cu o veselie exagerată, încercînd să-şi ascundă stînjeneala. Ştiau amîn-

două la fel de bine că doctorul venise să îl consulte pe Alan, care nu suferea decît de o singură boală.

Mary Enderby se simţi chiar datoare să spună :

— Alan arăta minunat aseară !

— Da. S-a simţit foarte bine, răspunse Bessie şi îşi conduse prietena pînă la uşă, o sărută, îi mulţumi pentru gîndurile bune şi îi spuse că nu are nici un motiv să-şi facă griji din pricina ei.

Urcînd scările spre bibliotecă, Bessie avea impresia că se va prăbuşi pe drum. Mary Enderby îi spusese doar ceea ce mai auzise o dată, tot ceea ce ştia de la fratele ei. Dar era imposibil ca Jeff Durgin să-i fi spus că îl ajutase pe Alan să ajungă acasă şi că rămăsese singur cu ea la ora trei noaptea. Probabil că se va lăuda cu această faptă în faţa prietenilor lui vulgari. Ba chiar s-ar putea ca toată povestea să ajungă în ziarele murdare care publicau scandalurile lumii bune. Nu avea altă şansă decît să apeleze la înţelegerea lui, la mărinimia lui. Se gîndi să-i scrie, dar îşi dădu seama că ar putea arăta altora biletul ; se gîndi să trimită pe cineva să-l cheme şi să facă apel la simţul onoarei, dar nici una din soluţii nu-i păru satisfăcătoare. Era mai bine să caute o cale de a-l întîlni faţă în faţă şi de a-i vorbi direct. Numai că, procedînd astfel, l-ar putea face să creadă că se teme de el sau, dimpotrivă, că ţine la el. Singurul gînd care o linişti puţin era acela că, de fapt, se purtase foarte frumos cu Alan ; cu toate acestea liniştea ei nu dură decît o clipă. Tot ceea ce îi spusese nu avusese alt scop decît să îi arate recunoştinţa ; totuşi se întreba oare cum interpretase el tonul frivol cu care îi mărturisise că-l judecase greşit cînd a văzut că nu se mai întoarce pentru dansul promis. Întreaga ei atitudine îl îndreptăţea să creadă că nu dorise decît să cocheteze cu el la ora aceea atît de tîrzie şi în împrejurările acelea îngrozitoare.

Deodată îşi dădu seama că stătuse tot timpul pe fotoliu cufundată în gînduri şi se trezi la realitate în momentul în care doctorul Lacy trecu prin faţa uşii şi o privi o clipă vrînd parcă să-i vorbească.

— Puteți, domnule doctor, îl invită ea, știind totodată că obrajii îi erau uzi de lacrimi și că glasul îi trăda neliniștea interioară.

Doctorul se apropie și o privi cu atenție fără să ia loc.

— Nu aveți nici un motiv serios de îngrijorare, domnișoară Bessie, dar cred că ar fi bine ca fratele dumneavoastră să plece din nou de acasă pentru un timp.

— Da, răspunse ea fără să înțeleagă ce i se spunea.

— Am să aranjez eu totul.

— Vă mulțumesc, rosti Bessie fără prea mare interes.

Doctorul se întoarse, dădu să plece, apoi reveni și întrebă :

— Nu vă simțiți prea bine, domnișoară Bessie ?

— Ba da, spuse fata și începu să plîngă.

Doctorul se apropie, își trase un scaun lîngă ea, îi luă mîna și spuse binevoitor :

— Ia să vedem ! Dacă ați fost invitată la doamna Enderby aseară, aveți nevoie de încă o noapte de somn bun ca să vă reveniți. Dar văd că și fără asta arătați foarte bine. Nu trebuie să vă frîmîntați prea mult din pricina fratelui dumneavoastră, continuă el. Sigur, e cît se poate de neplăcut că lucrurile se repetă, mai ales după ce s-a ținut atît de mult timp, mai mult ca altă dată, dacă-mi amintesc bine, iar asta e o mare realizare. Să sperăm că data viitoare intervalul va fi și mai lung.

Doctorul se pregăti să se ridice, dar Bessie îl opri :

— Spuneți-mi, ce îl determină să facă asta ?

— O, Doamne, e un adevărat mister. Probabil că surescitarea.

— Da ?!

— Numai că în asemenea cazuri mi se pare uneori că explicația ar fi mai degrabă dorința de a scăpa de surescitare. După părerea mea amîndoi aveți aceeași fire ciudată, domnișoară Bessie, spuse doctorul, al cărui interes profesional se îmbina cu mila și amabilitatea față de tînăra din fața lui.

— Știu, semănăm foarte mult. Oare de ce nu mă apuc și eu de băut ?

Doctorul izbucni în rîs auzind o asemenea întrebare rostită de o tînără bine crescută, dar în sinea lui cîntări întrebarea cu seriozitate, ca pe un simptom.

— Poate pentru că acest obicei nu le este specific femeilor în general, domnișoară Bessie.

— Nu totdeauna. Uneori se îmbată și femeile și cred că e mai puțin rău decît dacă s-ar apuca de alte lucruri ca să scape de surescitare.

Bessie ar fi dorit să-și descarce sufletul : era gata să vorbească, căci era convinsă că doctorul o poate ajuta, îi poate sugera o cale de rezolvare. Din vastul lui bagaj de cunoștințe, din experiența-i bogată ar putea alege sfatul potrivit, soluția de care avea nevoie, purtîndu-se ca un adevărat prieten. De fapt, oamenii spun doctorilor tot felul de prostii. De ce nu i-ar spune și ea necazul ei ?

Dacă doctorul ar fi fost mai în vîrstă și ar fi avut o fiică de seama ei, poate că i-ar fi fost mai ușor. Dar din păcate era un om de patruzeci și ceva de ani, vîrstă la care doctorii au în general soții bănuitoare și antipatice a căror existență împiedică intimitatea spirituală dintre medic și pacienți, așa încît ei au permanent senzația că se destăinuie nu medicului ci soției sale. Doctorul Lacy era un om capabil și priceput, foarte receptiv la ultimele teorii și cercetări în domeniul său. Așezat rigid pe scaun, cu pîntecele ușor proeminent, rosti către tînăra care stătea în fața lui, tulburată de emoții profunde.

— Cum ar fi, de exemplu, cochetăria cu sentimentele celorlalți și alte asemenea nimicuri ?

Sugestia era cît se poate de stupidă și o făcu să renunțe la orice încercare de destăinuire.

— Da, răspunse fata cu un dispreț pe care nu-i fu greu să îl ascundă. Nu credeți că e mult mai grav să te ocupi de astfel de lucruri decît să te îmbeți ?

— Știu și eu, de obicei nu sînt considerate mai grave, replică doctorul, și începu să rîdă de propria sa remarcă pe care o găsi deosebit de spirituală. Domnișoară Bessie, am să vă trimit un medicament și am să vă rog să îl luați. V-ați obosit prea mult în ultimul timp, iar preparatul meu este exact ceea ce vă trebuie.

— Vă mulțumesc. Și cum rămîne cu fratele meu ?

— Astă-seară am să trimit un asistent să se ocupe de el și cred că mîine ar trebui să plece.

XXXVI

Domnișoara Lynde se retrăsese la culcare mai devreme ca de obicei ; din bibliotecă, Bessie îl auzi pe fratele ei deschizînd ușa camerei sale și coborînd scările pe bîjbîite : băuse probabil tot ce avusese în cameră, iar acum se ducea în sufragerie să își refacă proviziile. Bessie se grăbi să ajungă înainte și luă cele două sticle — una cu whisky și una cu lichior — pe care tînărul le transporta de obicei în camera lui după o astfel de incursiune. Apoi îl chemă cu glas șoptit :

— Alan !

— Unde ești ?

— În bibliotecă. Vino încoace, te rog !

Alan se apropie și se opri în ușă, privind morocănos cele două sticle și paharele de pe măsuța din bibliotecă.

— Aha ! exclamă el rîzînd și sughițînd totodată.

— Intră și închide ușa, Alan ! Hai s-o facem lată ! Avem aici tot ce ne trebuie, spuse fata arătînd spre cele două sticle.

— Nu înțeleg ce vrei să spui, replică Alan ridicînd din umeri, dar intră și se așeză greoi pe unul din fotolii.

— Știi ce, spuse Bessie rîzînd, amîndoi sîntem surescitați și vrem să ne uităm necazurile. Nu-i așa că de aici pornește totul ? Așa zicea doctorul Lacy.

— Nu mai spune ! se miră Alan. Nici nu credeam că e așa de isteț. Și ce-i cu asta ?

— Nimic. Vroiam doar să-ți spun că astă-seară am de gînd să beau exact atîtea pahare de whisky și de lichior cîte ai să bei și tu.

— Nu vorbi prostii, Bessie, răspunse fratele ei cu o asprime plină de demnitate.

— Vorbesc cît se poate de serios, Alan. Ce să-ți ofer? Cu ce începem ? Și să-ți mai spun ceva, ar fi bine să începem imediat, pentru că în curînd sosește asistentul doctorului și n-ai să mai capeți nimic.

— Nu fi caraghioasă ! Dă-mi sticlele !

Alan făcu un efort să se ridice din fotoliu și întinse o mînă tremurătoare, încercînd să ajungă pînă la sticlele aflate pe masă lîngă Bessie. Sora lui le apucă imediat, ridicîndu-le cît putu de sus.

— Dacă nu stai jos și nu ești cuminte, să știi că le sparg de marginea căminului. Știi că sînt în stare s-o fac.

Văzîndu-i privirea hotărîtă, Alan șovăi și se așeză apoi în fotoliu.

— Nu pricep ce-i cu tine astă-seară. Nu vreau să beau nimic, spuse tînărul încercînd să facă pe grozavul; dar cînd sora lui puse din nou sticlele pe masă lîngă ea, aruncă spre ele o privire jalnică.

— Ți-a spus doctorul că ar fi bine să mă internez din nou ?

— Da.

— Cînd ?

— Mîine.

— Și cînd vine omul lui ? întrebă Alan privind din nou spre sticle.

— Poate sosi din clipă în clipă.

— Urîtă treabă, oftă Alan. Să știi, Bess, că numai două pahare din licoarea aia te-ar aduce într-o stare că n-ai mai ști pe ce lume te afli, o avertiză el.

— Tare aș vrea să nu știu pe ce lume mă aflu. Și grozav mi-ar plăcea să nu mai fiu deloc.

Fratele ei o privi, apoi lăsă ochii în jos, cu aerul unui om care renunță la efortul zadarnic de a dezlega o enigmă, și întrebă :

— Ce s-a întîmplat ?

Fata îl privi lung, cu atenție, înainte de a răspunde :

— Ceva ce ar trebui să afli, ceva ce aș vrea să-ți spun. Ce crezi, Alan, ești în stare să mă asculți cu atenție și să-mi dai o părere într-o problemă serioasă ?

— Nu prea cred că sînt în stare să judec lucrurile cum se cuvine, Bess, răspunse Alan rîzînd trist. Mîine...

— Ah, mîine ! Cine știe unde o să fii mîine !

— Așa e. Ei, spune-mi despre ce e vorba. Am să încerc să te ascult. Dar dacă ai ști în ce hal sînt ! rosti el întorcîndu-și din nou ochii spre sticlele de pe masă. Dacă mi-ai da numai un pahar...

— Atunci am să beau și eu unul, replică fata schițînd gestul de a pune mîna pe una din sticle.

— Of, Doamne ! Bine, dă-i drumul ! spuse Alan ridicînd mîinile într-un gest de renunțare. Am să mă străduiesc să te urmăresc cu toată atenția. Spune !

Se afundă mai mult în fotoliu și își întinse picioarele spre foc. Bessie șovăi cîteva clipe, apoi întrebă :

— Știi cine te-a adus aseară acasă ?

— Da, răspunse Alan sigur de sine. Westover !

— Într-adevăr, domnul Westover te-a adus pînă acasă, dar n-ai vrut să cobori din trăsură. Nu-ți mai amintești nimic altceva ?

— Nu. Ce-a mai fost ?

— Nimic care te privește dacă nu-ți mai amintești.

Bessie tăcu pierdută în gînduri amare, în timp ce fratele ei privea stăruitor spre cele două sticle de care fata uitase cu desăvîrșire. Apoi spuse pe neașteptate :

— Alan, sînt foarte amărîtă și, dacă nu-ți pot spune ție ce am pe suflet, înseamnă că nu pot spune nimănui.

Nu atît cuvintele ei, pe care aproape că nu le auzi, ci tonul pe care fuseseră rostite reuși să îl trezească pe Alan din toropeală în care se cufundase.

— Despre ce-i vorba ? întrebă el cu glas blînd.

— După ce te-a adus acasă domnul Westover, te-ai întors la familia Enderby și a trebuit să te aducă altcineva acasă.

— De unde știi ?

— Eram trează și ți-am deschis ușa.

— Ai stat trează ? Numai tu puteai face una ca asta, Bessie, rosti fratele ei cu dragoste.

— Și a trebuit să-l las *și pe el* să intre. Atîta ai tras de el, atîta scandal ai făcut la ușă, că pînă la urmă a trebuit să-l chem înăuntru ca să nu vină poliția.

— Ce mizerabil ! exclamă Alan la adresa propriei sale persoane, vorbind parcă despre altcineva.

— A intrat împreună cu tine și l-ai invitat să ia cina, iar apoi ai adormit în fotoliul din anticameră.

— Asta... așa ceva nu s-a putut întîmpla decît în vis, rosti Alan cu asprime. Ce-mi tot spui asemenea prostii, Bessie ?!

— Ba nu, răspunse Bessie rîzînd cu o veselie cu care încerca parcă să compenseze josnicia faptelor. Visul a venit abia după aceea, visul a început cînd ai adormit și m-ai lăsat acolo cu el...

— Săracul Westover ! E un om așa de bine crescut! Nici nu trebuie să te mai gîndești la asta...

— Ești complet amețit ! strigă fata. Nici nu mai vreau să stau de vorbă cu tine !

Se ridică și rămase o clipă nemișcată.

— Așa e, Bessie, ai dreptate. Nu pricep nimic din ce-mi spui... Dar ascultă...

Păru să-și piardă o clipă șirul gîndurilor, apoi își reveni :

— Te-am băgat în vreun bucluc, sau n-am înțeles eu bine ?

— Oarecum, răspunse fata.

— Lasă că am să-te ajut să rezolvi lucrurile. Te rog să ai încredere în mine. Nu mă crezi ?

— Doar tu ai fi în stare să-ți închipui că mai pot avea încredere în tine.

— De data asta poți. Dacă ai nevoie de ajutorul meu, am să fiu alături de tine în orice condiții. Dacă vrei să-mi spui acum ce necaz ai, te ascult cu toată atenția și am să caut să-ți dau cel mai bun sfat.

— E vorba de ceva care mă neliniștește, spuse fata și ochii i se umplură de lacrimi. Dar mai bine să nu te mai necăjesc astă seară. Nu-i nici o grabă. Pot m vorbi și mîine dimineață dacă te simți mai bine. Oi, Doamne, am uitat că pleci !

— Nu, răspunse tînărul cu o demnitate plină de dramatism, nu plec nicăieri dacă ai nevoie de mine. Ai dreptate, Bessie, astă-seară nu sînt în stare să pricep nimic. Vorbim mîine dimineață. Nu te teme, adăugă el. remarcînd privirea ei îndreptată spre sticle, am terminat cu asta. Nici dacă sticlele ar fi în mîinile mele, nu m-aș atinge de ele. Acum mă duc să mă culc și mîine dimineață...

Se ridică și porni spre ușă.

— Dacă vine cumva asistentul doctorului, spune-i să plece. N-are ce căuta aici.

— Bine, Alan, răspunse sora lui cu dragoste. Du-te și te culcă ! Noapte bună ! Nu-ți face griji din pricina mea.

— Trebuie să te culci și tu. Poți să ai încredere în mine, Bessie.

Ieși din cameră, apoi se întoarse din nou.

— Să știi, Bess, dacă crezi că nu poți conta pe mine, dacă ai cea mai mică îndoială, ia-le la tine în cameră, rosti el privind spre cele două sticle.

— A, nu, le las aici. Ce folos că reușești să te abții doar pentru o noapte ?! Dacă vrei să mă ajuți, trebuie să te stăpînești mult timp, Alan. De-asta și vreau să vorbesc cu tine numai cînd am să fiu convinsă că mă poți urmări cu cea mai mare atenție.

— E chiar așa de grav ?

— Nu știu. Asta ai să hotărăști tu. Nu e chiar foarte grav, poate nu e grav deloc.

— Atunci, fii sigură că n-am să te las, Bessie. Am să mă „stăpînesc", cum spui tu, cît vrei de mult. Noapte bună !

— Noapte bună. Nu uita că las sticlele aici.

— Nu-ţi fie teamă... Ai putea să le pui chiar lîngă patul meu.

Istovită, Bessie se cufundă într-un somn adînc, dar ca toţi cei ce dorm cu grija unui lucru nerezolvat se trezi devreme, coborî încet scările şi intră în bibliotecă înainte ca ceilalţi să se trezească. Cele două sticle erau pe masă — amîndouă goale, iar fratele ei dormea prăbuşit pe unul din fotolii.

XXXVII

Westover ajunse acasă după petrecere grozav de înfrigurat, şi într-adevăr răceala i se declanşă a doua zi de dimineaţă. Stătea în casă de o săptămînă, cînd Jeff veni să-l vadă.

— De ce nu mi-aţi dat de veste că sînteţi bolnav ? întrebă el. Aş fi venit să vă îngrijesc.

— Mulţumesc, răspunse Westover încercînd să îşi impună o atitudine rigidă, ceea ce nu era uşor de realizat în starea lui. Oricum, tot nu ţi-aş fi permis să mă ajuţi. Aş vrea să-ţi fie foarte clar că între noi nu mai poate fi vorba de relaţii prieteneşti pînă ce nu-mi vei da o explicaţie satisfăcătoare cu privire la comportarea ta de acum cîteva zile faţă de tînărul Lynde.

— Vă referiţi la petrecere ? întrebă Jeff netulburat.

— Bineînţeles ! exclamă Westover. Dacă n-aş fi fost nevoit să stau închis în casă de atunci, aş fi venit eu să te caut şi să-ţi cer socoteală ; iar dacă te-am primit în casa mea acum, n-am făcut-o decît pentru a-ţi da posibilitatea să te justifici. Nici nu vreau să aud altceva înainte de a-mi da explicaţia pe care mi-o datorezi.

Westover nu se aşteptase ca vorbele lui să îl impresioneze pe Jeff prea tare, aşa că nu se miră deloc cînd îl văzu zîmbind.

— Să vă spun drept, nu cred că e mare lucru de explicat. Bănuiesc că v-aţi închipuit că eu l-am îmbătat, sînt convins că v-aţi gîndit la asta. Numai că, atunci cînd a

ajuns la mine, era destul de ameţit. Nici nu se mai punea problema ce va face în continuare, ci în ce fel o va face. Am fost tot timpul cu ochii pe el, iar cînd mi-am dat seama că a sosit momentul potrivit, am chemat servitorul şi l-am dus împreună în camera aceea unde nu putea deranja pe nimeni. Am avut de gînd să mă întorc şi să mă ocup de el, dar pur şi simplu am uitat.

— Cred că nici nu-ţi poţi da seama cu adevărat ce explicaţie grozavă ai găsit, spuse Westover. I-ai dat de băut pînă l-ai îmbătat şi apoi te-ai întors la sora lui şi ai acceptat să fii tratat ca un om de onoare, cînd de fapt meritai să fii aruncat în stradă.

Westover rosti exact fraza zdrobitoare pe care şi-o pregătise cu mult timp înainte şi aşteptă cu interes să vadă ce efect va avea asupra lui Jeff.

— Credeţi oare, replică Jeff cu cinism, că e prima oară cînd domnişoara Lynde se poartă civilizat cu omul în compania căruia s-a îmbătat fratele ei ?

— Nu, dar cu atît mai mult ar fi trebuit să ţii cont de neputinţa ei şi să stai departe de ea, să o priveşti ca pe o fiinţă cu adevărat sfîntă.

— Îi promisesem că am să dansez cu ea, răspunse Jeff exasperat, ridicînd din umeri.

— Nu-ţi permit să fii grosolan cu mine, Durgin ! replică Westover. Te-ai purtat ca un om de nimic, sau şi mai rău, dacă poate există aşa ceva.

Jeff stătea în picioare lîngă colţul căminului, cu braţul sprijinit de poliţă, privind spre Westover care se prăbuşise istovit într-un fotoliu.

— S-ar putea ca, din punctul dumneavoastră de vedere, să aveţi dreptate, domnule Westover, recunoscu Jeff fără ca glasul lui să trădeze vreo urmă de resentiment. Credeţi că totul se face cu un scop şi că singura explicaţie a unei fapte este aceea că a fost plănuită dinainte. Dar constatarea mea este că în viaţă majoritatea lucrurilor se petrec la întîmplare, fără a fi gîndite sau aranjate. Se întîmplă pur şi simplu, ca şi celelalte lucruri pe care le numim accidente.

— Da, numai că în general lucrurile rele nu pornesc de la cei cu intenții bune.

— Eu cred că se întîmplă și așa în mai bine de jumătate din cazuri, replică Jeff, iar judecînd după consecințe, se poate spune la fel de bine că a fost vorba fie de accidente, fie de întîmplări drijate. Nu vreau să spun că se cuvine să facem astfel de lucruri și. dacă mi-aș fi propus să îl îmbăt pe Lynde iar apoi m-aș fi dus să dansez cu sora lui, aș fi meritat toate acuzațiile dumneavoastră. Dar am văzut cum starea i se înrăutățește fără să contribui cu nimic, iar apoi m-am întors la ea pentru că... pentru că așa am vrut.

— Și ești convins, probabil, că dacă domnișoara Lynde ar fi știut ce ai făcut, s-ar fi sinchisit la fel de puțin ca și tine.

— În privința asta nu pot avea nici o părere.

— Țin minte, continuă pictorul sarcastic, că în primul an aveai niște păreri despre femeile din înalta societate demne de un barbar. Oare părerea ta despre domnișoara Lynde se întemeiază tot pe concepțiile de atunci ?

— Nu mai sînt copil, răspunse Jeff, și nu mai cred chiar în toate prostiile în care credeam atunci.

— Doar nu îți închipui că domnișoara Lynde ar mai accepta să stea de vorbă cu tine dacă ar ști ce-ai făcut.

— Mi-ar plăcea să-i spun chiar eu și să văd cum va reacționa, replică Jeff cu un zîmbet amar. Dar cred că nu mi se va mai ivi ocazia. Niciodată nu m-am bucurat de prea multă căutare în lumea bună, așa că probabil nu voi mai avea prilejul să o întîlnesc.

— Poate ai vrea să-i spun eu ?!

— Fără îndoială, însă numai dacă așa fi sigur că veți reuși să aflați ce *a gîndit* și nu ce *a spus* despre toată întîmplarea.

— Ești o adevărată bestie ! exclamă Westover complet uluit.

Ceea ce îl deruta și totodată îl nemulțumea cel mai tare era răbdarea cu care Jeff accepta severitatea lui, care fie nu îl atingea fie nu îl impresiona. Atitudinea lui făcea

parte din același gen de comportament pe care îl manifestase copilul răutăcios de altădată cînd o speria pe micuța Cynthia și pe fratele ei ; și pictorul se întrebă ce alte răutăți mai putea da la iveală o asemenea fire.

Dîndu-i parcă de înțeles că disputa e încheiată și că pot trece la chestiuni personale, Jeff începu :

— Sînteți cam slăbit, domnule Westover. N-aveți nevoie de nimic ? N-aș putea să vă ajut cumva ? De fapt, am venit să vă aduc un mesaj din partea mamei : vă trimite vorbă că, dacă vreți să pictați Capul Leului iarna, acum e vremea potrivită. Atît ea cît și Cynthia vă transmit invitația de a le vizita și promisiunea că vor face totul ca să vă simțiți cît mai bine. Ce ziceți ?

Pictorul răspunse cu un gest de refuz.

— E foarte drăguț din partea lor și te rog să le transmiți mulțumirile mele, dar nu știu cînd am să fiu în stare să ies din casă.

— O să vă reveniți foarte curînd, spuse Jeff. Am să mă ocup eu puțin de dumneavoastră.

Westover se simțea prea sfîrșit ca să mai aibă putere să protesteze, așa că îi îngădui lui Jeff să-și scoată haina, să aprindă spirtiera și să pregătească un punci din whisky-ul pe care i-l recomandase doctorul. Cînd Jeff îi înmînă paharul cu băutura fierbinte și îl întrebă dacă îi place, pictorul răspunse cu o satisfacție total nedemnă de el :

— E minunat !

Jeff rămase alături de el toată seara și îl făcu să se simtă mai bine ca oricînd. Westover îi vorbi de data aceasta deschis și serios, dar fără asprimea de dinainte ; pe măsură ce indignarea sa scădea, simțea cum, treptat, vechea sa simpatie nejustificată pentru Jeff renaște. Își imagină că atențiile tînărului erau expresia indirectă a unui regret și totodată a unei dorințe de a compensa ceea ce făcuse, și de aceea îi spuse :

— Urmările unor astfel de fapte se răsfrîng asupra ta și sînt în general neplăcute. Știu că tinerii Lynde nu sînt oameni fără cusur, dar dacă nu înțelegi că ești vino-

vat față de ei îți faci ție însuți un deserviciu mai mare decît cel pe care îl faci lor.

Jeff păru surprins de acest punct de vedere.

— Și acum ce să fac ? Să mă exilez din societate ? Sînt gata să o fac, dar mi se pare prea ușor. Așa cum vă spuneam, n-am avut niciodată prea mare succes aici, așa că nimeni nu-mi va simți lipsa.

— Dar ce-ar fi să lași pe seama celor de acasă să hotărască ce e de făcut ? sugeră Westover.

— Nu sînt de acord, răspunse Jeff cu promptitudine. Ele m-ar judeca întocmai ca și dumneavoastră, ca și cum ar fi propria lor faptă. De aceea femeile sînt totdeauna părtinitoare. Dar dacă chiar vreți să le spuneți, puteți să o faceți, încheie Jeff cu o expresie ceva mai întunecată.

— Ei, asta-i ! exclamă Westover. De ce-aș face-o ! Nu mă face să mă simt femeie.

— Vă rog să mă scuzați, domnule Westover. N-am vrut să spun așa ceva. Am vrut doar să spun că sînteți un idealist. Eu privesc lucrurile dintr-un punct de vedere mai practic, ca și cum altcineva ar fi fost implicat în întîmplarea asta și cred că nimeni nu trebuie pedepsit prea aspru pentru o asemenea faptă.

Pregăti încă un punci — pentru sine — dar Westover mai ceru și el un pahar.

— Nu cred că ai adoptat un punct de vedere corect în aprecierea propriilor tale greșeli, Jeff spuse pictorul grav.

— De ce ? întrebă Jeff.

Acum Westover începuse să resimtă efectul băuturii, sau cine știe al cărei influențe asemănătoare ca intensitate. Își dădu seama că în temperamentul practic al tînărului se ascundea forța de a dobîndi tot ceea ce își propunea. Să accepți faptul de conștiință, fără vreun efort de a-l îndrepta și fără sentimentul responsabilității — iată sursa puterii celui ce reușea să obțină cîștigul material dorit. În același timp, această simplitate a motivației avea un farmec aparte. Westover își dădu seama că în clipa aceea îl simpatiza pe Jeff mai mult decît se cuvenea și că

sentimentele îi erau mai puternice decît raţiunea. Văzută în lumina acestui egoism lipsit de răutate, insulta adusă familiei Lynde părea mai puţin gravă. Pictorul ajunse acum să privească lucrurile cu ochii lui Jeff şi astfel îi apăru mai pregnant ceea ce era josnic şi meschin în comportamentul celor doi fraţi, iar ceea ce era nobil şi rafinat se estompă.

Constată cu această ocazie că Jeff făcuse un progres real din punct de vedere intelectual — nu degeaba petrecuse la Harvard aproape patru ani. Avea un vocabular bogat şi ştia cum să-l folosească. Într-un mod tainic şi oarecum pervers, profitase din plin de ceea ce i se oferise. Cel care se pricepea acum să îl acuze de idealism, şi chiar să o dovedească într-o oarecare măsură, nu mai era băietandrul neascultător care putea fi certat şi pedepsit. Capacitatea lui de a se răzvrăti putea reacţiona cu o violenţă proporţională cu oprimarea la care era supusă, iar Westover căpătă sentimentul că nu are rost să mai insiste în a-i dovedi unde şi cum greşise. În starea de euforie datorată băuturii, pictorul ajunse la concluzia că cea mai bună cale ar fi să lase lucrurile în întregime în seama lui Jeff ; sau poate că, aşa cum ni se întîmplă tuturor, furat de comoditatea vieţii la nivel inferior, nu mai era dispus să facă efortul de a se menţine în sferele înalte ale purităţii morale. Totuşi mai făcu o ultimă încercare de a se salva spunînd :

— Nu poţi înţelege sensul unei fapte săvîrşite de tine la fel de bine cum înţelegi faptele altora. Devine parte din însăşi fiinţa ta şi trebuie să te străduieşti să-i aprecieze atît cauza cît şi efectul.

— Exact asta şi fac, spuse Jeff, numai că am impresia că aţi dori să cîntăresc efectul din punct de vedere al unei cauze inexistente. După cîte înţeleg, n-am avut nici un motiv să fac ceea ce am făcut.

Începu să rîdă, iar Westover nu mai găsi replica potrivită şi spuse doar :

— Cu toate acestea rămîi răspunzător de efectul produs, dar nici el nu mai era prea convins de ceea ce spunea.

XXXVIII

Pentru a fi bine primit la „Capul Leului", nu era neapărat necesar ca Westover să joace rolul prietenului devotat al lui Jeff. Totuși adoptă această poziție imediat ce sosi acolo, mai ales în prezența doamnei Durgin, căreia îi mulțumi pentru invitația transmisă prin Jeff și pentru că nu uitase de dorința lui de a picta Capul Leului iarna. Îi povesti apoi cum îl îngrijise Jeff în ultimele două săptămîni, spunîndu-i că probabil nici n-ar fi reușit să se refacă complet dacă n-ar fi fost el, ceea ce era întru totul adevărat. Durgin venise de la Cambridge în ziua plecării lui, pentru a-l conduce la tren. Prin comportarea lui încercase parcă să-i arate că incidentul legat de tînărul Lynde și discuția ce o avuseseră după aceea întărise devotamentul lui și consolidase prietenia dintre ei. Westover constată că Jeff îi scrisese mamei sale despre starea sa și o rugase să ins aleze o sobă în vechea lui cameră, astfel încît să se poată bucura de căldură imediat ce va sosi.

Soba cu lemne iradia o căldură plăcută, care îl învălui și îl toropi de îndată ce intră în încăpere. Se întinse în pat și adormi, istovit de efortul călătoriei cu trenul și de frigul îndurat pe drum de la gară pînă la hotel, în sania condusă de Jombateeste. Se cufundă într-un somn prelugit, din care se trezi cuprins de o moleșeală plăcută și obsedat încă de imaginile ce îi tulburaseră visurile. Deschise ușița sobei și ațină din nou focul. Apoi deschise un ochi de geam și se uită afară: privirea lui întîlni un peisaj ale cărui elemente — zăpada, lemnul și piatra — se aflau într-o discordanță dușmănoasă. Lumea înconjurătoare părea alcătuită doar din aceste trei elemente, iar pictorul încercă să restabilească armonia dintre ele. Construită din lemn, clădirea greoaie a hotelului se înălța ca o prezență nedorită în mijlocul troienelor de zăpadă, înfruntînd colțurile de piatră ale muntelui din față. Lumina amurgului timpuriu începuse să țeasă o aureolă trandafirie în jurul crestelor, în timp ce stîncile de la poalele muntelui se colorau în nuanțe tot mai întunecate.

De la gară pînă la hotel vîntul puternic îi pătrunsese prin căciula groasă, înghețîndu-i fruntea și umplîndu-i ochii de zăpada măruntă și aspră ca nisipul ; acum vîntul încetase și o liniște desăvîrșită se așternuse peste dealurile pustii. Peisajul ireal din fața lui îi dădea sentimentul că nu va reuși niciodată să îl transpună într-o operă de artă, dar totodată trezi în el dorința disperată de a încerca să-i redea atmosfera cu totul unică. Se simțea capabil să picteze cu destulă expresivitate formele și culorile, dar știa că îi va fi imposibil să atingă măiestria aceea care să sugereze că aureola trandafirie se înalță ca un oftat prelung deasupra formelor colțuroase, îi va fi imposibil să redea nota de eleganță și delicatețe pe care o regăsea în tot ceea ce era natural și sălbatic pe cînd fiecare aspect al vieții civilizate îi producea o suferință aproape fizică. Într-un colț zăpada fusese îndepărtată, dezvelind îngrăditura din scînduri de pin ce mărginea poteca din jurul casei. Între lemnul dezgolit și pămîntul înghețat apărea un contrast care îl supăra și îl irita ca un zgomot strident, dar care, odată sesizat, devenea atît de obsedant încît nu mai reușea să-și ia ochii de la el. Pentru prima dată constată un lucru pe care nu îl observase niciodată vara, și anume că prezența hotelului în mijlocul acestei frumuseți pure și pustii era o adevărată insultă, simbolul unei banalități inadmisibile, al prefăcătoriei filistine, al convențiilor grosolane. Nici căsuța lui Whitwell de la poalele dealului, nici clădirea modestă a școlii ce se zărea printre copacii desfrunziți nu dădea o asemenea impresie. În locul acesta n-ar fi trebuit să se vadă nici un semn al prezenței oamenilor, în afară de cîteva colibe risipite ici și colo, ascunse în umbra pinilor. Cînd îl zări pe Whitwell urcînd poteca spre hotel Westover își spuse că singura făptură omenească ce s-ar fi armonizat cu peisajul ar fi fost aceea a unui sălbatic îmbrăcat în blănuri, și nicidecum a filozofului cu cizme de cauciuc și haine orășenești. Mult mai normal i se părea să zărească silueta măruntă și ireală a lui Jombateeste, cu căciula lui de lînă albastră și încălțările-i ciudate. Canadianul coti pe după colțul casei și o luă spre grajd, lăsînd în urma lui, în aerul pur, aroma tutunului de pipă.

Lumina își schimbă treptat culoarea de la trandafiriu spre violet, pătînd troienele adunate pe creste și povîrnișuri, accentuînd nuanțele întunecate ale pîlcurilor de copaci ce se iveau pe coastele muntelui printre peticele neregulate de zăpadă. Cafeniul întunecat al arborilor de esență tare și cenușiul trist al coniferelor se estompară într-un negru uniform pe măsură ce purpuriul cerului se intensifica. Urmărind această schimbare, Westover își spuse că a ratat momentul prielnic unui tablou cu adevărat reușit. Acum nuanța luminii părea vulgară în comparație cu delicatețea celei dinainte, iar tabloul ar apărea în culori stridente. Încercă să-și cenzureze bucuria spunîndu-și că era lipsită de orice rafinament, ca plăcerea de a mînca ; și deodată constată că i s-a făcut foame. Se întrebă cînd i se va servi cina, și nici nu băgă de seamă că o pală de vînt zburase cușma de zăpadă de pe creasta muntelui și acum Capul Leului se distingea la fel de clar ca în zilele de vară. Deși imaginea se afla sub ochii lui, clipa de reală frumusețe trecuse și acum era doar curios dacă va primi o masă substanțială, ca un prînz, sau doar o cină ușoară alcătuită din ceai și gogoși, cum se mînca de obicei la fermă.

Închise fereastra și se pregăti să se întindă în pat din nou, cînd auzi o bătaie în ușă și Frank Whitwell intră în cameră.

— Să vă aduc cina aici, domnule Westover, sau...

— Nu, vreau să stau la masă cu voi, spuse Westover voios. E gata, pot să cobor acum ?

— În cîteva minute va fi gata.

Frank lăsă în cameră lampa pe care o adusese și plecă. Westover își aminti că văzuse aceeași lampă încă pe vremea cînd aici nu era decît o simplă fermă ; pe cînd cobora treptele, constată un alt aspect care îi scăpase în timpul vizitelor sale anterioare, și anume că vechea clădire a fermei forma o unitate de sine stătătoare în interiorul hotelului care o înghițise. Ieșind din cameră fu surprins de frigul care domnea pe scări și pe coridor, iar ușa vechiului salon era închisă pentru a nu lăsa să pătrundă frigul. În încăpere nu era nimeni, soba ardea, lampa era pe masă,

iar în lumina obscură pictorul privi în voie fotografia primului său tablou înfățișînd Capul Leului. Dinspre bucătăria aflată dincolo de sufragerie răsuna glasul Cynthiei și al doamnei Durgin, clinchetul tacîmurilor, zăngănitul metalic al sobei și zgomotul pașilor pe podeaua goală. Toate aceste sunete plăcute erau însoțite de mirosul îmbietor al mîncării. Apoi o ușă se deschise și se închise și o pală de aer rece pătrunse înăuntru; Whitwell și Jombateeste intraseră în casă, iar acum își scuturau zăpada de pe încălțări : primul bătînd înfundat podeaua cu cizmele de cauciuc, celălalt atingînd-o doar cu tălpile sale moi, cu mișcări repezi și ușoare. Ceva mai tîrziu se auzi la ușă foșnet de fuste, și Cynthia Whitwell intră, fără să observe prezența lui. Se apropie de masa aflată lîngă fereastră și mări flacăra lămpii. Pictorul îi urmărea gesturile firești, mișcările unei ființe care se știe singură în încăpere. Naturaletea ei avea un aer de curățenie și puritate, iar Westover se simți copleșit de o tristețe inexplicabilă, ca și cum ar fi presimțit distrugerea unui lucru rar a cărui valoare este inestimabilă. Westover făcu o mișcare ușoară, iar fata tresări și își strînse buzele, înăbușindu-și un strigăt care ar fi scăpat în mod normal oricărei alte femei.

— Nu știam că sînteți aici, spuse Cynthia îmbujorîndu-se de sfiala care o încerca totdeauna în prezența lui.

Se văzuseră cînd fusese întîmpinat de toată lumea la sosire, dar nu schimbaseră nici un cuvînt. Pictorul își dădu seama că fata face un mare efort ca să se stăpînească.

— Nu știam că ați fost chemat jos, continuă ea, credeam că încă mai dormiți.

— Într-adevăr, mi se pare că am dormit o sută de ani și că sînt de o vîrstă cu muntele. Dar sper să întîneresc aici din nou.

Cynthia șovăi o clipă, apoi întrebă :

— Ați văzut Capul Leului în lumina amurgului ?

— Mai bine nu-l vedeam. N-am să reușesc niciodată să redau nuanța aceea și nici măcar nu sînt sigur că am s-o mai văd vreodată.

— O veți putea vedea în fiecare după-amiază dacă e senin.

— Înseamnă că va trebui totuși să încerc să o pictez.

— Nu pentru asta ați venit ? întrebă tînăra făcînd un efort, așa cum făcea la fiecare frază pe care o rostea.

Westover aproape că putea să-i vadă vinele gîtului pulsînd de emoție, dar își dădu seama că fata era hotărîtă să-și înfrîngă slăbiciunea chiar dacă ar costa-o viața.

— Într-adevăr, pentru asta am venit — și tocmai de aceea îmi pare rău. Dacă aș fi văzut-o întîmplător, nu mi-aș fi făcut reproșuri pentru nereușită, căci sînt sigur că va fi o nereușită.

Cynthia zîmbi încîntată de tonul lui, părînd totodată că se teme să arate ceea ce simte.

— Nu prea se întîmplă să vedem Capul Leului neacoperit de zăpezi.

— Iată încă o piedică, spuse pictorul. Totul pare că mi se împotrivește. Dacă nu ninge la noapte și dacă mîine nu va fi o zi noroasă, am să fiu pur și simplu disperat.

Fără să-l privească fata își făcea de lucru potrivind fitilul lămpii cu ochii plecați, apoi aruncîndu-i o scurtă privire îi spuse :

— Va trebui să vă iau lampa, ceaiul e gata !

— Bineînțeles, numai dacă mă iei și pe mine. Mi-e o foame de lup.

Cynthia nu găsi răspunsul potrivit și luă lampa, deși Westover făcuse gestul de a se oferi să o ducă în locul ei.

— Nu e grea, răspunse Cynthia ieșind grăbită înaintea lui.

Nu se întîmplase aproape nimic, dar întîlnirea avusese un farmec deosebit care îl impresionase profund pe Westover. Totuși satisfacția lui nu era deplină, căci avea sentimentul unei bucurii furate, al unui moment de fericire împrumutat.

Cina fusese pregătită în vechea sufragerie unde luase masa singur prima dată cînd venise la Capul Leului. Acum însă se adunase toată familia, inclusiv Jombateeste aducînd mirosul specific de grajd.

Veniseră cu toţii în contact cu lumea bună, sosită vara să admire frumuseţile naturii, şi învăţaseră ceva din bunele maniere, dar acum reveniseră la felul de viaţă şi obiceiurile celorlalţi locuitori ai ţinutului. Westover fu servit cu friptură şi cartofi copţi ; membrii familiei primiră însă aceeaşi hrană pe care doamna Durgin i-o oferise pictorului cînd luase aici prima sa cină. Aveau ceai, gogoşi, biscuiţi proaspeţi, iar pentru a sărbători prezenţa lui, se servi şi un desert ; şi mai era şi plăcintă cu carne pentru toată lumea.

Doamna Durgin şi Whitwell mîncau cu cuţitul, Jombateeste înfuleca în grabă folosindu-se de orice instrument pe care îl avea la îndemînă, astfel încît se sătură şi se ridică de la masă înaintea celorlalţi spunînd că trebuie să aibă grijă de cai. Frank Whitwell mînca încercînd să imite manierele oaspeţilor ce veneau vara, dar Cynthy, pe care Westover o privea cu oarecare îngrijorare, bău doar puţin ceai şi mîncă nişte pîine cu unt. Pictorul se simţi stînjenit de propria sa neliniştе, căci îşi spunea că dacă ar fi văzut-o pe Cynthia mîncînd cu cuţitul ca tatăl ei, pentru el n-ar fi avut nici un fel de importanţă. Privirea sa plină de curiozitate o îndemnă parcă pe doamna Durgin să intervină:

— Nu ştiu cu ce trăieşte copilul ăsta ! Ia şi mănîncă ceva, Cynthy !

Cynthia răspunse că nu-i e foame, iar doamna Durgin o asigură că o să se topească pe picioare dacă o mai duce aşa. Fata scăpă de sub ochii lor dispărînd în bucătărie, unde se ducea din cînd în cînd pentru a aduce cîte ceva la masă.

— Cred că numai dumneavoastră sînteţi de vină, domnule Westover, continuă doamna Durgin cu siguranţa şi superioritatea celor vîrstnici faţă de slăbiciunile tinerilor. Nu înţeleg de ce vă priveşte ca pe un străin ori de cîte ori veniţi, că doar o cunoaşteţi de atîta vreme.

— De cînd i-aţi tras lui Jeff o bătaie bine meritată în ziua în care a speriat-o pe ea şi pe Frank cu cîinele, interveni Whitwell.

— Bietul Fox ! oftă doamna Durgin. Parcă nu era ca toți cîinii. Și Jeff ținea așa de mult la el ! Dar pînă la urmă se cam săturase și el.

— Acum s-a dus spre tărîmul fericirii. Se vede treaba că ori nu i-a priit în Colorado, ori l-a ajuns bătrînețea. De fapt, tot nu pricep cu ce greșesc indienii, continuă Whitwell gînditor. Dacă ei au suflet, de ce n-ar avea și cîinii lor ? Îmi închipui însă că domnul Westover va spune că nu e sigur nici măcar în privința indienilor.

— Îmi cunoașteți slăbiciunea, domnule Whitwell, recunoscu pictorul. Însă nu pot dovedi în nici un fel că indienii nu au suflet.

— Și nici cîinii, probabil, spuse Whitwell îngăduitor. Totuși, dacă animalele au suflet, nu înțeleg de ce nu avem nici un fel de comunicare cu ele. Acum puteți să repetați iarăși ceea ce mi-ați mai spus.

— Nu, vă las pe dumneavoastră să repetați, replică Westover. Numai că, deși nu putem să comunicăm cu animalele, reușim totuși să luăm legătura într-o oarecare măsură cu cei înzestrați cu inteligență inferioară.

Încîntat de replică, Withwell începu să rîdă.

— Ei, asta cam așa e. Și afurisiții ăia de egipteni de la care, după cum spuneți, a pornit doctrina nemuririi, credeau că o pisică face tot atîtea parale ca și un om. Ce spunea Jackson, întrebă el adresîndu-se doamnei Durgin, în ultima scrisoare despre mumiile de pisici ?

— Cred că ar fi mai bine să ne terminăm întîi masa, replică doamna Durgin, arătînd o delicatețe nebănuită de Westover. Totuși, trebuie să recunosc că scrisorile lui sînt fără cusur.

— Știați că unele au apărut și în ziar ? întrebă Whitwell ; și cum Westover se arătă foarte surprins, îi spuse că un individ care se tot chinuia să scoată un ziar la Huddle, auzind de scrisorile lui Jackson ceruse să le vadă și le publicase ca pe niște adevărate știri locale în pagina pe care nu o primea gata tipărită de la Boston.

Doamna Durgin urmări cu modestie, oarecum dezaprobînd, efectul acestor vești asupra pictorului, dar rezultatul îi păru satisfăcător.

— Fără îndoială, vechii prieteni ai lui Jackson găsesc p este lucruri deosebit de interesante. Știu cu toții că părerile lui se aseamănă cu ale lor. În orice caz, o mulțime de cunoscuți îmi ceruseră să le dau scrisorile, așa că a fost mult mai simplu să apară în ziare, să le citească toată lumea, și să terminăm cu povestea. Domnul Whitwell le mai aranja pe ici, pe colo, scoțînd părțile care ne priveau numai pe noi. La urma urmei sînt niște lucruri bine gîndite.

Westover spuse că nu are nici o îndoială în privința asta și că i-ar face mare plăcere să le vadă atît pe cele care au fost publicate cît și pe celelalte.

— Dacă Jackson ar fi avut parte de sănătatea și de posibilitățile lui Jeff... rosti mama, trădînd oarecum un regret ascuns.

Frank Whitwell împinse scaunul, se ridică și se adresă doamnei Durgin care stătea în capul mesei.

— Îmi cer permisiunea să mă retrag.

— Haide, haide, nu mai zic nimic, Frank, dacă din cauza asta pleci, spuse doamna Durgin. Recunosc, cînd încep să vorbesc despre Jackson, nu mă mai opresc, și cred că Cynthiei nu-i place să vorbesc despre Jeff în fața altora, și poate că are dreptate. Nu vrei să mai stai pînă se aduc pișcoturile calde, dacă o reuși să ajungă cu ele pînă aici ?

— Nu mai vreau să mănînc nimic, spuse Frank si ieși din cameră, cam prea morocănos după părerea pictorului.

Urmărindu-l cu o privire ironică și plină de înțelegere, tatăl său îi explică lui Westover :

— Cred că Frank nu vrea să se lase prea mult așteptat de domnișoare. La Huddle e o întrunire distractivă organizată de biserică.

— Va să zică asta era ? ! interveni doamna Durgin. De ce n-o fi spus nimic ?

— Ei, tinerilor de azi nu le place să vorbească despre treburile astea și cred că, de fapt, nu le-a plăcut niciodată, răspunse Whitwell făcînd cu ochiul spre Westover.

Pișcoturile pe care le adusese Cynthia erau puțin arse, și doamna Durgin întrebă ironic :

— Te-ai apucat să studiezi acolo ? Vă rog să serviți, domnule Westover. N-ați mîncat pe săturate. Dacă nu m-aș ține tot timpul după ea, nu știu ce ne-am face. Spuneți-mi, tinerele din Boston încearcă să țină pasul cu studenții de la colegiu ?

— Cred că numai cele de la colegiul de fete, răspunse Westover simplu. În ciuda privirii cu subînțeles pe care i-o adresă doamna Durgin.

Mai tîrziu își dădu seama de sensul acestei priviri, dar deocamdată lipsa lui de receptivitate era menită să o cruțe pe Cynthia.

Tînăra rămase să strîngă masa, iar Westover o însoți pe doamna Durgin în vechiul salon, unde aceasta își dădu acum drumul după ce se stăpînise de la orice aluzie directă la Jeff în prezența Cynthiei. După ce îl determină să-și răscolească toate amintirile legate de fiul ei, mama spuse :

— Băiatul ăsta nu-mi mai scrie aproape nimic și îmi închipui că nici ei nu-i mai scrie mare lucru. Probabil că anul acesta muncește mai serios ca oricînd. Drept să vă spun, mă bucur că a început să mai și iasă cîte puțin, după cîte înțeleg. Cred că acum se simte mai în largul lui. La început am fost puțin îngrijorată de felul său de a se purta în lume. După părerea dumneavoastră, avea vreun motiv ca să nu fie primit cum se cuvine ?

După ce Westover se întoarse în camera sa, cineva bătu la ușă. Deschise și se trezi față în față cu Whitwell ; nu schiță nici un gest să-l poftească înăuntru, dar Whitwell nu așteptă să fie invitat.

— Aveți nevoie de ceva ? I-am spus Cynthiei că am să vin să văd. S-ar putea ca Frank să întîrzie.

Spunînd acestea se așeză pe un scaun, își puse picioarele pe grătarul sobei și își lovi tocurile unul de altul, așa cum făcea de obicei cînd își scutura zăpada de pe cizme. Fără să-și dea seama că gestul său nu era urmat de sfîrîitul obișnuit al apei, se grăbi să întrebe :

— Ei, și cum îi mai merge lui Jeff ?

Și privi spre Westover, care deocamdată se așezase pe marginea patului.

— Ca de obicei, răspunse pictorul.

Cum însă Whitwell continua să îl privească insistent, adăugă :

— După părerea mea, nimeni nu se schimbă cu adevărat. Toată lumea evoluează.

Încîntat de aluzia cu nuanță filozofică, Whitwell zîmbi :

— Vreți să spuneți că la vîrsta asta e cam la fel cu era în copilărie ? S-ar putea să aveți dreptate. Vorba e, atunci cum era ? Îmi tot bat capul să înțeleg încă de cînd el și Cynthia s-au înțeles între ei. Sigur, e treaba lor, nu mă privește, dar oricum, am și eu dreptul să-mi fac o idee.

Părea dornic să afle părerea pictorului, iar acesta își dădu seama de seriozitatea întrebării în ciuda formulării ironice.

— Sînteți perfect îndreptățit să o faceți, domnule Whitwell.

— Mă bucur că sînteți de aceeași părere, spuse Whitwell, trădînd o ușoară surpriză. N-am de gînd să mă amestec cîtuși de puțin, dar o cunosc pe Cynthy — și nu e cazul să o laud în fața dumneavoastră — dar parcă am impresia că pe el nu-l cunosc la fel de bine. Băiatul ăsta e un amestec ciudat, dacă-mi dați voie să-mi spun părerea. Asta nu înseamnă că nu-mi place firea lui. Dimpotrivă, are un fel de a fi care mă face să țin la el cînd îl văd. E isteț și are suflet bun, e gata oricînd să te ajute, dar parcă niciodată nu poți fi sigur că îl cunoști cu adevărat.

Privi spre Westover, așteptînd parcă o confirmare a părerii lui, dar cum acesta nu schiță nici un gest, continuă :

— Dacă i-aș face un bine, chiar fără voia lui, sau dacă i-aș cere un lucru cu care și el ar fi de acord, aș simți tot timpul nevoia să fiu cu ochii pe el, să nu mă trezesc că face vreo poznă. E un drac împielițat, încheie Whitwell oarecum inconsecvent. Dumneavoastră cum vi se pare ? După cum s-a purtat pe-acolo nu v-a făcut aceeași impresie ?

— Nu, n-aș putea spune așa ceva, răspunse Westover fără prea multă convingere.

Ar fi vrut să poată vorbi mai sincer decît era capabil să o facă în clipa aceea. Se simțea dator să țină cont de o serie de scrupule, fără a reuși totuși să le respecte întru totul, cu toate că pentru moment i se păru că e vorba doar de o simplă convenție.

— Și eu am simțit farmecul firii lui și mi-am dat seama și de celelalte trăsături, deși nu chiar așa de bine ca dumneavoastră. Într-adevăr, are o fire foarte voluntară.

Se opri, iar Whitwell întrebă :

— A mai făcut vreo drăcovenie ?

— N-aș putea spune asta. Oricum, n-a fost vorba de ceva făcut cu rea intenție.

— Nu ? Dar totuși ce-a făcut ?

— Ca să fiu cinstit, domnule Whitwell, cred că nu prea sînteți îndreptățit să-mi cereți să vă vorbesc despre Jeff, cînd mă aflu în casa mamei lui și sînt oaspetele lor.

— Într-adevăr, nu am acest drept, consimți Whitwell. Dar oare tatăl fetei care se va mărita cu el nu are acest drept ?

Westover fu nevoit să recunoască tăria argumentului lui.

— Mă tem că, dacă nu v-aș spune despre ce e vorba, ați fi mult mai neliniștit decît dacă v-aș spune.

Îi povesti apoi întîmplarea cu Alan Lynde și discuția pe care o avuseseră după aceea.

— Cred că a fost cît se poate de sincer. Lucrurile s-au petrecut fără nici un fel de intenție din partea lui.

Spre surprinderea pictorului, Whitwell nu se grăbi să îi confirme părerea, ci întrebă :

— Tînărul acela avea ceva cu Jeff ?

— După cîte știu eu nu ; cred că se vedeau pentru prima oară.

— Atunci s-ar putea să fi fost doar un accident, concluse Whitwell sec, lovindu-și din nou tocurile de marginea sobei.

Westover se consideră datori să vorbească din nou, de data aceasta în favoarea lui Jeff. Făcu aceasta oarecum fără voie și nu întru totul de dragul tînărului. Astfel susținu ideea că, dacă Jeff era într-adevăr înzestrat cu acea voință puternică pe care o recunoșteau amîndoi, nu era în stare să comită greșelile demne de dispreț ale celor slabi din fire.

Whitwell replică printr-o întrebare care îl uimi complet pe Westover :

— Dar de unde știți că un om cu o voință puternică nu e un om slab ? Ceea ce numim voință puternică nu e oare un fel de zgardă pe care cîinele ce o poartă nu o poate desface ? După părerea mea, un om cu adevărat puternic e cel înzestrat cu voința de a face bine. Dacă Jeff a făcut o faptă bună fără să vrea, nu-i va găsi liniștea pînă ce nu va reuși să arate tuturor că a făcut-o de bunăvoie găsind o cale mai ticăloasă decît cea care mă face să vă spun drept, domnule Westover, dacă vreodată aș ajunge să-i cer bunătății ăstuia ceva împotriva voinței lui, să știți că mi-ar fi frică de el.

Și Whitwell se uită la pictor cu o privire plină de înțeles, încercînd să-i transmită gravitatea spuselor sale și într-o oarecare măsură convingerea sa.

— Ei, oftă el ridicîndu-se, vom trăi și vom vedea. Viața e plină de ciudățenii. Dar cred că pînă la urmă Jeff va alege calea cea bună.

— Sînt sigur de asta, răspunse Westover dînd mîna cu tatăl fetei ce urma să se mărite cu Jeff.

Whitwell făcu cîțiva pași, apoi se întoarse și adăugă :

— Nu mă îndoiesc că ceea ce am vorbit rămîne între noi, domnule Westover.

— Fiți fără grijă.

— Nu mă gîndesc la doamna Durgin, continuă el, proptindu-se cu mîna de tocul ușii din nevoia de a găsi un sprijin. Nu pun eu prea mult preț pe ce-ar spune ea dacă ar ști că am vorbit despre feciorul ei. Nu știu dacă ați înțeles ce-a vrut să spună cînd a întrebat dacă fetele din Boston țin pasul cu studenții de la colegiu. Adevărul este că Cynthia a fost tot timpul alături de el. Dacă o reuși pînă la

urmă să-şi treacă toate examenele şi să-şi ia diploma. n o va face decît datorită ajutorului ei. Să ştiţi că există mai multe feluri de telepatie, domnule Westover. Asta e !

XXXIX

Din ultimele cuvinte rostite de Whitwell, Westover trase concluzia că de fapt dorea ca Cynthia să nu afle nimic despre greşelile lui Jeff, dacă într-adevăr se puteau numi greşeli. Dar nici această concluzie deosebit de importantă nu reuşi să alunge valul de toropeală care îl trăgea la somn. Adormi în clipa cînd puse capul pe pernă şi dormi adînc pînă dimineaţa, cînd se trezi cu inima plină de o voioşie care îi dovedea că e complet restabilit. Sări din pat şi îndesă în sobă cîteva surcele pe care le luă dintr-o lădiţă aflată alături, aşeză deasupra cîţiva butuci şi lăsă întredeschisă uşiţa sobei. Se întinse din nou în pat şi ascultă cu plăcere duduitul focului, ale cărui flăcări rîdeau parcă voioase spre ziua strălucitoare ce scălda peisajul învesmîntat în alb de afară. Cînd se dădu iarăşi jos din pat, se făcuse aşa de cald în cameră încît fu nevoit să deschidă un ochi de geam : şi se îmbrăcă la o temperatură de minus opt grade, fără să-şi dea seama că aerul din încăpere era mai mult decît răcoros.

Cînd intră în sufragerie, doamna Durgin îi spuse prin uşa întredeschisă a salonului :

— Cynthy o să vă servească micul dejun, domnule Westover. Noi am şi mîncat, iar eu mai am treabă aici.

Cynthia apăru imediat cu cana de cafea şi farfuriile cu gustări calde pe care le păstrase pe sobă. Aşeză totul pe masa în faţa lui şi se pregăti să plece, apoi se opri o clipă şi întrebă :

— Vreţi să vă torn eu cafeaua ?

— Da, chiar te rog ! iar fata se aşeză pe scaunul din faţa lui. Îmi pare rău că vă dau atîta bătaie de cap, n-am ştiut că e aşa de tîrziu, adăugă el.

— Nu-i nimic, avem tot timpul să ne facem treburile, răspunse fata cu îngăduinţă.

— Ce ciudat ! exclamă pictorul rîzînd. Poate că aici am să mă obișnuiesc, dar la oraș nu ne ajunge niciodată timpul pentru treburile ce le avem de rezolvat într-o zi, așa încît trebuie să le facem pe unele noaptea sau să le lăsăm pe a doua zi. Oare aici fiecare zi este prea lungă pentru ceea ce e de făcut ?

— Totdeauna se găsește ceva de făcut pe lîngă casă, răspunse fata evaziv. În orice caz, iarna timpul trece altfel decît vara.

— Da, știu și eu cum e iarna la țară, spuse pictorul, doar am crescut la țară.

— N-am știut, răspunse Cynthia privindu-l o clipă cu uimire și plecîndu-și imediat ochii.

— Da, am trăit în Wisconsin. Părinții mei erau emigranți și am trăit în mijlocul pădurilor pînă cînd m-am apucat de pictat. De fapt am început destul de devreme, dar am plecat de acolo abia la șaisprezece ani.

— N-am știut, repetă fata. Credeam că sînteți...

— Un simplu vizitator, ca toți ceilalți care vin aici vara ? Nu, sînt un autentic fiu al ținuturilor de munte, dar n-am mai fost iarna la țară de cînd eram copil, iar vremurile de atunci îmi revin în minte ca niște momente din viața altcuiva.

Cynthia nu răspunse, dar rămase cu ochii țintă la el, iar interesul oglindit în privirea ei îl îndemnă să continue :

— În general e mai ușor să-ți croiești drum în viață dacă pornești din regiunile de apus decît din răsărit. Cîțiva oameni binevoitori veniți la ferma noastră forestieră mi-au descoperit talentul și m-au ajutat să încep. Am plecat mai întîi la Milwaukee și cei de acolo m-au făcut să cred că e ceva de capul meu. Apoi am venit la New York unde am ajuns să înțeleg că nu e nimic de mine. A trebuit să plec în Europa ca să-mi dau seama cine sînt cu adevărat, iar după ce am stat acolo mai mult timp nici nu m-a mai interesat să aflu. Ceea ce conta cu adevărat era ceea ce reușeam să fac, nu omul care realiza acel lucru.

— Înțeleg, spuse Cynthia pătrunzînd sensul vorbelor lui.

— În Italia am cunoscut o familie din Boston şi mi-am spus că mi-ar plăcea să trăiesc acolo unde trăiesc oamenii aceia. Aşa am ajuns la Boston. Acum totul mi se pare foarte simplu, dar pe atunci credeam că altora împrejurările astea li s-ar părea cu adevărat romantice. Am dus o viaţă fericită şi mă bucur că m-am născut la ţară. Mi-ar plăcea chiar să-mi sfîrşesc zilele tot acolo. De fapt, nu înţeleg de ce te-am plictisit cu autobiografia mea. Poate pentru că credeam că ştii toate astea.

Chipul fetei arăta că ar fi dorit să dea răspunsul potrivit dacă ar fi găsit puterea să îl rostească, dar pînă la urmă nu spuse nimic. Propria ei neputinţă păru să o intimideze şi mai tare aşa încît, după ce îl întrebă dacă nu mai vrea puţină cafea, se scuză şi se ridică lăsîndu-l să-şi termine masa singur.

În ziua aceea Westover făcu cîteva încercări de a începe tabloul, căutînd mai întîi o poziţie prielnică undeva în preajma casei ; în cele din urmă constată că cea mai bună perspectivă i se oferea de la fereastra propriei sale camere, aşa încît lucra în fiecare după-amiază cu fereastra deschisă, avînd în spate soba bine încinsă. Cîteva zile în şir muntele rămase neacoperit de zăpadă, iar amurgul senin înflăcăra cu aceeaşi lumină cerul de dincolo de creste. Westover picta cu încredere şi dăruire, construind un tablou în care culorile calde se împleteau atît de ireal cu imaginea dealurilor îngheţate, încît era imposibil să crezi în existenţa lor. Chiar şi lui, care avea realitatea în faţa ochilor, i se părea de neimaginat această îmbinare dintre blîndeţea culorilor şi asprimea iernii, iar ceea ce apărea pe pînză era cu atît mai greu de crezut.

Dimineaţa nu avea nimic de făcut, căci lucra numai după-amiaza, cînd la apusul soarelui regăsea culorile dorite. Încerca să stea cît mai mult afară şi să profite de aerul curat ; dar nu mai avea puterea de a face plimbări lungi ca odinioară, aşa încît se mulţumea să străbată potecile din jurul casei. Îşi petrecea mult timp în grajd, împreună cu Whitwell şi Jombateeste, care se ocupau de vite şi de cai. Zgomotele înfundate, specifice locului, mirosul de fîn contopit cu răsuflarea animalelor şi căldura trupurilor lor

străbăteau prin întunericul rece dîndu-i o bucurie primitivă.

Cînd uşile mari erau deschise în lături, lumina puternică a zilei pătrundea înăuntru ; atunci pictorul descoperea în ochii animalelor uimirea şi asculta cu plăcere chemările lor ce porneau din fiecare staul şi glasurile blînde ale oamenilor ce păreau că vorbesc o limbă pe înţelesul lor. Stîrnite de aceleaşi îndemnuri, orătăniile îşi luau zborul din cuibarele de sus, se lăsau pe podea şi dădeau buzna afară în strălucirea dimineţii, făcînd să răsune locul de ţipetele lor pline de o spaimă neînţeleasă.

Furat de valul atîtor experienţe noi, Westover aproape că nici nu izbutea să-şi mai amintească ritmul vieţii de acasă din vremea verii. Pe terase, acolo unde în iulie şi august erau îngrămădite balansoare în continuă mişcare, pictorul se plimba acum singur, iar paşii săi nu răsunau sonor, căci nici măcar ecoul furfolei de altădată. Cînd intra în casă, drumurile i se limitau la cele cîteva încăperi încălzite, acolo unde stăteau şi membrii familiei, şi numai cîteodată gîndurile sale se îndreptau spre hotelul construit în jurul fermei. Intenţionase ca, înainte de a pleca, să-i ceară doamnei Durgin permisiunea de a colinda prin hotel dar îngrozit de frigul şi pustietatea care îl vor întîmpina, amîna mereu.

Zilele treceau una după alta, rapid şi monoton. Ceasurile petrecute în grajd, plimbările pe teren, lucrul la tablou erau preocupările care îi umpleau puţinele ore de lumină, iar cînd se lăsă întunericul se alătură cu plăcere grupului adunat în salonul doamnei Durgin. Îşi aduse cîteva cărţi şi uneori citea, alteori dezbătea cu Whitwell problema vieţii şi a morţii care frămînta neîncetat mintea iscoditoare a filozofului. Jombateeste prefera să stea în bucătărie, unde moţăia nestingherit după cină, înainte de a se retrage la culcare înaintea tuturor. Frank Whitwell îşi aducea cărţile, iar uneori sora lui îl ajuta să înţeleagă unele probleme ; devotamentul fratelui faţă de soră era deplin, iar acceptarea superiorităţii ei era de asemenea totală. O ajuta să strîngă vasele şi nu se simţea cu nimic înjosit cînd era văzut la treabă ; la rîndul ei, Cynthia era

totdeauna la curent cu ieşirile lui în lume, şi tot ea îi educa gustul în privinţa îmbrăcămintei. Frank îi cerea părerea în tot felul de probleme, pe care le dezbăteau îndelung vorbind între ei pe şoptite. Băiatul părea să aibă aceeaşi fire timidă, profundă şi serioasă ca şi sora lui, iar tatăl lăsă să se înţeleagă prin cîteva aluzii că are preocupări religioase ; nu îşi dorea să rămînă legat de hotel, ci năzuia să se pregătească pentru a intra în rîndurile clerului. Şi ceea ce îl atrăgea la întrunirile de seară era şi altceva decît dorinţa de a se întoarce acasă în compania fetelor.

— Nu înţeleg de unde îi vin asemenea gînduri, spunea tatăl, dînd din cap cu îndoială la preferinţele fiului său pentru teologie.

Aceeaşi atenţie, pe care Cynthia o arăta fratelui ei o dovedea şi faţă de tatăl lor, a cărui înfăţişare era totdeauna foarte îngrijită. Westover bănuia că, fără intervenţiile repetate ale Cynthiei, menite să-i amintească respectul datorat oaspetelui, bătrînul ar fi ajuns într-o stare de mare neglijenţă. La rîndul său doamna Durgin, din ce în ce mai convinsă de puterea şi instinctul Cynthiei, lăsa totul în seama ei, acceptînd cu plăcere ideea de a-i încredinţa în viitor atît conducerea hotelului cît şi treburile minore în perioadele mai puţin aglomerate. Chiar şi Jombateeste o ruga tot pe ea să-i coasă ceea ce avea de cusut, aşa încît mîinile ei harnice îl ocroteau pe canadian de frigul iernii, care de fapt era anotimpul ţinutului său natal ; această împrejurare îl amuza cel mai mult pe Westover, care ajunse să-şi dea seama că nu şi l-ar mai putea închipui pe Jombateeste trăind într-un alt anotimp.

Grija cu adevărat maternă a Cynthiei se extinse în cele din urmă şi asupra pictorului. Hainele lui, care fuseseră mult timp purtate cu diverse improvizaţii nesigure, aveau acum nasturi ; butonierele reveniră la dimensiunile normale; buzunarele paltonului fură scotocite în căutarea mănuşilor care, odată găsite, dispărură pentru o vreme şi se reîntoarseră cu degetele bine cusute, ca petalele unei flori care se hotărîse să se închidă şi să redevină boboc.

Pictorul se întreba în ce fel îşi va putea arăta recunoştinţa pentru faptul că se bucura de aceeaşi ocrotire

maternă care era pentru toți ai casei o adevărată binecuvîntare. Era un devotament de-a dreptul impresionant, iar pictorul se gîndea adesea la această dăruire de sine cu un sentiment de revoltă duioasă și totodată cu convingerea că nu făcuse nimic ca să merite atîta atenție. Nu se putea împăca cu ideea sacrificiului acceptînd justificarea că prin el cel ce îl împlinește își găsește o adevărată bucurie sau că îl face de bunăvoie. În același timp, era chinuit de gîndul că asemenea gesturi nu vor fi apreciate cum se cuvine de cel cu care urma tînăra fată să se căsătorească.

Seara doamna Durgin și Cynthia, așezate în jurul lămpii, coseau sau ascultau ce vorbeau bărbații. Dacă Westover citea cu glas tare, cele două femei își vorbeau din cînd în cînd pe șoptite despre probleme total străine de subiectul lecturii, așa cum fac totdeauna femeile în astfel de împrejurări. Viața își urma cursul liniștit, fără a fi monotonă, iar pictorul nu se simțea deloc îndemnat să se întoarcă în oraș.

Uneori se gîndea la viața de la oraș, la ritmul ei agitat, la absurditatea ei, iar astfel de amintiri îl urmăreau ca o obsesie bolnăvicioasă care îi stîrnea repulsia. Totuși își spunea că această impresie va dispărea cînd va fi complet restabilit și lucrurile vor reintra în normal. Acorda cea mai mare atenție întrebărilor pe care i le punea Cynthia cu privire la acest fel de viață atunci cînd se întîmpla să rămînă numai cu ea. Răspundea întrebărilor fetei cu o naivitate vicleană, înrudită cu cea care o îndemna pe ea să pună asemenea întrebări. Pictorul își dădea seama că Cynthia încearcă să-și facă o imagine a mediului în care trăia Jeff și să o pună de acord cu cea pe care și-o formase din discuțiile cu oaspeții ce veneau în perioada verii. Westover se străduia să o ajute să-și construiască o imagine cît mai corectă, cît mai apropiată de realitate, în măsura în care o cunoștea.

În timpul unei discuții se ivi ocazia să-i vorbească direct despre Jeff, iar fata nu păru cuprinsă de acea sfială pe care pictorul se așteptase să o trezească în ea, așa încît trase concluzia că strictețea pe care i-o impusese doamnei

Durgin în legătură cu discuțiile privitoare la Jeff nu se referea în aceeași măsură și la ea însăși. Probabil că era o măsură binevenită, căci, odată stîrnită, mîndria mamei nu mai cunoștea limite cînd se desfăta cu laude la adresa fiului. Vorbind cu Cynthia despre Jeff, pictorul rămase mai puțin impresionat de puterea de stăpînire a fetei, tulburat mai cu seamă de atitudinea ei oarecum aspră față de tot ceea ce îl privea. Părea că face tot timpul efortul de a nu-l lăuda peste măsură, ca și cum simțea că i-ar face o mare nedreptate dacă i-ar găsi prea multe calități.

Cel puțin aceasta a fost concluzia pe care o desprinse din dorința ei evidentă de a înțelege exact și de a interpreta defavorabil ceea ce îi relata pictorul, încercînd totodată să înăbușe orice încercare de a trage singură concluzii. Indiferent care erau motivele ei, Westover constată că Cynthia îi acordă de data aceasta o încredere mai mare și mai intimă decît înainte. Uneori își spunea că sentimentele fetei sînt chiar prea curate și că le-ar merita cu adevărat numai dacă i-ar arăta deschis tot ceea ce îl nemulțumea în comportarea lui Jeff. Cu toate acestea se stăpînea și își căuta o scuză în distanța pe care Cynthia o stabilise între ei, expresie a unui respect pe care, deși fata i-l acorda cu prisosință, el însuși nu și-l putea acorda.

XL

Într-o dimineață Westover îi ceru doamnei Durgin permisiunea de a-i ajuta Cynthiei să deschidă ușile și ferestrele hotelului, pentru a lăsa să pătrundă aerul și soarele. Fata îl preveni că încercarea ar putea fi primejdioasă, dar pictorul promise să se îmbrace cu haine groase. Cînd își făcu apariția înfofolit în palton și căciulă de blană, constată că tînăra își pusese numai un fular pe cap și un șal care îi acoperea umerii și pieptul.

— Numai atît ? se miră el. Atunci eu ar fi trebuit să pornesc în această expediție doar cu o cunună de flori artificiale și în tricou. N-am dreptate, doamnă Durgin ?

— Cred că o femeie e în stare să suporte frigul de două ori mai bine decît cel mai rezistent bărbat, răspunse categoric stăpîna hotelului.

— Înseamnă că va trebui să mă încălzesc muncind. Te rog să mă laşi pe mine să fac tot ce e mai greu, Cynthia.

— Nu e nimic greu de făcut, răspunse Cynthia pe un ton de îngăduinţă maternă din care nu lipsea o notă de respect filial.

Pictorul înţelese din nou că fata îi poartă de grijă întocmai ca şi tatălui şi fratelui ei, avînd însă în plus un sentiment de stimă datorat superiorităţii lui, sentiment din care dispăruse aproape cu totul sfiala de altădată.

Îşi începură incursiunea deschizînd ferestrele şi uşile biroului, ale salonului şi în cele din urmă ale sufrageriei unde pe şirurile lungi de mese erau îngrămădite o mulţime de scaune cu picioarele în sus. Cynthia urcă pe o masă şi începu să mătură cu o mătură de nuiele, cu o nemulţumită de praful adunat pretutindeni, deşi pictorului i se părea că totul e de o curăţenie fără cusur.

— Dacă lucrurile merg la fel ca în ultimii doi ani, mă tem că va trebui să mai construim încă o sufragerie, deşi tare nu mi-ar plăcea să ne întindem chiar aşa de mult, spuse Cynthia.

— Dacă ar fi după mine, mi-ar fi plăcut ca ferma de odinioară să rămînă neschimbată pînă în ziua de azi, răspunse Westover. Aş fi preferat să nu mai aveţi nici un alt oaspete în afara celui dintîi. Atunci Capul Leului mi-ar fi aparţinut doar mie, iar lumea ar fi luat cunoştinţă de existenţa lui numai prin intermediul tablourilor mele.

— După părerea doamnei Durgin, oamenii au început să vină aici după ce au văzut tabloul dumneavoastră.

— Şi tu crezi la fel ? Ce ne facem dacă tabloul pe care îl fac acum va aduce oaspeţi şi iarna ? În cazul acesta, doar un incendiu v-ar mai putea salva. Dealtfel, cred că aşa ceva îşi doreşte şi Jeff, numai că el ar vrea să ridice apoi un alt hotel în locul acestuia, unul care să aibă şi mai multă căutare. Atunci nenorocirea pe care am declanşat-o ar fi desăvîrşită şi n-aş mai călca pe aici niciodată. N-aş suporta să văd aşa ceva.

— Cred că dacă dumneavoastră n-ați mai veni, doamna Durgin ar crede că nu se mai află la Capul Leului, replică Cynthia.

— Însă tu ai înțelege cum stau lucrurile cu adevărat, spuse Westover, dar în clipa următoare regretă ceea ce spusese, căci în felul acesta părea că acordă cuvintelor Cynthiei un sens diferit de cel pe care îl exprimase ea însăși, de a-i arăta deschis respectul cu care era privit de toți ai casei.

Fără să răspundă, tînăra o porni de-a lungul coridorului în care tocmai se aflau pentru a deschide fereastra de la unul din capete, în timp ce el se ocupa de fereastra de la capătul opus. Cînd se întîlniră la piciorul scării pentru a porni spre etaj, Westover îi mărturisi :

— Totdeauna mi se face rușine cînd încerc să fac un om de bun simț să spună o prostie.

Cynthia nu răspunse, dar se îmbujoră arătînd că înțelesese exact implicația cuvintelor lui și îi făcu plăcere, iar pictorul adăugă :

— Din fericire cei înțelepți știu să răsoane[illegible] ptei. De[illegible]fel cine face o asemenea încercare cu o p[illegible]dri ceaș[illegible]tă categorie trebuie să o fa[illegible]ă cu toată seriozitatea Numai că așa ceva se întîmplă foarte rar.

— Nu vă trage curentul de la fe[illegible]tre ? întrebă Cynthia brusc. Nu vreau să vă văd iar răcit.

— Nu, mă simt foarte bine, răspunse Westover

Cynthia intră în camerele aflate de o [illegible]arului, deschise ferestrele și obloanele, iar el făc[illegible] ace'așilucru în camerele de pe partea cealaltă. Saltelele ridicate de pe paturi și îngrămădite la picioarele lor, mobila demontată, imaginea încăperilor pustii reflectată în oglinzi îi dădură un sentiment de deprimare profundă ; se pregătea să îi împărtășească Cynthiei impresiile lui, dar în clipa cînd se întîlniră în dreptul scării care ducea la etajul superior fata îi spuse :

— Ultimele camere au fost cele în care a locuit doamna Vostrand, și făcu un gest cu capul spre etajul pe care îl părăseau.

— Nu mai spune? ! Chiar reuşeşti să ţii minte cine a locuit în fiecare cameră ?

— Da, în general identific camerele după numele celor care au locuit în ele, dacă persoanele respective au avut într-adevăr ceva deosebit.

Westover găsi că această minciună nevinovată era încîntătoare şi o acceptă ca şi cum ar fi fost purul adevăr.

— Iar doamna Vostrand era o persoană cu totul deosebită. Spune-mi, Cynthia, ce părere ai despre ea ?

— N-a stat aici decît foarte puţin.

— Nu ţi-ai fi amintit că a locuit în camerele acelea dacă nu ţi-ar fi lăsat o impresie foarte puternică.

Fata nu răspunse, aşa că pictorul trase concluzia firească:

— După cum văd, nu ai rămas cu o părere prea bună despre ea.

Cum Cynthia rămase tăcută, Westover continuă :

— Cu mine a fost deosebit de bună, dar cred că pe vremea aceea era ceva mai cinstită cu ea însăşi decît acum.

Era sigur că Jeff i-a povestit despre legătura lui cu Genevieve Vostrand, dar deoarece Cynthia lăsă fără răspuns observaţia lui, se abţinu şi el de la orice comentariu îndemnat de o hotărîre pe care o consideră potrivită situaţiei. Urcară împreună scările, iar cînd ajunseră sus, în semiîntunericul coridorului, Cynthia se opri şi spuse :

— Mai mult mi-a plăcut fiica ei.

— Serios ? ! replică el. Totdeauna am avut impresia că n-am reuşit să o cunosc mai îndeaproape. De fapt, dacă mă gîndesc bine, nici pe doamna Vostrand n-am ajuns s-o cunosc cu adevărat.. Crezi că Genevieve era influenţată de mama ei ?

— Cred că nu avea o fire prea hotărîtă.

— Aşa mi s-a părut şi mie. Făcea tot ce îi spunea mama ei. M-am întrebat adesea în ce măsură căsătoria pe care a încheiat-o era pe gustul ei.

Singurul răspuns al Cynthiei a fost si de data aceasta doar tăcerea, iar Westover renunţă la întrebările pe care ar mai fi dorit să le pună. Ceea ce îl preocupa cu adevărat

nu era căsătoria domnișoarei Vostrand, ci logodna Cynthiei, iar ceea ce ar fi vrut să afle de fapt era felul cum o privea ea în adîncul sufletului. Poate pentru ea era un lucru absolut normal, poate că nici nu-și dorea altceva. Fiind o simplă fată de la țară, era obișnuită de mică cu o serie de aspecte ale vieții pentru care fetele de la oraș s-ar fi zbuciumat. De ce ar fi Cynthia altfel decît alte fete de la țară ? Poate că era într-adevăr bună și delicată, așa cum o vedea el, dar poate că nici nu era în stare să sesizeze duritatea spirituală a lui Jeff tocmai din cauza dragostei ce i-o purta. Însăși bunătatea ei o făcea probabil incapabilă să-și imagineze josnicia lui, iar dacă delicatețea ei ținea doar de conștiință, nu și de gusturi și experiențe, atunci fără îndoială că nu avea nici un motiv să se teamă de perspectiva căsătoriei cu un astfel de om. Cu toate acestea el ar fi vrut, dacă ar fi putut, să o pună la curent cu ceea ce îi spusese tatălui ei despre atitudinea lui Jeff față de Lynde și astfel să o determine să-și pună la încercare devotamentul în deplină cunoștință de cauză. Se temuse uneori că Whitwell nu va fi în stare să păstreze secretul ; acum însă își dorea ca tatăl să nu fi fost chiar atît de discret. Era așa de cufundat în aceste gînduri, încît la un moment dat tresări cuprins de teamă că Cynthia i-a spus ceva iar el nu a răspuns, dar cînd o întrebă își dădu seama că fata nu rostise nici un cuvînt. Se aflau în fața unei ferestre deschise care dădea spre Capul Leului, și Westover spuse :

— Nici nu știu cum aș putea să-mi arăt recunoștința față de doamna Durgin și de tine pentru bunătatea pe care mi-ați arătat-o invitîndu-mă să viu aici. Poate că tabloul pe care l-am pictat n-are nici o valoare, dar n-aș fi reușit niciodată să-l fac, deși l-am visat adesea, dacă n-ați fi fost voi. Datorită vouă mă întorc acasă îmbogățit din toate punctele de vedere.

— Nu e cazul să mulțumiți nimănui, răspunse fata simplu. De fapt ideea a fost a lui Jeff, iar noi am fost gata să vă primim din toată inima.

— A fost foarte drăguț din partea lui, spuse Westover căruia cuvintele Cynthiei îi confirmau o bănuială mai veche. Dar ce însemna oare faptul că Jeff le sugerase

ideea să-i invite iar, apoi le-o atribuise în întregime ? Nu era deloc imposibil s-o fi făcut pentru a-şi recîştiga favoarea lui Westover şi a-l face să uite comportarea lui faţă de Lynde. Ar fi fost o atitudine tipică pentru Jeff în care nu se ascundea nimic meschin. În cel mai rău caz, putea dovedi că se simţea mult mai vinovat de ceea ce făcuse decît era dispus să recunoască, iar comportarea lui îi făcea cinste.

Apoi auzi întrebarea Cynthiei :

— Domnule Westower, aţi participat vreodată la Ziua Absolvenţilor ? Jeff vrea să mergem şi noi.

— Ziua Absolvenţilor ? Ah, da, Ziua Absolvenţilor ! exclamă pictorul făcînd un efort să se reculeagă. De fapt, am fost de mai multe ori. Dacă vrei să vezi ceva frumos e într-adevăr cea mai bună ocazie. Mamele şi surorile studenţilor vin din toate colţurile ţării. Toată lumea e veselă, elegantă şi pusă pe distracţii de dimineaţă pînă seara. Nu sînt convins că toţi sînt cu adevărat fericiţi, n-am reuşit să-mi dau seama. Cei tineri ştiu mai bine decît mine. După părerea mea, sărbătoarea asta ascunde şi multă tristeţe şi dezamăgire. Dar dacă îţi place să vezi rochii frumoase, să asculţi muzică, să dansezi şi să priveşti o adevărată paradă a veseliei, Ziua Absolvenţilor ţi le poate oferi mai mult decît orice altă împrejurare. Reuşita acestei petreceri depinde în mare măsură de grupul de prieteni al fiecărui student, de felul cum este privit de colegii lui.

Westover îşi dădu seama că a apucat-o pe un drum greşit şi se împotmoli, dar Cynthia nu băgă de seamă clipa lui de ezitare şi întrebă :

— Credeţi că doamnei Durgin i-ar plăcea aşa ceva ?

— Doamnei Durgin ? ! exclamă Westover nedumerit dîndu-şi seama că uitase de ea cu desăvîrşire şi că nu se gîndise decît în ce măsură o asemenea experienţă ar putea fi plăcută sau dureroasă pentru Cynthia. Ştiu şi eu, mă cam îndoiesc... mă tem că ar fi cam obositor... Jeff ar vrea să participe şi ea ?

— Aşa a spus.

— E foarte drăguţ din partea lui. Dacă ar putea să se ocupe numai de ea, dar... crezi că doamna Durgin ar fi de acord să meargă ?

— Ar merge ca să-i facă lui o bucurie.

Westover rămase pe gînduri. Cînd Cynthia vorbi din nou, cuvintele ei trădau o neliniște care îl uimi profund

— Spuneți-mi, domnule Westover, credeți într-adevăr că ar fi bine să ne ducem ? Nu credeți că ar fi mai bine să nu ne amestecăm deloc în viața pe care o duce acolo ? N-are nici nu rost să ne prefacem că sîntem la fel cu cei de la oraș, că știm să ne purtăm ca ei, și nu cred că...

Westover simți că îl cuprinde un val de revoltă, născută din compasiunea față de frămîntarea fetei.

— Nici unul din cei pe care i-a cunoscut acolo nu se compară cu tine ! răspunse el gîndindu-se mai ales la Bessie Lynde. Ești de o mie de ori mai... dacă aș fi... Jeff ar trebui să fie mîndru dacă ar fi cu adevărat un om de onoare... Te rog să mă ierți, n-am vrut să spun... cred că m-ai înțeles foarte bine.

Cynthia scoase capul pe fereastră și privi de-a lungul acoperișului înclinat al clădirii.

— S-a deschis un oblon la una din ferestre. Ieri seară cînd bătea vîntul l-am auzit lovind în cercevele.

Își trase repede capul și se îndepărtă, iar pictorul nu reuși să-i vadă fața.

— Să te ajut să-l prinzi, se oferi el venind în urma ei.

— Nu, nu, răspunse fata. O să-l prindă Frank sau Jumbateeste cînd or să vină să închidă.

XLI

Timp de cîteva zile după întoarcerea sa de la Capul Leului, Westover nu se văzu cu Jeff. Îi adusese scrisori de la mama lui și de la Whitwell și îl aștepta să vină să le ia, numai că așteptă așa de mult încît mai tîrziu ajunse să regrete că nu i le-a trimis. Cînd în cele din urmă Jeff își făcu apariția la sfîrșitul săptămînii, Westover trecu printr-un moment de stînjeneală pe care încercă să-l ascundă sub manifestări de bucurie excesive. Își dădu singur seama că amabilitatea pe care o arăta e nesinceră și că de fapt

prezența lui îi e mai neplăcută ca oricînd. Își exprimă presupunerea că Jeff trebuie să fie din ce în ce mai ocupat cu învățătura și ascultă fără nici o plăcere răspunsul celuilalt, care îi spuse cu un aer de prosperitate socială că, într-adevăr, din cauza asta și din cauza altor obligații nu reușise să vină la el mai curînd.

Nu-i spuse despre ce obligații era vorba și nu făcu nici un fel de referire la disputa de la ultima lor întîlnire, spre mulțumirea lui Westover care nu avea cum să abordeze subiectul fără îndemnul lui. Tînărul nu stătu decît puțin, iar discuția se înfiripă doar din fraze convenționale încercînd să arate interesul unuia pentru celălalt și din glume banale cu care oamenii își ascund în general indiferența față de preocupările celorlalți. Jeff îi spuse pictorului că nu arătase niciodată așa de bine și că deci va trebui neapărat să se ducă din nou la Capul Leului, ceea ce șederea acolo îi priise din plin ; cît despre tabloul realizat era o adevărată minune, îi dădea pur și simplu sentimentul că se afla chiar acolo. Îl întrebă despre toți cei de acasă și ascultă ceea ce îi spunea Westover, zîmbind cu un dezinteres total ce se oglindea în ochii săi îndrăzneți, așa încît acesta se întrebă la ce s-o fi gîndind Jeff de fapt, fără a fi totuși tentat să afle. Cînd îl văzu că se pregătește să plece, simți o adevărată ușurare, deși îl invită insistent să treacă din nou pe la el cît mai curînd și îi sugeră să meargă amîndoi la teatru într-o seară.

Jeff răspunse că i-ar face plăcere să iasă împreună. iar din ușă îl întrebă dacă va lua parte la serata doamnei Bellingham, adăugînd că va trebui să se oprească o clipă acolo înainte de a porni spre Cambridge. Westover rămase mut de uimire constatînd cît de mult înaintase Jeff pe un drum care altădată îi părea complet inaccesibil. Chiar și după balul din casa familiei Enderby de acum aproape două luni, ascensiunea socială a lui Jeff fusese foarte lentă ; cu toate acestea, în ultimul timp afirmarea lui devenise din ce în ce mai rapidă, din motive pe care nici el și nici altcineva nu le-ar fi putut explica. Așa se face că persoane care altădată rămîneau uimite cînd îl întîlneau în casele

prietenilor lor, începură să îl invite la propriile lor petreceri.

Jeff nu participa la astfel de evenimente cu foarte multă plăcere, dar la început acceptă invitațiile în speranța că o va revedea pe Bessie Lynde. Dar întîlnirea așteptată avu loc mult mai tîrziu, la o serată dată în postul pastelui. În clipa cînd o zări se îndreptă spre ea și i se adresă firesc, ca și cum erau doi oameni care se vedeau frecvent. Cînd îl văzu venind, Bessie tresări de uimire, iar gestul ei nu trecu neobservat.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă Jeff.

— Nimic... fereastra...

— Nu e deschisă, spuse el încercînd-o. Vreți să controlați singură ?

— Cred că pot să vă cred pe cuvînt, răspunse Bessie și se retrase puțin la adăpostul perdelelor pentru a nu fi văzută stînd de vorbă cu el, sau poate pentru a nu fi deranjată — nici ea nu-și dădea seama prea bine.

Jeff rămase în preajma ei pînă în clipa plecării, iar atunci manevră lucrurile în așa fel încît reuși să plece odată cu ea.

După această întîmplare Bessie nu mai încercă să îl evite : ori de cîte ori se întîlneau, constata cu plăcere că nu era în primejdia de a i se întîmpla ceea ce nu se întîmpla niciodată. Dar în afara acestor explicații, nu găsea nici o justificare serioasă pentru dorința de a-l revedea, după cum nu găseau nici o justificare cei ce urmăreau cu uimire aceste întîlniri. Cei din aceeași sferă socială ca și Bessie Lynde nu numai că nu se căsătoreau cu oameni din afara ei, dar nici măcar nu se amuzau cochetînd cu ei. Chiar dacă ea era o excepție, în sensul că nu trăise în mijlocul lor încă din copilărie, era o întîmplare fără precedent faptul că o fată de condiția ei accepta să se distreze cu un astfel de ins de care se deosebea fundamental prin origine și tradiții ; or, judecînd după aparențe, în cazul lui Bessie nu mai era vorba doar de o simplă cochetărie. Mary Enderby avea impresia că, oriunde mergea, îl vedea pe omul acela alături de prietena ei. Începuse să

creadă că recurgea la șiretlicuri ca să ajungă totdeauna în preajma ei, cînd de fapt singurul șiretlic al lui Jeff era de a-și croi drum spre ea cu toată îndrăzneala în clipa în care o zărea în încăpere. Numai că, uneori, domnișoara Enderby se întreba speriată dacă nu cumva Bessie era aceea care recurgea la cele mai rafinate căi de a se plasa exact în locul unde putea fi văzută cu ușurință. Mary Enderby aștepta cu neliniște să vadă dacă relația dintre ei va primi o confirmare oficială în clipa în care domnișoara Louisa Lynde îl va invita la ea acasă. Pe de altă parte, simțea că situația prietenei ei era cu atît mai îngrijorătoare cu cît această confirmare nu exista.

Nici măcar nu știa precis dacă Jeff o vizita în casa mătușii ei, pînă într-o zi cînd ajunse acolo în clipa în care Jeff tocmai ieșea.

— Hai, Mary, urcă ! strigă Bessie din vîrful scărilor și coborî cîteva trepte să-și întîmpine prietena, o sărută și o conduse spre bibliotecă.

— Nu-ți place bădăranul meu, nu-i așa ? o întrebă apoi fără ocolișuri.

Mary Enderby se întoarse spre Bessie cu o expresie care îi oglindea cu fidelitate sentimentele :

— Chiar e bădăranul *tău* ?

— Nu, nu așa cum te gîndești tu. Dar dacă ar fi ?

— Atunci n-aș mai avea nimic de zis.

— Și dacă n-ar fi ?

Mary Enderby nu reuși să-și amintească nimic din tot ceea ce plănuise să îi spună prietenei ei cu prima ocazie. Fusese convinsă că nimic nu va fi mai simplu decît să o îmbrățișeze și să facă apel la înțelegerea ei, la respectul de sine, la considerația față de familia și de prietenii ei ; acum însă totul i se părea nespus de greu.

Ea însăși fu uimită cînd rosti cu răceală .

— Cred că ar trebui să-mi cer scuze pentru ceea ce am spus cînd am fost aici data trecută. Probabil că m-ai considerat foarte nedreaptă în aprecierile mele.

— Absolut deloc ! exclamă Bessie, izbucnind într-un rîs care prietenei ei îi păru nedemn și batjocoritor. Este

exact așa cum l-ai caracterizat, poate chiar mai rău, dar în același timp are mult mai multe calități decît i-ai atribuit tu.

— Nu înțeleg, spuse Mary cu răceală.

— E un tip foarte original, complet diferit de ceilalți și deosebit de interesant.

— Ei, așa spun toate !

— Nici măcar nu-mi face complimente, nu se preface că are o părere grozavă despre mine. Dacă ar face așa ceva, nu l-aș putea suferi. Mă cunoști destul de bine, Mary. Nu înțelegi că mă interesează să adulmec și să scotocesc în necunoscutul imens unde sălășluiește această ființă ciudată ?

Bessie își duse mîna la buze și începu să rîdă, întorcînd spre Mary Enderby ochii ei oblici — o variantă franțuzească a chipului de chinezoaică.

— Ești liberă să-mi spui doar ceea ce vrei, spuse Mary cu tristețe.

— Îți spun exact ceea ce știu, și tare aș vrea să-ți pot spune mai mult, răspunse Bessie strîngîndu-și prietena în brațe. Draga mea ! Nu e absolut nimic serios, dacă asta te interesează !

— Dar te afli cumva în primejdia de a ajunge acolo? întrebă Mary rugător.

— Primejdie ? ! Să-ți spun drept nu mi se pare că e vorba de o primejdie.

— Dar dacă nu ai nici un pic de *respect* față de el, Bessie...

— Cum aș putea avea cînd nici el nu mă respectă absolut deloc !

— Cred că-ți bați joc de mine, spuse Mary Enderby ridicîndu-se, și pe bună dreptate. Nu e treaba mea să...

Bessie o trase de mînă, obligînd-o să se așeze din nou.

— Ba da, este ! Dar nu ți-am spus de atîtea ori ? ! Nu mă respectă pentru că nu știu cum să-l fac să mă respecte, iar dacă aș ști, sînt convinsă că nu i-ar face nici o plăcere.

Ascultă-mă, am să încerc să-ți explic. Cred că de fapt nu țin la el absolut deloc, dar să știi că nu sînt sigură de ceea ce îți spun pentru că nu am ținut niciodată la nimeni și nu prea știu ce simți atunci. Știi că nu sînt sentimentală și că îmi bat joc de tot ce înseamnă sentimentalism și mai știi că sînt lipsită de demnitate...

— Ești o minune ! șopti Mary Enderby cu admirație și repros în glas.

— Ai dreptate, dar dă-mi voie să-ți explic cum poate fi îmbunătățită o minune, răspunse Bessie rîzînd dezlănțuit. Nu sînt sentimentală, dar sînt impresionabilă, iar omul acesta îmi dă emoții. Pentru mine e ca o ghicitoare pe care încerc să o dezleg. E foarte ușor să găsești răspunsul potrivit cînd ai de-a face cu genul de bărbați pe care îi întîlnim noi de obicei, ceea ce e foarte plăcut, dar nu așa de amuzant cum e cînd cauți răspunsul. Cît despre domnul Durgin — Doamne, ce nume, văd că te înfiori și tu cînd îl auzi ! — nu seamănă cu noi nici măcar cît seamănă un urs. Comportarea lui față de noi e întocmai ca aceea a unui urs care a trăit așa de mult printre oameni, încît a ajuns să creadă că e și el o ființă omenească. E o adevărată încîntare ! Unde mai pui că e și intelectual ! Îmi aduce cărți și se oferă să-mi citească anumite fragmente. Mi-a adus chiar și planul noului hotel pe care are de gînd să-l construiască. E de un bun gust desăvîrșit și o să poarte numele Hanul „Capul Leului". O să aibă și o mică sală de teatru pentru piese jucate de amatori, pe care aș putea să le regizez eu, și pentru tot felul de alte spectacole date de artiști profesioniști. Dacă ai să vii și tu, Molly, te asigur că ne vom strădui din răsputeri să te facem să te simți cît mai bine.

Mary Enderby nu-i îngădui prietenei ei să-și lase capul pe umărul ei și să rîdă în voie după ce rosti toate acestea.

— Ascultă-mă, Bessie Lynde ! spuse ea cu asprime. Dacă nu ai nici un fel de considerație pentru tine, ar trebui să ai măcar pentru el. Cricît îmi spui că nu îl încurajezi, chiar dacă tu o să crezi...

— Vai, dar nici n-aş îndrăzni să o spun dacă n-aş fi convinsă că e purul adevăr ! interveni Bessie cu o seriozitate batjocoritoare.

— Trebuie să plec ! spuse Mary cu răceală şi de data asta reuşi să se ridice în picioare.

Bessie se agăţă de ea din nou.

— Crezi că mi-am bătut joc de tine, nu-i aşa, draga mea ?

— Nu...

— Lasă, nu mai umbla cu ocolişuri, Mary ! Te cunosc eu. Din punct de vedere moral eşti dreaptă ca o lance, Dumnezeu ştie ce-o mai fi şi aia ! Spune-mi, eşti îngrijorată din cauza mea ?

— Îmi cunoşti foarte bine sentimentele, Bessie, răspunse Mary Enderby privind-o drept în ochi.

— Ai perfectă dreptate, spuse Bessie. Din păcate nu prea îmi cunosc propriile mele sentimente. Dar dacă am să le descopăr, am să te anunţ. E bine aşa ?

— Da...

— Am să te previn din timp. La cea mai mică tulburare pe care am s-o simt în regiunea inimii, am să-ţi trimit o scrisoare printr-un curier special şi am să fac exact ceea ce ai să-mi spui. Ce zici ?

— Ah, Bessie, exclamă prietena ei îmbrăţişînd-o, totdeauna ai fost cea mai fermecătoare fiinţă de pe faţa pămîntului !

— Ei da, spuse Bessie, asta e ce încerc să-l conving pe *el* !

XLII

Spre sfîrşitul lui aprilie, marea majoritate a celor ce aveau locuinţe la mare se mutaseră acolo, dar deşi reveneau adesea în oraş pentru diverse treburi erau aproape inexistenţi şi complet uitaţi de cei ce rămăseseră încă în Boston. Familia Enderby plecase de două săptămîni, iar

Bessie și mătușa ei urmau să mai rămînă două săptămîni în oraș ; o dată la două-trei zile, Mary trecea pe la ele fie în drum spre gară, fie pentru a lua prînzul împreună, ceea ce o făcu pe Bessie să remarce că amîndouă erau „călătoare".

— Dacă stau să mă gîndesc bine, e ca și cum tu ai fi în locul meu. E aproape de necrezut, dar uneori am senzația că tu ești cea care stai zilnic singură la fereastră și privești cum vrăbiile cercetează mugurii pufoși de iederă, încercînd să afle cînd își vor putea face cuiburile printre lăstari. Te supără că mugurii de iederă arată ca niște zdrențe ciopîrțite ? Dacă te supără, sînt convinsă că tu ești aceea care te afli aici în locul meu, căci ori de cîte ori revin în oraș sub fața ișarea ta, mi se strepezesc dinții. La ora actuală ăsta e lucrul cel mai nesuferit din D[illegible] — mugurii pufoși de iederă ! Dacă reușești să faci abstracție de ei, poți fi cu adevărat fericită. Aproape că am impresia că îmi petrec vara în oraș. Mă simt foarte curajoasă și foarte virtuoasă, ca un geniu neînțeles și excentric care trăiește după propriile sale legi. Nici nu-ți închipui cît îi admir și prețuiesc pe cei care au plecat din oraș, deși nu pricep încă de ce. Niște ființe egoiști lipsiți de orice sentiment ! Iar cînd se abate asupra noastră o furtună care ne face să ne ascundem în mădularea oaselor și cînd citesc în ziare articole tăioase la adresa celor ce încearcă să scape de plata taxelor plecînd la mare, atunci îmi spun că Dumnezeu e de partea mea și că mă răsplătește pe lumea *asta*. Dar după cum văd pe chipul tău total absent, încheie Bessie izbucnind în rîs, te gîndești la domnul Durgin !

Mary tresări și încercă să protesteze, dar era o fire prea curată pentru a spune categoric nu, așa că Bessie continuă:

— Nu, n-am ajuns să stăm pe o bancă în grădina publică sau să ne plimbăm împreună pe bulevard. Dacă vom ajunge acolo ceva mai tîrziu, am să-l silesc să stea la celălalt capăt al băncii și n-am să-i dau voie nici măcar să-și întindă brațul de-a lungul spătarului. Să nu te temi, vom respecta cu religiozitate toate convențiile. Poate că am s-o rog pe mătușa Luisa să ne lase să stăm pe treptele din

fața casei cînd s-o mai încălzi. Dar sînt sigură că e mult mai plăcut în casă, chiar și la oraș, deși cînd ești la mare nu prea îți dai seama de asta. Vii la Ziua Absolvenților ?

— Ei, nu știu ce să-ți spun, oftă Mary cuprinsă de nerăbdarea plină de emoții și de speranțele pe care gîndul la Ziua Absolvenților le trezește în inima fiecărei fete din Boston.

— Într-adevăr ! exclamă Bessie cu un oftat, imitîndu-și cu ironie prietena. Așa spunem toate. E fără îndoială cea mai amețitoare sărbătoare. Probabil că, dacă ar fi după noi, nici nu ne-am duce, dar niciodată nu sîntem lăsate de capul nostru. În fiecare an, după ziua asta, îmi spun că pentru nimic în lume nu m-aș mai duce din nou, dar cînd vine iarăși timpul, mă agăț de cel mai neînsemnat pretext ca să duc. Acum, de exemplu, îmi spun că am dulcoasa datorie de a merge pentru că e și ziua absolvirii lui.

— Bessie ! exclamă Mary. Doar n-ai de gînd să faci asta !

— Bineînțeles că nu, de vreme ce o spun, draga mea. Nu mai ții minte ce ți-am promis în legătură cu simptomele inimii mele ? Dar acum simt că, dacă mă invită, va trebui să merg. Nu ți-ar plăcea să vezi cum se desfășoară Ziua Absolvenților printre mitocani ? Nu ți-ar plăcea să participi la așa ceva ? Ca și cum te-ai duce la sărbătoarea piticilor roșii și ai dansa în corturile lor. Fără îndoială, ar trebui să mă duc ca să pricep o dată pentru totdeauna în ce m-am băgat și să fiu forțată să mă opresc din această cursă nebunească.

— Poate că va sta alături de familia lui, sugeră Mary Enderby cu indiferență.

În realitate, imaginea pe care i-o prezentase Bessie exercita asupra ei o rece fascinație pe care nu îndrăznea să o recunoască față de prietena ei.

— S-ar putea chiar să fac cunoștință cu toate mamele și cu surorile lui, spuse Bessie pe un ton de îngrijorare exagerată. Vai, Mary, tocmai ghimpele ăsta n-aș fi vrut să mi-l înfig în inimă, iar tu mă împingi cu mîna ta să o fac ! *Rubedeniile* lui ! Ăsta e cuvîntul potrivit ! Și încă ce

rubedenii ! Cred că încep în sfîrșit să înțeleg. Stai, Mary, nu te mișca, nu vorbi !

Bessie își lăsă bărbia în palmă și rămase cu privirea pierdută în gol, ținînd-o pe Mary Enderby strîns de mînă.

Mary își trase mîna și rosti :

— Trebuie să plec, Bessie. Ce mai face mătușa ta ?

— Chiar pleci ? În cazul ăsta am să rămîn toată viața cu convingerea că n-am reușit să-mi dau seama... că m-ai oprit chiar în clipa cînd eram pe punctul de a mă vedea exact așa cum mă văd ceilalți, cum mă vezi tu. Se simte foarte bine, răspunse Bessie. Adevărul este că e mare plictiseală aici, adăugă oftînd fără nici un fel de prefăcătorie, iar Mary îi luă mîna cu un gest afectuos și-i spuse :

— Imi pare tare rău că ai rămas aici. Nu vrei să vii să stai la noi o săptămînă ?

— Nu, ne-am gîndit că e mai bine să fim acasă cînd se întoarce Alan.

Deși era convinsă că Mary Enderby știa exact cum stau lucrurile, Bessie nu-i vorbise niciodată deschis despre situația fratelui ei, nu atît dintr-un sentiment de jenă, cît mai ales din pricină că Mary se ferise totdeauna să abordeze subiectul. De data aceasta Bessie se încumetă să spună :

— Starea lui e mai bună ca oricînd și sîntem foarte optimiste. Numai de-ar rămîne așa și cînd se întoarce.

— Sînt sigură că așa va fi, rosti Mary cu căldură ; n-am nici o îndoială. N-am putea să-ți fim de folos, Bessie?

— N-aveți cum să mă ajutați, dar îți multumesc din suflet. Știu că vă gîndiți mereu la mine și asta înseamnă foarte mult. Cînd mai vii ?

— Nu știu, poate săptămîna viitoare.

— Treci să mă vezi, poate pînă atunci vine și Alan. Ține mult la tine și o să-i facă plăcere să te vadă.

Mary își exprimă promisiunea sărutîndu-și prietena.

— Doar știi cît de mult îl admir pe Alan. Ar putea realiza orice.

— Într-adevăr, ar putea. *Dacă* ar putea !

Rareori se întîmpla ca Bessie să vorbească cu atîta seriozitate, iar Mary adora (după cum s-ar fi exprimat ea însăşi) sinceritatea tristă şi deznădejdea nedisimulată a cuvintelor ei.

— Trebuie să-l ajutăm şi sînt sigură că am putea găsi calea potrivită.

— Trebuie să încercăm. Numai că cei care ar putea.. numai dacă ar putea...

Bessie lăsă fraza neterminată, iar Mary înţelese că vorbele prietenei ei nu se mai refereau doar la Alan, dar spuse :

— Nu e vorba de nici un „dacă" în povestea asta şi nu e vorba de nici un „dacă" în orice altă privinţă dacă sîntem hotărîţi. Faci o mare greşeală să te îndoieşti !

Bessie remarcase amuzată şi altă dată acest amestec de optimism şi severitate în firea prietenei ei şi nu-i scăpă nici chiar într-un moment atît de grav cum era acesta. Îşi spuse în sinea ei că e surprinsă să descopere aceste trăsături de caracter într-o împrejurare legată de fratele ei, dar ceea ce îşi spunea nu corespundea totdeauna cu realitatea.

În aceeaşi seară se întîmplă însă să fie cu adevărat surprinsă cînd, după ce se auzi soneria de la intrare la o oră cam tîrzie, i se aduse cartea de vizită a domnului Thomas Jefferson Durgin, care se afla în anticameră. Mătuşa ei se culcase şi Bessie trăi un moment de delectare în care gustă din plin bucuria sacrificiului, închipuindu-şi că îşi va refuza plăcerea de a-l vedea şi că va trimite vorbă că nu este acasă. În realitate nici nu dorea să-l vadă, dar ar fi dorit să afle ce justificare va găsi pentru îndrăzneala de a-i face o vizită seara. Îşi înfrînă însă această curiozitate nedemnă în favoarea acelui moment de delectare înălţătoare. Totuşi, în clipa următoare, rosti cu toată demnitatea:

— Invită-l să urce, Andrew, şi rămase în bibliotecă aşteptîndu-l să apară şi să-i ofere explicaţia dorită pentru libertatea ce şi-o luase.

Jeff nu-i dădu nici o explicaţie, ci se comportă ca şi cum nu era prima oară cînd făcea acest lucru, sau ca şi

cum era un gest atît de firesc încît nu mai cerea din partea lui o motivare specială. Îi aduse o carte despre care vorbiseră la ultima lor întîlnire, dar nu se osteni să facă din asta pretextul sau justificarea vizitei sale.

Mai spuse că e o seară foarte plăcută și că s-a încălzit venind pe jos de la Cambridge. Din cauza efortului, chipul i se îmbujorase mai tare, iar pe buza de sus și în scobitura bărbiei hotărîte se zăreau broboane de transpirație. Își ridică de pe frunte părul blond și aspru, se șterse cu batista și o privi ironic pe sub sprîncenele decolorate. Bessie simțea că oaspetele ei își savurează din plin propria neobrăzare, numai că înfățișarea lui era atît de cuceritoare, încît nu-și putea refuza plăcerea de a se amuza odată cu el. Îl întrebă dacă nu vrea un evantai și, cum el acceptă, se ridică și i-l aduse de pe poliția căminului.

— Doriți și puțin ceai ?

— Nu, dar aș vrea un pahar cu apă, dacă sînteți drăguță, răspunse el.

Bessie sună și ceru să se aducă o sticlă de apă minerală, din care Jeff bău un pahar plin cînd băutura fu adusă. Apoi se așeză mai bine în fotoliu, avînd aerul că e pregătit să guste din toată inima vorbele ei pline de haz.

— Tot mai sînteți pesimist, domnule Durgin ? întrebă Bessie cu o naivitate prefăcută care, după cum bine știa Jeff, însemna că e pusă pe rele.

— Nu, acum sînt un optimist convertit.

— Ce înseamnă asta ?

— Înseamnă un om care nu poate crede că totul este așa cum i-ar plăcea, dar căruia i-ar plăcea să creadă că totul este cît se poate de bine.

Bessie repetă cuvintele lui cu o seriozitate teatrală, apoi spuse cu glas solemn :

— Astăzi a trecut pe la mine o fată care probabil că era o pesimistă convertită, căci a spus exact același lucru.

— Domnișoara Enderby ! spuse Jeff.

Bessie tresări.

— Aveți puteri supranaturale ? Ce păcat că ați dat greș ! Cum de v-ați gîndit tocmai la ea ?

— Știu că nu-i sînt simpatic și, de cîte ori vă întîlnesc după ce ați stat de vorbă cu ea, mă puneți la încercare.

— Am făcut eu așa ceva ? Numai conștiința dumneavoastră împovărată e de vină ! De ce credeți că Mary Enderby nu vă simpatizează ?

— Pentru că nu sînt destul de bun.

— Ei și ce legătură are asta cu sentimentele pe care le au oamenii față de dumneavoastră ? Dacă lucrurile ar sta așa cu adevărat, cam cîți prieteni credeți că ați avea ?

— Mă îndoiesc că aș avea vreunul.

— Și gîndul ăsta vă îndurerează ?

— Profund, mărturisi Jeff zîmbind

— Nu prea se vede.

— Nu vreau să vă întristez.

— Nu cred că așa ceva ar reuși să mă întristeze.

— Să vă spun drept, n-am îndrăznit să risc.

— Vai, cît sînteți de amabil !

Schimbul de replici se opri aici, căci ajunseseră la un punct pe care nici unul din ei nu mai știa cum să-l depășească. Apoi Jeff spuse :

— Tocmai am stat de vorbă cu un alt pesimist convertit.

— Domnul Westover ?

— Văd că dumneavoastră aveți puteri supranaturale. Și nici măcar n-ați dat greș. Vă duceți vreodată la atelierul lui ?

— Nu, n-am mai fost de cînd mi-a spus că ar fi inutil să frecventez cursurile lui. Cred că e capabil de o sinceritate zdrobitoare.

— Nimeni nu știe asta mai bine decît mine, spuse Jeff, zîmbind cu gîndul la nenumăratele împrejurări cînd făcuse cunoștință cu sinceritatea pictorului. Numai că e întotdeauna bine intenționat.

— Ei, așa spune toată lumea, numai că nu orice dovadă de sinceritate e și un act de bunăvoință. Oare numai prefăcătoria este singura manifestare a răutății ?

— Iată o idee minunată ! Cred că am să i-o servesc lui Westover cu prima ocazie cînd va fi sincer.

— Și o să-mi spuneți ce a zis ?

— Nu știu precis, răspunse Jeff sprijinindu-se de spătarul fotoliului și rîzînd. Mi-ar face mare plăcere să vă comunic ce mi-a spus chiar astăzi, dar mă tem că n-am să pot.

— Încercați !

— Știți că în februarie a fost plecat la Capul Leului și a pictat imaginea muntelui acoperit de zăpezi. Ați văzut-o ?

— Nu. Acesta a fost subiectul discuției ?

— Nu, subiectul a fost mult mai interesant, și anume imaginea lui despre mine însumi.

— O imagine cam înzăpezită ?

— Destul de rece, oricum. A ajuns la concluzia că sînt un om foarte egoist și lipsit de scrupule, că mă folosesc de ceilalți oameni pentru a-mi rezolva interesele, sau că îi las pe ei să mi le rezolve, că sînt perfid și răzbunător și că, în eventualitatea că nu reușesc să înșel pe cineva, nu mă las pînă ce nu-l înfrîng. A mai spus că, dacă s-a întîmplat vreodată să mă comport așa cum trebuie, am făcut-o numai după ce am obținut o victorie într-un fel sau altul.

— Ceea ce îmi spuneți e de-a dreptul fascinant !

Bessie își puse cotul pe marginea mesei, își sprijini bărbia în palmă, iar vîrfurile degetelor ei prelungi îi atingeau ușor buzele roșii ; mîneca subțire a rochiei alunecă în jos dînd la iveală brațul fin și delicat.

— Vi s-a părut că există vreo urmă de adevăr în toate astea ?

— Am fost convins că pentru el este purul adevăr.

— Ce sinceritate emoționantă ! Dar continuați ! Ce crede el că e de făcut ?

— Nimic. După părerea lui, nu stă în puterea mea să fac ceva.

— Ce enormitate ! spuse Bessie. Nici nu știu precis dacă o pot pricepe în întregime. Dar oare cum a ajuns să-și formeze o imagine atît de măgulitoare despre dumneavoastră ? Și atît de optimistă în același timp ? Sau

poate că nu aveți puterea de a merge mai departe cu sinceritatea ?

— N-am nimic împotrivă să vă spun. Are impresia că are un fel de datorie de onoare față de familia mea.

— Față de... rubedeniile dumneavoastră ? întrebă Bessie.

— Da, răspunse Jeff cam sec, dar cum chipul ei nu oglindea altceva decît o inocență de nepătruns, își spuse că probabil nu a avut intenția să îl jignească.

Zîmbi degajat și continuă :

— E o adunare foarte ciudată acolo în perioada iernii. Mă întreb ce impresie v-ar face.

— Ar trebui să mi-i descrieți și o să vedem.

— Tot n-ați înțelege, spuse el așa de convins, încît Bessie se simți ușor jignită.

Jeff întinse mîna și apucă sticla de apă minerală, procedînd ca și cum s-ar fi aflat în camera unui coleg. În nouă cazuri din zece ea ar fi făcut haz pe seama acestui gest, dar acum sosise cea de a zecea oară cînd nu era dispusă să îl accepte.

— Bănuiesc, spuse ea, că toți cei din Cambridge așteaptă cu interes Ziua Absolvenților.

— Iată o frază menită să facă începutul unei conversații ! Într-adevăr, aveți perfectă dreptate, domnișoară Lynde, continuă el imitînd cu ironie maniera în care îi vorbise ea. O așteptăm cu *mare* nerăbdare. Veniți și dumneavoastră ?

Tînăra îi răspunse cu un oftat atît de convingător, încît o luă în serios cînd ea îi răspunse grav :

— Nu știu. Mă tem că va fi grozav de derutant, în cel mai bun caz. Tinerii a căror companie îți face plăcere vor fi tot timpul în mijlocul familiilor lor, iar tinerii față de care nu ai nici un pic de simpatie își dau atîta importanță, încît ai impresia că îți fac o favoare imensă dacă te invită să vizitezi sala de sport sau dacă îți oferă ceva de mîncare

— Cam așa se petrec lucrurile, nu-i așa ?

— În general da, și asta mă dezgustă grozav. De la asemenea oameni nici nu-ți face plăcere să primești vreo

atenție. Pe de altă parte, studenții din anii mici sînt parcă din ce în ce mai tineri și la urma urmei un începător e totuși un începător, oricît ar fi de drăguț, încheie ea cu glasul străbătut de o tristețe plină de ironie.

— Cred că oricare dintre studenții din anii mari ar fi dispus să-și neglijeze familia și să vină în ajutorul dumneavoastră dacă v-ar cunoaște sentimentele, spuse Jeff.

Puse mîna pe sticla aflată pe masă și constată că e goală, ceea ce îi aminti că e cazul să plece.

— Vă rog mult să nu spuneți asta nimănui, n-aș vrea să mă trezesc înconjurată de ovațiile tuturor, spuse Lassie.

Deși el se ridicase, ea continua să stea jos ca și cum ar fi vrut să-l mai rețină : cînd însă se apropie să-și ia rămas bun, fu nevoită să-i întindă mîna și amîndoi rămaseră așa o clipă cu ochii la mîinile lor împreunate. Mîna ei era mult mai firavă și de mică, cam o treime din mîna lui, în a cărei strînsoare părea că se pierde cu totul.

— După părerea mea, continuă ea, sărbătoarea mitocanilor va fi cea mai reușită din toate. Mi-ar plăcea să iau parte la festivitatea lor și să fac exact ce fac toți ceilalți. Cred că e mult mai amuzantă și mult mai firească decît celelalte. Mi-ar plăcea să văd cum își aniversează bădăranii Ziua Absolvenților.

— Dacă veniți, am să vă arăt, replică Jeff fără să clipească.

— Serios ? întrebă ea retrăgîndu-și mîna. Ar fi minunat ! Dar cum rămîne cu... rubedeniile dumneavoastră? întrebă ea și în aceeași clipă își mușcă ușor buza ca și cum cuvîntul i-ar fi scăpat fără voia ei.

— De ce le spuneți „rubedenii" ? întrebă Jeff calm.

— Poate pentru că... Dumneavoastră nu le spuneți așa?

— Nu cînd sînt la Boston, numai cînd sînt acasă.

— Mă rog, fie, familia.

— Nu sînt sigur că vor veni.

— Minunat ! Nu vreau să spun.. In orice caz, dacă familia dumneavoastră nu vine și dacă cumva cunoașteți cîțiva indivizi din această categorie și m-ați putea ajuta

să arunc o privire asupra felului cum își sărbătoresc ei Ziua Absolvenților...

— Cred că am să reușesc să vă fac acest serviciu, răspunse el la fel de liniștit, dar privirea și zîmbetul lui oglindeau aceeași inteligență și aceeași ironie care se citeau pe chipul ei.

Simțind schimbarea stării lui de spirit, Bessie intui totodată că Jeff trece printr-un moment de emoție puternică. La fel de emoționată, se ridică și ea în picioare ; își dădea seama că tînărul o admiră pentru îndrăzneala ei, că o savurează în aceeași măsură ca și ea, deși nu înțelegea prea bine de ce, și se simți îndemnată să-l facă să o admire și mai mult.

În ochii ei apăru o strălucire nouă, care arăta că e hotărîtă să își joace comedia răutăcioasă pînă la capăt.

— Nu merit atîta osteneală și vă asigur că n-am să vin. M-am purtat foarte urît, nu-i așa ?

— Nu foarte, pentru dumneavoastră, răspunse Jeff.

— Vai, cîtă bunătate ! exclamă ea. Dar trebuie să recunoașteți că v-ați simțit jignit.

— De ce ? Știu că sînt un bădăran și că am rubedenii la țară.

— Ah ! E cît se poate de limpede că gluma mea v a durut și îmi pare foarte rău. Nici nu-mi dau seama ce-aș putea face ca să mă iertați. Dar nu e vorba numai de asta.. rosti ea fără să știe prea bine ce vrea să spună, dar sperînd că replica lui o va ajuta să continue și totodată dorind să prelungească scena cît mai mult pentru emoția pe care o trezea în sufletul ei.

Avusese o zi deosebit de-monotonă și de plicticoasă, iar teama și lipsa de respect pe care Jeff i le inspirau ca nimeni altul veneau ca o compensație nesperată. Asemenea justificări de cea mai aleasă subtilitate care se înfiripă în sufletul unei femei nu pot fi înțelese cu adevărat decît de bărbații înzestrați cu o sensibilitate cu totul specială, așa că Jeff nu reuși să sesizeze decît nuanța nesinceră din tonul ei.

— Nu e vorba numai de ce anume ? întrebă el.

— De ceea ce am spus, răspunse ea cu curaj plecîndu-şi ochii, dar, cum ştia prea bine că gestul acesta nu o avantajează în mod deosebit, după o clipă îl privi drept în ochi.

— Nu aţi spus nimic, iar dacă v-aţi gîndit la ceva, nu e treaba mea. Şi eu am o mulţime de păreri proprii despre oameni... sau rubedenii cum le spuneţi dumneavoastră...

— Ah, mulţumesc ! Acum îmi dau seama că m-aţi iertat.

— Am propriile mele păreri chiar şi despre dumneavoastră...

— Vai, vă rog mult să luaţi loc şi să-mi spuneţi ce credeti despre mine, spuse Bessie îmbietor, aşezîndu-se din nou pe fotoliu.

— S-ar putea să nu vă placă ceea ce o să auziţi.

— Dar poate că îmi va prinde bine.

— De ce credeţi oare că aş vrea să vă fac un bine ?

— Aveţi dreptate, oftă Bessie gînditoare.

— Oamenii... rubedeniile...

— Vă mulţumesc *foarte* mult !

— Oamenii nu-şi fac bine unii altora decît dacă sînt nişte entuziaşti caraghioşi ca Lancaster, sau nişte pisălogi ca doamna Bevidge.

— După cum văd, faceţi parte din categoria celor înclinaţi spre analiză. Continuaţi, vă rog !

— Asta e tot, spuse Jeff.

— Aşadar, nu sînteţi convins că am încercat să vă fac un bine.

Jeff izbucni în rîs, căci întreaga comedie pe care o juca Bessie i se părea fascinantă. Niciodată nu se distrase atît de copios, iar pentru îndrăzneala ei aproape că ajunsese să o respecte.

— Dacă asta este părerea dumneavoastră despre mine, domnule Durgin, rosti ea cu un aer grav, îmi pare rău. Aş vrea numai să vă spun că în cazul acesta nu prea înţeleg de ce mai veniţi.

— Am să vă spun, zise Jeff apropiindu-se brusc, aşa încît fata tresări şi se cufundă mai adînc în fotoliul pe care

ședea. Vin pentru că sînteți o persoană inteligentă, pentru că sînteți poate singura fată inteligentă pe care o cunosc.

Exact asta îi spusese și Alan, aproape cu aceleași cuvinte, și Bessie se întrebă ce ar spune fratele ei dacă l-ar auzi pe acest mitocan lăudînd-o întocmai ca și el.

— Vin, continuă Jeff, pentru că sînteți înzestrată cu mai multă înțelepciune și mai multă nebunie decît toate femeile din acest oraș adunate la un loc, pentru că felul în care vorbiți și vă jucați rolul întrece orice spectacol de teatru, pentru că sînteți plină de grație, de farmec, de cochetărie și... Noapte bună, domnișoară Lynde !

Îi întinse mîna, dar ea refuză să răspundă gestului și se ridică cu demnitate.

— Ne-am mai spus o dată noapte bună. Acum cred că e cazul să ne luăm rămas bun. Sînt sigură că vă dați seama că după toate astea n-am să vă mai primesc niciodată.

Se opri o clipă, vrînd parcă să vadă ce efect au asupra lui aceste cuvinte pentru a putea continua.

— Nu, nu îmi dau seama, răspunse Jeff cu răceală, dar nici nu e nevoie să înțeleg. Sînt gata să-mi iau rămas bun de la dumneavoastră dacă așa doriți. N-ați fost la fel de sinceră cu mine cum am fost eu cu dumneavoastră, dar n-are importanță. Poate că nici n-ați vrut să fiți, sau poate n-ați fi reușit chiar dacă ați fi dorit. Rămîneți cu bine !

Se înclină și porni spre ușă. Bessie făcu cîțiva pași repezi și se opri în calea lui.

— Vreau să știu de ce anume mă învinuiți.

— Eu ? ! De nimic.

— Din ceea ce ați spus, înțeleg că v-am făcut o nedreptate.

— Absolut deloc !

— Nu vă las să plecați pînă ce nu mi-o dovediți.

— Să dovedesc unei femei că... Vă rog să mă lăsați să trec !

— Nu ! exclamă ea și întinse brațele în lături ca să-i închidă calea.

— Foarte bine ! spuse Jeff și, luîndu-i amîndouă mîinile, le prinse într-una din mîinile sale mari și puternice.

În aceeași clipă, din experiența acumulată în anii petrecuți la țară, îi veni în minte gîndul că această domnișoară de familie bună, care la urma urmei nu era altceva decît o fată ca oricare alta, juca toată această comedie cu un scop foarte clar, chiar dacă nu-și dădea prea bine seama de motivele ei reale și nu era dispusă să le recunoască. Procedă atunci așa cum procedase adesea cu alte fete — o prinse pe după mijloc cu brațul său puternic, o strînse la piept și o sărută. Indiferent ce părere ar fi avut despre ea, orice alt bărbat și-ar fi dat seama în aceeași clipă de sacrilegiul pe care îl comitea. Jeff constată doar că ea nu schițase nici cel mai slab gest de a se împotrivi, ba chiar se înfioră toată, și în adîncul sufletului se bucură în chip grosolan, înțelegînd că astfel răspunsese întru totul dorinței ei lăuntrice, chiar dacă nu intenționase să ajungă aici.

La rîndul ei Bessie își dădu seama că fusese sărutată exact așa cum văzuse într-o zi întîmplător pe băiatul băcanului sărutînd o slujnică în ușa pivniței. Într-o clipă omul acesta trecuse peste toate barierele impuse de societate, familie și personalitate și se plasase la același nivel cu ea într-o împrejurare care implica tot ce era mai sfînt pe lume. Cu mintea, cu puterea ei de înțelegere, pătrunse fără întîrziere sensul profund al gestului, dar sufletul ei părea complet paralizat. Era incapabilă să-și dea seama dacă fapta i se părea un sacrilegiu împotriva căruia întreaga ei ființă se revolta, incapabilă să înțeleagă dacă ceea ce s-a petrecut a făcut-o să îl urască pe acest bărbat. Poate că totuși era îndrăgostit de ea și intensitatea sentimentelor depășise puterea sa de a se stăpîni ; în acest caz ar fi gata să îl ierte dacă ar fi și ea îndrăgostită de el. Se întrebă atunci dacă nu cumva era îndrăgostită de el, dacă nu și-a trădat în vreun fel sentimentele încurajîndu-l astfel să facă ceea ce făcuse. Se întrebă dacă ar fi procedat la fel un bărbat de o altă calitate, un bărbat manierat care și-ar fi dat seama că e îndrăgostit de ea. Se întrebă dacă era indignată de tot ce se petrecuse sau doar uimită. Își dădea seama perfect că întreaga împrejurare i-ar fi justificat

indignarea, dar conştiinţa ei rănită refuză să-i dea un răspuns categoric.

Trebuia să se lămurească şi încă foarte curînd, trebuia să-i spună totul fratelui ei de îndată ce va veni. O clipă se gîndi să-i povestească mătuşii ei scena şi îşi închipuia cum ar fi dacă ar trebui să strige în gura mare, şi chiar să repete : „M-a sărutat ! Nu înţelegi ? *M-a sărutat !*“ Apoi înţelese speriată că de fapt nu va putea spune nimănui nimic, că în lumea în care trăia era absolut singură, că era lipsită de ajutor, de prieteni şi de ocrotire ca nici o altă fată pe lume. Dacă ar fi fost întocmai ca slujnica pe care o sărutase băiatul băcanului, ar fi avut posibilitatea să se sfătuiască cu cineva, cu o altă fiinţă de aceeaşi categorie care trecuse printr-o împrejurare asemnătoare şi care poate ar fi învăţat-o ce-i de făcut. Dar situaţia ei era cu atît mai grea cu cît trebuia să îşi rezolve singură dilema.

Se întrebă dacă întîmplarea îi afectase cumva inima. Pînă acum fusese convinsă că nu era nici o diferenţă între relaţia ei cu acest bărbat şi relaţiile cu alţi bărbaţi pe care căutase să-i înţeleagă. Nici pentru el şi nici pentru ceilalţi nu avusese vreun sentiment de respect. Dar dacă totul se petrecuse pentru că se lăsase furat de forţa dragostei ce i-o purta, probabil că va trebui totuşi să îl ierte, indiferent dacă ţinea la el sau nu.

Toate aceste gînduri i se învălmăşiră în minte dintr-o dată, ca într-un vis, în acea clipă în care rămăsese nemişcată şi neajutorată în îmbrăţişarea lui ; avu timp să se întrebe chiar dacă nu cumva îi văzuse Andrew, dar îi auzi paşii undeva la etajul de sus. Totodată i se contură în minte o altă idee, şi anume că dacă tot ceea ce se întîmplase nu o scîrbise, însemna că era cu adevărat îndrăgostită de acest bărbat.

XLIII

Westover şedea la fereastra deschisă a atelierului fumînd şi privind spre grădina publică unde, printre crengile încă golaşe ale copacilor, felinarele trimiteau o

lumină slabă și pîlpîitoare. Pe strada aglomerată troleibuzele treceau în coloană compactă ; frecate neîncetat de mișcarea lor, cablurile scoteau un șuierat strident și tăios, iar din cînd în cînd, în punctele de încrucișare, se aprindea cîte o steluță efemeră ca un fluture. Pictorul urmărea spectacolul din fața lui, înregistrînd cu aceeași intensitate efectul dureros al șuieratului și frumusețea steluțelor ; furat de moleșeala ce îl cuprindea în mod firesc după cină, refuză să admită că pașii ce se auzeau pe scări și apoi pe palier îi erau cunoscuți. Zgomotul pașilor fu urmat de o bătaie în ușă, iar pictorul se ridică și răspunse fără prea mult entuziasm ; așa cum se aștepta, intră Jeff Durgin. De la întoarcerea sa de la „Capul Leului" îi era tot mai neplăcut să dea ochii cu el. Deosebit de puternică în primele clipe, această stînjeneală ceda acum tot mai puțin sub influența bonomiei cinice a lui Jeff, pentru a reveni cu intensitate îndată ce se despărțeau.

În întunericul odăii luminate doar de licărirea îndepărtată a becurilor din stradă, Westover reuși totuși să observe că trăsăturile lui Jeff nu oglindeau obișnuita sa bună dispoziție batjocoritoare — expresia firească a îndrăznelii ce-l caracteriza. De data aceasta chipul îi era umbrit de o încruntare batjocoritoare.

— Salut ! îl întîmpină Westover.

— Salut ! răspunse Jeff. Aveți ceva de transmis celor de la „Capul Leului" ?

— Ce vrei să spui ?

— Plec mîine acasă. Trebuie să o văd pe Cynthia și să-i povestesc ce-am făcut.

Westover așteptă o clipă, apoi spuse :

— Vrei să te întreb ce-ai făcut ?

— N-aș avea nimic împotrivă.

Pictorul nu se grăbi să vorbească imediat.

— Nu sînt foarte sigur că țin neapărat să aflu. Ai făcut un lucru bun ?

— Nu ! strigă Jeff. Cred că îl veți considera cel mai rău din tot ce am făcut. Dacă n-aș fi trecut eu însumi prin

asta, aproape că nici nu mi-ar veni să cred că e adevărat. Nu m-am crezut în stare de o asemenea prostie. Nu ţin la fată absolut deloc şi nici n-am ţinut vreodată.

— La Cynthia ?

— La Cynthia ? ! Nu ! La domnişoara Lynde. Încercaţi să vă imaginaţi ! exclamă Jeff şi izbucni în rîs văzînd expresia uimită de pe chipul lui Westover. Eraţi fără îndoială la curent cu faptul că ne vedeam des, iar dacă nu, bănuiesc că sînteţi singurul care n-a aflat, continuă el cu mîndrie în glas. Săptămîna trecută am ajuns la un punct culminant şi fiecare a încercat să-l convingă pe celălalt că ia lucrurile în serios. Dar adevărul este că la nici unul din noi nu e vorba cu adevărat de dragoste.

Westover nu răspunse. Nu reuşea să-şi dea prea bine seama dacă ceea ce auzea îl uimea sau îl indigna, dar mai degrabă avea impresia că în realitate nu e nici uimit nici indignat. Se întreba dacă nu cumva se aşteptase ca lucrurile să ia o asemenea întorsătură sau dacă nu era pregătit să se aştepte la absolut orice din partea lui Jeff a cărui fire diabolică îi era prea bine cunoscută. În cele din urmă spuse :

— Bănuiesc că ceea ce aud e adevărat, deşi o aud de la tine. Probabil e singurul lucru adevărat în tine.

— Cam aşa ceva, răspunse Jeff şi chipul i se lumină ca şi cum dispreţul celuilalt îi dădea o bucurie perversă, apoi se întunecă din nou.

— Ei, şi acum ce-ai de gînd să faci ? întrebă Westover. Văd că ai venit să-mi spui.

— Am de gînd să rup orice legătură cu ea. Nu ţin la ea nici măcar atît ! exclamă el pocnind din degete. I-am spus că ţin pentru că m-a silit să o fac. Lucrurile au ajuns aici numai pentru că ea a vrut-o şi m-a împins să o fac.

— Ei asta-i ! Acum dai vina pe ea ! spuse Westover, după care aşteptă explicaţia lui Durgin cu sufletul plin de teamă că ar putea constata că are dreptate.

— Of, Doamne ! Ce rost mai are ? Totul n-a fost decît un joc din prima pînă în ultima clipă. Întrebarea era cine va cîştiga în cele din urmă. Ei bine, eu am cîştigat. N-a

vrut decît să mă umilească atunci cînd i s-o ivi prilejul. Numai că eu am prins momentul prielnic înaintea ei, iar acum nu mai rămîne de văzut decît cine va sfîrşi primul. De vreo cîteva ori am fost amîndoi pe punctul de a o face. Oricum, n-am de gînd să o las pe ea să-mi dea cu piciorul.

Ascultîndu-l Westover întrezări în acest joc adversitatea înnăscută dintre sexe, profunzimea ei acolo unde era vorba de o pasiune reală, superficialitatea ei acolo unde era vorba doar de un joc. Dar în realitate nu îl interesa soarta nici unuia din cei doi jucători. Aştepta cu nerăbdare ca Durgin să îşi încheie povestirea fără a-şi diminua vinovăţia, fără nici un fel de menajamente în privinţa ei. Avea chiar impresia că nici nu aude ce i se spune, însă ceva mai tîrziu, amintindu-şi totul în cele mai mici amănunte, îl cuprinse un val de milă pentru Bessie — nu însă şi pentru Jeff — fiindu-i totodată ruşine pentru ea. Femeia a avut totdeauna misiunea de a întreţine cu sfinţenie flacăra iubirii şi deci pentru ea acest sentiment ar trebui să aibă ceva sacru, nobil şi înălţător, să fie superior sentimentului bărbatului. De aceea în clipa cînd îşi trădează această misiune, pedeapsa binemeritată trebuie să fie mult mai aspră.

Westover se întrebase adesea dacă nu cumva ceea ce urmărea Bessie era doar să se amuze pe socoteala lui Jeff, aşa cum făcuse cu toţi bărbaţii care se lăsaseră prinşi în joc ; iar Jeff nu avea cum să o împiedice să-şi atingă scopul, dacă putea fi vorba într-adevăr de un scop.

Cînd Jeff îşi încheie povestirea, întrebă doar atît :

— Şi acum ce-ai de gînd să faci cu Cynthia ?

— Am să-i spun adevărul, răspunse Jeff. De aceea mă duc acasă.

Westover se ridică, dar Jeff rămase pe fotoliul pe care se aşezase, cu obrazul sprijinit de spătar. Pictorul începu să se plimbe de la un capăt la altul al camerei, în lumina schimbătoare ce venea de afară. O clipă simţi că i se face rău şi se opri în faţa ferestrei ca să respire puţin aer curat.

— Ce părere aveţi ? întrebă Jeff.

— Cum adică ? Vrei să afli ce te sfătuiesc ? Nu ştiu ce să-ţi spun, Durgin, răspunse Westover, simţind că nu are puterea de a-şi exprima indignarea care îl frămînta în adîncul sufletului. Împrejurarea asta mă depăşeşte. Mă întreb dacă îţi dai seama de întreaga ei amploare ?

— Cred că da, răspunse Jeff. Numai că o văd la dimensiunile ei reale, cîntăresc faptele în sine. Cred că nu vă închipuiţi că domnişoara Lynde va suferi profund din pricina...

— Cred că nu mă interesează foarte tare nici soarta domnişoarei Lynde,nici a ta. Dar cred că cel mai bun lucru ar fi să nu te desparţi de ea.

— De ce ?

— Pentru că vă potriviţi de minune. Dacă vrei să afli părerea mea, atunci te-aş sfătui să rămîi cu ea, dacă poţi.

— Şi cum rămîne cu Cynthia ?

— Desparte-te de *ea*.

— Ei asta-i ! exclamă Jeff dispreţuitor.

— Nu eşti demn de Cynthia. Ar fi o adevărată cruzime din partea ta dacă ai rămîne alături de ea.

— Vorbiţi serios ?

— Foarte serios. Rămîi cu domnişoara Lynde, dacă te acceptă.

Atitudinea pictorului îl nedumerea profund pe Jeff şi se întreba dacă este prea ironic sau prea sincer. Îşi împinse pălăria pe ceafă — căci uitase să şi-o scoată — şi spuse ca pentru sine :

— Să fiu al naibii dacă nu cred că m-ar accepta !

Gîndul acesta îi dădu o mulţumire profundă, care părea că îl răsplăteşte pentru suferinţa sa ascunsă ; aşa că zîmbi şi spuse :

— Chiar dacă ar fi ceva de capul ei, tot n-ar merita s-o fac. Cynthia e de o mie de ori mai bună. Dacă va hotărî să se despartă de mine după ce am să-i povestesc totul, mă voi împăca cu situaţia. N-am de ce s-o acuz. Dar am să-i dau posibilitatea să mă judece cinstit ; n-am să mă arăt în faţa ei mai bun decît sînt, să nu vă temeţi de asta.

— Ce-mi pasă mie ce-ai să faci ? ! întrebă Westover plin de dispreț.

— Nu vă pasă în ceea ce mă privește, recunoscu Jeff, dar nu vă e indiferent în ceea ce o privește pe Cynthia.

— Asta așa e, admise Westover, așezîndu-se din nou fără să mai adauge nimic.

Durgin așteptă un timp sperînd că pictorul îi va mai spune ceva, apoi întrebă :

— Deci ăsta e cu adevărat sfatul dumneavoastră ?

— Da, desparte-te de Cynthia.

— Și să rămîn cu domnișoara Lynde ?

— Dacă te acceptă.

De data aceasta fu rîndul lui Jeff să rămînă pe gînduri, apoi rupse tăcerea brusc, izbucnind în rîs ·

— Ar fi o adevărată comoară pentru „Capul Leului". Sînt convins că i-ar surîde să încerce, numai de dragul de a se distra puțin. Dar cînd comedia se va sfîrși... ar fi o glumă bună, dar nimic mai mult. Cynthia e o femeie în adevăratul sens al cuvîntului, nu doar o iluzie. Mă cunoaște foarte bine și nu mă crede mai grozav decît sînt, știe exact cîte parale fac și mă ia așa cum sînt. Drumul meu în viață e bine stabilit, iar ea crede în reușita mea întocmai ca și mine. Dacă există o ființă pe lumea asta care mă poate ține pe drumul drept și mă poate ajuta să fac ceva în viață, aceasta este doar Cynthia și am să-i dau posibilitatea să o facă, dacă va fi de acord. Am să-i spun lucrurile pe șleau, spuse el adoptînd tot mai mult limbajul său firesc, și ea va cîntări mai bine ca oricine. Nu vă fie teamă, n-am să-i ascund nimic și am să-i dau mînă liberă să facă cum crede. La urma urmei, chiar dacă o pierd, cred că de cealaltă tot n-am să mă leg. N-am face casă bună împreună. Nu caută decît să se distreze, asta-i tot, iar după ce ne vor pleca oaspeții, după ce vom petrece o iarnă în Florida și va trebui să venim din nou la „Capul Leului"... Ehei, cît e lumea de mare tot n-are destule distracții ca să sature o femeie ca ea, și poate că nici sistemul planetar nu i-ar fi de ajuns. În orice caz, n-am de gînd să-i servesc drept punct de pornire.

— Ascultînd cum îţi plănuieşti viitorul, bag de seamă că nu pierzi din vedere nici o clipă propriul tău interes. Cred că nici nu-ţi dai seama cît eşti de meschin şi nici n-am să încerc să-ţi explic, căci nu te-ai alege cu nimic. Te iau exact aşa cum eşti şi îţi repet sfatul de a te despărţi de Cynthia. N-am să-ţi spun că îi datorezi asta, pentru că ştiu că n-o să te conving, am să-ţi spun doar că ţi-o datorezi ţie însuţi. E imposibil să faci o faptă josnică şi să profiţi de pe urma ei...

— Nu e deloc imposibil, îl întrerupse Jeff cu un zîmbet ironic. Cum credeţi că se fac marile averi ? Respectînd cele zece porunci ?

— Nu, dar mă tem că n-ai prea avut noroc în viaţă dacă încă n-ai înţeles că, mai curînd sau mai tîrziu, fiecare faptă rea se plăteşte cu o suferinţă...

— Asta e una din convingerile dumneavoastră învechite, domnule Westover, replică Jeff pe un ton îngăduitor, ca şi cum iluzia duioasă cu care se amăgea acest om îl impresiona cu adevărat. Plăteşti sau nu plăteşti, după cum ţi-e norocul. Dacă se întîmplă să te lovească o nenorocire imediat după ce ai făcut o faptă rea, îţi închipui că eşti pedepsit, dacă îţi merge bine întruna, pînă ce uiţi cu totul de ea, îţi spui că e la mijloc mîna necunoscută a providenţei şi mergi înainte pe aceeaşi cale fără să te schimbi cu nimic. Reuşita şi nereuşita n-au nici o legătură cu felul cum te comporţi. Dacă eşti un om tare îţi atingi ţelul, dacă eşti slab nici toată dreptatea de pe lume nu te poate ajuta. Dar în legătură cu Cynthia, am de gînd să fac cum e bine, iar conform teoriei dumneavoastră — care nu stă în picioare nici o clipă — ar trebui să fiu binecuvîntat de pronia cerească pînă la a treia sau a patra generaţie de urmaşi. Dar nu-mi doresc aşa ceva. Sînt convins că o să am parte de binecuvîntare dacă ştiu să-mi aleg bine calea, iar dacă nu, voi avea de suferit doar din pricina propriei mele neputinţe şi nu pentru vreun alt păcat. În fine, să nu mai lungesc vorba, plec mîine la „Capul Leului" ca să lămuresc lucrurile cu Cynthia. Mai întîi am de pus la punct o altă afacere aici, cu altcineva,

şi nu pot s-o las nerezolvată. Mă tem că amîndouă vor fi la fel de neplăcute.

Se ridică, se apropie de fotoliul pe care şedea Westover şi îi întinse mîna.

— Despre ce este vorba ? întrebă acesta.

— Aveţi ceva de transmis celor de la „Capul Leului" ? întrebă Jeff ca şi prima oară.

— Nu, răspunse pictorul întorcînd capul.

— Cum doriţi, spuse Durgin şi îşi puse în buzunar mîna pe care Westover nu i-o strînsese.

XLIV

— Ce s-a întîmplat, Jeff ? întrebă Cynthia în seara următoare cînd ieşiră după cină şi îşi începură plimbarea la vale spre căsuţa tatălui ei.

Ascunsă la poalele dealului, la hotarul pădurii întunecate ce se întindea spre nord, luminată de razele lunii ce poleiau cerul nopţii, locuinţa familiei Whitwell părea mai mică şi mai modestă ca oricînd. Orăcăitul broaştelor răsuna dinspre mlaştini şi acoperea cu totul susurul pîrîului care se auzea doar în rarele clipe de linişte.

— Văd că aici nu e chiar aşa de cald ca la Boston, spuse el. Eşti bine îmbrăcată ? Aerul e destul de rece.

— Mă simt foarte bine, spuse fata. Ce s-a întîmplat ?

— Crezi că s-a întîmplat ceva ? Nu crezi că am venit doar ca să mă odihnesc vreo două zile ? Îmi închipui că nici mama nu m-a crezut, iar tatăl tău îmi urmărea cu atîta atenţie minciunile de parcă se temea să nu-i scape vreuna. Aşa este, ai dreptate. Ceva s-a întîmplat, Cynthy. Încearcă să îţi imaginezi tot ce poate fi mai rău.

Fata îşi trase brusc mîna de sub braţul lui, oprindu-l în loc prin gestul ei neaşteptat.

— Vrei să renunţi la studii !

— Stau foarte bine cu examenele, răspunse el cu o ironie amară. Încearcă altceva.

O privea drept în ochi, cu capul întors peste umăr, iar în lumina lunii chipul ei, încadrat de fularul demodat, era alb ca varul.

— Ai intrat iarăşi într-un bucluc ? Să ştii că n-am să te las !

— Ce fată minunată eşti ! Bucluc s-a terminat, dar mă tem că n-ai să-mi poţi fi de prea mare ajutor. Îţi aminteşti de fata de care ţi-am scris... cea pe care am cunoscut-o la serata unui coleg şi...

— Da. Domnişoara Lynde.

— Să mergem, nu putem sta de vorbă aici. Să coborîm şi să stăm în pridvorul casei voastre.

Cynthia îl ascultă mecanic şi porniră amîndoi la vale, dar fata nu mai încercă să îl ia de braţ, aşa că merse singur lăsînd între ei întreaga lăţime a drumului.

— Ce-i cu ea ? întrebă Cynthia încet.

— Ieri seară am pus capăt relaţiilor care se înfiripaseră între noi încă de atunci.

— Vreau să-mi explici mai clar ce înseamnă asta, Jeff.

— Înseamnă că săptămîna trecută m-am logodit cu ea, iar aseară am rupt logodna.

Cynthia se împiedică de ceva ; Jeff se repezi să o prindă, iar ea fata îşi strecură mîna pe sub braţul lui şi merse mai departe sprijinindu-se de el.

— Spune ! îl îndemnă ea.

— Asta e tot.

— Nu se poate ! exclamă ea oprindu-se în loc. Atunci de ce a trebuit să mi-o spui ? întrebă apoi cu o uimire plină de blîndeţe.

— Ca să-ţi dau posibilitatea să te desparţi de mine dacă vrei.

— Nu mai ţii deloc la mine ?

— Ba da, mai mult ca oricînd, dar nu sînt demn de tine, Cynthy. Aşa a spus şi domnul Westover cînd i-am povestit.

— Ce-a spus ?

— Că ar trebui să mă despart de tine.

— Dar dacă te-ai despărți de ea ?

— Mi-a spus să rămîn cu ea. Avea perfectă dreptate în ceea ce te privește. Nu sînt demn de tine, ăsta e adevărul.

— Cum e fata aia ? Povestește-mi despre ea.

Vorbea pe un ton umil și rugător, total diferit de cel pe care îl adopta alte dăți, cînd îi cerea să fie sincer față de ea și de el însuși. Ajunseseră la locuința tatălui ei și Cynthia își trase mîna de sub brațul lui și se așeză pe treapta din fața ușii laterale, oftînd parcă istovită.

— Ai să răcești, spuse Jeff care rămăsese în picioare în fața ei.

— Nu, spuse ea scurt. Povestește-mi !

— Ce să-ți povestesc ? începu Jeff cu o voce aspră, străbătută de o nuanță de dispreț față de sine și față de faptele petrecute. Povestea s-a sfîrșit pentru mine, dar nu și pentru ea. I-am promis domnului Westover că n-am să încerc să-mi micșorez vina în fața ta și am de gînd să-mi țin promisiunea. M-am purtat cît se poate de urît, iar faptul că ea m-a împins la asta nu poate fi o scuză. Am început să o caut cînd mi-am dat seama că asta își dorește și că îi face plăcere. Nu o interesa nimic altceva decît să se distreze. Nu însemnam nimic pentru ea, doar posibilitatea de a-și oferi ceva amuzant. Și-a închipuit că se poate folosi de mine ca de o jucărie, iar apoi mă poate arunca cît colo. Numai că nu i-a mers. Tu nici nu poți înțelege ce fel de fată este și nici eu nu mă laud că o înțeleg prea bine. N-a urmărit nimic altceva decît să rîdă de mine, iar încercarea îi făcea plăcere cu atît mai mult cu cît eram un bădăran și îi puteam oferi ceva nou. Nu știu cum să-ți explic, dar am înțeles exact cum stau lucrurile încă de la început. De fapt, ea s-a amăgit mai mult decît a reușit să mă amăgească pe mine.

— Era... foarte frumoasă ? întrebă Cynthia.

— Nu ! exclamă Jeff. Nu era frumoasă deloc. Era slabă, avea pielea întunecată și ochii piezișă, dar era plină

de grație și avea o comportare mult mai îndrăzneață decît toate fetele pe care le-am cunoscut. Cînd intra undeva, era imposibil să nu o bagi în seamă, se făcea imediat remarcată. Era spirituală și inteligentă, mult mai inteligentă decît toate fetele la un loc. Cu toate astea era o proastă, încheie Jeff. Ți-am spus destul ?

— Nu mi-ai spus tot.

— Nu, nu ți-am spus tot. La început nu ne-am prea văzut, apoi am început să o conduc acasă cînd plecam de la vreo serată. Într-o zi ne-am întîlnit la un mare bal și am dansat aproape numai cu ea... l-am dus acasă pe fratele ei care era beat turtă și... mă rog, se îmbătase pentru că băuse împreună cu mine. Eu n-am avut nimic, dar lui i s-a urcat băutura la cap. E un mare beți.v. L-am dus acasă, iar ea ne-a deschis ușa să intrăm. Întîmplarea asta a creat o apropiere între noi, iar ea pretindea că are un fel de obligație față de mine. Așa am început să-i fac vizite acasă.

— Știa cum s-a îmbătat fratele ei ?

— Acum știe, i-am spus aseară.

— Cum de ai ajuns să-i spui ?

— Am vrut să termin cu ea, am vrut să pun capăt lucrurilor și m-am gîndit că ăsta ar putea fi argumentul convingător.

— Și cînd i-ai spus, a fost gata să renunțe la tine ?

Amintindu-și scena, Jeff făcu un efort să nu izbucnească în rîs.

— Nu sînt sigur. Cred că, de fapt, și asta a distrat-o grozav. Tu n-ai cum să înțelegi o fată ca ea și... În seara cînd l-am dus acasă pe fratele ei beat, a început să-mi facă ochi dulci.

— Nu mai vreau să aud nimic despre ea. De fapt, de ce ai vrut să te desparți de ea ?

— Pentru că nu țineam la ea, și pentru că țin la tine, Cynthy.

— Nu te cred.

Ca și cum își regăsise puterile, Cynthia se ridică de pe treaptă și spuse :

— Du-te și spune-i tatei să vină acasă. Vreau să stau de vorbă cu el.

Se întoarse și puse mîna pe clanța ușii.

— Doar n-ai de gînd să rămîi aici. Trebuie să fie ca într-un mormînt, spuse Jeff.

— Mai degrabă mi se pare că mormîntul e afară. Dar dacă te referi la frig, să știi că n-ai de ce să-ți faci griji. Astăzi cînd am aerisit casa am făcut focul. Te duci ?

— Dar cum rămîne cu mine... nu-mi spui nimic ?

— Nu știu ; dacă ți-aș da un răspuns acum, ți-aș spune întocmai ca domnul Westover ; întoarce-te la fata aia, dacă te primește. Vă potriviți, după cum a spus el. I-ai spus acelei domnișoare că ești logodit ?

— I-am spus aseară.

— Dar înainte nici nu bănuia cît ești de prefăcut. După cum văd, nu ești pe gustul ei, nu ești deloc de bun.

Deschise ușa, intră în casă și închise ușa în urma ei. Jeff se depărtă încet, apoi se întoarse brusc, mînat parcă de dorința de a intra după ea. Privind pe fereastră o văzu stînd în picioare lîngă masă, cu lampa în mînă. Făcuse flacăra mai mare, așa încît fața îi era luminată din plin : chipul ei de o frumusețe aspră era răvășit și crispat de efortul de a-și stăpîni plînsul. Jeff nu s-ar fi lăsat impresionat nici de frumusețea nici de asprimea acelor trăsături, dar nu putea suporta să privească suferința ce i se citea pe chip.

— Of, Doamne ! exclamă el ridicînd din umeri și o porni încet la deal.

Whitwell intră în sufrageria scundă, se opri în fața Cynthiei, atingînd aproape tavanul cu capul ; momentul de criză trecuse, urmele lacrimilor îi dispăruseră de pe obraji, iar ochii ei aveau expresia obișnuită de liniște și răbdare.

— Ți-a spus Jeff de ce te-am chemat, tată ?

— Nu, dar mi-am închipuit că ai vreun necaz, spuse Whitwell, pe chipul căruia mila și demnitatea se îmbinau într-o expresie potrivită unor împrejurări mai puțin grave.

— Cred că ai avut dreptate în privința lui, tată, spuse ea.

Şi îi relată pe scurt tot ce îi povestise Jeff. Domnul Whitwell o ascultă fără să o întrerupă, după care comentă în termeni cît se poate de nepotriviţi ceea ce auzise :

— E un drac împielițat ! Ştiam că l-a îmbătat pe tînărul acela. Mi-a spus domnul Westover cînd a fost aici.

— Ţi-a spus domnul Westover ! exclamă Cynthia indignată.

— N-a vrut el, eu l-am forţat să o facă, oarecum împotriva voinţei lui.

Se aşeză pe scaun în faţa ei, cu pălăria pe cap, aşa cum făcea totdeauna cînd era foarte preocupat, şi îşi propti genunchii de marginea mesei. Cynthia şedea în partea cealaltă, cu capul plecat, desenînd cu degetul pe masă figuri invizibile.

— Şi acum ce-ai de gînd să faci ?

— Nu ştiu, răspunse fiica lui.

— Poate acum nici nu-ţi dai seama prea bine cum stau lucrurile, îi sugeră tatăl ei cu blîndeţe. Nu vreau să te împing să iei vreo hotărîre. Ai tot timpul să te gîndeşti.

— Cred că îmi dau seama foarte bine, replică Cynthia.

— Să-ţi spun drept, totul mi se pare foarte limpede, spuse Whitwell, iar apoi văzînd că Cynthia nu spune nimic întrebă : Cum se face că ţi-a povestit toate astea ?

— Pentru asta a venit. Mi-a spus-o fără nici un fel de ocolişuri. Am fost sigură că e vorba de o încurcătură..

— Mă întreb dacă o fi fost ideea lui să vină, sau l-o fi îndemnat domnul Westover.

— A fost ideea lui, dar domnul Westover l-a sfătuit să se despartă de mine şi să rămînă cu ea, dacă l-o vrea.

— Cred că l-a sfătuit cît se poate de bine, spuse Whitwell, în timp ce pe chipul lui se aşternea o expresie de încîntare. Cred că ei doi se potrivesc de minune.

— Numai că ea nu înşela pe nimeni, replică Cynthia cu amărăciune.

— Ai şi tu dreptate, consimţi Whitwell. Dar asta nu schimbă prea mult lucrurile, adăugă el şi începu să fluiere încercînd să scape de orice alt comentariu.

După o clipă, fata întrebă cu amărăciune :

— Ce-ai face dacă ai fi în locul meu, tată ?

— Ei, cu asta m-ai dat gata, Cynthy, răspunse tatăl ei Cred că nici un bărbat, oricît ar fi de bătrîn şi oricîtă experienţă ar avea, nu e în stare să-şi dea seama ce simte o fată într-o astfel de împrejurare şi să-i dea sfatul cel mai nimerit. Fără îndoială, dacă ar fi după mine, i-aş tăia capul, dar cu asta nu cred că am cîştiga mare lucru. Din cîte înţeleg eu, inima unei femei ştie să îndure multe de dragul unui bărbat. Noi nu ne putem lăuda cu aşa ceva. Bărbaţii, chiar şi cei mai buni, merg după zicală : ochii care nu se văd se uită.

— Jackson n-ar face aşa ceva, nici domnul Westover.

— Nu prea găseşti mulţi ca domnul Westover şi ca Jackson ; ba chiar foarte puţini. Ei, Doamne ! Ce n-aş da să fie Jackson acasă ! Ar şti cum să pună lucrurile la punct fără să se înduioşeze prea tare de soarta lui Jeff. Dar cum nu-i aici, va trebui să te hotărăşti singură. Să-ţi spun cum văd eu lucrurile : ai primit să te măriţi cu el ştiind bine că e un drac împieliţat, aşa că nu prea eşti îndreptăţită să te plîngi de faptele lui cum ai fi fost dacă nu ştiai. Să nu crezi cumva că încerc să-l acopăr. Dar dacă-l ştiai în stare să se ţină de tot felul de drăcovenii, mă întreb dacă... dacă...

— Înţeleg ce vrei să spui, tată, spuse fata, şi nu caut să scap de răspunderea ce-mi revine. E mare lucru că a venit singur să-mi mărturisească totul.

— Ei, dacă-i vorba pe-aşa, răspunse Whitwell imparţial, n-aş zice că i-a fost prea greu s-o facă. Ştia că. mai curînd sau mai tîrziu, tot ai să afli şi n-ai să-mi spui că abia acum şi-a dat seama de ce-a făcut. Povestea asta durează de trei luni şi între timp ţi-a scris atîtea scrisori pentru care erai gata să-ţi dai şi sufletul.

— Ai dreptate, oftă fata. Trebuie însă să ne gîndim şi la starea lui sufletească, nu numai la fapte. Nu văd decît o singură explicaţie care i-ar mai micşora oarecum vina. Jeff nu suportă să fie umilit şi ştiu că a fost mult timp ocolit de ceilalţi studenţi şi asta l-a durut foarte tare. Mi-a spus-o chiar el, a fost dealtfel unul din motivele pentru care a vrut să plece de la Harvard anul trecut. Nu îl băga nimeni în seamă, pe cînd celorlalţi li se dădea toată atenţia. Cînd i s-a ivit prilejul să le-o plătească pe seama unei fete din lumea lor care încerca să-şi rîdă de el...

— Atunci era momentul să-și aducă aminte de tine, interveni Whitwell.

Cynthia se opri, înfrîntă de propria-sa pledoarie, oftă și începu să suspine înduioșător.

Văzînd-o așa de copleșită de durere, mînia tatălui ei se aprinse ca o flacără :

— Oricum o iei, s-a purtat ca un om de nimic, așa să știi. Ești de o mie de ori mai bună ca el și...

Cynthia se liniști puțin și spuse :

— Nu vreau să mă întorc acolo astă-seară. Aș vrea să rămîn aici.

— Cum vrei tu, Cynthia. Vin și eu să stau cu tine. Ai tot ce-ți trebuie ?

— Da. O să mă duc mîine dimineață să le pregătesc masa. Nu-i mare lucru de făcut.

— Ia mai dă-i încolo ! Să-și mai pregătească și singuri masa ! strigă Whitwell exasperat.

— Și mai e ceva, tată, continuă fata ca și cum nu-l auzise. Te rog să nu-i spui nimic doamnei Durgin.

— Nu, nu, fii fără grijă. Am să-i spun doar lui Frank că noi doi rămînem aici în noaptea asta. O să bănuiască ea ceva, dar n-are decît să-și închipuie ce vrea, sau să-i ceară lui Jeff să-i spună. Tot va trebui să afle pînă la urmă.

— Atunci s-o afle de la el. Orice s-ar întîmpla, eu n-am să spun nimănui nimic.

— Foarte bine, Cynthy. Ai toată noaptea înaintea ta să chibzuiești. Nu cred eu că ai să reușești să dormi prea mult, și sînt convins că pînă la urmă ai să alegi calea cea mai bună.

XLV

A doua zi de dimineață, cînd Cynthia veni la hotel, o găsi pe doamna Durgin în vechea bucătărie pregatind micul dejun. Ajunsese destul de devreme, dar doamna Durgin se sculase și mai devreme, iar trăsăturile ei trădau,

mai mult chiar decît ale Cynthiei, frămîntarea din timpul nopții.

În clipa cînd o văzu o întrebă :

— Ce s-a întîmplat între tine și Jeff, Cynthy ?

Cynthia își desfăcu fularul pe care îl avusese în jurul capului, își puse șorțul și spuse :

— Întrebați-l pe Jeff, doamnă Durgin.

— Deci s-a întîmplat ceva ?

— Da.

— S-a purtat urît cu tine ?

Cynthia se aplecă, deschise ușa cuptorului și întoarse tava cu pișcoturi aflată înăuntru ; închise ușa cu zgomot, se îndreptă și răspunse :

— Nu vreau să vă spun nimic, doamnă Durgin, și deci n-am s-o fac. Să vă spună el, dacă vrea. Să fac cafeaua ?

— Da, am impresia că o faci mai bine decît mine. Crezi că aș putea să-mi închipui că tu nu te-ai purtat bine cu el ?

— Nu m-am gîndit la asta. Dar e taina lui. E liber s-o păstreze dacă vrea.

— Doar nu v-ați despărțit ?

— Nu știu.

Cynthia întoarse capul pentru a-și ascunde tremurul buzelor și se apucă să bată un ou. Cînd totul fu gata, puse mîncarea pe masă, dar nu se așeză împreună cu ceilalți spunînd că nu-i e foame ; bău doar o ceașcă de cafea la bucătărie.

Misiunea de a întreține discuția la masă îi reveni în întregime lui Jeff. Se sculase în zori și se dusese la grajd pentru a vedea de vite împreună cu Jombateeste ; aerul rece al dimineții îi învioră mintea și trupul. Cînd se dusese la culcare stătuse treaz pînă la miezul nopții, după care se cufundase într-un somn adînc și odihnitor. Chipul său cu trăsături frumoase iradia forță și prospețime. Se adresa cu îndrăzneală tuturor celor adunați în jurul mesei, dar Jombateeste era ca întotdeauna preocupat doar de ceea ce mînca ; Frank Whitwell abordase un aer de sobrietate duminicală, accentuată de presimțirea că s-a pe-

trecut ceva între Jeff și sora lui și că deci nu e cazul să-i arate prea multă prietenie pînă ce nu va înțelege exact cum stau lucrurile. Domnul Whitwell îi răspundea lui Jeff cu o indiferență și o ambiguitate filozofică, iar doamna Durgin adoptase deocamdată o atitudine rece atît față de fiul ei cît și față de cei din familia Whitwell. După masă se retrase în salon, iar Jeff porni să facă turul hotelului și pe dinăuntru, și pe dinafară, controlînd cu atenție măsurile ce se luaseră pentru a-l întreține cum trebuie pe durata iernii. Cînd se întoarse, intră cu curaj în salon, unde mama lui se bucura de căldura molcomă a sobei care alunga frigul persistent al primelor zile de primăvară.

Jeff își aruncă pălăria pe masă și se așeză lîngă sobă, pe celălalt scaun.

— Trebuie să recunosc că totul e într-o stare cît se poate de bună. Cred că nici Jackson n-ar fi reușit să-l îngrijească mai bine. Cînd ai primit veşti de la el ultima oară ?

— Nădăjduiesc, răspunse mama lui grav, că și tu ți-ai văzut de treburi la fel de bine la Boston.

— Nu chiar așa cum ați făcut-o voi aici, recunoscu Jeff cu sinceritate. Ți-a spus Cynthy ?

— Cred că i s-a părut normal să-mi spui tu, dacă e ceva de spus.

— Chiar foarte mult, dar nu e cazul să repet toată povestea. M-am purtat îngrozitor.

— Jeff !

— Așa-i adevărul, mamă. Am umblat cu altă fată, una din cele care ți-ar fi plăcut ție altădată, și am ajuns destul de departe... mă rog, i-am făcut curte. Apoi, cînd m-am gîndit mai bine, mi-am dat seama că nu țin la ea cîtuși de puțin, i-am spus cum stau lucrurile și am venit să vorbesc cu Cynthy. Cam asta e tot. Ce părere ai ?

— I-ai spus Cynthiei ?

— I-am spus.

— Și ce-a zis ?

— A zis că ar fi bine să mă întorc la fata aia, răspunse Jeff rîzînd sarcastic, dar chipul mamei sale rămase neclintit.

— Cred că are dreptate. Cred că asta ar trebui să faci.

— După cum văd, toată lumea gîndește la fel. Așa m-a sfătuit și domnul Westover. Numai că eu sînt de altă părere. Bănuiesc că tu și crezi că nu sînt destul de bun pentru Cynthy. Poate că ai dreptate. Tot ce pot să spun este că am nevoie de ea și nu de cealaltă. Ce crezi că trebuie să fac în cazul ăsta ?

— Cred că nu poți privi lucrurile decît dintr-un singur punct de vedere, răspunse mama lui. Ceea ce ai ajuns în momentul de față ai ajuns doar datorită Cynthiei. Ai fost un copil leneș, nesupus și rău și numai dragostea ei te-a făcut mai bun și mai cinstit. Te-a ajutat cînd erați mici, la școală, te-a ajutat cînd ai fost la academie, te-a ajutat și la colegiu. Cred că ar fi în stare să-și ia o diplomă, sau cum îi zice, la Harvard mai ușor decît tine, iar dacă ai să ajungi să-ți iei pînă la urmă diploma, va fi tot datorită ei.

— Așa este, recunoscu Jeff. Atunci, de ce n-ai vrut să mă însor cu ea cînd ți-am spus vara trecută că am cerut-o de nevastă ?

— Știi foarte bine de ce. Pentru că atunci gîndeam că ai să ajungi avocat și lucrurile mergeau mînă în mînă. Dar trebuia să-mi dau seama că, dacă n-ai s-o poți lua pe Cynthy cu tine la tribunal să te-nvețe ce să spui, cuvînt cu cuvînt, n-ai să fii în stare nici măcar să... — doamna Durgin șovăi căutîndu-și expresia cea mai grăitoare — ...să scapi un purice de la spînzurătoare.

Jeff izbucni în rîs.

— Cred că ai dreptate, mamă. Iar acum vrei să pierd singura șansă de a învăța cum să conduc hotelul despărțindu-mă de Cynthia ?

— Deocamdată, nu ți-a cerut nimeni să conduci hotelul, ripostă mama lui cu dispreț. Jackson e cel care conduce hotelul. La sfîrșitul lui iunie va fi acasă, iar pînă se întoarce el *eu* conduc treburile aici. Vorbești ca și cum ar sta în puterea ta să hotărăști dacă te desparți de ea și lași să se ducă totul de rîpă. Dar să-ți spun eu cum stau lucrurile : de fapt, ea e cea care te lasă și nu mai poți avea

nici o nădejde. Of, Doamne, Jeff, spuse ea apoi rugător, spune-mi şi mie ce-ai făcut de fapt ! Dacă am să reuşesc să înţeleg bine, poate că am s-o pot face să vadă lucrurile aşa cum trebuie.

— Cu cît ai să le înţelegi mai bine, mamă, cu atît ai să le găseşti mai puţin pe placul tău, iar părerea mea este că Cynthy înţelege situaţia exact aşa cum trebuie. Ce ţi-a spus ?

— Nimic. A lăsat totul în seama ta.

— Era şi firesc. Atunci am să-ţi povestesc eu totul.

Şi Jeff îi relată mamei sale întreaga sa aventură cu Bessie Lynde. Fu nevoit să caute cele mai simple explicaţii şi astfel îşi dădu seama mai bine ca oricînd de diferenţa dintre lumea în care trăia Bessie şi cea în care trăia mama lui. Îi prezentă cu răbdare fiecare amănunt, încercă să zugrăvească imaginea lumii lui Bessie, amintindu-i de obiceiurile şi trăsăturile celor care veneau vara la „Capul Leului". Cu toate acestea, nu avu convingerea că reuşise să-i ofere un portret clar şi convingător al acestei fete cu o fire atît de cochetă. Concluzia la care ajunse doamna Durgin era că avusese de-a face cu o stricată şi o categorisi astfel fără ocolişuri, în ciuda încercărilor lui Jeff de a-i micşora vina şi de a sublinia că el era vinovatul. Doamna Durgin spuse că nu găseşte nimic neobişnuit în comportarea lui şi că, de fapt, fusese împins să facă tot ceea ce făcuse. După ce ascultă toată istoria, îi administră lui Jeff cuvenita dojană şi îşi exprimă convingerea că Cynthia ar putea înţelege lucrurile întocmai ca şi ea dacă i-ar fi prezentate cum se cuvine. Jeff însă clătină din cap cu neîncredere, arătîndu-i că Cynthia a înţeles cît se poate de bine ce s-a petrecut între ei şi că nici un fel de altă explicaţie nu i-ar mai putea schimba părerea. Doamna Durgin nu se lăsă convinsă, continuînd să creadă că va reuşi să o aducă pe Cynthia la sentimente mai bune, iar în cele din urmă îşi întrebă fiul dacă greşeala de care îl învinuia Cynthia cel mai mult era aceea că îl îmbătase pe fratele fetei. Jeff îi spuse că nu aceasta i se pare a fi fapta cea mai gravă, cu toate că şi ea conta foarte mult. Cînd doamna Durgin se

oferi să încerce să o lămurească pe Cynthia, Jeff nu se împotrivi şi plecă să facă o plimbare, lăsîndu-le pe cele două femei singure. Jombateeste era în grajd unde se simţea mai bine decît în casă, iar Frank Whitwell se dusese la biserică la Huddle. Cînd Jeff trecu pe lîngă căsuţa din vale, îl văzu prin fereastră pe domnul Whitwell şezînd pe un scaun cu picioarele pe masă, cu pălăria dată pe ceafă : filozoful citea mişcîndu-şi încet buzele, iar ochelarii îi alunecaseră pe vîrful nasului.

Razele soarelui de dimineaţă erau calde şi plăcute, dar aerul rămînea rece. Pe pantele dealurilor, spre creste, zăpada era încă abundentă, iar în vale, ici şi colo, la adăpostul coastelor mai abrupte, se ascundeau încă troiene înalte. Cu toate acestea pe cîmpul umed începuseră să apară primele petice de verdeaţă, sălciile de pe malul pîrîului îşi împodobiseră ramurile gingaşe cu mîţişori argintii, zumzetul albinelor ce asaltaseră sălciile şi arţarii umplea aerul, din scoarţa arţarilor găurită de ciocănitori se prelingea seva proaspătă. Ciripitul unei păsări străbătea cînd şi cînd liniştea, înălţîndu-se în aerul pur spre lumina strălucitoare.

Într-un colţ mai adăpostit soarele lumina un pîlc de pini, iar sub căldura razelor trunchiurile tinere răspîndeau un parfum îmbietor ca un balsam.

Frumuseţea peisajului, prospeţimea aromelor, armonia sunetelor pătrunseră în sufletul lui Jeff ca o putere binefăcătoare ; îşi dădea seama că nu e decît o pată întunecată pe obrazul curat al acestei dimineţi minunate. Îl cuprinse o dorinţă puternică de a dobîndi iertarea Cynthiei, de a se umili înaintea ei şi de a ajunge la împăcare. Se întreba ce rezultat va avea intervenţia mamei sale şi, în caz că va reuşi să o îmbuneze, în ce măsură va putea să redobîndească încrederea fetei, să păstreze ceea ce cîştigase. Nu se îndoia nici o clipă de dragostea ei. Îşi dădea singur seama că nu avea altă cale de ales în viitor decît un devotament total în gînduri şi fapte şi asta era tot ceea ce dorea.

În punctul unde şoseaua cotea şi se bifurca spre Huddle, Jeff văzu un grup de fete care se opriseră în drum

rîzînd şi vorbind. Cînd îl văzură, fetele se despărţiră, îşi continuară drumul dispărînd dincolo de cotitură, iar una din ele porni în sens opus şi se apropie de Jeff.

Recunoscînd-o, Jeff o salută cu voioşie, iar fata îşi înălţă semeţ capul şi se îmbujoră tulburată de frumuseţea lui ; pentru a-şi ascunde emoţia, îi spuse cu îndrăzneală că nu se aşteptase să-şi amintească de ea. Avea doar cincisprezece ani, dar la vîrsta asta o fată de la ţară e mult mai coaptă şi mai pricepută decît o fată de optsprezece ani crescută la oraş.

Jeff îi răspunse că ar fi recunoscut-o oriunde fără greş, cu toate că arăta mult mai mare decît în vara cînd venea să vîndă zmeură la hotel. Îi mai spuse că, îmbrăcată în rochie lungă, arăta ca o adevărată domnişoară şi îi lăudă rochia. Făcîndu-i fetei asemenea complimente banale, se simţea scăpat de povara gîndurilor apăsătoare şi continuă să-i vorbească pe acelaşi ton, ba chiar se întoarse din drum şi o porni împreună cu ea. Pe braţul drept, pe care Jeff îl găsi deosebit de gingaş, fata purta ramuri de salcie încărcate cu mîţişori. Jeff se oferi să le ducă şi, după o uşoară împotrivire, fata cedă. Înfruntarea dintre ei îi risipi aproape cu totul mustrările de conştiinţă. Ajunşi în faţa porţii, se opriră şi Jeff o rugă să-i dăruiască o crenguţă de salcie, iar apoi se opri întrebîndu-se dacă n-ar putea să-i mai ceară şi altceva. Fata alese o ramură, îi mîngîie uşor obrazul cu ea, apoi i-o dădu în mînă spunîndu-i :

— Poftim, păstreaz-o pentru Cynthy, şi fugi rîzînd pe poteca ce ducea spre casă.

XLVI

Cynthia nu apăru la prînz, iar cînd Jeff rămase o clipă singur cu mama lui, o întrebă dacă a stat de vorbă cu ea.

— Da, dar a spus că deocamdată nu vrea să vorbească.

— Foarte bine, spuse el. Mă duc să trag un pui de somn. Parcă n-aş fi închis ochii de o lună.

Dormi aproape toată după-amiaza şi coborî cam mahmur la ora ceaiului. Cynthia nu era nici acum de faţă, iar

pe chipul mamei lui se citea îngrijorarea. Whitwell era preocupat de o teorie nouă cu privire la posibilităţile hipnozei ca mijloc de descifrare a vieţii spirituale aşa cum se oglindeşte în visuri. Tocmai citise o carte care afirma că somnul şi visul sînt de aceeaşi natură ca şi comunicarea hipnotică, şi îl întrebă pe Jeff dacă văzuse cumva la Boston vreo demonstraţie de hipnotism care ar putea să confirme teoria.

Cînd se ridicară de la masă era încă lumină, iar cînd Jeff o auzi pe Cynthia ieşind pe uşa din spate începuse să se lase încet înserarea. Îşi dădu seama că fata se îndreaptă spre casa tatălui ei şi îi ieşi în cale la colţul clădirii. Zărindu-l fata se opri o clipă în loc, apoi îşi continuă drumul fără să îl privească.

O ajunse din urmă şi porni alături de ea.

— N-ai să-mi spui nimic, Cynthy ? Mîine dimineaţă plec la Cambridge şi nu ne-am înţeles în nici un fel. Am venit aici anume ca să hotărăşti ce ai de gînd : rămîi alături de mine sau mă alungi, după cum ţi-e voia. Te-ai mai gîndit la ce ţi-am spus ?

— Clipă de clipă şi ceas de ceas, răspunse fata calm.

— Şi ?

— Dacă ţineai la mine cu adevărat, nu se putea întîmpla ce s-a întîmplat.

— Ba da. Vezi, aici greşeşti tu ; de-asta o femeie nu reuşeşte să înţeleagă cu adevărat un bărbat. Pot să umblu cu cinci-şase fete deodată şi totuşi să mă gîndesc mereu la tine şi să ţin la tine, cu toate că în acelaşi timp pot să observ cît de drăguţă şi de plăcută e fiecare din ele. Aşa e făcut sufletul bărbatului. E cam ciudat, dar aşa e.

— În cazul ăsta nu-mi doresc nici o părticică din sufletul tău, spuse Cynthia.

— Haide, haide, ştii bine că am glumit şi cred că nici tu nu vorbeşti serios. Nu încerc să găsesc explicaţii şi scuze pentru ceea ce am făcut, dar cred că m-am purtat cît se poate de cinstit cu tine... am venit şi ţi-am mărturisit totul. Ştiu că n-am nici un drept, dar adu-ţi aminte că mi-ai cerut să-ţi promit că, dacă vreodată se va ivi ceva

ce aș vrea să-ți ascund, ceva urît... Oricum, mi-am ținut promisiunea... Îți amintești ?

— Da, răspunse Cynthia și își trase puțin fularul acoperindu-și obrazul spre el ; apoi iuți și mai mult pasul.

Jeff se grăbi să o ajungă din urmă.

— Cynthy, dacă m-ai îmbrățișa cum ai făcut atunci...

— Nu pot, Jeff.

— Nu vrei.

— Ba da, aș vrea, dar adevărul este că tu nu-ți dorești să fac asta, așa cum îți doreai atunci. Spune drept. vrei ?

Se oprise în loc și îl privi drept în ochi, iar Jeff își plecă privirea îndrăzneață iar zîmbetul îi pieri de pe buze.

— Nu vrei, spuse fata, pentru că știi că dacă ai vrea cu adevărat aș face-o. Nu mi-ar fi greu să te iert oricît de mult ai greși față de mine, sau față de tine, spuse ea pornind din nou. Te-aș iubi ca întotdeauna, dacă ai fi același. Dar nu mai ești același, o știi și tu la fel de bine. Atunci... în ziua aceea... ți-am spus că nu mai vreau să te împing niciodată să faci ceea ce știi că e drept și ți-am promis că n-am să mai încerc niciodată. Îmi pare foarte rău că am făcut-o atunci. A fost greșeala mea. Acum mi-e teamă să repet aceeași greșeală. Știu că ar veni vremea cînd m-ai face să sufăr, așa cum m-ai făcut să sufăr pentru că atunci te-am îndemnat să faci ceea ce se cuvenea.

Jeff constată cu uimire că, în unele privințe, Cynthia îl cunoștea mai bine decît se cunoștea el însuși și fu nevoit să admire exactitatea și profunzimea spuselor ei. Această putere de cunoaștere, pe care el o punea pe seama inteligenței ei, era de fapt o calitate a sufletului ei ; el nu înțelegea că femeile ajung să cunoască inima bărbaților prin iubire. Ceea ce alții constataseră în timp, încercînd să tragă concluzii corecte din faptele și manifestările lui, Cynthia știuse de la început pentru că îl iubea.

Jeff rămase o vreme tăcut, apoi rosti cu o seriozitate neobișnuită :

— Cred că ai dreptate, Cynthia, iar vorbele lui stîrniră în sufletul ei o emoție nebănuită. Sînt un om de ni-

mic. Aș vrea să-mi mai dai o șansă... și am să mă străduiesc să nu te mai fac să suferi, adăugă el cu o licărire de ironie.

— Bine, am să-ți mai dau o șansă, spuse fata și făcu un pas înapoi, ferindu-se de mîna pe care i-o întindea el. Întoarce-te și spune-i fetei aceleia că ești liber și că, dacă te vrea, ești al ei.

— Asta numești tu șansă ? întrebă Jeff, jignit și mînios totodată, zicîndu-și o clipă că fata se răzbuna bătîndu-și joc de el.

— E singura pe care ți-o pot oferi. Fata asta nu te-a împins niciodată să faci ceea ce e bine și poate de aceea n-ai s-o faci să sufere.

— Ești aspră cu mine, Cynthy, protestă Jeff aproape rugător. Acum nu te mai temi să mă îndemni la ceea ce e bine ? întrebă apoi cu ceva mai mult curaj.

— Nu te îndemn. Nu-ți promit nimic, nici chiar dacă ea te refuză.

— Aha !

— Ai crezut poate că nu vorbesc serios cînd ți-am spus că ești liber ? Că am spus o minciună de care să te poți folosi ?

— Mă tem că nu te mai înțeleg, rosti Jeff ursuz, după o pauză. Deci totul s-a sfîrșit între noi ? Așa e ?

— Tu ce crezi ?

— Cred că totul ar fi ca înainte dacă ai ține la mine.

— Țin la tine, dar nimic nu mai poate fi ca înainte. Ce-a fost a fost. Aș da orice să mai pot schimba lucrurile. Nici măcar pe mine nu mă mai pot schimba în cea care eram ieri. Parcă aș fi alt om, parcă aș trăi pe altă lume. Parcă am murit și am revenit la viață în alt loc. Îmi pare foarte rău, dar asta nu poate îndrepta lucrurile. Întoarce-te și spune-i fetei adevărul : că ai venit la mine și că te-am trimis înapoi la ea.

În ochii lui Jeff se aprinse o licărire veselă, care păru să alunge tristețea în care se cufundase : își închipui cum ar fi dacă i-ar spune totul lui Bessie Lynde, cum ar savura ea plăcerea unei bucurii atît de rare, de incredibile. Apoi licărirea se stinse și Jeff întrebă :

— Dar dacă n-am nevoie de ea ?

— Spune-i și asta, zise Cynthia.

— După cîte înțeleg, rosti Jeff morocănos, mă lași să fac ce cred, dacă sînt cu adevărat liber.

— Fără îndoială, nu vreau să faci ceva pentru că te-am îndemnat eu. Nu mai fac greșeala asta. Ești liber să pleci și să faci ce te îndeamnă propria ta voință. Știi la fel de bine ca și mine ce ar trebui să faci și știi mult mai bine ca mine ce *poți* să faci.

Ajunseseră la căsuța Cynthiei și stăteau de vorbă în fața ușii, cum stătuseră cu o seară înainte, cînd sufletul ei mai putea întrezări o rază de speranță în mijlocul nenorocirii pe care nu o înțelesese încă în întregime.

Jeff nu răspunse vorbelor ei, ci întrebă doar :

— Am să te mai văd ?

— Nu cred. Probabil că n-am să fiu trează cînd ai să pleci.

— Atunci, rămîi cu bine.

Îi întinse mîna și Cynthia își lăsă o clipă mîna într-a lui, apoi Jeff se întoarse și începu să urce dealul încet.

Cînd Whitwell intră în căsuța cufundată în întuneric și deschise ușa camerei ei, Cynthia stătea încă cu obrazul ascuns în pernă. Lumina lămpii pe care tatăl ei o ținea în mînă o făcu să întoarcă repede capul și să îl privească cu ochii uscați, strălucitori.

— Totul s-a terminat între mine și Jeff, tată.

— Mă bucur, spuse Whitwell. Dacă puteați să vă împăcați în așa fel încît să fii sigură că totul va fi bine, n-aș fi avut nimic de zis, dar mă bucur că lucrurile s-au sfîrșit așa. E un drac împielițat, cum a fost de cînd îl știu, și îmi pare bine că nu mai dai doi bani pe el. Cînd erai mică erai plină de curaj.

— Curaj ! Nici nu știi de cît curaj am avut nevoie.

— Poate că, într-adevăr, nu știu, consimți Whitwell.

— Ar fi bine, tată, adăugă fata după un timp, să plecăm de aici.

— Nici nu mă gîndesc, începu Whitwell, pentru toți Durginii din lume...

— Ba da, tată, așa va trebui să facem. Nu pot să-ți spun acum mai mult. Rămînem aici pînă cînd se întoarce Jackson, în iunie, și apoi... va trebui să ne mutăm în altă parte. Ne ducem la Boston, am să-mi caut un post de învățătoare sau altceva, iar Frank o să-și găsească și el o slujbă.

— Mă întreb, rosti Whitwell gînditor, dacă domnul Westover n-ar putea...

— Tată ! strigă fata cu o energie nebănuită și se ridică într-un cot, nici să nu te gîndești să-l deranjezi pe domnul Westover. Ei, Doamne ! oftă ea, și eu m-am gîndit la el, dar n-avem voie să-l deranjăm. Nu se poate ! Aș intra în pămînt de rușine !

— Bine, bine, o liniști Whitwell, avem tot timpul să ne gîndim ce-i de făcut. Mai sînt două luni pînă vine Jackson, iar pînă atunci o să găsim noi ceva. S-ar putea, adăugă el gînditor, ca doamnei Durgin să nu-i convină cînd o auzi că l-ai lăsat pe Jeff. Așa a făcut și cînd v-ați logodit.

XLVII

Întors la Cambridge, Jeff continuă să urmărească realizarea unui țel către care nu îl mai îndemna acum niei un motiv întemeiat. În mijlocul neînțelegerii sale cu Bessie Lynde, rămăsese într-un fel credincios legămîntului față de Cynthia, tinzînd spre atingerea scopurilor ambițioase pe care ea și le propusese în numele lui. Împlinirea acestei datorii continua să îl susțină în efortul muncii, dar își dădea seama perfect că va veni vremea cînd va trebui să accepte cu inima și cu mintea această realitate, cînd va trebui să recunoască încheierea definitivă a unui capitol din viața lui, la fel cum cei ce au pierdut pe cineva drag sînt nevoiți în cele din urmă să accepte realitatea morții și să se împace cu ea.

Tot ceea ce se întîmplase îi dăduse un sentiment de ușurare și totodată de eliberare. Simțea că se destinde după efortul de a împlini un ideal ce nu-i aparținuse, de a fi

mereu încătușat de o voință străină. Bucuria pe care i-o dădea această eliberare era întunecată totuși de durerea — nu întru totul lipsită de satisfacție — pe care i-o pricinuise fetei ale cărei visuri le urmase și pe care nu le mai simțea acum ale sale. Îi părea rău pentru Cynthia, dar în această stare de spirit se simțea mai mult ca oricînd legat de ea. Ajunse astfel să înțeleagă cu adevărat cît era de mărinimoasă și de iertătoare ; undeva, în adîncul necunoscut al ființei sale unde se ascundeau resorturile voinței se născu întrebarea dacă nu avea într-un fel datoria de a-i urma îndemnul și de a se întoarce la Bessie Lynde. Deocamdată însă renunță cu totul la orice efort de a-și da examenele și de a-și lua diploma, întrucît acestea făceau parte dintr-un ideal trecut și abandonat și nu aveau nici o legătură cu viitorul așa cum și-l imagina el.

Nu se mai duse să-i povestească totul lui Westover, de teama că va fi primit cu răceală și dojenit cu asprime. Deși avea puterea să îl ierte pentru tonul cu care îi vorbise la ultima lor discuție, nu simțea nici cea mai mică dorință de a-l revedea. Dacă ar fi ajuns să se întîlnească întîmplător, ar fi fost gata să îl întîmpine prietenește, cu o bunăvoință deschisă și fățișă.

Jeff simțea lipsa scrisorilor Cynthiei care soseau înainte cu regularitate în fiecare marți, și acum jumătatea de oră pe care o dedica în fiecare duminică pentru a-i scrie îi părea un timp dureros de inutil. Cu toate acestea era cruțat de mustrările de conștiință ce îl încercau altădată ori de cîte ori îi citea scrisorile, ca și de efortul de a se preface atunci cînd îi scria. Din punctul de vedere al propriei sale conștiințe, această înșelătorie tacită nu îl tulburase deloc, dar nu putea fi la fel de indiferent în ceea ce o privea pe Cynthia, căci era tot timpul chinuit de gîndul că face o faptă urîtă și nedemnă. Acum îi scria duminica mamei sale, iar în prima scrisoare, cînd încă se mai afla sub impresia generozității pline de demnitate a Cynthiei, o îndemnă să-i transmită că dorea ca atît ea ca și întreaga familie să rămînă la „Capul Leului" ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Își exprimă cu multă căldură dorința și chiar se oferi să plece pentru un an în Europa, dacă mama lui considera că la sfîrșitul acestui interval Cynthia va dori să se împace.

În cuvinte destul de reci, la care Jeff adăugă cu uşurinţă tonul cu care le-ar fi rostit, doamna Durgin îi răspunse că va încerca să se descurce în organizarea treburilor hotelului pînă la întoarcerea lui Jackson şi că nu are nimic împotrivă ca fiul ei mai mic să îşi petreacă un an în Europa dacă îi dădea mîna. Jeff fu nevoit să admită că ironia răspunsului era demnă de apreciat, dar în acelaşi timp îşi spuse că mama sa se arăta prea aspră refuzînd să fie alături de el. Se aşteptase să fie supărată pe el, dar la plecare rămăsese cu impresia că totuşi reuşise să îl înţeleagă ; spre surprinderea lui, constată acum că de fapt îi refuză sprijinul, ceea ce i se părea o atitudine oarecum nefirească pentru o mamă. Dacă Jackson ar fi fost acasă, ar fi pus această schimbare pe seama lui ; cunoscînd-o însă pe Cynthia, îşi dădea seama că nu s-ar fi înjosit să-i vorbească mamei sale despre el, iar cunoscînd dispreţul doamnei Durgin faţă de Whitwell, era puţin probabil ca el să fi reuşit să o influenţeze. Oare să fi întreprins Westover ceva cu intenţia de a modifica sentimentele mamei sale ? se întrebă el, şi în aceeaşi clipă se hotărî să-i plătească cum se cuvine dacă bănuiala lui se va adeveri. Poate că ea îi scrisese din dorinţa de a afla exact cum se petrecuseră lucrurile, iar răspunsul pictorului determinase schimbarea simţitoare ce apăruse în starea ei de spirit.

Gîndindu-se mai bine, îşi spuse însă că o asemenea atitudine nu se potrivea cu nici unul din ei, aşa încît singura explicaţie plauzibilă rămînea aceea că sentimentele mamei lui se schimbaseră de la sine după ce cîntărise mai bine situaţia. Şi se văzu dator să recunoască faptul că el fusese o mare dezamăgire pentru mama lui din mai multe puncte de vedere.

Pînă la urmă îşi spuse că poate descoperi în scrisorile ei un îndemn, sau mai exact le poate atribui el însuşi o asemenea nuanţă — care coincidea întru totul cu propria lui dorinţă, născută din nerăbdare şi curiozitate vanitoasă. Din clipa în care se despărţise de Bessie Lynde, nu mai ştia nimic de ea ; ultima lor întîlnire fusese pentru ea o mare umilinţă, ceea ce l-ar fi neliniştit profund dacă ar fi iubit-o, dacă ar fi simţit altceva în afară de ucuria dominaţiei ce o exercita asupra ei. Nu ştia nici unde este, nici

ce face, dar pe măsură ce săptămînile treceau și Ziua Absolvenților și oferirea diplomelor se apropia, începu să se întrebe de ce oare ea nu dă nici un semn de viață. Își închipuia că, dacă mersese atît de departe pentru a-l prinde în mrejele ei, nu va renunța la el cu prea multă ușurință. Prezența Cynthiei stătuse tot timpul între ei, îndepărtîndu-i mai mult sau mai puțin, dar acum, cînd amintirea ei se estompa treptat, gîndul la Bessie îl urmărea tot mai insistent, nestingherit de nici o piedică.

Totuși Jeff nu se grăbea să o revadă, căci nu era mînat de o pasiune reală. Intenția de a relua relațiile cu Bessie Lynde îi crea un sentiment cu atît mai plăcut cu cît venea după frămîntările din ultimul timp, ceea ce îi sporea bucuria reînnoirii emoțiilor puternice de altădată. Se complăcea în această stare de spirit ce îi oferea o liniște lăuntrică cum nu mai gustase de mult. Se simțea descătușat de povara infidelității față de Cynthia, ca și de povara efortului de a trăi după principiile conștiinței ei. În aceeași măsură se simțea scăpat de grija de a anticipa și a diminua capriciile lui Bessie. Gîndurile i se întorceau adesea către întîmplările, speranțele și dezamăgirile ce nu fuseseră legate de nici una din cele două fete, evenimente pe care acum și le amintea cu o umbră de melancolie nepătată de regret sau umilință. Pe măsură ce Ziua Absolvenților se apropia, îl încerca tot mai des regretul pentru speranțele puse de Cynthia în el, pe care el le încurajase și apoi le zdrobise. Cu timpul ajunsese însă să privească totul ca pe o fatalitate, iar dacă împrejurarea așteptată i-ar fi scos-o din nou în cale pe Bessie, și-ar fi găsit liniștea cu mai multă ușurință.

Unul dintre colegi, care se gîndea la o petrecere de mari proporții, îl invită să i se alăture, dar Jeff refuză pretextînd că n-are de gînd să participe la sărbătoare ; din același motiv refuză și invitația unei asociații de studenți al cărei membru era. În adîncul sufletului nădăjduia că o întîmplare norocoasă îi va scoate în cale o invitație la Beck Hall sau un bilet de acces la sala de sport care, deși nu-și mai păstra statutul de altă dată, nu era totuși un loc unde putea pătrunde orice bădăran. Speranțele lui nu se împliniră și, cum dimineața de iunie îi dădea o bucurie tine-

rească, se consolă fără prea mare efort cu participarea la petrecerea ce se desfășura într-o altă clădire, unde în anul acela societatea era alcătuită aproape exclusiv din lume de proastă calitate. Jeff se bucura de oarecare reputație printre colegii de seama lui, care aflaseră cu invidie de succesele lui și mai cu seamă că îi făcea curte lui Bessie Lynde. În mulțimea adunată se aflau cîteva fete drăguțe și elegante, ce se remarcau printre celelalte pe care nici ținuta și nici natura nu le avantaja. Veniseră din cele mai îndepărtate colțuri ale țării, însoțite de persoane care nu aveau nici cea mai vagă idee despre diferențele de clasă atît de evidente pentru un cunoscător. Jeff se mișca în voie printre acești oameni și invită la dans surorile și verișoarele unor colegi care păreau cu mult superiori umilelor lor rubedenii. Acești tineri, înzestrați de natură cu însușiri ce i-ar fi îndreptățit să ocupe un loc mai avantajos pe scara socială, erau condamnați să rămînă pe treptele de jos fie din pricină că nu aveau, fie din pricină că nu se pricepeau să folosească relații mondene. Jeff se distra minunat, ocupîndu-se în exclusivitate de o brunetă plină de vioiciune pe care o înveselea cu glume la adresa celorlalți ; deodată îi atrase atenția un grup de doamne ce înaintau cu curaj printre cei de față, fiecare în parte avînd însă întipărită pe chip teama celor ce se aventurează într-o mahala sordidă. Toate aveau aerul că nu-și dau seama ce li se poate întîmpla, dar curajoasa conducătoare a grupului își păstra expresia neînfricată în timp ce studia cu atenție prin lornion ciudata adunare în mijlocul căreia nimerise ; grupul înaintă astfel printre cei care circulau prin fața perechilor ce se odihneau pe scaunele înșirate de-a lungul zidului. În clipa cînd îl zări pe Jeff, această doamnă avu un moment de ezitare, după care cedă, neținînd seama de risc, plăcerii de a vedea în sfîrșit o figură familiară printre atîția necunoscuți.

— Ia te uită, domnul Durgin ! Bessie, iată-l pe domnul Durgin ! exclamă ea, adresîndu-se unei tinere din grup a cărei prezență Jeff o sesizase printr-o comunicare mult mai subtilă decît cea realizată prin intermediul simțurilor.

Se ridică de lîngă bruneta lui, al cărei frate se afla undeva în apropiere, și dădu mîna cu conducătoarea gru-

pului (care acum părea că îl cunoaște mai bine decît își imaginase vreodată), apoi cu Bessie Lynde ; după care fu prezentat celorlalte domnișoare, care erau din New York.

— Veniți cu noi ? întrebă curajoasa doamnă al cărei zîmbet îmbietor ascundea o provocare și totodată o invitație.

— Cum să nu ! răspunse Jeff și se întoarse să-și ia rămas bun de la bruneta care între timp dispăruse împreună cu fratele ei, fiind scutit de efortul de a se descotorosi de ea.

Ar fi fost gata la orice gest pentru plăcerea de a se afla din nou în compania domnișoarei Lynde, ai cărei ochi strălucitori oglindeau cu fidelitate emoția prin care trecea, dar al cărui ten mat nu se îmbujoră și nici nu păli. Jeff nu știa prea bine ce fel de emoție era, dar spuse cu îndrăzneală :

— E cam mult de cînd nu ne-am văzut ! și înțelese imediat că tonul adoptat îl avantaja.

— Oare ? replică ea.

Își făcu loc alături de ea și nu se mai depărtă pînă ce nu veni momentul să plece ca să se îmbrace pentru lupta de la stîlp. Constată că fusese adoptat cu destulă ușurință de ceilalți. Deși nu se putea lăuda cu eleganța tinerilor mai înalți și mai zvelți, îmbrăcați în roba tradițională, bereta îi venea bine pe chipul său cu trăsături frumoase. Relațiile cu Bessie Lynde îi sporiseră încrederea în sine, iar doamna cea curajoasă, părînd dispusă să facă abstracție de convențiile sociale, îl acceptă printre cei din grupul ei. Nu aveau cum să știe că prezența lui alături de Bessie era o gravă insultă, iar aceasta nu-i dădu de înțeles în nici un fel cum stăteau lucrurile în realitate. Atențiile lui se îndreptau spre ea mai insistent decît spre celelalte domnișoare, iar Bessie le primea cu seninătate : dansă cu el ori de cîte ori o invită și acceptă fără nici un fel de scrupule ca relațiile lor să fie cunoscute de toată lumea. Jeff ar fi putut spune că se distrează minunat dacă prin atitudinea ei Bessie nu i-ar fi creat un sentiment de jenă pe care nu-l putea ignora. Nici unul din ei nu făcu vreo aluzie la ceea ce se petrecuse între ei ; conversația ei era mai sclipitoare ca oricînd, îndemnîndu-l la răspunsuri de o îndrăzneală

vecină cu obrăznicia, care era dealtfel nota specifică a replicilor sale. Jeff o găsea fermecătoare şi plină de tact : faptul că îl acceptase în preajma ei cu atîta simplitate, fără să facă mofturi, îi stîrni admiraţia mai degrabă decît dispreţul. Fără îndoială, atitudinea ei era foarte *chic* — după cum s-ar fi exprimat ea însăşi. Ce rost mai avea să se frămînte ? În adîncul sufletului, Jeff luă hotărîrea definitivă.

Cînd se despărţi de grup pentru a merge să se schimbe, îşi luă rămas bun mai întîi de la ea şi băgă de seamă că e profund emoţionată ca şi cum îi părea rău că îl vede plecînd. Îl întrebă insistent dacă chiar *trebuie* să plece şi Jeff rămase cu impresia că ar fi vrut să mai adauge ceva ; observă chiar că, în timp ce îşi lua rămas bun de la ceilalţi, Bessie fusese pe punctul de a spune ceva, dar pînă la urmă îl întrebă doar dacă nu cumva îl văzuse pe fratele ei. Jeff se desprinse de grup şi după cîţiva paşi privi înapoi : fata îl urmărea cu o privire în care avu impresia că citeşte nelinişte, îngrijorare şi chiar teamă.

Festivitatea din jurul stîlpului se desfăşură conform ritualului, în mijlocul obişnuitelor strigăte de bucurie. Grupurile de studenţi pătrunseră pe teren unul după altul şi se aşezară pe iarbă în faţa tribunelor ; băncile aşezate în jurul terenului erau înţesate de doamne şi domnişoare în rochii viu colorate. Absolvenţii din seriile anterioare se îngrămădiră lîngă zidul capelei Holden. În sfîrşit îşi făcură apariţia proaspeţii absolvenţi, îmbrăcaţi în tricouri viu colorate sau în haine de sărbătoare, gata să ia parte la lupta ce avea să se desfăşoare în jurul stîlpului. Din piepturile celor prezenţi se înălţau valuri de urale, din ce în ce mai răguşite, menite să salute prezenţa fiecărei facultăţi şi a fiecărei celebrităţi. Apoi se dădu semnalul aşteptat şi începu asaltul asupra stîlpului, trofeul luptei fiind cununa de flori ce îl împodobea în vîrf.

Din pricina [illegible]aturii, Jeff nu se îndu[illegible]te să spere că va cuceri cununa, ci rămase în grupul celor care, cu spatele sprijinit de [illegible]p, îi r[illegible] [illegible]au spre vîrf, şi în acelaşi timp îi ţineau la distanţă [illegible] în jos pe adversarii lor. Cîştigătorul fu în cele din urmă un absolvent [illegible] rîndul băieţaşilor cu[illegible] reuşind să smulgă cu-

nuna, o aruncă celor de jos. În clipa în care cununa atinse pămîntul, Jeff se repezi, rupse un mănunchi de flori şi porni grăbit în direcţia unde o văzuse pe Bessie împreună cu grupul ei. Croindu-şi drum cu greu prin mulţime, ajunse în cele din urmă la locul dorit, dar Bessie nu mai era acolo : îi zări pălăria ceva mai departe, printre alte capete, dar nu se încumetă să se ducă la ea. Puse florile la piept, convins că va reuşi să o întîlnească mai tîrziu şi să i le dea. Dacă nu o va revedea în seara aceea, i le va oferi la prima vizită ce i-o va face acasă, sau în cel mai rău caz i le va trimite şi va aştepta confirmarea ei ca pe o încurajare.

Se duse să se spele, se schimbă, iar apoi porni să facă o plimbare în atmosfera calmă şi plăcută a serii. Era încă încins de lupta ce se dăduse în jurul şi pe umerii lui şi la care participase cu toată vigoarea ; parcă nu reuşea să se răcorească deloc. Cu pălăria în mînă, cu capul plecat, merse pe Concord Avenue pînă ce ieşi din oraş, trecu dincolo de terenurile virane şi depozitele de gheaţă de lîngă Fresh Pond, de-a lungul cîmpiei ce se întindea spre Belmont. Sufletul îi era plin de o bucurie ce îl făcea să zîmbească amintindu-şi cu cîtă uşurinţă reînnodase prietenia cu Bessie şi încerca să îşi imagineze cum vor evolua relaţiile lor în această nouă etapă.

Auzi din spate zgomotul unui vehicul ce se apropia în goană şi se trase mai la margine să-i facă loc fără a întoarce capul. În secunda următoare simţi o durere ascuţită în frunte, iar apoi o avalanşă de asemenea înţepături se abătu asupra lui, arzîndu-i faţa şi capul. În clipa aceea îşi aminti că în copilărie se împiedicase şi căzuse peste un cuib de viespi care se năpustiseră asupra lui, fiecare înţepătură arzîndu-i pielea ca un grăunte de foc. Îşi dădu seama cu certitudine că din docarul oprit lîngă el cineva îl plesneşte cu biciul. Puse capul în piept şi se repezi cu ochii închişi asupra celui ce îl maltrata astfel, sperînd să pună mîna pe el.

Dar calul zvîcni într-o parte şi se depărtă în goană pe şosea. Jeff deschise ochii şi, printre şuviţele de sînge ce-i şiroiau din rănile de pe frunte, reuşi să vadă chipul schimonosit de răutate al lui Alan Lynde privind în urmă peste marginea docarului. Flutură biciul rupt şi îl aruncă

între tufişuri. Jeff făcu cîţiva paşi, culese de jos biciul frînt şi se îndreptă spre bălţile ce se întindeau de o parte şi de alta a şoselei, încercînd să oprească sîngele şi să-şi dreagă înfăţişarea pentru a se putea întoarce în oraş. Trebui să aştepte înserarea, iar apoi să pîndească momentul prielnic pentru a se strecura în casă neobservat.

XLVIII

Colegul căruia Jeff îi relată întîmplarea mulţumi lui Dumnezeu că nu el este cel care i-a pricinuit acest rău, căci îşi dădea seama perfect că persoana al cărei nume Jeff îl păstră sub tăcere va trebui să plătească într-o zi cu preţul pe care Jeff va fi dispus să-l ceară. Îl îngriji cu atenţie, dovedind aceeaşi discreţie ca şi Jeff chiar şi faţă de tînărul doctor pe care îl chemase şi care păstra pentru sine presupunerile cu privire la natura rănilor de pe faţa lui Jeff.

În camera întunecoasă, Jeff zăcea chinuit de durere şi în aceeaşi măsură de gîndurile, bănuielile şi planurile ce-i răvăşeau mintea. Oare ştiuse ea ce avea de gînd să facă fratele ei ? Oare îşi dorise ca gîndul lui să se întoarcă spre ea în clipa cînd îşi va lua pedeapsa ? Întrebarea privitoare la fratele ei fusese oare o încercare nereuşită de a-l avertiza, sau doar o modalitate de a-l face să-şi amintească de ea ?

Zăcea neputincios, frămîntat de bănuieli, făurindu-şi zeci de planuri de a se răzbuna pe Lynde.

Spre sfîrşitul săptămînii, cînd rănile erau încă prea vizibile pentru a-i îngădui să iasă din casă, primi un bilet de la Westover prin care îl chema să vină la el imediat.

„Fratele tău Jackson", îi scria pictorul, „a sosit azi dimineaţă de la New York şi se află acum la mine. Trebuie să-ţi spun că starea lui e deosebit de gravă, lucru de care el nu-şi dă seama, dar de care trebuie să te previn. Vrea să plece acasă, dar sînt convins că nu e bine să facă drumul singur. Trebuie să îl însoţească cineva. Îţi scriu neştiind dacă mai eşti la Cambridge şi dacă, în caz că eşti,

poţi pleca în momentul de faţă. Cred însă că ar trebui să vii să-l vezi pe Jackson şi te rog să o faci fără întîrziere. Astfel vom putea hotărî împreună ce e de făcut."

Jeff răspunse că suferă de o criză puternică de erizipel şi că doctorul i-a interzis deocamdată să iasă din casă; deşi îi dădu această explicaţie, Jeff intenţiona să-i spună ulterior lui Westover că luase parte la o încăierare. Promiţînd că va veni cît va putea de curînd, îi sugeră să îl trimită pe Jackson însoţit de o infirmieră, dacă era convins că trebuia să plece imediat şi că nu putea să călătorească singur.

Prin acelaşi curier Westover îi răspunse că prezenţa unei infirmiere l-ar speria şi îngrijora pe Jackson şi că se hotărîse să îl însoţească chiar el a doua zi de dimineaţă. Îl îndemnă din nou să vină să-şi vadă fratele, dacă situaţia nu era deosebit de gravă; în caz că nu va putea, pictorul îi promitea că va găsi o explicaţie plauzibilă care să nu o alarmeze pe mama lui.

Doamna Durgin nu se alarmă deloc în privinţa bolii care îl împiedicase pe fiul ei să-şi însoţească fratele, ci spuse doar cu multă ironie că e convinsă că e vorba de ceva foarte serios. Apoi se dedică trup şi suflet îngrijirii lui Jackson. Bolnavul îşi reveni în atmosfera de acasă, aşa cum se aşteptase, şi lăudă cu generozitate înţelepciunea şi priceperea doctorului pe care îl consultase în Europa, care îi spusese că starea lui e mult ameliorată şi că e cazul să se întoarcă acasă cît mai curînd, căci profitase din plin de avantajele călătoriei făcute, iar acum aerul de acasă era cel mai recomandabil.

Era greu de dedus în ce măsură credea el însuşi ceea ce spunea, dar era clar că dădea dovadă de optimismul specific bolii sale. Mama lui însă credea tot ce îi spunea şi îl îngrijea plină de încredere că se va însănătoşi. Whitwell îi mărturisi lui Westover că era tare curios „s-o vadă şi pe-asta". Preocupată de grija pentru Jackson, doamna Durgin parcă întineri şi prinse puteri, căci supărarea pe care i-o pricinuise comportarea lui Jeff o îmbătrînise şi o istovise în mod vizibil. Îi povesti lui Jackson toată întîmplarea, dar acesta o ascultă cu indiferenţa cu care privesc frămîntările lumeşti cei aflaţi în pragul morţii. Indife-

rența lui o determină și pe ea să vadă lucrurile într-o lumină mai favorabilă și se simți mult mai liniștită cînd Jackson îi spuse că poate e mai bine așa ; și tare se mai bucura văzînd cît de bine se înțelege el cu Cynthia, de parcă ea uitase cu totul ceea ce se petrecuse. Îi explică lui Jackson cît de greu îi fusese să o convingă pe Cynthia să nu plece și cum ea acceptase totuși să rămînă numai pînă cînd va veni el. Acum însă, dacă el se întorsese, poate o va face să se răzgîndească și pînă la urmă lucrurile se vor aranja. Îi ceru părerea în privința intenției lui Jeff de a pleca în străinătate, iar Jackson îi spuse că nu e o idee rea ; el își va reveni curînd, iar în absența lui Jeff poate că Cynthia va reuși să accepte situația. În definitiv, sugeră doamna Durgin, alți tineri făcuseră lucruri mult mai grave și totuși ajunseseră să se împace cu logodnicele lor ; Jackson o ascultă și o aprobă cu blîndețe.

Jackson nu discută cu Cynthia despre Jeff reținut de acea delicatețe, sau rezervă, care le era caracteristică amîndurora. Poate că nici nu era nevoie să vorbească despre el, poate că în comunicarea lor atît de profundă înțelegeau la fel de bine natura firii lui Jeff.

Zilele treceau, iar Westover continua să rămînă pe loc, simțind că are datoria să stea pînă ce va veni Jeff. Erau puțini oaspeți la hotel, în general oameni liniștiți pe care prezența unui bolnav aflat în pragul morții nu-i deranja, cum s-ar fi întîmplat poate cu alții mai dornici de distracții.

La rîndul său, Jackson nu părea stingherit de prezența lor . stătea cu ei pe terasă, ajunse chiar să se împrietenească cu ei. Oamenii își dădeau toată silința să îl liniștească cînd îl vedeau frămîntat de dorința de a-și asuma din nou îndatoririle obișnuite ce-i reveneau în conducerea hotelului. Toți membrii familiei Whitwell se îngrijorau de mersul hotelului, iar Jackson ajunse să arate atît de bine, încît Westover îi trimise lui Jeff o scrisoare plină de vești bune despre el.

Scrisoarea îl liniști în așa măsură pe Jeff, încît nu-și făcu nici un fel de griji în privința lui. Totuși, la două săptămîni după întoarcerea acasă, starea lui Jackson se agravă brusc, iar Westover își asumă răspunderea de a-i trimite lui Jeff o telegramă despre ultimele evenimente.

Cînd îi spuse lui Whitwell, constată cu satisfacţie că bătrînul e întru totul de acord cu ceea ce făcuse.

— Fără îndoială, Jackson n-o mai duce mult. Numai el şi maică-sa nu-şi dau seama de asta. Se topeşte ca o lumînare, cum se spune. De la-nceput nu mi-a plăcut că n-a vrut nici măcar să pună mîna pe planşetă. Parcă ştia că nu mai merită să se ostenească, să afle cîte ceva despre o lume pe care oricum o va cunoaşte în curînd foarte bine. Aţi băgat de seamă că nu se mai sinchiseşte nici de Marte ? Am încercat eu de vreo două ori să-l stîrnesc, dar nu mai are nici un dram de interes. Jeff ar cam trebui să se grăbească să vină, de dragul lui Jackson. Dar cred că oricum va veni prea tîrziu. Dacă aş putea, i-aş zbura capul !

Westover se bucurase de încrederea lui Whitwell încă din clipa cînd se cunoscuseră, aşa că îi spuse :

— Îmi dau seama că o să vă fie foarte greu să-l vedeţi în preajmă din cauza...

— Vă gîndiţi la Cynthy ? Să vă spun ceva : cînd Cynthy n-o să-l mai poată suferi pe Jeff Durgin, o să fie alt om. Dar dacă trebuie totuşi-să dea ochii cu scîrba aia, acum e momentul potrivit.

Westover se duse să îl întîmpine pe Jeff la gară, după ce află cu ce tren va veni ; tînărul arăta mai bine şi mai viguros ca oricînd.

După ce se salutară şi Jeff întrebă de starea lui Jackson, îşi continuară drumul în tăcere. Jeff mîna caii şi, apucînd hăţurile şi biciul în aceeaşi mînă, îşi dădu pălăria pe ceafă cu cealaltă şi îşi ridică părul de pe frunte.

— Observaţi ceva deosebit ? întrebă el.

— Nu, adică da, nişte semne foarte uşoare.

— Cred că doctorul ăla m-a reparat destul de bine : face să dispară vînătăile şi tot felul de treburi din astea. M-am încăierat de Ziua Absolvenţilor cu un tip cu care aveam de încheiat nişte socoteli şi m-am ales cu cîteva semne. Aveam de gînd să vă spun adevărul cînd ne-om întîlni. Dar în scrisoare trebuia să vă spun că am erizipel şi am să vă rog să rămînă aşa pentru ceilalţi.

— N-aş fi avut nimic împotrivă dacă rămîneam şi eu cu aceeaşi convingere, spuse Westover.

— Ah, vă mulțumesc ! replică Jeff.

Întîlnirea sa cu Jackson nu fu însoțită de nici un fel de demonstrație de dragoste ; nici chiar dacă acest sentiment ar fi existat între cei doi frați, asemenea manifestări nu se obișnuiau în familie. Între firea răutăcioasă și nesupusă a lui Jeff și cea calmă și stăpînită a lui Jackson nu se stabilise nici o apropiere sufletească : diferența de vîrstă fusese prea mare pentru a avea preocupări comune și în același timp prea mică pentru a trezi în sufletul lui Jeff un oarecare respect filial. Momentul întîlnirii fu marcat doar de o strîngere de mînă și cîteva întrebări banale. După ce dădu mîna cu el, doamna Durgin îl sărută, fiind însă tot timpul preocupată de Jackson. Îl întrebă apoi dacă s-a grăbit să vină acasă din pricina lui Jackson, iar Jeff îi răspunse cu o minciună menită să-i liniștească temerile.

Jeff dădu mîna și cu Cynthia, dar gestul nu micșoră cu nimic distanța care se așternuse între ei de la ultima întîlnire. A doua zi Jackson spuse că se simte deosebit de bine și cei doi frați ieșiră să se plimbe în livadă. Din cînd în cînd Jeff îi oferea brațul ca să se sprijine, iar cînd Jackson își exprimă dorința de a se odihni, alese un colț însorit și întinse pe jos pătura pe care o luase anume pentru el. Abia atunci îi vorbi Jeff despre Cynthia.

— Cred că ți-a spus mama despre mine și Cynthy, nu-i așa ? întrebă Jeff.

— Da, răspunse Jackson cu privirea stinsă. Ce s-a întîmplat cu cealaltă fată ? întrebă el după aceea.

— Dă-o-ncolo ! Nu știu ce s-a întîmplat cu ea și nici nu mă interesează ! răspunse Jeff furios.

— Nu mai ții la ea ? continuă Jackson cu aceeași voce vlăguită.

— *Niciodată* n-am ținut la ea !

Jackson rămase tăcut, părînd că a uitat complet despre ce e vorba, dar mintea lui Jeff era frămîntată în continuare de același gînd ; totodată simțea nevoia, specifică celor sănătoși și viguroși, de a cere sfatul fratelui aflat în pragul morții, ca și cum părerea lui ar fi fost încărcată de autoritatea înțelepciunii necunoscutului în care avea să pășească în curînd.

— Un lucru vreau să știu : ce să fac cu Cynthy ?

— Nu știu, spuse Jackson, iar răspunsul său imprecis și ocolit dovedea că, într-o oarecare măsură, își dădea seama de soarta sa necruțătoare. Nu știu deloc ce o să facă și ea, și mama.

— Așa e, și mă gîndesc întruna la asta. Aș face tot ce-mi stă în puteri... tot ce crezi tu că e bine.

Jackson făcu un efort să se concentreze asupra problemei.

— Încă mai ții la Cynthy cum țineai odată ?

— Da, răspunse Jeff după o scurtă pauză, la fel ca întotdeauna, poate chiar mai mult. Dar de cînd s-a întîmplat povestea aia, m-am tot gîndit și am înțeles că, dacă țineam la ea cum ține ea la mine, nu se putea întîmpla. Ascultă, Jackson, știi că n-am pretins niciodată că sînt ca alții, ca domnul Westover, de pildă, care caută totdeauna să vadă ce e bine și ce e rău. Nu eu m-am creat așa cum sînt, și dacă Dumnezeu nu m-a făcut să merg pe calea cea dreaptă, probabil că n-a vrut. Dar în ceea ce o privește pe Cynthia, mă doare sufletul și tare aș vrea să pot îndrepta lucrurile într-un fel, dacă aș ști cum. Adevărul este însă că mi s-a făcut frică. Nu spun că nu sînt destul de bun pentru ea, orice bărbat e bun pentru orice femeie dacă ține neapărat să o cîștige. Dar mă tem că n-am să ajung niciodată să o iubesc așa cum trebuie. Asta-i adevărul ! Dacă înțeleg bine cum stau lucrurile, n-am iubit cu adevărat decît o singură fată și aceea nu a fost Cynthy. Acum am pierdut-o, dar cred că aș putea s-o fac pe Cynthy să se întoarcă la mine și aș putea să mă port așa cum vrea ea.

Jackson stătea întins pe pătură privind întinderea albastră a cerului presărată de norișori pufoși. Mult timp nu spuse nimic, iar Jeff își închipui că nu-l ascultase : nu i se auzea nici măcar respirația și Jeff se ridică de lîngă copacul sub care stătuse la umbră.

— Ce spui ? întrebă Jeff cînd Jackson întoarse ochii spre el.

— Cred că ar fi mai bine să lași totul baltă, răspunse Jackson în șoaptă.

— E-n ordine ! Așa cred și eu.

XLIX

O săptămînă mai tîrziu, Jackson muri şi fu îngropat alături de ceilalţi, în cel mai îndepărtat colţ al livezii. Doamna Durgin şi Cynthia îşi puseră haine cernite şi stătură la marginea mormîntului deschis, prima sprijinită de braţul fiului ei, cealaltă de al tatălui ei. Mama plîngea înfundat, dar ochii lui Jeff rămaseră uscaţi, cu toate că de pe chipul lui pierise obişnuita expresie sfidătoare. Aflat de cealaltă parte a mormîntului, Westover privea cu atenţie cicatricele de pe fruntea lui şi se întreba care o fi adevărata lor cauză, cu toate că Jeff îi spusese că le căpătase într-o încăierare. Îşi dădu seama că se aflau chiar în locul unde copilul de altădată, mînat de firea sa, se răzbunase pentru constrîngerea la care fusese supus de a face ceea ce se cuvenea. Chiar deasupra pietrei funerare a mormîntului alăturat se ivise chipul său, radiind de bucuria răutăcioasă ce i-o dăduse atacul cu mere asupra pictorului. Gîndurile i se învălmăşiră într-un vîrtej de bănuieli şi presupuneri, aşa încît aproape că nu auzi nimic din slujba de înmormîntare pe care o oficia preotul de la biserica din Huddle.

Unii dintre oaspeţi luară parte la înmormîntare, alţii, care nu se simţeau tocmai bine, rămaseră în hotel ; toată lumea era parcă încercată de sentimentul — care nu-i era străin nici lui Westover — că moartea lui Jackson la începutul sezonului era de rău augur.

În aceeaşi după-amiază, Jeff tocmai stătea de vorbă cu Westover pe terasă într-un colţ, cînd apăru Frank Whitwell şi îi spuse că sosise un grup de turişti care nu găsiseră locuri la alt hotel şi care ar fi vrut să rămînă aici, dar auziseră de boala de la hotel.

— Vor să stea de vorbă cu tine.

— Nu vin, spuse Jeff.

— Nu sînt mulţumiţi de ceea ce le-am spus, insistă Frank. Ce să le mai spun ?

— Spune-le să se ducă dracului ! strigă Jeff. iar cînd Frank plecă să transmită acest mesaj in termeni cît mai

civilizați, Jeff rosti mai mult pentru sine decît pentru Westover :

— Nu prea văd cum o să reușim să mai ținem hotelul pe picioare în vecinătatea cimitirului din colțul livezii.

Din clipa în care plecase de lîngă mormîntul lui Jackson, Jeff abordase un aer de totală autoritate asupra hotelului, iar Westover avu o presimțire sumbră cu privire la soarta celor din familia Whitwell.

Imediat după sosirea lui Jeff, Cynthia și tatăl ei se mutaseră în casa lor ; deși după înmormîntare fata o însoți pe doamna Durgin și o ajută să ducă la îndeplinire îndatoririle obișnuite ale după-amiezii, cînd își termină treaba coborî dealul alături de fratele ei. Jeff se afla împreună cu Westover în ușa biroului : fumau și stăteau de vorbă și amîndoi îi văzură pe cei doi frați plecînd.

— Cred că n-or să vrea să rămînă, spuse Jeff, și nici nu pot să le-o cer, dar mă întreb cum o să se descurce mama.

În aceeași clipă Whitwell se ivi de după colțul hotelului, venind dinspre grajd, și se apropie de ei :

— Ascultă, Jeff, cred că e mai bine să-ți spun de pe-acum că noi plecăm, eu și copiii.

— Foarte bine, domnule Whitwell, răspunse Jeff grav și respectuos, mă așteptam la asta.

Westover vru să se ridice, dar Whitwell îl opri punîndu-i o mînă pe genunchi.

— N-avem nici un secret, după cîte știu.

— Nu plecați, domnule Westover, spuse și Jeff, așa că pictorul rămase pe loc.

— N-o să vă lăsăm încurcați, aveți tot timpul să vedeți ce-i de făcut, mai ales doamna Durgin. Dar nu cît rezolvați mai curînd, cu atît mai bine. De acord ?

— Desigur, vă înțeleg perfect, domnule Whitwell. Sînt convins că mama o să se ducă la ozav lipsa dar dacă sînteți hotărît să plecați, nimeni nu vă poate opri.

Cei doi bărbați rămaseră cîteva clipe tăcuți, apoi Jeff se ridică brusc, azvîrli țigara și exclamă :

— Tare aş vrea să plec *eu*, nu voi ! Cred că şi mamei i-ar conveni de minune. Nu ştiţi cum s-ar putea rezolva ?

Puse piciorul pe scaun şi îşi sprijini cotul pe genunchi şi bărbia în palmă. Westover îşi dădu seama că vorbeşte cît se poate de sincer.

— Dacă aş şti cum să fac, n-aş sta pe gînduri nici o clipă. Ştiu ce gîndiţi despre mine şi în locul dumneavoastră aş judeca la fel. Nu mă simt bine deloc cînd ştiu că plecaţi din pricina mea, domnule Whitwell, dar îmi dau seama că, dacă rămîn, va trebui să o faceţi. De ce oare nu pot să plec eu ?

— Nu poţi, răspunse Whitwell, şi cu asta basta. Şi chiar dacă ai putea, nu te-am lăsa. Dar nu mă mir că simţi ceea ce simţi, continuă el fără cruţare. Întocmai cum spuneai, dacă aş fi în locul tău, şi eu aş simţi la fel. Ei, mă duc. Noapte bună, domnule Westover !

Whitwell se întoarse şi o porni la vale, iar Westover îşi dădu seama că nu mai trecuse niciodată printr-un moment atît de dureros în prezenţa lui Jeff Durgin şi niciodată nu îl compătimise ca acum.

— Are dreptate, rosti Jeff, n-am ce să-i reproşez.

Jeff se cufundă într-o tăcere încordată, din care îşi reveni brusc în clipa în care îl văzu pe Jombateeste venind de după colţ, ca şi cum aşteptase plecarea lui Whitwell pentru a se apropia şi a-i spune lui Jeff că va trebui să-şi caute alt om care să vadă de cai.

— Dar de ce nu aştepţi să iei cu tine şi caii, Jombateeste ? întrebă Jeff cu o veselie batjocoritoare. Cred că şi ei îşi vor da demisia în curînd. De ce nu plecaţi împreună ?

Canadianul cel mărunţel nu răspunse imediat ci rămase nehotărît, incapabil să înţeleagă dacă este luat peste picior, şi privi spre Westover cerînd parcă ajutor. În cele din urmă se hotărî să dea un răspuns cît se poate de tăios :

— Caii n-are încotro, dom'le Durgin. Trebuie să stea. Da' nu poţi fi 'mneata ăl mai mare peste toţi !

— Ai dreptate, Jombateeste. Aici mi-ai zis-o. M-ai făcut praf. Ia o ţigară ! Nu mai fumezi ? întrebă Jeff vă-

zînd gestul de refuz al canadianului. Ah, înțeleg! Nu-ți place tutunul meu. Ia spune, ce s-a întîmplat, Jombateeste? De ce pleci?

Își aprinse țigara pe care canadianul o refuzase cu multă demnitate și trimise fumul spre omulețul din fața lui.

— Domnu' Whitwell pleacă, răspunse Jombateeste puțin încurcat și nedumerit.

— De ce pleacă domnul Whitwell?

— Întreabă-l pe el.

— Foarte bine. Dar dacă îl conving să mai stea, stai și tu, Jombateeste? Nu-mi place cînd văd șobolanul părăsind corabia, fiindcă știu că atunci corabia se scufundă. Cum crezi că am să reușesc să conduc hotelul dacă n-ai să fii tu aici să dai fîn cailor? Mă împingi la pierzanie, Jombateeste. Toată lumea știe ce treabă grozavă faci tu acolo, cu furca, și cînd o să audă că m-ai părăsit, or să-mi plece toți oaspeții deodată. Dacă mai rămîi, îți promit că-ți reduc salariul la jumătate chiar în clipa asta.

Jombateeste nu mai așteptă să fie jignit în continuare.

— N-ai dumneata destui bani, dom'le Durgin, să-mi reduci salariul, spuse el și porni spre căsuța lui Whitwell, cu toată demnitatea de care era în stare un om de statura lui care merge la vale.

— Ei, după cum vedeți, domnule Westover, sînt răsplătit pentru toate. Cred că sînteți pe deplin mulțumit. Nu știu cum se face, dar parcă încep să cred și eu că există un Dumnezeu în ceruri.

Plecă fără să-i spună noapte bună, iar Westover se duse la culcare fără a avea posibilitatea de a se revanșa. Dimineața, cînd coborî la masă, se opri mai întîi pe la birou pentru a stabili cu Frank Whitwell posibilitățile de transport la gară; băiatul îl întîmpină cu o expresie gravă:

— N-ați aflat de doamna Durgin?

— Nu. Ce s-a întîmplat?

— Nu știm nici noi prea bine. Tata crede că a avut un atac. Jombateeste s-a dus la Lovewell să aducă un doctor. Cynthia stă cu ea. Cred că s-a întîmplat peste-noapte.

Vorbea încet ca să nu-l audă nimeni, dar pînă în prînz toată lumea aflase că doamna Durgin paralizase. Atmosfera apăsătoare, creată chiar la început de sezon de moartea lui Jackson, fu şi mai mult resimţită de oaspeţi. Cîţiva, care intenţionaseră să stea toată luna iulie, plecară chiar în ziua aceea. Totuşi, prin grija Cynthiei, treburile casei nu avură de suferit, iar oaspeţii care rămaseră pe loc se bucurară de aceleaşi condiţii minunate. Jeff preluă conducerea treburilor în totalitate, iar în virtutea împrejurărilor era mereu alături de Cynthia. Acum nici nu se mai punea problema plecării familiei Whitwell, şi chiar Jo[illegible] bateeste fu lămurit să nu plece. Westover consideră de datoria lui să rămînă pînă ce va vedea că doamna Durgin e în afară de orice pericol.

Cînd îşi mai reveni puţin, doamna Durgin îşi exprimă dorinţa de a ieşi din casă, încercînd astfel să recîştige ceea ce pierduse în timpul bolii. Oaspeţii care se obişnuiseră cu situaţia rămaseră în hotel, iar pe măsură ce starea doamnei Durgin se îmbunătăţea numărul lor crescu ; dar nici chiar prezenţa ei nu reuşi să readucă prosperitatea de altă dată. Instalată într-un scaun pe rotile, perfect conştientă de urmările bolii sale, doamna Durgin se plîngea întruna de pierderile suferite, legînd în chip confuz această problemă de viitorul comun al Cynthiei şi al lui Jeff.

Într-o zi cînd doamna Durgin se frămînta din nou întrebîndu-se ce vor face dacă lucrurile vor merge tot aşa, Whitwell îi ceru fiicei sale părerea :

— Crezi că îşi închipuie că v-aţi împăcat ?

— Nu-mi dau seama, răspunse fata cu o nuanţă de neliniste în glas, şi nu ştiu ce să fac. Nu-mi vine să-i spun adevărul, dar nici nu cred că e bine să o lăsăm cu impresia asta.

— De ce nu-i spune el ! ? întrebă tatăl. Nu e normal să lase lucrurile în seama ta. Dar aşa e Jeff !

Bolnava părea să fie şi mai puţin conştientă de situaţia reală cînd era obosită. Dar cînd se simţea mai bine, îşi amintea exact cum stau lucrurile. De obicei seara, după

ce Cynthia o ducea la culcare, mama își chema fiul și îl întreba ce are de gînd să facă.

— Nu-ți dai seama că Cynthy nu poate sta aici la iarnă să te ajute dacă Jackson nu mai e. Ori o iei cu tine acolo, ori vii și tu încoace. De ce nu renunți la ultimul an de studii ? Eu nu țin neapărat să termini și probabil că nici ceilalți. Dacă aș fi în locul Cynthiei, te-aș lăsa să-ți bați singur capul cu restanțele, dacă tot ai renunțat la avocatură. O să-și dea sufletul trăgînd întruna de tine !

Uneori exprimarea ei devenea așa de greoaie, încît numai Cynthia reușea să deslușească ce spune. Adoptînd o expresie lipsită de obișnuita sa veselie batjocoritoare, Jeff se bizuia pe Cynthia să repete cuvîntul pe care nu-l înțelegea nimeni, în timp ce bolnava, cu ochii țintă la buzele fetei, aștepta să îl audă rostit. Jeff se arăta plin de atenție față de mama lui : venea ori de cîte ori îi cerea și accepta calm să fie dojenit pentru toate răutățile din trecut.

— Acum pe cine ai mai necăjit, aș vrea să știu, îi spuse într-o seară, imediat ce Jeff intră chemat de ea. Din pricina ta și a lui Fox n-am o clipă de liniște. Unde Dumnezeu e cîinele ăla ?

— Nu-ți face griji din pricina lui Fox, mamă, spuse Jeff. Astă-seară te simți mai bine, nu-i așa ?

— Nu știu, nu-mi dau seama, răspunse bolnava părînd să își revină o clipă. Nu înțeleg de ce stau tot timpul numai cu străinii, spuse apoi.

— Doar nu vrei să spui că Cynthy e străină, mamă ? întrebă el ironic.

— Oh, Cynthy ! exclamă doamna Durgin, parcă uimită că o vede. Nu, n-am nimic cu Cynthy. Dar unde or fi Jackson și taică-tu ? Dacă nu le-am spus de sute de ori să nu iasă din casă cînd e umezeală ! Cynthy mai bine și-ar vedea de gospodărie dacă nu vrea să ne plece toată lumea. Îi duc tot ul de rîpă. În ce lună sîntem ?

— La sfîrșitul lui august, mamă.

— Cf, Doamne ! Credeam că sîntem la începutul lui mai. N-ai venit în mai ?

— Ba da.

— Atunci... Sau poate-i tot un vis ? Grozav mă chinuie visele ! De ce-ai venit ?

Pe una din laturile patului stătea Jeff, pe cealaltă Cynthia. Fata îşi ţinea privirea aţintită asupra bolnavei şi nu văzu expresia amuzată care apăru pe chipul lui Jeff cînd se văzu prins la strîmtoare.

— Ştiu şi eu ? răspunse el. M-am gîndit că-ţi face plăcere să mă vezi.

— De ce-a venit ? întrebă doamna Durgin adresîndu-se Cynthiei.

— Mai bine i-ai spune, îl îndemnă fata cu răceală în glas, altfel n-o să se liniştească. O să întrebe mereu acelaşi lucru.

— Ştii, mamă, nu prea m-am purtat cum trebuie şi am venit să-i mărturisesc Cynthiei, spuse Jeff, ironic şi îndrăzneţ ca întotdeauna.

— Mai bine ai lăsa copila în pace. Dacă te mai prind vreodată că necăjeşti copiii, o să-i spun lui Jackson să împuşte cîinele.

— Bine mamă.

Doamna Durgin se mişcă în pat neliniştită şi îşi întrebă fiul :

— Ce-mi tot spune Whitwell că te-ai certat cu Cynthy ?

— Ei, s-a întîmplat şi asta odată, răspunse Jeff trecîndu-şi o clipă mîna peste faţă pentru a-şi ascunde un zîmbet imperceptibil.

— De la cine a pornit ?

Cynthia îl privea insistent, iar Jeff îşi plecă ochii spre chipul mamei sale.

— De la Cynthy, dar cred că i-am dat destule motive să o facă.

— Din pricina stricatei ăleia din Boston ? A fost doar vina ei, nu a ta. Nu pricep de ce-a făcut Cynthy atîta caz pentru una ca asta.

— Cred că Cynthy avea dreptate.

Vorbirea doamnei Durgin devenea tot mai încîlcită. Rosti cîteva cuvinte pe care Jeff nu reuși să le distingă și se întoarse automat spre Cynthia, care îi tălmăci vorbele mamei :

— E de părere că m-am cam pripit.

Răspunzîndu-i mamei sale, Jeff continua totuși să privească în ochii fetei.

— Nu mai mult decît meritam. N-aveam nici un drept să-i cer să treacă totul cu vederea.

Din nou bolnava încercă să spună ceva, dar Jeff desluși numai cîteva silabe ; mama lui tot repeta ceea ce spusese, iar Jeff fu nevoit să-i ceară iarăși ajutorul Cynthiei.

— Vrea să știe dacă acum ne-am împăcat.

— Ce să-i spun ? întrebă Jeff morocănos.

— Spune-i adevărul ?

— Care-i adevărul ?

— Că nu ne-am împăcat.

Jeff șovăi o clipă, apoi spuse :

— Nu, mamă, nu ne-am împăcat încă.

Spunînd acestea, îndreptă asupra Cynthiei o privire rugătoare, prin care fata simți că-i cere îndurare, dar nu numai pentru el.

— Cred... cred că am putea să ne împăcăm. M-am purtat foarte urît cu Cynthia.

— Nu, nu cu mine ! replică fata cu indignare.

— Doar nu cu nerușinata aia ! strigă Jeff. Dacă n-am greșit față de tine, înseamnă că n-am greșit față de nimeni !

— Ai greșit față de *tine* ! ripostă Cynthia.

— Ei, la mine nu contează, spuse Jeff și expresia ironică îi reapăru în zîmbet și în priviri.

Doamna Durgin urmărise din ochi acest schimb rapid de replici, încercînd totodată să-l urmărească și cu mintea și să priceapă ce se petrece între ei. Făcu astfel un efort

peste puterile ei, iar cînd încercă din nou să vorbească, totul era așa de neclar încît nici Cynthia nu reuși să-i înțeleagă spusele decît după ce biata femeie le repetă de mai multe ori.

Fata nu rosti însă cu glas tare ceea ce îi spuse doamna Durgin, deși aceasta o privea insistent ; părea că își dă seama că nu vrea să-i transmită lui Jeff dorința ei și ochii i se umplură de lacrimi.

— Nu vrei să aflu și eu ce-a zis ? întrebă Jeff cu seriozitate, aproape cu respect.

Cynthia răspunse cu glas blînd :

— A zis că trebuie să dovedești că n-ai vrut să te porți urît cu mine, că ai ținut tot timpul numai la mine și nu la altcineva.

— Mulțumesc, spuse Jeff. Am să fac tot posibilul, continuă el adresîndu-se mamei sale, să o conving pe Cynthy că acesta e adevărul.

Fata izbucni în lacrimi și ieși din cameră. Trimise înfiorata de noapte, și atunci Jeff își luă rămas bun de la mama lui sărutînd-o, ceea ce nu se întîmpla în mod obișnuit.

În întunericul nopții, Jeff zări silueta celei pe care o aștepta ieșind din hotelul strălucitor luminat. Porni în urma ei pe șosea, o strigă, iar cînd o ajunse din urmă o întrebă :

— Cynthia, de ce nu putem face ca vorbele mamei să ce adeverească ? De ce nu crezi ceea ce ar vrea mama ca să-ți dovedesc ?

Cynthia se opri, așa cum făcea totdeauna cînd vroia să dea mai multă greutate spuselor ei :

— Mi-o ceri de dragul ei sau al meu ?

— De dragul amîndurora.

— Mi-am închipuit eu. Dacă mi-ai fi cerut-o de dragul tău, Jeff, poate aș fi fost destul de proastă ca să te cred. Dar așa...

Porni din nou repede la vale și de data aceasta Jeff nu mai încercă să o urmeze.

L

Vorbele doamnei Durgin nu mai aveau acum claritatea de altădată ; nimeni în afară de Cynthia nu putea să o înţeleagă şi uneori nici chiar ea nu reuşea. Doctorul din Lovewell presupunea că mai avusese încă un atac, la fel de imperceptibil ca şi celălalt, iar în urma acestuia îşi pierduse aproape complet capacitatea de a vorbi. Probabil că paralizia îi afectase creierul şi îi rupse firul gîndurilor, aşa cum îi încurcase şi şirul vorbelor. Fie că îşi închipuia că Jeff şi Cynthia se împăcaseră, fie că nu mai era în stare să se frămînte pentru asta, cert este că nu-i mai întrebă nimic. Puterile îi scăzură de la o zi la alta, iar pe la sfîrşitul lui septembrie avu cel de al treilea atac în urma căruia muri.

A doua zi după înmormîntare, Jeff stătu de vorbă cu Whitwell şi îi arătă intenţiile sale.

— Am de gînd să plec peste ocean şi să mă întorc tocmai la începutul primăverii, înainte de deschiderea sezonului. Vreau să ştiu dacă sînteţi de acord să rămîneţi aici şi să aveţi grijă de hotel peste iarnă, cît timp am să fiu plecat, mai ales că n-am să mă întorc curînd. N-am avut o vară prea grozavă, dar cred că am să vă pot plăti pentru osteneală, dacă e să discutăm şi aspectul acesta.

Whitwell se aplecă şi trase un pai auriu din maldărul de snopi de ovăz aflat în grajd, unde se desfăşura discuţia. Foşnetul molcom ce se auzea de undeva din pod trăda prezenţa obscură a lui Jombateeste, care aduna fînul şi îl aducea în dreptul gurilor prin care urma să cadă apoi în jgheaburi.

— Aş vrea să mă mai gîndesc, răspunse Whitwell ; mă tem că Cynthy şi Frank n-or să vrea să rămînă.

— Cît timp vă trebuie să vă hotărîţi ? întrebă Jeff fără a lua în seamă aluzia la dorinţele celorlalţi doi.

— Cred că pot să-ţi dau răspunsul diseară.

— Foarte bine, spuse Jeff.

Se pregătea să plece, cînd Whitwell adăugă :

— Nu prea cred că am să rămîn dacă nu mai am pe cineva de încredere care să vadă de cai. Frank n-o să vrea să facă asta.

— De cine ai nevoie ?

— De Jombateeste.

— Întreabă-l.

Whitwell îl strigă pe Jombateeste, care își făcu apariția la gura podului cu furca în mînă și privi spre cei de jos.

— Vrei să rămîi aici la iarnă și să vezi de cai, Jombateeste ? întrebă Whitwell.

— Nu ! răspunse canadianul uitîndu-se urît la Jeff.

— Vreau să spun, îi explică Whitwell, dacă eu mă hotărăsc să rămîn, stai și tu cu mine ? Jeff pleacă din țară.

— Cred că da, spuse Jombateeste.

— Vezi să nu te ostenești prea tare, Jombateeste, spuse Jeff cu ironie răutăcioasă.

— Nu pentru tine, Jeff Durgin, ripostă canadianul. Dacă vreau eu, mă ostenesc pînă crăp.

— Deci ce-i mai important am stabilit, rosti Jeff zîmbind cu dispreț. Cînd cădeți de acord asupra amănuntelor, dați-mi de știre !

— Foarte bine.

În aceeași seară, la cină, Whitwell discută problema cu copiii lui. Jeff îi făcuse o ofertă avantajoasă, care îi rezolva problema hranei pe toată iarna.

— Nu-mi dau seama ce drăcovenie mai pune la cale, spuse el în încheiere.

Frank privi spre sora lui, ca să adopte un punct de vedere comun.

— Am să caut să obțin un post la vreo școală, spuse Cynthia calm. E cam tîrziu, dar poate tot găsesc ceva. Voi doi ar fi bine să rămîneți.

— Nu crezi că e oarecum înjositor să-i primim oferta după tot ce... ?

Whitwell lăsă întrebarea la jumătate încercînd să-și menajeze fiica.

— *Tu* ești cel care îi faci un serviciu, tată, spuse fata, iar el își dă seama de asta. Dacă l-ai refuza, nu știu unde ar putea găsi pe altcineva. La urma urmei, ceea ce s-a întîmplat este în egală măsură și din vina mea.

— Poate că ai și tu dreptate, spuse Whitwell răsuflînd ușurat. Mă bucur că poți lua lucrurile așa, Cynthy. Așta e felul lui și n-ai ce-i face.

Fiica lui arătă printr-un gest că nu mai vrea să reia discuția și spuse :

— Nu m-aș simți cu inima împăcată dacă n-ar rămîne nici unul din noi aici. Aș avea parcă impresia că toți îi întoarcem doamnei Durgin spatele.

— Asta cam așa e, dacă stau să mă gîndesc bine. În ultimul an ea a fost ca o mamă pentru tine, nu-i așa ? Cred că nu i-a fost ușor să fie de partea ta, împotriva lui Jeff, și totuși a făcut-o.

Fata întoarse capul și ochii i se umplură de lacrimi. Erau adunați toți în sufrageria scundă din căsuța veche, iar Whitwell rămăsese cu pălăria pe cap. Pe fereastră se zărea lumină de la intrarea în biroul hotelului, iar dincolo de ea se putea bănui clădirea masivă pierdută în beznă. Liniștea desăvîrșită a nopții stăpînea totul în jur.

— Ei, Doamne, exclamă Whitwell gînditor, tare aș vrea să fie și domnul Westover aici !

Cynthia tresări dar spuse doar atît :

— Să te ajut la latină, Frank ?

Cînd Whitwell se întoarse peste o oră îi găsi pe amîndoi cu manualele în față. Le spuse că stabiliseră ca Durgin să-i predea hotelul peste o săptămînă, iar el, la rîndul lui, să i-l dea în primire la primăvară cînd Jeff se va întoarce. Între timp totul avea să rămînă ca înainte ; după plecarea lui Jeff, puteau merge toți să locuiască în hotel dacă vroiau.

— O să vedem, spuse Cynthia ; la urma urmei, poate că asta e calea cea mai bună. S-ar putea să nu capăt post la școală, e cam tîrziu.

— Așa e. Trebuie să vă spun, declară tatăl lor după o pauză, că mi-a făcut rău cînd am văzut cum stă băiatul ăla

singur acolo. N-are pe nimeni să-i poarte de grijă, în afară de bătrîna pe care a angajat-o şi care nu ştie să gătească nici cît o... Se opri, căutîndu-şi termenul de comparaţie potrivit : Şi ce masă mizerabilă ! adăugă el după o clipă.

— Crezi că ar fi bine să mă duc şi să pun puţin lucrurile la punct ? întrebă Cynthia.

— Oricum, nu e datoria ta, răspunse tatăl.

Îşi luă apoi planşeta şi se apucă să o manevreze, iar copiii se întoarseră la cărţile lor.

— Să fiu al naibii dacă reuşesc să fac ceva, bombăni după un timp Whitwell ca pentru sine. Dacă era Jackson... !

De trei ori pe zi Cynthia se ducea pînă la hotel şi supraveghea pregătirea mesei pentru Jeff, punînd şi puţină ordine în treburi. Bătrîna irlandeză care făcea gospodăria rămăsese pe loc după închiderea hotelului, dar se plîngea că în felul ăsta pierduse orice posibilitate de a mai căpăta o slujbă peste iarnă. Se supuse autorităţii Cynthiei şi, dînd dovadă de mai mult zel şi hărnicie, încercă să-şi pregătească terenul pentru o şedere pe termen nelimitat ; astfel ultimele zile pe care Jeff le petrecu în hotel se dovediră a fi mult mai plăcute decît era dispus să recunoască. Lăsă grija clădirii în întregime în seama lui Whitwell, iar el se închise în vechiul salon, preocupat de planurile unui nou hotel pe care intenţiona — după spusele sale — să îl ridice dacă va reuşi să scape într-o zi de cel vechi. Făcu un drum la Lovewell, unde reînnoi asigurarea şi izbuti chiar să o sporească, şi puse o mică ipotecă asupra întregii proprietăţi. Ştiind că veştile despre măsurile pe care le luase se vor răspîndi încet dar sigur, aşa cum se întîmplă totdeauna la ţară, îi spuse chiar el lui Whitwell ce făcuse ; îi mai spuse că banii pe ipotecă îi trebuiesc pentru călătorie, iar banii de asigurare pentru reconstrucţie, dacă va avea norocul să-i încaseze după un incendiu providenţial.

Rareori se întîmpla ca Cynthia să îl întîlnească în drumurile ei, iar cînd totuşi se vedeau îşi vorbeau ca în copilărie, fără a face vreo aluzie, plăcută sau neplăcută, la ceea ce fusese între ei, iar acum se sfîrşise... În aceste zile

pleca mai des ca oricînd după-amiezile să facă plimbări lungi prin pădure. Era totdeauna singur şi, după toate aparenţele, nu avea nici un alt scop decît să îşi umple timpul care îi trecea anevoie. Era ciudat că, deşi lăsase în seama lui Whitwell grija hotelului, rămăsese totuşi la „Capul Leului" cele două săptămîni după moartea mamei înainte de a se îmbarca. După părerea lui Whitwell, făcuse aşta doar în speranţa că va reuşi pînă la urmă să se împace cu Cynthia.

Într-una din ultimele zile, Durgin ajunse obosit în poiana unde altădată Whitwell tăia copaci pentru fabrica de cherestea şi se aşeză pe un buştean putrezit să se odihnească. Terenul, aflat mai jos de Capul Leului, pe unul din versanţi, îi aparţinea şi acum lui Whitwell şi fusese locul unde se organizau de obicei mesele la iarbă verde. Sezonul care tocmai se încheiase fusese puţin prielnic unor asemenea serbări, aşa încît nu se vedeau decît urmele petrecerilor din anii anteriori — conserve de peşte ruginite, cioburi de farfurii şi pahare aruncate la marginea poienii, acoperită acum aproape complet cu muşchi albicios. Jeff îşi aminti de ziua cînd se ascunsese sub un mal, împreună cu Fox, în timp ce Westover stătea de vorbă cu Whitwell. Îşi aminti de picnicul la care fusese atît de amarnic umilit de doamna Marven, îşi aminti că ultima dată cînd fusese aici discutase cu Westover despre doamna şi domnişoara Vostrand.

Pînă în clipa de faţă viaţa lui nu se desfăşurase aşa cum intenţionase şi îşi spuse că poate nu era singur răspunzător de drumul pe care îl urmase. Îşi dădu seama că o serie întreagă de oameni interveniseră pentru a-i îndruma viaţa pe cursul pe care îl apucase, iar dacă la rîndul său se amestecase în viaţa lor mai mult decît îşi doriseră, putea spune că erau chit. După cîte înţelegea, el însuşi nu era decît un element într-o structură generală. Deşi prezenţa lui influenţase structura, ea nu era opera lui. Dealtfel problema putea fi privită din mai multe puncte de vedere. Jeff ştia că Westover acorda prea multă importanţă elementelor componente şi prea puţină puterii care dirija combinarea lor. Era convins că îşi putea pleda cu succes

cauza în fața unei instanțe finale, dar deocamdată nu avea nici un motiv să se plîngă. Din punctul său de vedere lucrurile se aranjaseră întocmai cum își dorise. Ajunsese în sfîrșit Stăpînul de la „Capul Leului", avînd dreptul să facă tot ce vroia și avînd la dispoziție un interval de șase luni în care să chibzuiască ce are de făcut. Nu intenționa să-și piardă timpul în țările către care pornea : era hotărît să învețe tot ce se putea învăța în privința organizării unui hotel de vară, era hotărît să urmărească activitatea hotelurilor pe perioada iernii în țările din sudul Europei cu climă mai blîndă. Avea de gînd să pornească în căutarea familiilor de americani care evadau către aceste zone, să caute să le înțeleagă firea și să le cunoască gusturile.

În mod automat o includea pe Cynthia în planurile sale ; era așa de obișnuit să conteze pe părerea și intuiția ei, pe ajutorul ei, încît în clipa cînd își aminti că ea nu-și mai are locul în viața lui trăi o experiență asemănătoare celor care încearcă să se folosească de un braț pe care l-au pierdut și a cărui absență fizică nu a devenit încă un fapt de conștiință. Totuși, nici în acest moment dureros nu regretă despărțirea de ea. Își dădea seama că în realitate nu ținuse niciodată la ea așa cum își închipuise și își spuse că ruperea logodnei fusese spre binele ei, deși nu în totalitate în avantajul lui. Propria sa dezamăgire născu în sufletul lui o tristețe duioasă cu privire la Cynthia. Îi părea rău pentru durerea ce i-o pricinuise, dar în același timp o admira și o respecta din toată inima. Îl cuprinse un sentiment de îngăduință față de toată lumea, fiind înclinat să acorde în gînd iertare dușmanilor săi, sau cel puțin celor cărora el însuși le făcuse rău. Auzi un foșnet la marginea poienii și cînd se ridică îl văzu pe Jombateeste apărînd printre pinii tineri și înaintînd cu pușca pe umăr. Îl întîmpină cu voioșie

— Ce faci, John ? Ți-a picat ceva ?

Jombateeste clătină din cap, șovăi o clipă și spuse :

— Nimic.

— Ce cauți ?

— Potîrnichi, răspunse Jombateeste.

Jeff nu-şi putu stăpîni dorinţa de a-l batjocori pe canadian, aşa cum i se întîmpla ori de cîte ori îl vedea.

— Ei, dar de ce nu-ţi încerci norocul la marmote ? Zboară pe jos şi le poţi împuşca în aripă dacă nu reuşeşti să le prinzi cînd stau pe loc.

Jombateeste îi primi ironiile cu o tăcere plină de demnitate, se întoarse şi intră din nou în pădure. Durgin se simţi şi mai mulţumit de el însuşi şi de lumea înconjurătoare, care se adaptase atît de fidel dorinţelor şi năzuinţelor sale.

Privind în urma celui ce se depărta supărat, Jeff zîmbi ironic, se întinse pe muşchiul moale şi uscat pe care stătuse şi urmări cu privirea mişcarea norilor pe întinderea albastră de deasupra poienii. În aceeaşi clipă îşi aminti de ziua cînd Jackson stătuse întins în livadă privind cerul. Se simţi în mod inexplicabil legat de el şi îl cuprinse un val de dragoste faţă de fratele său cum nu mai simţise niciodată. Jackson fusese un om bun. Constatarea aceasta era nouă şi ciudată. se întrebă atunci ce ţeluri şi idealuri îi animă pe cei ca Jackson şi Westover. Îl cuprinse un fel de regret pentru fratele pierdut, nu de genul celui pe care îl simţise — fără a-l exterioriza — la moartea mamei sale, ci regretul de a nu-i fi arătat, cînd încă trăia, că era capabil să-i aprecieze lipsa de egoism, deşi nu-i înţelegea nici sensul nici raţiunea. Şi deşi erau despărţiţi pentru totdeauna, Jeff îşi spuse că ar dori să poată face ceva pentru Jackson. Se întrebă dacă în decursul anilor va ajunge să semene întrucîtva cu fratele său şi încercă să îşi închipuie cum ar fi dacă ar încerca.

Auzind din nou zgomot la marginea poienii şi se gîndi că trebuie să fie tot prostul de Jombateeste care se întorcea. Cînd îşi dădu seama că paşii se apropie încet şi nesigur pe covorul de muşchi, nu se osteni să-şi ia ochii de la cer ; îl supără însă faptul că îi tulbură astfel clipele de visare.

Auzi apoi o voce care nu era a lui Jombateeste :

— Ascultă ! Poţi să-mi arăţi drumul spre Institutul Brooker, sau pe unde s-o apuc ca să ies la şosea ?

Jeff se ridică brusc ; nu trecu decît o clipă şi sări drept în picioare. Institutul Brooker era o filială a clinicii Keeley de curînd înfiinţate lîngă Huddle. Privindu-l pe cel din faţa lui, Jeff îşi spuse că trebuie să fie vreun bolnav care se rătăcise sau se depărtase de însoţitorii în compania cărora pacienţii făceau excursii în împrejurimi. Gîndul acesta nu dură decît o secundă ; în secunda următoare îşi dădu seama că stă faţă în faţă cu Alan Lynde.

— Ah, tu eşti ! rosti el simplu.

I se păru o adevărată cruzime ca, exact în clipa cînd se hotărîse să se facă mai bun, să-i iasă în cale duşmanul său cel mai înverşunat şi ochii i se umplură de lacrimi. Apoi simţi cum îl cuprinde furia ca un val de flăcări.

— Te omor ! răcni el şi se repezi asupra lui Lynde, care rămăsese complet uluit.

Numai că ceea ce intenţiona Jeff nu era uşor de realizat. Deşi trăit în lene şi decădere, Lynde nu era complet străin de tehnica autoapărării ce se consideră a fi bărbătească. Primi atacul lui Jeff cu îndemînare şi cu vigoare, căci cele trei luni petrecute în regimul de viaţă al Institutului Brooker îi sporiseră forţele împuţinate. Venise aici nu trimis de doctorul Lacy, ci de propria sa disperare, iar tratamentul dăduse roade. Se simţea puternic şi sigur, iar ura pe care o citea pe chipul lui Jeff îi oţeli nervii zdruncinaţi şi muşchii vlăguiţi.

Dîndu-şi seama că nu poate spera la nici un dram de milă. lupta din răsputeri să nu se lase prins de puternicul său adversar. Deşi nu îl putea doborî, încerca să-l ţină la distanţă. Jeff nu ţinea cont de loviturile primite. Avea şi el tehnica lui, dar nu vroia să o folosească ; vroia doar să înfrîngă apărarea lui Lynde, să pună mîna pe el şi să înăbuşe în el suflarea vieţii.

Înfruntarea nu putea dura mult, dar înainte ca puterile lui Lynde să se istovească, piciorul i se agăţă într-o rădăcină uscată şi, în clipa cînd se răsuci să-şi regăsească echilibrul, Jeff se repezi asupra lui, îl prinse de mijloc, îl trînti la pămînt, îi puse genunchiul în piept şi îi încercui grumazul cu ambele mîini.

Privi radios spre chipul dușmanului lui și dintr-o dată îi păru mic și neputincios, ca chipul unui copil sau al unei fetițe.

Mai tîrziu își spunea uneori că renunțase pentru că în clipa aceea îl văzu pe Jombateeste la marginea poienii apropiindu-se în fugă. Alteori își închipuia că gestul fusese făcut intenționat și că, contrar obiceiului său și imboldului dat de ura clocotitoare, se lăsase induplecat de milă față de dușmanul său. Nu se mîndrea cu fapta sa, ci mai degrabă o considera o umilință, căci o împlinise prin intermediul voinței sale, dar nu prin exercitarea ei, și rămase pentru el o enigmă pe care nu încerca s-o dezlege.

Își luă mîinile de pe gîtul lui Lynde și își ridică genunchiul de pe pieptul lui.

— Scoală-te ! îi porunci, iar cînd Lynde se ridică tremurînd, îi spuse lui Jombateeste: Arată-i acestui om drumul spre Institutul Brooker ! Îți duc eu pușca acasă, — și luă ușor pușca din mîinile canadianului uluit. Mișcă ! Dacă te oprești sau dacă îl lași să arunce o privire înapoi, îl împușc. Haide !

LI

A doua zi după Ziua Gratitudinii, Westover încerca să-și revină după un prînz prea sățios unde fusese invitat și unde fusese servit, conform tradiției, cu curcan, afine și cidru, pe care însă pictorul nu reușea să le digere cum trebuie. Tocmai atunci, spre marea lui surprindere, primi vizita lui Whitwell.

Fără a-i da răgazul să caute explicația prezenței sale în Bo[illegible]on, care i-ar fi făcut plăcere pictorului în orice alt moment, Whitwell spuse :

— Ei l[illegible]e, domnule, s-a sfîrșit cu Capul Leului !

— Cum adică ? întrebă Westover, încercînd să își imagineze într-o clipă prăbușirea catastrofală a muntelui.

— A ars. A ars alaltăieri de n-a mai rămas nici o șurcică. Dumnezeu știe cum a luat foc de la coșul bucătă-

rici, și cum vîntul bătea tare dinspre nord, a dus scînteile spre grajd și a luat și grajdul foc. Caii s-au prăpădit, n-am putut să ajungem pînă la ei. Eram doar noi trei și așa ne-am zăpăcit, că pînă să ne dăm seama ce se petrece, era prea tîrziu și bietele dobitoace n-au mai putut scăpa. Oamenii au văzut tocmai de la Huddle vîlvătaia și au încercat să ne ajute, dar nu s-a putut face nimic. Tot ce-am reușit să salvăm, după cîte înțeleg, a fost portdrapelul.

— Dar voi sînteți bine cu toții ? Cynthia...

— Pai asta a fost nenorocirea, spuse Whitwell, iar inima lui Westover se opri o clipă, cuprinsă de temeri îngrozitoare. Dacă era ea acasă, era cu totul altceva. Poate aveam mai mult cap, sau avea ea și pentru noi. Dar era plecată la Lovewell după cumpărături și a trebuit să mă descurc cu Frank și cu Jombateeste. Doamne, canadianul ăla n-are minte nici cît o găină. M-a scîrbit de tot, dar Cynthy nu mi-a dat voie să-i zic nimic și la urma urmei nici nu cîștigam mare lucru. De-atunci am tot sucit și învîrtit lucrurile pe toate părțile, cred că nici n-am făcut altceva, și Cynthy nu m-a lăsat să fac nici un pas pînă nu vin să vorbesc cu dumneavoastră...

— Cum... ce fel de pas ? întrebă Westover, nemulțumit de gîndul că avea să fie implicat în afacerea asta și totuși conștient de faptul că Cynthia era cea care îl solicita.

— Să vedeți, diavolul ăla — și Westover înțelese că Whitwell se referă la Jeff — înainte de a pleca a umflat asigurarea cît a putut, și eu nu știu acum ce să fac.

— Cred că cel mai bun lucru ar fi să ridicați banii de asigurare, sugeră Westover absent.

— Nu-i chiar așa de ușor cum credeți, spuse Whitwell. N-am cum să ridic banii. Tocmai aici e buba. Cînd afacerile unui hotel au mers prost pe timpul verii, te poți aștepta oricînd să ia foc în timpul iernii. Toată lumea știa că diavolul ăla împielițat nu-și dorea decît să vadă „Capul Leului" arzînd pînă în temelii ca să-l poată construi din nou, așa că toți cei din preajmă, femei, bărbați și copii, sînt convinși că eu i-am dat foc, că Jeff m-a plătit să o fac. Nu-ți dai seama ? Jeff e în Europa, totul s-a petrecut ziua,

n-a murit nimeni, proprietatea e complet distrusă. E limpede ca lumina zilei. Ce ziceţi ? Mă tem că am intrat în mare bucluc.

Westover încercă să îl contrazică, sau să-i potolească temerile printr-un răspuns glumeţ ori ironic, dar era el însuşi aşa de speriat, încît pînă la urmă îşi puse pălăria şi paltonul şi îi spuse lui Whitwell, care rămăsese îmbrăcat :

— Să mergem la un avocat, un prieten de-al meu. N-o să vă coste nici un ban, adăugă el văzînd îngrijorarea de pe chipul lui Whitwell.

Acesta îşi reveni imediat şi privi vesel în jur, prin atelierul pictorului.

— Cine ar fi crezut că totul se va duce aşa de repede ? ! exclamă el oprindu-se în dreptul tabloului pe care Westover îl pictase în iarna trecută.

Dar gîndul său se îndrepta nu spre muntele din imagine, ci spre hotel, şi Westover îşi dădu seama pentru prima oară că pentru el Capul Leului era hotelul, şi nu muntele.

Westover îl întrebă apoi unde îşi lăsase familia, iar Whitwell îi spuse că Frank şi Cynthia erau acasă, împreună cu Jombateeste, şi îşi exprimă teama că nu se va putea întoarce la ei a doua zi. Nu arătă nici cel mai mic interes faţă de monumentele oraşului pe care Westover i le arăta în treacăt, dar după ce stătu de vorbă cu avocatul deveni cu totul alt om, curios să vadă tot ce era de văzut. Avocatul îi spuse că, deşi compania de asigurări va cerceta îndeaproape cauzele incendiului, era puţin probabil, aproape imposibil, ca el să fie implicat şi că deci nu avea nici un motiv serios de îngrijorare.

— Mai e ceva, spuse Whitwell cînd ieşiră în stradă. N-ar fi bine să-i dau de ştire lui Jeff ?

— Desigur, cît mai curînd. Ar trebui să-i telegrafiaţi. Aveţi adresa lui ?

Whitwell avea adresa şi trăi din plin evenimentul emoţionant al transmiterii mesajului, pe care Jeff avea să-l primească în Florenţa la numai o oră după expedierea lui din Boston.

— Tot timpul am dorit să-i trimit lui Jackson o telegramă cînd era plecat, spuse el cu sufletul plin de regret, iar acum cred că n-am să mai reușesc s-o fac decît dacă s-o instala vreun fir de legătură cu lumea cealaltă. Îmi închipui că Jackson încă mai dă tîrcoale prin jurul planetei Marte.

În drum spre biserica Sfînta Treime și spre Muzeul de Artă, Westover îi arătă Templul Spiritual, iar Whitwell îi admiră mîndru liniile frumoase și își exprimă părerea de rău că nu poate participa la o slujbă. Dar se consolă curînd luînd masa la un restaurant împreună cu Westover, unde felurile ce alcătuiau prînzul erau servite pe rînd.

— Cred că așa o să le servească și Jeff la „Capul Leului" cînd o pune iarăși hotelul pe roate.

— Cum se face că e în Florența ? întrebă Westover în treacăt. Credeam că are de gînd să-și petreacă iarna la Nisa.

— Nu știu. Asta-i adresa pe care mi-a dat-o în ultima scrisoare, răspunse Whitwell. O să mă simt grozav de ușurat cînd n-o să mai am de-a face cu el deloc. E un diavol afurisit.

Westover ar fi vrut să spună că i-ar fi plăcut ca toți cei din familia Whitwell să nu mai aibă nimic de-a face cu Durgin după moartea mamei sale. Faptul că acceptaseră să rămînă în slujba lui fusese socotit de pictor un gest lipsit de demnitate, de pe urma căruia chipul desăvîrșit al Cynthiei avusese de suferit. S-ar fi așteptat ca fata să ia o altă hotărîre, ca mîndria ei, respectul de sine să o îndemne să acționeze altfel. Dar nu rosti decît :

— Da, și eu am să fiu bucuros. Am impresia că e soi rău.

Aprecierea lui păru să stîrnească în Whitwell simțul echității.

— Ei, parcă n-aș zice că e întru totul *rău*. E o combinație.

— E o *combinație* de soi rău, spuse Westover.

— Ei, s-ar putea să aveți dreptate, recunoscu Whitwell rîzînd. Mai știți ceva de fata de aici din Boston ? întrebă după o clipă de gîndire.

Westover înţelese că se referă la Bessie Lynde.

— E undeva în străinătate, cu mătuşa ei.

Whitwell nu comandase vin, temîndu-se parcă să nu cadă în patima beţiei în clipa cînd va pune gura pe băutură, dar nu se arătă contrariat de paharul cu vin roşu al pictorului şi, pe măsură ce băutura dispărea, părea că sporeşte şi încrederea lui în Westover.

— Am să vă spun ceva ce nici Cynthiei nu i-am spus încă. Jombateeste mi-a povestit totul abia după plecarea lui Jeff. Apoi mi-am zis că n-are nici un rost să-i spun. Dar cred că dumneavoastră trebuie să ştiţi.

Se aplecă peste masă şi îi relată tot ce-i povestise Jombateeste despre întîlnirea dintre Jeff şi Alan Lynde din poiană.

— Ei, acum de ce credeţi că i-o fi dat drumul Jeff individului ăla ? E clar că avea de gînd să-l strîngă de gît pînă şi-o da sufletul. Credeţi că simplul fapt că l-a văzut pe Jombateeste a putut să-l oprească, odată ce se pornise la o asemenea treabă ? De ce s-o fi oprit ?

În timp ce urmărea povestirea, gîndurile pictorului se îndreptau mai cu seamă spre un alt aspect asupra căruia cele auzite aruncau o lumină nouă. Înţelegea acum că în încăierarea din Ziua Absolvenţilor care îşi lăsase urmele pe faţa lui Jeff fusese implicat Lynde ; era deci firesc ca, atunci cînd a pus mîna pe el, Jeff să fie cuprins de o dorinţă de răzbunare atît de aprigă încît să treacă peste orice măsuri de precauţie. În ambele împrejurări motivul conflictului fusese cu siguranţă Bessie Lynde. Dar ce îl oprise oare pe Jeff de la împlinirea planului său de răzbunare ?

— Cum adică, chiar l-a lăsat să se ridice şi să plece ? îl întrebă pe Whitwell.

Whitwell răspunse printr-un gest de confirmare.

— Aşa a spus Jombateeste. Jeff i-a zis că dacă îl lasă să arunce o privire înapoi îl împuşcă. Dar n-a fost nevoie.

— Nu înţeleg, zise Westover.

— Nici eu, spuse Whitwell. I-am zis lui Jombateeste să nu mai povestească la nimeni şi cred că m-a ascultat. Poate că Jeff ţine la faţa aia.

— Nu știu, poate, consimți Westover.

Deodată Whitwell izbucni într-un hohot de rîs care dădu la iveală toată arta dentistului său.

— Ei, să știi că s-o fi dus la Florența după ea ! Numai Jeff ar fi în stare de o asemenea glumă bună !

— Jeff ar fi într-adevăr în stare de așa ceva, dar mă îndoiesc că ar fi o glumă. Oricum, dacă așa stau lucrurile, să sperăm că nu le ia deloc în glumă, spuse Westover posomorît.

Îi trecu prin gînd o bănuială năstrușnică și o clipă își dori să se adeverească, dar în clipa următoare îl cuprinse spaima la gîndul că împrejurarea ar putea totuși să o aducă pe Bessie Lynde în calea acelui individ.

Whitwell ar fi preferat să își petreacă seara ascultînd o conferință dar, cum nu era nimic anunțat, se învoi să meargă cu Westover la teatru. Se întoarse la pictor la vremea cinei, după ce vizitase cu multă precauție Bostonul, ajungînd nu numai să cunoască monumentele mai importante, dar trăgînd totodată concluzia că este complet imun față de ispitele și primejdiile orașului, ambele realizări umplîndu-l de admirație față de propria sa persoană. Văzuse Faneuil Hall, vechea primărie, Bunker Hill, biblioteca publică și biserica cea mai veche ; pe drum nu fusese nici atacat, nici prădat și nici ispitit să cadă în păcat. Văzînd că a scăpat teafăr din această aventură, se simțea acum înclinat să filozofeze pe tema civilizației citadine, cu care dealtfel dădea ochii pentru prima dată, iar în pauzele dintre actele piesei nu contenea să comenteze primejdiile și greutățile inevitabile ale unui tînăr ce vine să locuiască în Boston. Piesa însăși, *Casa bătrînească*, i se păru destul de reușită dar personajele erau lipsite de originalitatea la care se așteptase. Ascultîndu-l Westover fu nevoit să admită că îl găsește mult mai puțin amuzant decît i se părea la el acasă, că părerile sale sînt destul de banale și că, probabil, mare parte din farmecul lui de altădată se datora mediului său specific. Se despărțiră însă în termeni de respect reciproc, exprimîndu-și speranța de a se revedea. Whitwell îi promise că îl va ține la curent dacă va primi vești de la

Jeff. După ce îl conduse la hotel, Westover se întoarse la atelier unde îl aştepta o telegramă sosită direct de la Jeff :

„Primit telegramă Whitwell. Urmează scrisoare. Durgin."

Westover se înfurie cumplit văzînd exprimarea laconică a telegramei şi înţelegînd implicaţiile ei : nu numai că Jeff ştia exact la ce se referise telegrama lui Whitwell, ci şi faptul că el însuşi păstra legătura cu Whitwell şi că îşi va da osteneala să îi transmită mesajul său. În mod firesc Durgin îşi închipuise că Whitwell va veni să-i ceară sfatul şi că, indiferent dacă mai era sau nu în Boston, va ţine legătura cu el. Adresîndu-se direct pictorului, Jeff scăpase mai ieftin, căci l-ar fi costat mult mai mult să-i trimită telegrama lui Whitwell la Capul Leului, obligîndu-l de asemenea să participe şi în continuare la rezolvarea problemei. Ceea ce îl supără cel mai tare era propria sa atitudine, incapacitatea sa de a contrazice calculul neruşinat pe care şi-l făcuse Jeff. Făcu un efort să îşi impună să nu plece imediat cu telegrama la hotelul unde locuia Whitwell, se culcă şi dormi prost, frămîntat de grija de a ajunge la timp, înainte ca acesta să plece din oraş.

Scrisoarea lui Jeff care sosi în curînd, adresată lui Westover şi nu lui Whitwell, cuprindea rugămintea de a lua legătura cu un avocat în numele său, de a-i încredinţa poliţele de asigurare şi de a-l investi cu autoritatea deplină de a-i apăra interesele. Totodată îl informa pe Westover unde se găsesc poliţele de asigurare, îi trimitea cheia seifului şi documentul care îl împuternicea să o folosească. Trimise scrisoarea recomandat şi îi promise pictorului, în bătaie de joc, să îi răspundă cîndva printr-un serviciu asemănător, subliniind că el e singura persoană la care poate apela. Cu alte cuvinte trecea totul pe umerii lui, iar Westover căută să scape cît mai curînd, încredinţînd documentele aceluiaşi avocat pe care îl consultase împreună cu Whitwell.

— E tot un act de caritate ? îl întrebă prietenul său, zîmbind.

— Nu, replică Westover. Pe insul ăsta îl taxezi pentru fiecare serviciu.

Cum însă i se treziră în minte o serie de temeri, înainte de a pleca îi spuse avocatului :

— Totuși, n-aș vrea ca ticălosul ăsta să creadă că un prieten de-al meu s-a îmbogățit pe spinarea lui.

— Bine, am să-i cer tariful obișnuit, răspunse avocatul rîzînd. Așadar îl consideri un ticălos.

— Îmi pare rău că nu găsesc un cuvînt mai dur.

— Unul care să poată spune că individul ar fi fost în stare să dea foc proprietății sale ?

— Nu pot să spun asta. Mă bucur însă că nu era aici cînd a luat foc.

— Deci îi faci favoarea de a te îndoi de el.

— Exact. Și chiar mă îndoiesc foarte mult.

LII

Westover își făgădui din nou că nu va mai avea de-a face absolut deloc cu Jeff Durgin și afacerile lui. Dar nu era prea convins că va reuși să-și țină promisiunea și instinctiv era pregătit să se aștepte la noi complicații. Nu înțelegea de ce Jeff nu venea să se intereseze de banii de asigurare și ajunse la concluzia că probabil era preocupat de vreo femeie care îl făcea să uite de propriul său interes. Îl credea capabil să se lase prins într-o legătură în așa măsură încît să rămînă în pagubă, dar era mai degrabă înclinat să creadă că se îndrăgostise de o femeie pe care, dacă ar fi cucerit-o, nu ar fi avut nimic de pierdut. Nu i se părea deloc imposibil să se fi reîntîlnit cu Bessie Lynde și să se fi împăcat cu ea. Jeff putea considera că își făcuse pe deplin datoria față de Cynthia și că era liber să reia relațiile cu Bessie, iar aceasta, după cîte o cunoștea Westover, nu era înzestrată cu tăria de caracter care să o împiedice să îl accepte din nou pe Jeff după o scurtă demonstrație de căință, dacă era nevoie de paravanul sentimentelor. Aproape ajunse la concluzia că nu putea fi vorba decît despre Bessie, cînd primi o scrisoare de la doamna

Vostrand. Era trimisă din Florența și începea cu o serie de fraze convenționale despre vechea lor prietenie, pe care și-o amintea cu aceeași plăcere cu care nădăjduia că și-o amintește și el. În continuare, doamna Vostrand scria:

„Mă adresez dumneavoastră, întrucît mă văd pusă într-o situație *deosebit de delicată*, dar sînt convinsă că nu aș apela la dumneavoastră nici chiar acum — deși știu cît sînteți de *generos* — dacă nu aș îndeplini astfel rugămintea altcuiva.

Cred că nu ne-am mai scris de la *căsătoria* sărmanei mele Genevieve din zilele fericite cînd totul părea desăvîrșit și cînd nici nu bănuiam ce *nori* negri vor veni să îi întunece fericirea. Este o poveste lungă și n-am de gînd să v-o relatez în întregime. Adevărul este că bietul Gigi nu se purta cu ea cum se cuvine, iar ea n-a mai trăit alături de el de la nașterea fetiței lor care are acum doi ani și care este *cea mai dulce* făptură din lume. Aș dori din suflet să o puteți vedea, căci sînt sigură că v-ar inspira în crearea unui portret de copil cu chip de *înger*. La început am crezut că despărțirea va fi temporară și că, atunci cînd își va recăpăta forțele, Genevieve va fi dornică să se întoarcă la soțul ei ; dar nimic nu a putut-o convinge să facă acest pas. De fapt, bietul Gigi îi cheltuise toată averea și nu avea altă sursă de venit decît solda lui care, după cum știți, e foarte mică pentru ofițerii din armata italiană.

Gigi a făcut cîteva încercări de a o revedea și a amenințat-o că îi ia copilul, dar era gata oricînd să cedeze în schimbul unei sume de bani. Mă tem că nu a iubit-o niciodată sincer și că de fapt ne-am lăsat amîndouă amăgite de *protestele* sale fierbinți. Am reușit să plecăm din Florența fără știrea lui și am stat doi ani la Lausanne, unde ne simțeam *minunat* deși trăiam foarte retrase. Dragul nostru Checco este student la universitatea de aici, întrucît tatăl său a renunțat să îl mai trimită la Harvard, și ne-a fost tot timpul alături pînă cînd am obținut divorțul. Cu

toate că trăiam așa de simplu, Genevieve s-a făcut remarcată pretutindeni, ca de obicei, și ar fi primit o mulțime de propuneri din partea unor tineri *cît se poate de bine situați* dacă ar fi fost divorțată și dacă inima ei nu ar fi fost dăruită altcuiva, lucru pe care nu îl știam la vremea aceea.

Trăiam în această stare de nesiguranță cînd, pe la mijlocul verii, am primit vestea morții neașteptate a bietului Gigi. Cu regret trebuie să vă spun că avea unele obiceiuri cam proaste, care îl obligaseră să iasă din rîndurile armatei și care probabil i-au grăbit sfîrșitul. Genevieve a considerat că nu este de datoria ei să se îmbrace în doliu, și nici eu nu am insistat, împrejurările fiind *atît de deosebite* ; la urma urmei totul nu este decît o simplă formalitate. Dar ne-am întors imediat la Florența, ca să încercăm să recuperăm cîteva din lucrurile pe care pusese mîna familia lui. Am oroare de *procese* și fac tot posibilul să le evit. așa încît am aranjat cu familia bietului Gigi să păstreze mobila fiicei mele, cu condiția să nu o mai necăjească niciodată în privința copilului. Trebuie să recunosc că s-au comportat *minunat* și am rămas în cele mai bune relații cu ei ; astfel am putut recupera la un preț foarte rezonabil o serie de lucruri pe care Genevieve le îndrăgise în mod deosebit.

Acum ajung la partea *romantică* a scrisorii mele și am să vă spun de la început că la Florența, exact la hotelul unde am tras, l-am întîlnit pe prietenul dumneavoastră, domnul Durgin. Ne-am întîlnit într-o seară la cină, iar cei doi tineri *s-au îndrăgostit* pe loc unul de celălalt. Domnul Durgin și-a petrecut seara împreună cu noi, în salonul apartamentului nostru, iar după plecarea lui, Genevieve mi-a mărturisit că de ani de zile nu s-a mai simțit atît de *reconfortată*. Se pare că, de fapt, ea îi păstrase tot timpul o afecțiune secretă și că cedase insistențelor mele de a se căsători cu bietul Gigi pentru că știa că țin la această căsătorie și pentru că nu fusese prea sigură de propriile ei sentimente cînd domnul D. îi

ceruse mîna la Boston ; dar după ce s-a căsătorit cu Gigi a fost *din ce în ce mai sigură* că a făcut o greşeală.

Presupun, domnule Westover, că v-aţi dat seama că domnul Durgin şi-a *reînnoit propunerea* iar Genevieve l-a acceptat cu o condiţie. Avem convingerea că, nefiind o văduvă ca toate celelalte — întrucît a trăit *aşa de mult* despărţită de Gigi — nu este cazul să aşteptăm împlinirea perioadei de doliu. Domnul Durgin o îndrăgeşte pe micuţa noastră Bice ca un tată adevărat, şi sînt *tot timpul* împreună. Numele ei este Beatrice de 'Popolani Grassi. Nu-i aşa că e *adorabil* ? Are ochii negri ai bietului Gigi şi un păr auriu de toată frumuseţea, moştenit de la mama ei. Vă amintiţi ce păr minunat avea Genevieve în *vremurile fericite de-altădată* cînd nu dăduseră necazurile peste noi şi cînd eram cu toţii atît de liniştiţi. Ajung acum la ceea ce vroiam de fapt să vă scriu. Sînteţi *cel mai vechi* prieten al nostru şi, printr-o coincidenţă ciudată, cel mai vechi prieten al domnului Durgin. Nu vreau să risc fericirea copilului meu pentru a doua oară şi, deşi domnul Vostrand este întru totul de acord cu căsătoria şi şi-a dat consimţămîntul într-o telegramă trimisă de la Seattle, Washington, inima unei mame nu-şi poate găsi liniştea pînă ce nu are *toate asigurările*. I-am mărturisit domnului Durgin îndoielile mele şi a fost de acord că, după cele întîmplate cu bietul Gigi, trebuie să fim deosebit de prudenţi şi m-a autorizat să vă scriu şi să aflu *tot ce ştiţi* în legătură cu el. Ne-a spus că îl cunoaşteţi din copilărie şi că, dacă există vreo faptă *urîtă* în trecutul său, ne-o veţi aduce la cunoştinţă, căci nu vrea *să ascundeţi adevărul*. El ştie că sînteţi un om drept şi că veţi relata *faptele* aşa cum le-aţi cunoscut la momentul respectiv.

Am să stau *ca pe ace*, cum se spune, pînă voi primi scrisoarea dumneavoastră şi cred că vă imaginaţi şi singur cu ce sentimente o aşteaptă Genevieve şi dom-

nul D. Fiica mea este hotărîtă să nu se căsătorească fără *girul* dumneavoastră, iar el este gata să se supună hotărîrii dumneavoastră. Aproape că mi-aș dori să primesc doar o telegramă, cuprinzînd un singur cuvînt *Bun* sau *Rău,* dar știu că nu ar fi înțelept din partea mea, așa că *am să aștept scrisoarea* dumneavoastră și părerea dumneavoastră exprimată pe larg.

Vă trimitem cu toții cele mai calde salutări. În timp ce vă scriu, domnul D. stă de vorbă cu Genevieve, ținînd-o pe micuța noastră Bice pe genunchi. Nici nu vă puteți imagina ce *tablou* încîntător alcătuiesc și cum se armonizează frăgezimea ei de copil cu forța și robustețea lui. Fetița vă trimite un *bacietino* — păcat că nu sînteți aici să îl primiți direct de pe *buzele ei de îngeraș.*

A dumneavoastră prietenă devotată,
Medora Vostrand

P.S. Domnul D. spune că s-a îndrăgostit de Genevieve *peste parapetul* ce despărțea cabinele de clasa întîi de cele de a doua, acum patru ani, cînd am traversat oceanul pe bordul aceluiași vas, și că de atunci *n-a încetat o clipă să o iubească,* deși la un moment dat i s-a părut că ține la altă fată, fiind convins că *a pierdut-o* pentru totdeauna pe Genevieve și că totul este în zadar. A ținut cu adevărat la fata cu care a fost logodit și a luat această afecțiune sinceră drept un sentiment *mult mai profund.* Spune că era demnă de dragostea oricărui bărbat și de *cel mai înalt respect.* I-am atras atenția fiicei mele că sinceritatea lui merită toată stima și că nu trebuie să fie niciodată geloasă pe o *amintire.* Sîntem foarte fericiți că domnul Vostrand și-a dat consimțămîntul pentru căsătorie. Este foarte încîntat de faptul că domnul D. este un *om de afaceri.* Telegrama trimisă de la Seattle a fost cît se poate de călduroasă.

M. V.

Citind scrisoarea care se întindea pe mai multe pagini, Westover nu se putea hotărî dacă e cazul să rîdă sau să plîngă. În faţa rîndurilor aşternute în dezordine, încrucişate în toate direcţiile, vechiul său ideal tinerese în privinţa doamnei Vostrand se nărui, deşi nu o putea condamna pentru dorinţa de a-şi vedea fiica încheind o căsătorie fericită după eşecul primei căsătorii. Se întreba, fără a reuşi să-şi dea un răspuns prea clar, dacă doamna Vostrand fusese tot timpul la fel, sau ajunsese aşa tot recurgînd la diferite tertipuri cerute de planurile-i ciudate de realizare în viaţă. Îşi aminti că se referise la Cynthia pe un ton de îngăduinţă plină de superioritate şi, cu toate că fu revoltat de acest fel de a o trata, se simţi în acelaşi timp fericit ştiind că fata a scăpat de soarta pe care doamna Vostrand o dorea cu atîta ardoare pentru fiica ei. Se gîndea la cele două fete cu aceeaşi căldură, dar faţă de Genevieve încercă un deosebit sentiment de compătimire. Era convins că este o victimă ce urma să fie sacrificată pentru a doua oară şi îşi dădea seama că are faţă de ea o datorie de la care nu are dreptul să se eschiveze. Singura problemă era cum să-şi facă această datorie şi îşi pierdu cîteva ceasuri bune căutînd soluţia cea mai nimerită. Tocmai cînd era pe punctul de a renunţa pentru moment şi de a-şi sacrifica odihna unei nopţi din pricina frămîntării, îi veni o idee minunată pe care o puse imediat în practică. Îşi dădu seama că, în realitate, nu are datoria de a răspunde minciunilor sentimentale din scrisoarea doamnei Vostrand şi se hotărî să-i scrie direct lui Durgin şi să-l lase astfel pe el să rezolve cazul. Dacă el va hotărî să îi arate doamnei Vostrand ceea ce îi scrisese, va fi foarte bine ; dacă nu, atunci tăcerea lui va fi un răspuns destul de concludent la scrisoarea ei.

„Prefer să mă adresez direct ţie", îşi începu el scrisoarea, pentru că nu vreau să rămîi cu impresia că am vreun resentiment faţă de tine şi pentru că socot că nu am nici un drept să te eliberez de responsabilitatea asupra propriei tale persoane. Dacă aş face-o, ai trece sub responsabilitatea mea — lucru care nu doresc să se întîmple, nu numai pen-

tru că ar fi o povară nedorită pentru mine, ci mai ales pentru că ar însemna să-ţi fac o mare nedreptate.

Las la latitudinea ta să răspunzi scrisorii doamnei Vostrand, fie arătîndu-i-o pe aceasta, fie în alt fel. Doamna Vostrand îmi spune că doreşti să nu te menajez ci să spun tot adevărul în privinţa ta. Ca să fiu cinstit, n-am reuşit nici pînă acum să aflu care este adevărul. Lucrul acesta îl ştii mai bine decît mine şi nu am de gînd să îţi prezint aici biografia, ci doar să îţi amintesc cîteva momente din viaţa ta.

În ziua cînd te-am cunoscut, te-am prins distrîndu-te pe seama groazei a doi copii şi am avut plăcerea să te pedepsesc pentru fapta ta. Dar pe atunci erai doar un copil, iar mai tîrziu te-ai purtat aşa de frumos, încît mi-am spus că nu ai fost mînat de cruzime ci doar de o pornire răutăcioasă necugetată. După ce te-ai străduit din răsputeri să îmi creezi această impresie favorabilă, te-ai întors împotriva mea şi te-ai răzbunat cum ai putut mai bine pentru ajutorul ce îl dădusem celor doi copii. Nu te-am acuzat niciodată prea tare pentru această faptă, căci mi-am spus că ai un temperament răzbunător şi că nu poţi fi făcut răspunzător pentru temperamentul tău, ci doar pentru caracterul tău.

În primul an de studii la Harvard, ţi-ai făcut prieteni printre oameni de proastă calitate, iar comportarea ta a lăsat de dorit în aşa măsură încît ai fost eliminat. Ai fost arestat împreună cu alţi studenţi turbulenţi şi a trebuit să îţi petreci o noapte la postul de poliţie. Sînt sigur că ai fost pe drept scos de sub acuzaţie şi am avut totdeauna convingerea că, dacă te-ai fi bucurat de un climat social mai favorabil în timpul acestui prim an de studenţie, ai fi ajuns un om mai bun.

După cum văd, i-ai vorbit doamnei Vostrand despre logodna ta, aşa că n-am să mă mai refer la ea. Faptul că o fată atît de bună şi de înţeleaptă ca Cynthia ţi-a acordat încrederea ei nu poate fi decît spre lauda ta, dar mă îndoiesc că este la fel de lăudabil faptul că în acelaşi timp

te-ai bucurat de încrederea altei fete care nu era nici bună, nici înțeleaptă. Te-ai despărțit de cea de a doua cînd ți-ai dat seama că trebuie să alegi între ele și, din cîte știu, ai acceptat să fii respins de cea dintîi, considerînd-o răsplata firească a infidelității tale. Aș vrea să îți mai amintesc că, în timp ce făceai tot posibilul să îi dovedești celei de a doua logodnice că o iubești, l-ai îmbătat pe fratele ei — un bețiv incurabil — făcîndu-te astfel instrumentul nimicirii eforturilor sale neputincioase de a lupta contra propriei sale slăbiciuni. Ar fi cinstit să adaug că m-ai convins că n-ai făcut decît să îl îmbeți ceva mai mult decît o făcuse el însuși și că, deși aveai de gînd să ai grijă de el, ai uitat cu totul furat de interesul pentru sora lui.

Nu știu ce s-a petrecut ulterior între tine și oamenii aceștia — adică de la ruperea logodnei și pînă la întîlnirea din poiana lui Whitwell — iar despre acest episod nu am decît informații indirecte. Îmi dau seama perfect că ai avut de răzbunat o insultă, reală sau imaginară ; sînt gata să îți acord credit pentru orice justificare vei găsi în favoarea comportării tale de atunci. Pentru un om cu un temperament răzbunător ca al tău, cred că nu a fost tocmai ușor să își cruțe adversarul în ultima clipă.

Ți-am amintit numai cîteva din faptele tale urîte și chiar și pe acestea nu le cunosc decît superficial. Nu sînt chemat să te judec și deci nu o voi face. Va trebui să fii propriul tău judecător. Va trebui să hotărăști singur dacă aceste fapte, și altele, sînt faptele unui om destul de bun ca să i se poată încredința fericirea unei femei care a avut parte și așa de destulă nefericire.

Dar, întrucît ai venit să-mi ceri sfatul de multe ori — de mai multe ori decît aș fi dorit — de data aceasta am să îți ofer de bunăvoie un sfat. Să nu crezi că simplul fapt că o iubești pe această femeie — așa cum îți închipui — îți atribuie calitățile necesare pentru a o ocroti în viitor. Cercetează-ți conștiința și încearcă să îți dai seama cum te-ai purtat pînă acum cu cele care te-au iubit și pe care într-un fel sau altul le-ai iubit ; și nu face nici un pas decît

dacă răspunsul pe care ţi-l vei da va fi de aşa natură încît să îl poţi repeta în întregime şi cu toată sinceritatea în prezenţa celei cu care vrei să te însori. Aşa cum te-ai făurit pînă acum, aşa vei rămîne pînă la sfîrşitul vieţii. Cîndva mi-ai spus că sînt idealist şi poate vei considera şi atitudinea mea de acum idealism. Voi adăuga doar, lăsînd ca ultimul meu cuvînt să fie astfel în favoarea ta, că numai tu singur ştii cine eşti."

LIII

De îndată ce expedie scrisoarea, Westover începu să-şi facă reproşuri pentru felul cum procedase. Îşi spuse că răspunsul cu adevărat cinstit şi bărbătesc la scrisoarea doamnei Vostrand ar fi fost să i se adreseze ei direct şi să-i spună deschis ce crede despre Jeff Durgin. Prostia ei, vulgaritatea şi lipsa de sinceritate nu aveau nici o legătură cu poziţia lui în această împrejurare. Dacă îl tratase cîndva cu atîta amabilitate încît din pricina recunoştinţei nu reuşise să-i vadă adevărata fire, avea totodată dreptul prietenesc de a apela la serviciile lui. În realitate avea de împlinit o datorie faţă de ea, nu faţă de Durgin. N-ar fi fost nevoit să scrie nişte lucruri rele numai pentru că erau în defavoarea lui Jeff ci pentru că erau adevărate, iar dacă ar fi scris nu ar fi trebuit să prezinte nimic altceva decît adevărul.

Ar fi putut să nu-i răspundă deloc. Ar fi putut să-i răspundă că prefăcătoria ei dulceagă întrecuse orice limită, că ceea ce aşteptase de la el de fapt era un portret desăvîrşit al lui Durgin din dorinţa de a trece asupra lui responsabilitatea unei intenţii pe care era deja hotărîtă să o pună în practică. Ar fi putut adopta oricare din aceste rezolvări cu conştiinţa împăcată. Dar prin soluţia aleasă nu făcuse altceva decît să se eschiveze. Scriindu-i lui Durgin şi pretinzînd că lasă problema în întregime în mîinile lui în mod justificat, se complăcuse într-o postură sentimentală mai înjositoare chiar decît pretinsa nevoie de ajutor a doamnei Vostrand.

Pe măsură ce trecea timpul își dădea seama că doamna Vostrand nu îi scrisese din proprie inițiativă ci la rugămintea fiicei sale. De fapt înșelase încrederea acestei sărmane făpturi care în mod sigur va ajunge să sufere din pricina lui Durgin ; cu toate acestea nu făcuse tot posibilul să o scape din mîinile lui. Dăduse curs imboldului de a dovedi o falsă mărinimie, față de un ticălos lipsit de scrupule cum îl considera pe Durgin, sacrificînd poate o femeie ale cărei speranțe și îndoieli forțaseră probabil mîna mamei sale.

La început consideră fapta sa iremediabilă și își făcu amarnice mustrări de conștiință pentru că nu s-a sfătuit cu Cynthia cu privire la scrisoarea doamnei Vostrand. Deși se gîndise la asta renunțase pînă la urmă spunîndu-și că ar fi însemnat să îi producă fetei o suferință la care nu avea nici un drept să o supună. Acum însă își dădea seama că va trece prin aceeași suferință dacă evenimentul se va produce și că în felul acesta pierduse unica șansă de a alege calea cea mai bună. Sufletul ei curat și mintea ei limpede ar fi fost cei mai buni judecători în această împrejurare iar el urmase îndemnul minții sale confuze.

Începu apoi alte scrisori, către Durgin, către doamna Vostrand, către Genevieve dar nici una nu-i păru satisfăcătoare, iar zilele treceau fără a reuși să întreprindă ceva pentru a-și îndrepta greșeala sau pentru a-și face datoria. În cele din urmă făcu ceea ce ar fi trebuit să facă de la început : puse scrisoarea doamnei Vostrand într-un plic, o trimise Cynthiei și o întrebă cum ar fi trebuit să procedeze. În timp ce aștepta răspunsul Cynthiei, sosi o telegramă de la Florența :

> Primit scrisoarea amabilă. Căsătoria astăzi. Urmează scrisoarea. VOSTRAND

Cu poșta următoare primi și răspunsul laconic al Cynthiei :

> Îmi pare rău că totuși ați fost nevoit să scrieți. Nimic nu ar fi putut opri lucrurile. Poate dacă ține la ea va fi bun cu ea.

Întrucît nu mai era nimic de făcut Westover aşteptă cu inima ceva mai uşoară decît se aşteptase sosirea scrisorii promise în telegrama doamnei Vóstrand. Scrisoarea suna astfel :

Dragă domnule Westover,

Am primit ieri scrisoarea dumneavoastră generoasă şi satisfăcătoare. Aţi dat dovadă de atîta delicateţe şi *noblеţe* scriindu-i domnului Durgin şi încredinţîndu-i lui *toată* problema ; şi fără să piardă *nici o clipă*, el ne-a arătat minunata dumneavoastră scrisoare şi a declarat că sînteţi un om întru totul pe placul inimii sale — păcat că nu aţi auzit cum vă *lăuda !* Aproape că a reuşit să o facă pe Genevieve *geloasă*, sau ar fi reuşit dacă ar fi fost vorba de *altcineva.* Dar este atît de fericită că sînteţi de acord cu căsătoria care urmează să aibă loc mîine. Nu vom face decît *căsătoria civilă.* Genevieve e de părere că acesta este stilul specific american, după care vom veni cu toţii acasă, la „Capul Leului", să trăim şi să murim ca nişte adevăraţi americani. Mi-ar face plăcere să vă petreceţi vara acolo, împreună cu noi, dar pînă ce nu reconstruim „Capul Leului" nu vă putem invita. Nu ştiu exact ce vom face nici *noi,* dar domnul Durgin are *atîtea* planuri încît lăsăm totul în seama lui. Acum e cu noi, glumeşte şi rîde cu Genevieve, încît de-abia reuşesc să scriu. Vă transmite, odată cu noi, toată dragostea şi mii de mulţumiri, iar draga noastră Bice vă trimite o sărutare.

MEDORA VOSTRAND

P.S. Domnul D. ne-a povestit *totul* despre legăturile la care aţi făcut aluzie. Nu putem să îl *acuzăm* de nimic în privinţa domnişoarei L., dar *el însuşi* se consideră foarte vinovat faţă de domnişoara W. Spune că *singura sa scuză* a fost aceea că a iubit-o mereu doar pe Genevieve, şi cred că este un motiv cît se poate de întemeiat.

M. V.

Cît dură iarna Westover îi toi scrise Cynthiei şi primi la rîndul său scrisori, găsind în ele cu încîntare acea timiditate care constituia una din calităţile fermecătoare ale fetei. Exista fără îndoială ceva ce descoperea printre rînduri ; în aparenţă scrisorile erau doar relatări simple şi directe ale vieţii în căsuţa veche de la Capul Leului, în umbra ruinelor mohorîte de pe deal. Westover îşi luase obiceiul de a-i trimite cărţi şi reviste şi, mulţumindu-i pentru ele, fata îşi exprima uneori păreri asupra celor citite. Impresiile ei se refereau mai mult la conţinut decît la formă şi pictorul constată cu plăcere că, deşi înzestrată cu o minte pătrunzătoare, Cynthia nu se putea lăuda cu prea mult simţ artistic. În lumea în care trăia, Westover întîlnea atîtea femei ce pretindeau a avea simţ artistic în toate privinţele, încît ajunsese să se cam sature de aşa ceva.

Scrisorile ei nu cuprindeau nici o aluzie la Durgin, şi această tăcere îl tulbura şi totodată îl liniştea. Explicaţia cea mai plauzibilă era fără îndoială stăpînirea de sine ; o altă explicaţie mai putea fi indiferenţa. În cel mai rău caz era o formă de a-şi ascunde durerea cu o demnitate la care nici o aluzie din partea lui nu o putea convinge să renunţe. Cea mai directă referire la persoana lui Jeff o făcu Cynthia atunci cînd îl anunţă că Jombateeste urma să se angajeze în primăvară la fabrica de cărămidă din Cambridge şi că deci nu va mai locui la Capul Leului. Îl mai informă că fratele ei Frank obţinuse o slujbă cu program redus la o drogherie din Lovewell, astfel încît va putea să îşi vadă în continuare de studii ; se hotărîse să se pregătească pentru a intra în rîndurile clerului bisericii episcopaliene, din care îşi dorise totdeauna să facă parte.

Într-o zi, spre sfîrşitul lui aprilie, după ce trecuseră cîteva săptămîni în care Westover nu primise nici o veste de la Cynthia, tatăl ei îşi făcu apariţia pe neaşteptate şi observă cu mare plăcere că pictorul îl privea ca şi cum ar fi picat din nori. Îi povesti despre toţi ai săi şi în încheiere îi spuse referitor la Jombateeste :

— Ştii că acum e la Cărămidă, cum îi spune el, în Cambridge.

— Mi-a scris Cynthia că are de gînd să se angajeze, dar nu știam că a și venit, răspunse pictorul. Trebuie să mă duc să-l caut, dacă credeți că am să reușesc să îl deosebesc printre ceilalți canadieni.

— Știu și eu, poate că ar fi mai bine să încercați să ne căutați pe *noi*, replică Whitwell, gustînd din plin surpriza sporită ce se oglindea pe chipul pictorului. Și *noi* sîntem în Cambridge, adăugă el mai înainte ca Westover să formuleze întrebarea. Sîntem în vizită la niște prieteni, oaspeți de-ai noștri, cum s-ar spune. Vă amintiți de domnișoara Fredericks ?

— De ce oare nu mi-ați spus de la început ? întrebă Westover înfuriat.

— Păi, n-am apucat să vă spun, răspunse Whitwell încîntat.

— E și Cynthia aici ?

— Nu cred că le-ar fi făcut prea mare plăcere să vin doar *eu* în vizită.

Whitwell profită de nedumerirea pictorului pentru a-i spune că primise o scrisoare de la Jeff din Italia, prin care îi oferea o chirie generoasă pentru căsuța lui, în care avea de gînd să locuiască cît timp va reconstrui „Capul Leului". Urma să înceapă lucrările chiar în vară, ca să fie gata pînă la începutul sezonului viitor. Whitwell trăsese singur concluzia că familia lui Jeff urma să stea la Lovewell, dar el însuși vroia să fie la fața locului zi și noapte.

— Așa că ne-a dat pe ușă afară, am putea spune. Cynthia se gîndea mai de mult să vină la Boston și, cum nu avea cu cine să se sfătuiască, i-a scris domnișoarei Fredericks care a poftit-o să vină imediat și să vadă ce se poate face.

Westover trecu printr-un moment dureros constatînd că Cynthia nu-i ceruse lui sfatul, dar nu spuse nimic și Whitwell continuă :

— Zicea că nu îndrăznește să vă scrie dumneavoastră, că v-a bătut destul capul cu noi toți, așa că i-a scris domnișoarei Fredericks.

Ascultîndu-l pe Whitwell, Westover încercă un sentiment neplăcut, la început mai tulbure, apoi înțelese treptat

că ceea ce îl nemulțumea era faptul că familia Whitwell acceptase să îi cedeze lui Durgin casa — indiferent de condițiile și scopul acțiunii —, ca și hotărîrea Cynthiei de a apela la ajutorul altcuiva ; deși acționase astfel din delicatețe, Westover nu putea trece peste durerea ce o simțise în prima clipă.

Seara se duse să o viziteze pe Cynthia la doamna Fredericks, a cărei locuință o descoperi în zona portului. În primele clipe fata se arătă copleșită de sfială. Pictorul se temuse să dea ochii cu ea, gîndindu-se că, dincolo de mîndria pentru care o admirase întotdeauna, va descoperi în înfățișarea ei semnele suferinței pricinuite de Durgin. Constată însă că arăta minunat, avînd întipărită pe chip o expresie de liniște și fericire, mai ales după primul moment de sfială. Westover rămase cu impresia că Cynthia pășise într-o viață nouă, din care dispăruse un element pînă atunci permanent și apăsător, și că odată cu dispariția lui începuse să se bucure de o pace adîncă și durabilă. El însuși se bucură împreună cu ea, iar comunicarea lor fu de data asta mai simplă și mai sinceră ca oricînd. Nici unul nu aminti de Jeff și nu făcu vreo aluzie la el, iar Westover bănui că atitudinea ei nu pornea dintr-o durere ascunsă, ci dintr-o indiferență totală și definitivă.

Erau singuri în momentul întîlnirii, căci doamna Fredericks și fiica ei erau plecate la un concert, iar Cynthia îi mărturisi pictorului că s-ar fi dus și ea dacă n-ar fi fost anunțată de vizita lui. Westover încercă să glumească pe seama sacrificiului pe care bănuia că l-a făcut de dragul lui, dar fata îl opri cu seriozitate, iar el înțelese cu o ușoară strîngere de inimă că această întîlnire era pentru ea tot ceea ce viața îi putea oferi mai bun și mai frumos. Cynthia îi povesti apoi că se gîndea să-și caute post la o școală lîngă Boston, iar apoi să găsească ceva de lucru și pentru fratele ei, pînă cînd își va începe studiile la seminarul teologic din Harvard. Deocamdată Frank era încă la Lovewell.

La sfîrșitul vizitei neobișnuit de lungi, în clipa cînd se ridică să plece, Westover îi spuse pe neașteptate :

— Aș vrea să-ți fac portretul.

— Cui ? Mie ? întrebă ea ca şi cum auzea un lucru extraordinar, iar obrajii i se îmbujorară de bucurie.

— Da. Înainte de a-ţi începe activitatea la şcoală, n-ai putea să vii din cînd în cînd, cu tatăl tău, şi să-mi pozezi ?

— De ce-o fi avînd nevoie de mine ? întrebă Whitwell cînd i se aduse la cunoştinţă acest plan.

Ocupaţia căreia îi dedica timpul său liber nelimitat era explorarea Bostonului ; atît cuvintele cît şi tonul întrebării exprimau o nuanţă de jignire, acesta fiind dealtfel singura sa obiecţie în privinţa întreruperii activităţii sale.

— Nu poţi să te duci singură, Cynthy ?

Cynthia răspunse că nu ştie cum e bine, iar cînd dilema fu prezentată doamnei Fredericks, aceasta declară că Cynthia nu putea merge singură şi astfel îi iniţie, pe măsura priceperii sale, în arta respectării convenţiilor, cu care nu avuseseră de-a face pînă acum. Whitwell crezuse că fiica sa va renunţa la idee, şi poate că ea chiar ar fi făcut-o, deşi nu din toată inima, dar doamna Fredericks îi lămuri că era cea mai înaltă cinste pe care le-o putea face Westover, adăugînd că dacă pictorul i-ar fi făcut această ofertă fiicei sale, ar fi acceptat pe loc să meargă şi să stea la el cît va dura executarea tabloului.

Whitwell găsi oarecare compensare pentru a fi întrerupt vizitarea Bostonului în conversaţia cu pictorul care, după spusele lui, făcea toate paralele, deşi nu era axată pe interpretarea metafizică a ultimelor descoperiri ştiinţifice în măsura în care i-ar fi plăcut filozofului. Cert este că nu punea prea mare preţ pe tablou, mai ales că acesta progresa capricios, cu multe reveniri la stadiul iniţial de schiţă. Îl considera o reprezentare palidă şi inexpresivă a fiicei sale, deşi nu îşi arăta deschis dezamăgirea, căci îl reţinea o politeţe înnăscută. Mărturisea că e convins de reuşita finală a pictorului şi îl îndemna să persevereze şi să nu se grăbească deloc.

Cu timpul ajunse să se simtă mai în largul său decît la început, căci între timp găsise o căsuţă mobilată aşezată în partea de nord, la marginea oraşului, aproape de pădure ;

cum proprietarul rămăsese văduv de curînd, le închiriase casa la un preţ convenabil şi se gospodăreau singuri. Jombateeste lucra la fabrica de cărămidă şi locuia cu ei. Cînd era liber îi ajuta Cynthiei să dea căsuţei modeste o înfăţişare curată şi îngrijită, astfel încît Whitwell putea să-şi facă plimbările în mijlocul naturii, peste dealurile dinspre Belmont, de îndată ce sosi primăvara. Nu ducea dorul casei, cum se temuse Cynthia ; gîndurile îi erau preocupate de problemele multiple şi variate pe care le ridicau în faţa lui activităţile materiale şi spirituale ale oraşului din vecinătate. Resursele sale fizice îşi găseau ample posibilităţi de utilizare făcînd cumpărături pentru Cynthia şi căutînd să cunoască flora neobişnuită a ţinutului. Era ferm convins că urcase o treaptă importantă pe scara socială. Uneori, în entuziasmul primelor zile, îşi exprima părerea de rău că Jackson nu a putut vedea măcar o dată pînă unde ajunsese. Preocupat de alte lucruri, nu mai încerca să dezlege misterele veşniciei cu ajutorul planşetei, aşa că instrumentul cel ingrat, abandonat într-un colţ al salonului, se prăfuia la un loc cu celelalte obiecte — atît cît îi îngăduia Cynthia. După ce făcu cîteva vizite la Templul Spiritual din Boston, îşi pierdu cu totul interesul pentru lumea de dincolo, interes care se hrănise probabil numai din lipsa unor subiecte cu adevărat pasionante în viaţa pămîntească.

Cînd Westover îl anunţă că îşi încheiase lucrul la tabloul Cynthiei, Whitwell făcu un mare efort să îşi ascundă dezamăgirea.

— Ce să zic, domnule, spuse el cu o veselie plină de îngăduinţă, probabil că fiecare arată altfel în ochii celui ce-l priveşte. Nu privim toţi aceleaşi stele, cum se spune.

— Vreţi să spuneţi că dumneavoastră nu o vedeţi aşa ? spuse pictorul care nu părea deloc surprins.

— Ştiu şi eu... cum să spun... seamănă cu ea, nici în poză n-ar semăna mai bine... dar cînd mă uit la ea mă duce gîndul la o pasăre peste care ai dat fără să vrei şi care se apleacă gata să-şi ia zborul...

— Ah ! exclamă Westover. Asta vă sugerează ?

LIV

La început Westover nu reuşea să-şi dea seama dacă Cynthiei îi plăcea sau nu tabloul şi din pricina nesiguranţei nu se putu hotărî să i-l dăruiască imediat, aşa cum intenţionase. Mult mai tîrziu înţelese cu totul întîmplător că fata se simţea profund onorată de atenţia lui. Constată acest lucru cînd se întoarse de la Paris, unde plecase la scurt timp după ce familia Whitwell se stabilise la nord de Cambridge. Lăsase tabloul la înrămat, urmînd ca apoi să-i fie trimis Cynthiei împreună cu o scrisoare prin care o ruga să îl păstreze pînă la întoarcerea lui. Ajungînd la Paris, primi din partea ei o scrisoare scurtă şi destul de rece, iar după aceasta nu mai continuă corespondenţa cu ea. Dar îndată ce reveni în ţară, se duse să-i viziteze lîngă Cambridge. Locuiau în aceeaşi căsuţă. Proprietarul se recăsătorise şi nici unul din soţi nu se arătase dornic să îşi înceapă noua viaţă în căminul primei lui căsnicii ; găsind în Whitwell un chiriaş minunat, nu dorise nici măcar să-i mărească chiria. Frank locuia acum împreună cu ai lui şi avea o slujbă care îi permitea să îşi dedice parte din timp studiilor teologice. Cynthia lucra ca învăţătoare încă din toamna de după plecarea lui Westover. Trăiau împărăteşte, după cum se exprimă Whitwell, pe care îl găsi singur acasă în după-amiaza fierbinte de vară cînd trecu să-i vadă.

Whitwell îl delectă cu relatarea amănunţită a ultimei vizite făcute la Capul Leului la începutul verii.

— Da, domnule, spuse el ca şi cum i-ar fi comunicat mai demult faptul, i-am vîndut diavolului ăluia vechea căsuţă.

Rosti cuvîntul „diavol“ fără nici un pic de ură, ba chiar cu o nuanţă de bunăvoinţă, şi savură din plin uimirea care răzbătu în întrebarea pictorului :

— I-aţi vîndut lui Durgin casa ?

— Da. Vedeţi tot nu mai aveam de gînd să ne întoarcem acolo, aşa că m-am dus, am făcut actele şi am terminat povestea. Ca să fiu cinstit, mai primisem o ofertă de la un ins care voia să deschidă o pensiune şi să profite de îm-

bunătăţirile făcute de Jeff. N-am putut să iau o hotărîre pînă ce nu m-am dus la faţa locului. Mai întîi m-am gîndit s-o vînd celuilalt, căci mi-am dat seama dintr-o privire că i-ar sta ca un ghimpe în coastă lui Jeff. Dar, să fiu al naibii, cînd l-am întîlnit pe diavolul ăla, parcă mi-a pierit tot cheful să-l necăjesc ! Ce m-am gîndit, dacă tot am scăpat de el — şi sînt convins că am scăpat pentru totdeauna — ce mai am de împărţit cu el ? N-am de ce să-i port pică, aşa că mi-am biruit mînia şi m-am purtat ca un om cumsecade. Are el un fel de-a fi care te face, cînd eşti cu el, să nu-i porţi pică. Chiar dacă-ţi pune cuţitul în coaste, dacă nu-l răsuceşte parcă nici nu-l bagi în seamă şi, vrînd-nevrînd, ajungi să zici ca el. Nici nu stătusem cinci minute de vorbă, şi mă şi hotărîsem să-i vînd casa. I-am zis şi de cealaltă ofertă — m-am simţit dator s-o fac — şi a sărit ca ars. „Vreau locul ăsta, domnule Whitwell", a zis. „Cît ceri ?" N-am vrut să-l sărăcesc de tot şi cred că a priceput şi el. „Mi-ai oferit trei mii", zic, „şi nu vreau să mă crezi meschin. Dă-mi cinci mii şi ţi-l vînd." „Al meu e !" a zis el fără să clipească. Cred că şi-a dat seama că are de-a face cu un om de onoare şi am încheiat tîrgul pe loc. Credeţi că n-am făcut bine că i l-am vîndut ? De la celălalt nu scoteam mai mult de trei mii cinci sute, iar înainte să facă Jeff toate îmbunătăţirile, toată proprietatea nu făcea nici o mie de dolari.

— Cred că aţi făcut bine că i l-aţi vîndut, spuse Westover, profund îndurerat de această dovadă de mărinimie din partea lui Whitwell.

— Mă bucur că o spuneţi. Nu-mi place să scot sufletul dintr-un om cînd îl prind la înghesuială. N-am făcut asta niciodată. I-am cerut exact cît valora locul, pentru el. Pentru mine nu mai însemna nimic. I-am dat casa şi zece acri de pămînt în jur, şi căsuţa de sub Capul Leului cu poiana, care e cel mai grozav loc pentru petreceri la iarbă verde. O să treceţi pe-acolo în vara asta ?

— Nu, răspunse Westover scurt.

— Păcat, mi-ar plăcea să vă duceţi şi să-mi spuneţi ce credeţi de schimbările pe care le-a făcut Jeff. Eu nu prea mă pricep, dar cred că a făcut o treabă grozavă. Mi-a spus

că a angajat pe unul din cei mai mari arhitecți din Boston să-i facă planurile. Ascultați-mă pe mine, a făcut o treabă grozavă ! Nu-i așa de mare cum era vechiul hotel, și Jeff își servește oaspeții în alt stil. Clădirea e mai mult lungă decît lată, întinsă, așa ca să se vadă muntele din cît mai multe camere. Știți ce-i aia „rinaștere"? Așa zice Jeff că se cheamă stilul ăsta. E toată numai stîlpi și proptele, și ca să ajungi la birou treci pe sub un șir de coloane, ca un fel de pridvor. E vopsită toată în castaniu și alb, cum sînt vechile case coloniale din Brattle Street. Cînd am văzut-o, m-am dus cu gîndul la vechile temple păgîne. A așezat-o ceva mai la sud, a mai golit o palmă de loc ca să aibă pe ce sta, așa că păduricea aia din deal vine chiar în spate. Parcă se sprijină de copaci. E o adevărată minune. Ascultați-mă pe mine, Jeff are cap. nu glumă ! Merită să vezi sufrageria : toată numai coloane albe, cu fața spre munte. Și în spatele sufrageriei și-a făcut ticălosul un „tiatru" mic, pentru cei tineri, dacă vor să joace piese, sau pentru alții care vin să joace, și mai are și o sală de bal. Saloane nu prea are — afacerile se discută la birou — dar o mulțime de camere sînt făcute „apartimente", fiecare cu salonul lui. Vă spun, e *mare*, cum zic ei ! Dimineața comanzi ce-ți poftește inima, dar la prînz și seara mănînci ce-ți dă Jeff, dar te servește cum se cuvine. Cînd e vorba de asta, e un adevărat Durgin. Toate felurile servite pe rînd, și cina e la ora șapte. Nu-mi dau eu seama de unde a făcut rost de bani pentru treaba asta, dar cred că a pus la bătaie banii de asigurare și a pus și ipotecă pe clădire. Era ca și a lui. Zicea că i-a mers grozav anul trecut și dacă îi merge la fel încă doi-trei ani, cred că o să scape cu totul de datorii.

Ascultîndu-l, Westover își dădea seama că prosperitatea celui necinstit înflăcărase imaginația și alterase conștiința omului simplu care îi urmărise ascensiunea. Sperînd să oprească o clipă valul laudelor, îl întrebă :

— Ce-a făcut cu vechiul cimitir de familie din livadă?

— Ei, asta-i ! exclamă Westover. Asta mi-a plăcut mai mult ca toate ! Mă așteptam desigur să-i mute de-acolo, căci știți și dumneavoastră, domnule Westover, ca și

mine, că nu putea fi pe gustul celor ce vin vara să se distreze ; oamenii nu vor să vadă nimic care să-i întristeze, cum se zice. Dar diavolul ăla a adus un arhitect să aranjeze locul, cum spunea el, şi l-a înconjurat cu un zid înalt de piatră, a sădit brazi şi tufişuri în jur şi acum arată ca un colţ vechi de grădină la capătul livezii şi dacă nu cauţi cu tot dinadinsul să dai de el, habar n-ai ce e acolo. Jeff mi-a spus că dacă se întîmplă uneori să dea oaspeţii peste el, aproape că le şi place. Zic că e vechi şi frumos. Unii i-au dat chiar ideea să ridice o bisericuţă alături, unde să se ţină slujbele. Jeff zicea că poate o face şi p-asta. A ridicat pietre de mormînt la căpătîiul doamnei Durgin şi al lui Jackson şi le-a făcut de aceeaşi culoare să pară la fel de vechi. Ascultaţi-mă pe mine, omul ăsta ştie să se descurce !

— Aşa se pare, spuse Westover cu o nuanţă de amărăciune, pe care optimistul filozof nu o prinse.

— Da, domnule, toate s-au aranjat cum nu se poate mai bine. Dacă nu s-a însurat cu Cynthy, nu-mi pasă cu cine s-a însurat. Vorba e că i-a ieşit bine, şi se poartă frumos cu nevastă-sa şi cu soacră-sa. Nici nu zici că sînt în casă, aşa sînt de liniştite. Dacă vreunul din oaspeţi vrea să stea de vorbă cu Jeff, trebuie să-l cheme, se duce feciorul şi-i spune. Dar eu cred că Jeff e mereu cu ochii-n patru şi ştie tot. Are un „apartiment“ elegant şi locuieşte separat, ca la el acasă, el şi nevastă-sa. Dar cum e nevoie de o mînă care să conducă treburile, ies amîndoi la lumină.

Nici n-o lasă pe nevastă-sa să se omoare prea tare cu treaba, au o îngrijitoare grozavă, numai că eu cred că bătrîna doamnă Vostrand îngrijeşte de îngrijitoare, cum s-ar zice. I-am auzit pe cei de-acolo vorbind între ei, ziceau că cel mai grozav lucru la „Capul Leului“ e că, oriunde te-ntorci, simţi că eşti în casa unei adevărate doamne. Cred că Jeff se simte minunat şi că totul îi priieşte. Cînd pleacă toţi la plimbare cu trăsura, Jeff apare îmbrăcat ca un vizitiu englez, cu cizme peste pantaloni şi haină lungă şi pălărie cu pene, să mori de rîs, nu alta ! Iarna nu stă la Capul Leului ; toamna, cum se închide hotelul, pleacă în

Europa şi de fiecare dată se întoarce cu alte şmecherii. Nu mai poţi să stai acolo cu şapte dolari pe săptămînă ! Ei da, Jeff e un domn acum, iar nevastă-sa e cea mai frumoasă femeie pe care am văzut-o în viaţa mea. Maică-sa nu prea-mi place, deşi, să vă spun drept, n-am nimic cu ea. Dar fetiţa, Beechy, cum îi spun ei, e o frumuseţe ! Şi tot timpul nu se dezlipeşte de Jeff ! Şi el ţine la ea parcă la fel ca maică-sa. Diavolul ăsta care cînd era mic nu se mai sătura chinuind copiii e blînd cu ea şi bun ca... pîinea caldă !

Văzînd că Whitwell şi-a încheiat şirul laudelor la adresa reuşitei lui Jeff, Westover întrebă :

— Şi atunci cum rămîne cu prezicerea planşetei despre cîrma frîntă ? Sau nu mai credeţi în planşetă ?

Chipul radios al lui Whitwell se întunecă.

— Să vă spun drept, domnule, asta n-am lămurit-o nici pînă în ziua de azi. Dacă nu era Jackson cel care o mînuia, poate că nu puneam preţ pe spusele ei. Dacă nici el nu se pricepea să scoată adevărul de la ea, înseamnă că nimeni nu se pricepe. De cînd am fost şi-am văzut cum trăieşte el, am tălmăcit-o aşa : cîrma frîntă este ruptura dintre Jeff cel de odinioară şi...

Whitwell lăsă fraza neterminată cerînd din ochi confirmarea pictorului, care îl întrebă :

— Credeţi că Jeff nu mai e cel de odinioară ?

— Ce să zic, cu asta m-aţi dat gata ! recunoscu filozoful. N-am văzut nimic schimbat, dar dacă mă gîndesc bine...

— De ce n-ar fi cîrma frîntă destinul lui de odinioară care n-a ajuns să se împlinească ? Ce vă face să credeţi că nu mai e cel care a fost toată viaţa ?

— Păi, dacă mă gîndesc bine...

— Oamenii nu se schimbă într-o zi sau într-un an, continuă Westover, nici în trei sau patru. Uneori mă gîndesc că nu se schimbă niciodată.

— Vroiam să spun doar, insistă Whitwell cam neconvingător, încercînd să ţină piept scepticismului dur al acestui om de obicei atît de îngăduitor, că trebuie să existe un

principiu de ordine morală *undeva* în univers, şi dacă un ticălos reuşeşte să răzbească în viaţă şi-i merge din ce în ce mai bine, înseamnă...

— ...că nu există nici o ordine morală în univers ? Eu nu văd lucrurile aşa, spuse Westover. Orice copac îşi dă propriile sale roade. Orice om culege ceea ce a semănat. E cît se poate de limpede, e un principiu sigur şi nemilos. Jeff Durgin a semănat reuşită şi în felul său culege reuşită. Mi-a spus odată, cînd am vrut să trezesc în el conştiinţa, că va ajunge acolo unde îşi doreşte dacă va fi destul de tare şi că bunătatea n-are nici o legătură cu reuşita. Acum cred că avea dreptate. Dar îmi dau seama şi de greşeala lui, greşeala oricărui om de felul lui. Copacul pe care l-a semănat rodeşte pînă la urmă mere otrăvite. A semănat distrugere şi va culege distrugere. Poate că nu-şi va da seama de asta niciodată, dar va culege ce a semănat. Partea cea mai cumplită este că vor gusta şi alţii din recolta lui. Ce părere aveţi ?

Whitwell se scărpină în creştet.

— Ştiu şi eu, s-ar putea să aveţi dreptate. Dar de ce să credem că omul nu se poate schimba ? Oare tot ce se spune despre schimbarea inimii e o minciună ? Ce credeţi că l-a făcut pe Jeff să-i dea drumul tînărului ăla pe care Jombateeste l-a văzut trîntit la pămînt ? În mod normal, Jeff ar fi trebuit să-l zgîlţîie pînă şi-o da sufletul. Şi totuşi n-a făcut-o, l-a lăsat să se ridice şi să plece. Poate că atunci a fost începutul unei vieţi noi pentru el.

— Nu ştim amănunţit cum s-au petrecut lucrurile atunci, spuse Westover după o clipă de gîndire. M-am gîndit mult la întîmplarea de atunci. Acela era fratele fetei căreia Jeff îi făcuse ochi dulci la Boston. De asta sînt sigur. Nu ştiu exact ce fel de răfuială era între ei. S-ar putea însă ca Jeff să-şi fi dat seama că, de fapt, îşi încheiase mai de mult socotelile cu duşmanul său. Sau poate că s-a gîndit că, dacă îşi duce răzbunarea pînă la capăt, cu Jombateeste de faţă...

— Aşa o fi, se învoi Whitwell, părînd însă profund nedumerit, ca după un timp să se refugieze în obişnuita sa cugetare : V-am mai spus, e un drac împielităt !

Pierdut în gînduri, Westover spuse :

— Poate că toţi cei de aici avem cîrma frîntă. Poate că vechea idee a existenţei unei alte vieţi, a unei lumi unde e destul loc şi timp pentru a duce la bun sfîrşit ce am început pe lumea asta...

— Ei, Doamne, acum o luaţi dumneavoastră razna, spuse Whitwell. Şi dacă planşeta...

Westover se ridică.

— Ce, nu staţi s-o vedeţi pe Cynthy ? Trebuie să pice din clipă-n clipă. S-a dus numai pînă în Harvard Square. Grozav o să se minuneze cînd o să audă că aţi venit.

— Am să mai vin, zise Westover. Spuneţi-i...

— Ei, staţi măcar să vă vedeţi tabloul ! L-am pus în salon. Doamne, ce m-ar mai certa dacă ar şti că v-am ţinut în sufragerie.

Trecînd prin holul întunecos de la intrare, Whitwel îl conduse în salonul care ar fi fost mult mai întunecos dacă soarele amiezii n-ar fi căzut din plin pe obloane. Portretul era atîrnat deasupra căminului, într-o lumină proastă, dar pictorul simţi în el tot ce nu reuşea să vadă.

— Într-adevăr, îţi dă aceeaşi impresie.

— Încă nu şi-a luat zborul şi asta mă bucură nespus, rosti Whitwell, destăinuindu-şi cu generozitate gîndul în faţa vechiului său prieten care, prin înţelegerea sa, aproape că era capabil să îi împărtăşească sentimentele paterne.

LV

Westover ieşi de pe străduţa încinsă unde locuia familia Whitwell şi coti pe bulevardul umbrit de ulmi ce ducea spre partea de nord a oraşului ; îşi scoase pălăria şi porni cu capul gol în atmosfera ceva mai răcoroasă, încercînd un sentiment de regret că nu a găsit-o pe Cynthia. Totodată simţea nevoia să plece cît mai repede, ca şi cum ar fi scăpat de o primejdie sau ar fi cîştigat un nou răgaz de linişte.

Ceea ce intenţionase să spună şi să facă era rezultatul unei experienţe îndelungate şi al multor ceasuri de meditaţie. Venise vremea cînd nu se mai putea amăgi cu gîndul că sentimentele sale faţă de Cynthia nu erau cele ale

unui îndrăgostit, dar se temuse tot timpul că fata nu şi-l va putea închipui în această postură şi că mărturisirea lui ar putea să o surprindă şi să o întristeze, ceea ce l-ar îndurera profund.

În timpul şederii sale la Paris, se gîndise mereu la ea şi ajunsese să-şi spună că viaţa nu merita să fie trăită decît alături de ea. Era artist, înclinat spre o viaţă de boem, fiind totuşi în adîncul sufletului un burghez obişnuit. Îşi dorea să se stabilească undeva definitiv, să ducă o viaţă liniştită, să lucreze într-o atmosferă de armonie, să contribuie din toate puterile la realizarea unei vieţi de familie fericite. Visul său era simplu şi curat, poate chiar banal, dar acesta era idealul său. Poate pentru că era de preferinţă peisagist, nu se căsătorise cu nici una din fetele ce-i serviseră drept model ; nu îşi alese de soţie pe nici una din elevele sale, cu toate că unele îi păruseră bune, frumoase şi atrăgătoare. În ultimul timp ajunsese să înţeleagă de ce alegerea lui nu se oprise asupra nici uneia din ele : îşi dăduse seama că o alesese şi că probabil o alesese de mult.

Nu putea ignora faptul că îi deosebeau o mulţime de lucruri şi că se vor ivi dificultăţi ce nu vor putea fi depăşite niciodată. Constatase acest lucru cu şi mai multă pregnanţă în timpul discuţiei cu tatăl ei. Înţelesese astfel că, în ciuda unui oarecare grad de elevaţie în gîndire şi simţire, Whitwell era şi va rămîne în esenţă un tip rudimentar, dominat de simţ practic şi mercantil. Westover era lipsit de asemenea trăsături şi nu avea nici un fel de stimă pentru reprezentanţii acestei categorii, cu toate că privea cu satisfacţie şi amuzament eforturile lor de a-şi depăşi condiţia. Urmărise oarecum scîrbit relatarea lui Whitwell : felul în care profitase de nevoia lui Durgin şi o exploatase din plin, cu lăcomie, fiind în acelaşi timp perfect conştient şi foarte încîntat de ceea ce face, ca şi felul cum îi admirase prosperitatea, părînd în acelaşi timp că se îndoieşte de necinstea din care izvora. O clipă considerase atitudinea lui mai meschină chiar decît duritatea voită a lui Durgin, diametral opusă egoismului lipsit de scrupule al lui Whitwell. În momentul acela îşi spusese că probabil Cynthia aparţine aceleiaşi categorii şi şi-o închipui la fel

de rustică și de materialistă ca și tatăl ei. Chiar dacă acum nu era așa, va deveni cu timpul, căci trecerea anilor estompează în fiecare om trăsăturile individuale și le accentuează pe cele ancestrale.

Amintindu-și de chipul ei așa cum îl înfățișase în tablou și de sufletul pe care i-l atribuise, se liniști puțin, dar simți nevoia să se elibereze de impresia lăsată de discuția cu tatăl ei și să mai reflecteze asupra hotărîrii sale. Poate că niciodată nu va mai reveni la convingerea care acum, simțea el, îl părăsea. Își umplu plămînii cu aer și oftă ușurat. Poate că această căsătorie ar fi fost o greșeală pentru viața sa spirituală și materială ; poate că ar fi fost o piedică în realizarea sa profesională. Aceste îndoieli mergeau mînă în mînă cu un alt gînd, care îl neliniștea și mai profund, și care era de fapt preocuparea sa principală. Era foarte probabil ca, în timpul care trecuse de la ultima lor întîlnire, o fată tînără și drăguță ca ea să fi cunoscut și îndrăgit vreun tînăr. Chiar și în eventualitatea că nu se întîmplase așa ceva, tot nu putea fi sigur că se bucurase vreodată de afecțiunea ei. Nu avea nici o dovadă că ținea la el sau că ar putea ține la el, comportarea ei fiind totdeauna plină de recunoștință, respect și admirație, un amestec ciudat de grijă filială și maternă ; acestea fuseseră pînă acum manifestările sentimentelor ei. Încercă să își alunge îndoielile, dar nu reuși. Îl cuprinse atunci o nemulțumire amarnică : dacă ar fi întîlnit-o, ar fi știut la ce se poate aștepta, ce nădejdi mai poate avea. Deodată, se simți bătrîn, împovărat de cei treizeci și șase de ani ai săi, și își trecu mîna peste creștetul capului unde părul i se rărea. Începuse să-i cadă părul de timpuriu, dar pînă în clipa de față nu avusese motiv să își regrete chelia. Ajunse astfel să facă o comparație între vîrsta sa și a Cynthiei și trase concluzia că ea trebuie să aibă douăzeci și cinci de ani.

Aproape în aceeași clipă o văzu apropiindu-se de-a lungul aleii. Îndemnat de un motiv sau o scuză cunoscută numai de el, își spuse că nu este ea, deși nu se îndoia în sinea sa, și își puse pălăria pe cap. Își dădu seama că nu-l recunoscuse, iar schimbarea treptată a expresiei ei, pe măsură ce îl recunoștea, îi oferi un spectacol încîntător.

Cînd se convinse de ceea ce vedea, fata se opri o clipă cutremurată parcă de un fior şi porni apoi spre el, iar el grăbi pasul, dornic să privească de aproape frumuseţea chipului ei îmbujorat.

Aceste trăsături oglindeau în întregime esenţa spiritului ei, aşa cum ajunsese să îl descopere în intimitatea pe care o stabilise cu fiinţa ei în perioada cît o privise îndeaproape pentru a-i face portretul pe care tocmai îl revăzuse. De multe ori se întrebase dacă ceea ce ilustrase în portret se găsea cu adevărat în sufletul ei, sau era doar rodul imaginaţiei sale. În clipa aceasta se convingea însă că nu se înşelase. Înainţă cu bucurie şi prinse mîna pe care fata i-o întindea. Ar fi vrut să-i spună gîndul lui din prima clipă, dar era, fără îndoială, imposibil. Trebuiau să fie schimbate mai întîi întrebări şi răspunsuri banale privitoare la sănătate şi alte nimicuri. Se întoarse şi porni alături de ea spre casă, iar cînd ajunseră la poarta căsuţei, Cynthia îl invită să intre şi să ia ceaiul cu ei.

În timp ce ea pregătea ceaiul, Westover stătu de vorbă cu tatăl ei ; apoi apăru şi Frank care se întorcea de la Cambridge şi care îşi ajută sora să pună masa. Se făcuse mai înalt decît Westover şi, după părerea pictorului, avea o înfăţişare mult mai austeră decît ar fi avut chiar dacă ar fi fost episcop. Întrucît activitatea la fabrica de cărămidă era suspendată pentru un timp, Jombateeste plecase în Canada să-şi viziteze rudele, aşa că nu era prezent la cină.

În timp ce stăteau la masă şi vorbeau, Westover îşi dădu seama că cei doi ani de despărţire stabiliseră între ei o distanţă care făcea posibilă reluarea relaţiilor într-o lumină nouă. Cu trecerea timpului ajunsese să se scuture de groaza, de repulsia pe care i-o crea altădată logodna ei cu Jeff Durgin. Era ca şi cum ea fusese căsătorită cu un bărbat rău şi grosolan, avusese o căsătorie nefericită şi acum umbra acelui om nu mai putea interveni să-i întunece bucuria. Se simţea acum mai apropiat de ea ca vîrstă, căci Cynthia se maturizase mult în aceşti doi ani ; Westover scăpă astfel de îndoiala ce i se strecurase în suflet găsindu-l pe tatăl ei neschimbat, căci văzu cît de mult se transformase fata.

Trăind într-un alt mediu reuşise să se adapteze lui, dar firea ei rămăsese aceeaşi. Nici înfăţişarea nu i se schimbase şi Westover îi spuse cum, în clipa cînd o întîlnise, regăsise în trăsăturile ei propriul său tablou. Se duseră toţi să mai privească o dată tabloul şi să-şi verifice impresia.

— Într-adevăr, aşa arătai !

— Cred că aşa mă simţeam, recunoscu fata.

Frank se duse să vadă de treburile casei ; Whitwell plecă pînă la poştă şi se întoarse curînd, dar nu mai reveni în salon unde Cynthia rămăsese singură cu oaspetele.

Uşa salonului era închisă ; Westover îi mărturisise intenţiile sale, iar acum încercau amîndoi să descifreze tainele destinului. Cynthia nu era sigură de sentimentele ei ; singurul lucru neîndoielnic pentru ea era că nu exista nimeni pe lume la care să ţină atît de mult. Dar nu putea spune cu certitudine dacă atît era de ajuns. Recunoscu cinstit că se aşteptase la asta şi nu se arătă surprinsă ; doar momentul ales era o surpriză pentru ea.

Westover nu îi făcu reproşuri pentru incertitudinea sentimentelor ei ; el însuşi avusese nevoie de cincisprezece ani pentru a-şi înţelege pe deplin propriile sentimente. Îi lăsă timp să se convingă de ceea ce simte. Iar dacă, în cele din urmă, tot nu va reuşi să afle cu certitudine, el va fi mereu încredinţat de bunătatea şi înţelepciunea ei.

Mai tîrziu ieşiră să se plimbe împreună pe aleea mărginită de ulmi unde se întîlniseră, în căldura plăcută a nopţii de vară, sub lumina lunii.

— Am impresia, spuse Cynthia pe cînd se apropiau din nou de casă, că în general oamenii nu vorbesc aşa cum am vorbit noi.

— Nu putem şti decît din cărţi, răspunse el. Poate că vorbesc mai des decît ne închipuim. Nu văd de ce n-ar face-o.

— Nu.

— Parcă niciodată n-am dorit să fiu aşa de sigur de tine cum îmi doresc din clipa cînd ai început să-ţi doreşti să fii sigură de tine.

— Iar eu n-am fost niciodată atît de sigură cum sînt din clipa cînd am înţeles că sînteţi gata să-mi daţi timp să mă cunosc, răspunse Cynthia.

— Mă bucur că-mi spui asta. Încearcă să te gîndeşti la mine ca la cineva pe care l-ai ştiut cum mă ştii acum, dacă asta te poate ajuta. De fapt, nu ne cunoaştem prea bine. Sînt mult mai în vîrstă decît tine, dar nu sînt cu adevărat bătrîn.

— Asta nu mă supără. Singurul lucru de care vreau să mă conving este că ceea ce simt, este... ceea ce trebuie să simt.

— Înţeleg, draga mea, spuse Westover, iar sufletul lui tresări impresionat de puritatea conştiinţei ei, de înţelepciunea minţii ei. Nu te grăbi ! Fii liniştită ! Uită ce ţi-am spus... sau nu... Ce prostie ! Gîndeşte-te la ce ţi-am spus şi nu luà nici o hotărîre pînă ce nu afli adevărul ! Noapte bună, Cynthia !

— Noapte bună... domnule Westover !

— Domnule Westover ? ! repetă el cu reproş în glas.

Cynthia rămase pe gînduri, ca şi cum s-ar fi aflat în faţa unei întrebări hotărîtoare ; apoi vorbi fără şovăire :

— Cred că totdeauna vă voi spune „domnule Westover".

— Foarte bine, dacă aşa simţi.

Lector : MARIA VONGHIZAS
Tehnoredactor : V.E. UNGUREANU
Bun de tipar : 29.02.1984. Coli tipar 22.

Comanda nr. 30 629
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
București — Piața Scînteii nr. 1,
Republica Socialistă România

«Howells a refuzat să flateze rasa umană. El n-a transfigurat slăbiciunea în ticăloșie, bunul simț în înțelepciune ori prostia în viciu și nu a ridicat eroarea omenească la dimensiunile unei fatalități.»

E.M. Tilton

Lei 17,50

CW

Editura Univers